

DOGAĐAJI

iz

PAVLOVOG ŽIVOTA

OD GĐE. E. G. VAJT

I. izdanje.

„Meni, najmanjem od svih svetih, data je ta milost da među paganima propovedam neistraživo Hristovo bogatstvo.“ — *Efe. 3:8*

2022.

Uneseno u skladu sa Odlukom Kongresa, godine 1883,
OD GĐE. E. G. VAJT,
U kancelariji Kongresnog Bibliotekara, Vašington, O. K.

DOGAĐAJI IZ PAVLOVOG ŽIVOTA
OD GĐE. E. G. VAJT

Naziv originala:
SKETCHES FROM THE
LIFE OF PAUL
BY MRS. E. G. WHITE
1883.

Prevod sa engleskog:
BOJAN MIRKOVIĆ

Lektura i korektura:
JELENA TORDAJ

Redaktura:
MATO TOKIĆ

Grafičko oblikovanje, prelom teksta i dizajn korica:
BOJAN MIRKOVIĆ

Urednik:
MATO TOKIĆ

Vlastito izdanje
MATO TOKIĆ
Vuka, 2022.

Copyright © Mato Tokić, 2022.

www.dobravijest.com

ISBN 978-953-50281-1-6

PREDGOVOR

Svi koji su čitali Hristov život kao što je predstavljen u tomovima dva i tri od „Velike Borbe“,¹ dočekaće još jednu knjigu od istog pisca koja obrađuje na sličan način život i rad apostola Pavla. Među mnogim vrednim delima o Pavlovom životu, ova knjiga zauzima svoju posebnu oblast. Istorijska priča je prikazana na jasan i povezan način, od vremena kada se Pavle prvi put bavio crkvom kao progovornik, dok nije „prinet“ kao voljna žrtva za cilj koji je on naučio da voli više od svog sopstvenog života. Osim toga, iz njegovog rada i patnji, i iz pouke koju je dao crkvama pod svojom brigom, izvlače se praktične moralne pouke za današnju crkvu. To je karakteristična osobina knjige, i to je ono što je čini posebno vrednom.

Pisac ove knjige, pošto je primio posebnu pomoć od Božijeg Duha, u stanju je da rasvetli Pavlova učenja i njihovu primenu na naše sopstveno vreme, kao što nijedni drugi autori nisu pripremljeni da urade. Ona nije dopustila sebi da je povuku u stranu da raspravlja o teorijama, ili da se upušta u nagađanje. Nikakav tuđi materijal nije unet. Prema tome mnogo toga što je sadržano u drugim knjigama, što je zanimljivo radoznalima, i ima određenu vrednost, ali što je ipak malo više od teorije, ne nalazi mesto u ovom delu.

Naravno u knjizi ove veličine ogromna količina pouka sadržanih

1 Elen Vajt je napisala serijal Duh Proroštva od četiri knjige koje sve imaju podnaslov Velika Borba. Ovde su spomenute druga i treća knjiga iz tog serijala. - prim. prev.

u Pavlovim poslanicama mogla bi se uzeti u obzir samo delimično. Neke od njih nisu spomenute, druge su prošle sa jednostavnim pominjanjem, a nijedna od njih nije potpuno analizirana. Dovoljno njih je spomenuto, međutim, da omoguće čitaocu da uđe u duh koji je podstakao velikog apostola. I ako će pažljivo čitanje ove knjige navesti čitaoca da se uhvati za nadu koja je održavala Pavla u njegovom radu i iskušenjima, i pomoći mu da se bori u dobroj borbi vere, cilj njenog objavljivanja će biti ostvaren.

IZDAVAČI

SADRŽAJ

POGLAVLJE I—SAVLE PROGONITELJ Rana Obuka—Revnost za Jevrejsku Religiju—Unapred stvorena Mišljenja o Mesiji—Dan Pedesetnice—Hrom izlečen kod Hrama—Širenje Jevanđelja—Savle protiv Stefana—Stefanovo Suđenje i Mučenička Smrt—Savle Član Sanedrina—Progonstvo Vernika.....	11
POGLAVLJE II—SAVLOVO OBRAĆENJE Osvedočenja za Stefanovu Smrt—Pokorava se Uticaju Sveštenika i Poglavara—Ovlašćenje od Prvosveštenika—Putovanje u Damask—Vizija i Glas—Tužan Ulazak u Damask—Ananija—Krštenje.....	20
POGLAVLJE III—PAVLE ZAPOČINJE SVOJU SLUŽBU Propovedanje u Damasku—Povlačenje u Arabiju—Povratak u Damask—U Sinagogi—Zavera za Ubistvo Pavla—Bekstvo iz Damaska—Poseta Jerusalimu—Nepoverenje od Braće—Razgovor sa Petrom—Pavlova Vizija u Hramu—Služba Neznabošcima—Druga Zavera za njegovo ubistvo—Bekstvo—Jevanđelje među Neznabošcima	29
POGLAVLJE IV—RUKOPOLOŽENJE PAVLA I BARNABE Barnaba u Antiohiji—Dobija Pomoć od Pavla—Antiohija Važan Centar—Ime „Hrišćanin“—Pavle i Barnaba rukopoloženi—Misija na Kipru—Elim Vračar—Perge—Markovo Napuštanje—Antiohija u Pisidiji—Protivljenje Jevreja—Pavle se okreće Neznabošcima—Proteran iz Grada	35

POGLAVLJE V—PROPOVEDANJE MEĐU NEZNABOŠCIMA Ikonija—Spletke Jevreja—Listra—Izlečenje Hromog—Idolopokloničko Obožavanje ponuđeno Pavlu i Barnabi—Obraćanje Neznabošcima—Pavle kamenovan—Timotej	45
POGLAVLJE VI—JEVREJ I NEZNABOŽAC Povratak u Siriju—Rad u Antiohiji—Judaistički Učitelji—Sukob u Crkvi—Pavle i Barnaba poslani u Jerusalem—Apostolski Sabor—Obredni Zakon—Jakovljeva Odluka—Petar u Antiohiji—Njegovi Ustupci Judaizmu—Otvoren Ukor	53
POGLAVLJE VII—ZATVARANJE PAVLA I SILE Pavle i Sila u Listri—Timotej, Pavlov Saradnik—Njegovo Obrežanje i Rukopoloženje—Rad u Filipi—Zli Duh isteran—Pavle i Sila pritvoreni—Tamnica i Klade—Zemljotres—Obraćanje Tamničara—Odlazak iz Filipe	61
POGLAVLJE VIII—PROTIVLJENJE U SOLUNU Propovedanje Solunjanima—Hrist će ponovo doći—Neznabošci Primaju Veru—Zavist Jevreja—Napad na Jasonovu Kuću—Bežanje Apostola	68
POGLAVLJE IX—PAVLE U BEREJI I ATINI Iskrenost Berejaca—Pavle ponovo Progonjen—Nastavlja za Atinu—Prestonica Neznaboštva—Umetnost i Učenje među Atinjanima—Pavle na Marsovom Brežuljku	72
POGLAVLJE X—PAVLE U KORINTU Korint Centar Trgovine—Idolopoklonstvo i Porok—Jevreji Isterani iz Rima—Akvila i Priskila—Pavle u Radionici—Drugačija Metoda Propovedanja—Zloba Jevreja—Druga Vizija—Galion—Poraz Jevreja—Nastavljen Boravak u Korintu	81
POGLAVLJE XI—POSANICA SOLUNJANIMA Vesti iz Soluna—Prva Poslanica—Drugi Hristov Dolazak—Vaskrsenje—Dužnost Budnosti—Upozorenje protiv Neposlušnosti—Druga Poslanica—Pavlovo Učenje Pogrešno Shvaćeno—Dan Gospodnji ipak Budućnost—Besposleno Čekanje Ukoreno	90
POGLAVLJE XII—APOLO U KORINTU Apolo u Efesu—Njegova	

Kultura i Rečitost—Zanje o Radu Jovana Krstitelja—Prima Pouku u veri Hristovoj—Poseta Korintu—Uspeh Njegovog Rada—Podele u Crkvi—Duh Rivalstva ukoren od Pavla—Pavle i Apolo u Skladu.....	97
POGLAVLJE XIII—PAVLE U EFESU Položaj i Značaj Efesa—Učenici Jovana Krstitelja—Sinagoga—Tiranova Škola—Obožavanje Dijane—Efeška Magija—Pavlova Čuda—Egzorcisti nadjačani—Spaljivanje Knjiga—Moderno Vračarstvo.....	105
POGLAVLJE XIV—PAVLOVA ISKUŠENJA I POBEDE Tri godine u Efesu—Nameravano Putovanje u Jerusalim i Rim—Efeški Praznik—Efekat Pavlog Propovedanja—Dimitrije i Srebrnari—Pobuna u Teatru—Govor Gradskog Službenika—Pavle odlazi iz Efesa—Rad i Opasnost Radi Hrista.....	114
POGLAVLJE XV—PAVLE KORINĆANIMA Iskušenja okružuju Obraćanje iz Neznaboštva—Pismo iz Korinta—Nesloga, Idolopoklonstvo, Čulnost u Crkvi—Tit poslat u Korint—Poslanica Korinćanima.....	121
POGLAVLJE XVI—DRUGA POSLANICA KORINĆANIMA Pavlova Zabrinutost—Kratak Boravak u Troadi—Ide u Filipu—Velikodušnost Filipljana—Skupljanja za siromašne Svete u Jerusalimu—Pavlov Susret sa Titom—Dobar Posao u Korintu—Drugo Pismo Korinćanima.....	138
POGLAVLJE XVII—PAVLE PONOVO POSEĆUJE KORINT Približavanje Gradu—Sukobljene Emocije—Suprotnost sa prethodnim Putovanjem—Saosećanje Saradnika—Tri Meseca u Korintu—Pismo Crkvi u Rimu—Otpadništvo u Galatiji—Izaslanici Judaizma—Pismo Galatima	147
POGLAVLJE XVIII—PAVLOVO POSLEDNJE PUTOVANJE U JERUSALIM Priprema za Plovidbu—Ubilačka Zavera—Promena Planova—Putovanje u Filipu—Troada—Evtih—Plovidba u Milet—Oproštajno Obraćanje Efeškim Starešinama—Patara—Hrišćani u Tiru—Cezareja—Filip Evanđelista—Upozorenja na Opasnost—Dolazak u Jerusalim.....	156

POGLAVLJE XIX—SASTANAK SA STAREŠINAMA Doček od Braće—Sastanak Starešina—Pavlov Izveštaj o svom Radu—Predrasuda protiv njega—Nepromišljen Savet—Neopravdani Ustupak	166
POGLAVLJE XX—PAVLE ZATVORENIK Nazarejska Zakletva—Pavle Prepoznat u Hramu—Gnev Mnoštva—Klaudije Lisije—Govor na Stepenicama—Zatvorenik u Barakama—Pred Sanedrinom—Vizija u Dvorcu—Jevrejska Zavera—Pavlov Nećak—Putovanje u Cezareju—Pismo od Lisija Filiksu	172
POGLAVLJE XXI—SUĐENJE U CEZAREJI Pavle pred Filiksom—Tertulov Govor—Jasna Odbrana—Suđenje Odloženo—Pavlovo Obraćanje pred Filiksom i Drusilom—Dve Godine u Zatvoru—Filiks Sklonjen sa Funkcije	187
POGLAVLJE XXII—PAVLE SE POZIVA NA CEZARA POKIJE Fist—Čestit Upravitelj—Jevreji Zahtevaju Pavla—Fist Odbija—Drugo Suđenje u Cezareji—Pozivanje na Cezara	197
POGLAVLJE XXIII—OBRAĆANJE PRED AGRIPOM Agripina Poseta Cezareji—Želi da čuje Pavla—Veličanstveni Skup—Pavle Predstavlja Hrista i Vaskrsenje—Fistovo Neverovanje—Agripa „zamalo uveren“—Pavlova Nedužnost Utvrđena—Pismo Cezaru.....	202
POGLAVLJE XXIV—PLOVIDBA I BRODOLOM Pavle plovi za Italiju—Opasnosti Plovidbe—Ponašanje Rimskih Vojnika prema Zatvorenici—Kratak Boravak u Sidonu—Nepovoljni Vetrovi—Zadržani u Dobrim Pristaništima—Mesto za prezimiti—Susret sa Olujom—Gonjeni Burrom—Beskstvo iz Brodoloma na Maltu—Ljubaznost Stanovnika—Zmija—Tri Meseca na Ostrvu—Bolesnik izlečen	209
POGLAVLJE XXV—DOLAZAK U RIM Plovidba od Malte do Puteolija—Zadržavanje sa Braćom—Pozdrav na Apijevom Forumu—Ulazak u Rim—Ljubaznost Carevog Stražara—Izlaganje Iskustva Jevrejskim Vođama—Zahtevi Jevanđelja—Jevreji se Protive.....	217

POGLAVLJE XXVI—BORAVAK U RIMU Odlaganje Pavlovog Suđenja—Dve Godine u Rimu—Briga o Crkvama—Pavlovi Pomoćnici—Obraćanje Onisima—Pismo Filimonu—Rimski Robovi—Temelj Ropstva Narušen.....	224
POGLAVLJE XXVII—CEZAROVO DOMAĆINSTVO „Nije mnogo Plemenitih Pozvano“—Neronov Karakter i Vladanje—Napredovanje Jevanđelja Pavlovim okovima—Hrišćani na Cezarovom Dvoru—Sluge u Nereligioznim Porodicama—Danilov Primer—Poslušnost nije Nemoгуća	232
POGLAVLJE XXVIII—PAVLE NA SLOBODI Obnovljeni naponi da se ubije Pavle—Pomoć druge Cezarove Žene—Neronova Zverstva—Pavlovo Neočekivano Oslobođanje—Odlazak iz Rima—Spaljivanje Grada—Neron Podstrekač—Optužuje Hrišćane—Progonstvo Vernika	241
POGLAVLJE XXIX—POSLEDNJE HAPŠENJE Pavle optužen za podsticanje na Spaljivanje Rima—Aleksandar Kovač—Imenej i Aleksandar—Njihovo Otpadništvo—Drugo Putovanje u Rim—Promena u Gradu—Napuštanje Prijatelja—Lukine Usluge—Onisiforove Posete	244
POGLAVLJE XXX—PAVLE PRED NERONOM Suprotnost između Pavla i Nerona—Optužbe protiv Pavla—Njegova Odbrana—Još jednom uzdiže Hristov Krst—Neron osvedočen—Odbacivanje Svetla—Razvrat—Ustanak—Pokušaji Samoubistva—Smrt.....	249
POGLAVLJE XXXI—PAVLOVO POSLEDNJE PISMO Pavle šalje po Timoteja—Diktira Poučno Pismo—Njegovo Zaduženje—„Propovedaj Reč“—Radnici u Crkvi.....	256
POGLAVLJE XXXII—PAVLOVO I PETROVO MUČENIŠTVO Oni svedoče za Hrista u Rimu—Simon Mag—Petar zatvoren—Bičevan i Razapet—Pavle osuđen na odrubljivanje glave—Hrist njegova Uteha—Obećanja za Progonjene—Njegovo Svedočanstvo na Samrti.....	264

DOGAĐAJI

iz

PAVLOVOG ŽIVOTA

POGLAVLJE I

SAVLE PROGONITELJ

MEĐU najogorčenijim i najnemilosrdnijim progoniteljima Hristove crkve, podigao se najsposobniji branilac i najuspešniji vesnik jevanđelja. Sa apostolskim bratstvom odabrane dvanaestorice, koji su pratili Hrista od njegovog krštenja čak do njegovog vaznesenja, bio je ubrojan jedan koji nikada nije video Gospoda dok je on boravio među ljudima, a koji je čuo da je njegovo ime izgovarano samo u neverici i nepoštovanju. Međutim ispod slepila i netrpeljivosti zelota i Fariseja, Neograničena Mudrost je prepoznala srce odano istini i dužnosti. I glas sa Neba učinio je da se on sam čuje iznad buke ponosa i predrasude. U javnom objavljivanju jevanđelja, Božansko Providenje će ujediniti sa revnošću i posvećenošću Galilejskih seljaka,

vatrenu snagu i intelektualnu silu rabina iz Jerusalima. Da vodi borbu protiv neznabožačke filozofije i Jevrejskog formalizma, odabran je onaj koji je lično bio svedok ponižavajuće moći neznabožačkog obožavanja, i podneo je duhovni jaram farisejske strogoće.

Savle iz Tarsa je bio Jevrej, ne samo po poreklu, već i po snažnijim vezama doživotne obuke, patriotske posvećenosti, i religijske vere. Iako Rimski građanin, rođen u neznabožačkom gradu, bio je obrazovan u Jerusalimu od strane najistaknutijih rabina, i marljivo je bio poučavan o svim zakonima i tradicijama Očeva. Tako je on delio, u najvećoj meri, nade i težnje, visok ponos i nepokornu predrasudu, svoje nacije. On izjavljuje za sebe da je bio „Hebrej od Hebreja, po Zakonu farisej, po revnosti progonitelj crkve, po pravednosti koja je u Zakonu besprekora“. Jevrejske vođe su na njega gledale kao na mladog čoveka koji mnogo obećava, i gajene su velike nade u vezi njega kao sposobnog i revnog branioca drevne vere.

Ono što mu je bilo zajedničko sa svojom nacijom je to da je Savle gajio nadu o Mesiji koji će vladati kao zemaljski knez, koji će slomiti Rimski jaram sa Izraelskog vrata, i uzdići ga do prestola univerzalnog carstva. On nije imao lično znanje o Isusu Nazarećaninu ni o njegovoj misiji, ali je on spremno upijao u um prezir i mržnju rabina prema onome koji je bio toliko daleko od ispunjenja njihovih ambicioznih nada; i nakon Hristove smrti, on se željno udružio sa sveštenicima i poglavarima u progonstvu njegovih sledbenika kao zabranjene i omrznute sekte.

Jevrejske vođe su pretpostavljale da će se Hristovo delo završiti sa njim; da će se kada se njegov glas više ne bude čuo, uzbuđenje ugasiti, i narod će se vratiti doktrinama i tradicijama ljudi. Međutim umesto toga, oni su bili svedoci čudesnih prizora na dan Pedesetnice. Učenici su, obdareni do tada nepoznatom silom i energijom, propovedali Hrista velikom mnoštvu koje se iz svih delova sveta okupilo na praznik. Znaci i čuda su potvrdili njihove reči; i u samom uporištu Judaizma, hiljade su otvoreno objavili svoju veru u Isusa

Nazarećanina, raspetog zločinca, kao obećanog Mesiju.

Kratko vreme nakon događaja na Pedesetnici, silno čudo, učinjeno od apostola, ispunilo je sav Jerusolim sa uzbuđenjem. Bogalj koji je bio hrom od svog rođenja izlečen je od Petra i Jovana u prisustvu ljudi, na samom zemljištu hrama. Ovo zadivljujuće izlečenje je sprovedeno u Isusovo ime, apostoli su izjavili da se on uzdigao u nebesa, i od tada je dodelio silu svojim sledbenicima; a oni su neustrašivo optužili Jevreje za zločin njegovog odbacivanja i ubistva. Veliki broj ljudi je primio doktrine propovedane od apostola. Mnogi od najodlučnijih protivnika nisu mogli verovati, iako su odbili da priznaju, da je Isus ustao iz mrtvih. Međutim, oni se nisu pokajali za svoj užasan zločin njegovog ubistva. Kada se sila sa Neba spustila na apostole na tako neobičan način, strah je zadržavao sveštenike i starešine od nasilja; ali njihova ogorčenost i zloba su bili nepromenjeni. Pet hiljada je već otvoreno izjavilo svoju veru u Hrista; i oboje, fariseji i sadukeji su odlučili među sobom da ako ovi novi učitelji budu pušteni da neobuzdano nastave, njihov sopstveni uticaj biće u većoj opasnosti nego kada je Isus bio na zemlji. Ako su jedan ili dva govora apostola mogli proizvesti tako čudesne rezultate, svet će uskoro poverovati u Hrista, i uticaj sveštenika i poglavara biće izgubljen. Oni su zato uhvatili apostole, i bacili su ih u zatvor, očekujući da ih uplaše i učutkaju. Međutim učenik koji se jednom u kukavičluku odrekao svog Gospoda, sada je hrabro objavio silu uzdignutog Spasitelja. Uzalud su poglavari naredili da više ne govori u to ime. Njihove pretnje su bile nemoćne, i na kraju, uzdržavajući se od nasilja zbog straha od ljudi, pustili su apostole na slobodu.

Naredni događaji su poslužili samo da povećaju njihove strahove i njihovu mržnju. Sila kojom su apostoli i dalje objavljivali jevanđelje, čuda koja su činili u Isusovo ime, svakodnevno dodavanje obraćenika crkvi, jedinstvo i sklad koji su prožimali versko telo, brza i užasna manifestacija božanske presude u slučaju Ananije i Safire — sve su to zapazile Jevrejske vođe i navaljivali su sa još odlučnijim naporima

da slome moćnu jeres. Ponovo su apostoli bili uhvaćeni i utamničeni, i Sanedrin je bio pozvan da presudi njihov slučaj. Veliki broj učenih ljudi je pozvan zajedno sa savetom, i oni su se zajedno savetovali šta da urade sa ovim ometačima mira. Međutim Gospodnji anđeo je noću otvorio zatvorska vrata, i izveo je njegove sluge, dajući im opet naredbu da u hramu objavljuju reči života. Veliko je bilo čuđenje sveštenika i poglavara kada su, okupivši se u zoru da izreknu presudu nad zatvorenici, primili izveštaj da su zatvorska vrata bila snažno zabravljena i da je stražar bio postavljen pred njima, ali da su apostoli lično bili tajanstveno izbačeni, i da već propovedaju u hramu.

Još jednom ih pozivajući pred savet, prvosveštenik ih je ljutito podsetio na upozorenje koje su primili, i optužio ih je da nastoje da svale na Jevreje Isusovu krv. Nisu bili toliko voljni da ponesu krivicu za Isusovo ubistvo kao onda kada su vikali sa srozanom ruljom, „Krv njegova na nas i na decu našu“!

Petar i njegova braća su ponovili svoju prethodnu tvrdnju, da oni radije moraju poslušati Boga nego ljude. I onda su optuženi postali optužitelji, i pošto su bili pokrenuti Božijim Duhom, oni su dostojanstveno optužili za Hristovo ubistvo sveštenike i poglavare koji su sačinjavali savet. Ovi zvaničnici su se sada toliko razbesneli da su odlučili da bez daljeg suđenja, uzmu zakon u svoje sopstvene ruke, i ubiju zatvorenike. Oni bi odmah sproveli svoje ubilačke zamisli da nije bilo mirnog i razumnog saveta Gamaliela, koji ih je upozorio da se čuvaju sprovođenja nasilnih mera pre nego što se karakter pokreta kojem se protive potpuno ne razvije, kako se ne bi našli u nesrećnoj situaciji da se bore protiv Boga. Učenost i visoki položaj ovog istaknutog rabina dali su težinu njegovim rečima. Sveštenici nisu mogli negirati razumnost njegovih stavova. Veoma nevoljno su oslobodili svoje zatvorenike, nakon što su ih izudarali sa šibama, i naložili im iznova i iznova da ne propovedaju više u Isusovo ime ili će svojim životima platiti kaznu za svoju drskost.

Međutim kazne i pretnje su bile isto tako zanemarene. Apostoli

„tada odoše ispred Sanedrina radujući se što se nađoše dostojnima podneti sram za ime njegovo. I svaki su dan u Hramu i po kućama neprestano poučavali i jevanđeljem propovedali Isusa Hrista“. Uprkos svom protivljenju, „broj učenika se množio“.

A sada se odigrao niz događaja, koji su, iako se činilo da donose samo poraz i gubitak Hristovom cilju, rezultirali njegovom pobjedom, dajući svetu jedan od najplemenitijih primera Hrišćanske vere, i pridobijajući iz redova njegovih protivnika njihovog najaktivnijeg i najuspješnijeg šampiona. Većina ranih vernika je bila odsečena od porodice i prijatelja vatrenom netrpeljivošću Jevreja. Mnogi od obraćenika su bili oterani sa posla i prognani iz svojih kuća, jer su se založili za Hristov cilj. Bilo je neophodno pružiti tom velikom broju, okupljenom u Jerusolimu domove i sredstva za održavanje. Oni koji su imali novac i posede rado su ih se odrekli da izađu u susret postojećem vanrednom stanju. Njihova sredstva su položena pred noge apostola, koji su ih rasporedili svakom čoveku prema njegovim potrebama.

Među vernicima nije bilo samo onih koji su bili Jevreji po rođenju i govorili Hebrejski jezik, već i stanovnika drugih država, koji su koristili Grčki jezik. Između ove dve grupe je dugo postojalo nepoverenje, pa čak i neprijateljstvo; i iako su njihova srca sada bila omekšana i ujedinjena Hrišćanskom ljubavlju, ipak su se stare ljubomore lako raspaljivale. Tako se desilo da kako se broj učenika povećao, „hele-nisti stadoše gundati na Hebreje“. Razlog pritužbe je bilo navodno zapostavljanje grčkih udovica kod raspodele novca izdvojenog za siromašne. Takva nejednakost bi bila suprotna duhu jevanđelja, i preduzete su brze mere da se ukloni svaka prilika za nezadovoljstvo. Sazivajući sastanak vernika, apostoli su naglasili da je došlo vreme kada će oni biti oslobođeni od zadatka raspodele siromašnima, i od sličnog tereta, kako bi mogli ostati slobodni da propovedaju Hrista. „Zato pronadite, braćo“, rekli su, „među sobom sedmoricu ljudi s dobrim svedočanstvom, punih Duha Svetoga i mudrosti, koje ćemo

postaviti nad ovom dužnošću, a mi ćemo se posvetiti molitvi i službi Reči“. Postupilo se po ovom savetu i sedam odabranih ljudi su bili svečano izdvojeni za svoje dužnosti molitvom i polaganjem ruku.

Postavljanje sedmorice je bilo veoma blagoslovljeno od Boga. Crkva je napredovala brojčano i u snazi, „pa je i veliko mnoštvo sveštenika prihvatilo veru“. Ovaj uspeh je stigao zbog obezbeđene veće slobode apostolima i zbog revnosti, i sile pokazane od sedam đakona. Činjenica da su ova braća bila rukopoložena za posebno delo, nije ih isključivala iz poučavanja vere. Naprotiv, oni su bili potpuno osposobljeni da poučavaju istinu, i uključili su se u posao sa velikom revnošću i uspehom.

Najistaknutiji među sedmoricom je bio Stefan, koji, „je pun vere i sile, činio u narodu velika čudesa i znake“. Iako Jevrej po rođenju, govorio je Grčki jezik, i bio je upoznat sa običajima i ponašanjima Grka. On je zato našao priliku da objavi jevanđelje u sinagogama Grčkih Jevreja. Učeni rabini i doktori zakona su se upuštali u javne rasprave sa njim, samouvereno očekujući laku pobeđu. Međutim „nisu se mogli odupreti mudrosti i duhu kojim je govorio“. Ne samo da je govorio silom Svetog Duha, nego je i bilo jasno da je on proučavalac proročanstava, i da je učen po svim pitanjima zakona. Iskusno je branio istine za koje se zalagao, i potpuno je porazio svoje protivnike.

Sveštenici i poglavari koji su bili svedoci čudesnog pokazivanja sile koja je pratila Stefanovu službu, bili su ispunjeni gorkom mržnjom. Umesto da se pokore težini dokaza koje je predstavio, odlučili su da učutkaju njegov glas tako što će da ga osude na smrt. Oni su u nekoliko prilika podmitili Rimske vlasti da bez primedbe pređu preko slučajeva u kojima su Jevreji uzeli zakon u svoje sopstvene ruke, i sudili, osudili i pogubili zatvorenike prema svom nacionalnom običaju. Stefanovi neprijatelji nisu sumnjali da mogu ići tim putem bez opasnosti po sebe. Odlučili su da rizikuju posledice bez obzira na sve okolnosti, i zato su uhvatili Stefana i izveli ga pred Sanedrinski sud na suđenje.

Učeni Jevreji iz okolnih država su pozvani sa namerom da pobiju argumente optuženog. Savle je isto bio prisutan, i preuzeo je vodeću ulogu protiv Stefana. Izneo je težinu rečitosti i logike rabina da ih nametne na slučaj, da bi ubedio ljude da je Stefan propovedao prevarne i opasne doktrine. Međutim on se u Stefanu susreo sa nekim ko je poput njega visoko obrazovan, i sa nekim ko je imao potpuno razumevanje Božije namere u širenju jevanđelja drugim narodima.

Sveštenici i poglavari nisu nadvladali jasnu, smirenu Stefanovu mudrost, iako su bili žestoki u svom protivljenju. Odlučili su da ga učine primerom, i dok bi oni tako zadovoljili svoju osvetničku mržnju, sprečili bi i druge, preko straha, da usvoje njegovo verovanje. Lažni svedoci su unajmljeni da svedoče kako su ga čuli da govori bogohulne reči protiv hrama i zakona. Rekli su, „Jer čuli smo ga gde govori da će onaj Isus Nazarećanin razvaliti ovo mesto i izmeniti običaje koje nam predade Mojsije“.

Dok je Stefan stajao licem u lice sa svojim sudijama, da odgovara zbog zločina za hulu, sveta svetlost je zasijala na njegovom licu. „I svi koji su sedeli u sinedrionu uperiše pogled u njega pa opaziše da mu je lice kao lice anđela.“ Oni koji su uzvisivali Mojsija mogli su videti na licu zatvorenika istu svetu svetlost koja je isijavala na licu tog drevnog proroka. Mnogi koji su posmatrali osvetljeno Stefanovo lice zadrhtali su i pokrili su svoja lica; ali tvrdoglavo neverovanje i predrasuda se nisu nikada pokolebali.

Stefan je ispitivan u vezi istinitosti optužbi protiv njega, i izneo je svoju odbranu jasnim, uzbuđenim glasom koji je odzvanjao sudskom dvoranom. Nastavio je da prelazi istoriju odabranog Božijeg naroda, rečima koje su očarale skup. Pokazao je temeljno znanje Jevrejskog uređenja, i njegovog duhovnog tumačenja koje se sada pokazalo preko Hrista. Pojasnio je svoju sopstvenu odanost Bogu i Jevrejskoj veri, dok je pokazao da zakon u koji su se oni pouzdali za spasenje nije mogao da sačuva Izrael od idolopoklonstva. Povezao je Isusa Hrista sa celom Jevrejskom istorijom. Ukazao je na Solomonov

hram, i na reči obojice, Solomona i Isaije: „Ali ne prebiva Svevišnji u rukotvorenim hramovima“. „Nebo mi je prestolje, a zemlja podnožje nogama mojim. Kakvu ćete mi kuću sagraditi, govori Gospod, ili šta je mesto počinka moga? Nije li ruka moja sve to načinila?“ Mesto najvećeg obožavanja Boga je bilo na Nebu.

Kada je Stefan došao do ove pojedinosti, nastala je galama među ljudima. Zatvorenik je čitao svoju sudbinu na licima pred njim. Primećio je otpor na koji su naišle njegove reči, koje su izgovorene diktiranjem Svetog Duha. Znao je da daje svoje poslednje svedočanstvo. Kada je povezo Isusa Hrista sa proročanstvima, i govorio o hramu na način na koji jeste, sveštenik je, glumeći da je užasom pogođen, pocepao svoju odoru. Ovaj čin je bio znak za Stefana da će njegov glas uskoro biti ućutkan zauvek. Iako je upravo bio u sred svoje propovedi, naglo ju je završio iznenada prekidajući lanac istorije, i okrenuvši se prema svojim razbesnelim sudijama, rekao je, „Tvrđovrati i neobrezanih srca i ušiju! Vi se uvek opirete Duhu Svetome — kako vaši oci, tako i vi! Kojeга od proroka ne prognaše oci vaši? I pobiše one koji su nagovestili o dolasku Pravednika kojeg ste vi sada izdajice i ubice. Vi koji primiste Zakon po uredbama anđeoskim, a ne održaste ga“.

Zbog ovoga su sveštenici i poglavari bili van sebe od besa. Više su ličili na divlje grabljivce nego na ljudska bića. Pojurili su prema Stefanu, škrgućući svojim zubima. Međutim on se nije uplašio; očekivao je to. Njegovo lice je bilo mirno, i svetlelo je anđeoskom svetlošću. Nije se plašio razbesnelih sveštenika i uzbuđene rulje. Prizor oko njega je nestao iz njegovog vida; Nebeske kapije su bile odškrinute, a Stefan je, gledajući unutra, video slavu Božijih dvorova, i Hrista, kako upravo ustaje sa svog prestola, stajući spreman da podrži svog slugu, koji će uskoro mučki biti ubijen za njegovo ime. Kada je Stefan objavio slavan prizor koji se otvorio pred njim, to je bilo više nego što su njegovi progonitelji mogli podneti. Zapušili su svoje uši, da ne bi mogli čuti njegove reči, i povikavši iz sveg glasa pojurili su besno složno prema njemu. „I dok su kamenovali Stefana, on je

pozivao i govorio: 'Gospode Isuse, primi duh moj!' Onda savi kolena i povika snažnim glasom: 'Gospode, ne uzmi im ovo za greh!' I to rekavši, usnu". Zahtevalo se od svedoka koji su ga optužili da prvi bace kamenje. Ove osobe su ostavile svoju odeću kod Savlovih nogu, koji je aktivno učestvovao u raspravi, i pristao je na zatvorenikovu smrt.

Stefanova mučenička smrt je ostavila dubok utisak na sve koji su joj bili svedoci. Bilo je to bolno iskušenje za crkvu, ali je za posledicu imalo Savlovo obraćenje. Vera, istrajnost, i slavljenje mučenika nisu mogli da se izbrišu iz njegovog sećanja. Božiji pečat na njegovom licu, njegove reči, koje su doprle do same duše onih koji su ih čuli, ostale su u sećanju posmatrača, i svedočile su o istini onoga što je propovedao.

Nije bila izglasana nikakva zakonska presuda protiv Stefana; ali su Rimske vlasti bile potkupljene velikim sumama novca da ne bi istraživale slučaj. Činilo se da je Savle bio prožet pomahnitalom revnošću na mestu dešavanja Stefanovog suđenja i smrti. Činilo se da je ljut na svoja sopstvena tajna osvedočenja da je Stefan bio počastvovan od Boga u samom trenutku kad je bio omalovažen od ljudi. Nastavio je da progoni Božiju crkvu, loveći ih, hvatajući ih u njihovim kućama, i predavao ih je sveštenicima i poglavarima u tamnice i smrt. Njegova revnost da nastavi sa progonstvom predstavljala je užas Hrišćanima u Jerusalimu. Rimske vlasti se nisu posebno potrudile da zaustave okrutno delo, i potajno su pomagali Jevrejima kako bi ih umirili, i osigurali njihovu naklonost.

Savle je bio veoma cenjen od Jevreja zbog njegove revnosti u progongjenju vernika. Nakon Stefanove smrti, izabran je da bude član Sanedrinskog suda, uzevši u obzir ulogu koju je odigrao tom prilikom. Ovaj učeni i revni rabin je bio moćno oruđe u ruci Sotone da sprovodi njegovu pobunu protiv Božijeg Sina; ali će on uskoro biti uposlen da izgradi crkvu koju je sada rušio. Moćniji od Sotone je odabrao Savla da zauzme mesto mučenika Stefana, da propoveda i pati za njegovo ime, i da nadaleko i naširoko proširi radosne vesti o spasenju kroz njegovu krv.

POGLAVLJE II

SAVLOVO OBRAĆENJE

SAVLOV um je bio veoma uznemiren Stefanovom pobedonosnom smrću. Bio je uzdrman u svojoj predrasudi; ali mišljenja i argumenti sveštenika i poglavara su ga ubedili da je Stefan bio hulnik; da je Isus Hrist kojeg je on propovedao bio varalica, i da oni koji služe u svetim službama moraju biti u pravu. Budući da je bio čovek odlučujućeg uma i snažne namere, postao je veoma ogorčen u svom suprotstavljanju Hrišćanstvu, nakon što je jednom u potpunosti odlučio u svom umu da su stavovi sveštenika i književnika bili ispravni. Njegova revnost ga je navodila da dobrovoljno učestvuje u progonstvu vernika. Činio je da sveti ljudi budu dovlačeni pred sudove, i da budu zatvarani ili osuđeni na smrt bez dokaza bilo kakvog prekršaja, osim njihove vere u Isusa. Sličnog karaktera, iako u drugačijem pravcu, je bila revnost Jakova i Jovana, kada bi oni pozvali vatru sa neba da proguta one koji su omalovažavali i ismejavali njihovog Učitelja.

Savle se spremao svojim poslom na put za Damask; ali je bio odlučan da ostvari dvostruku nameru, tražeći, dok je putovao, sve verne u Hristu. Za tu svrhu nabavio je pisma od prvosveštenika da čita u sinagogama, koja su ga ovlašćivala da uhvati sve one koji su bili osumnjičeni da su vernici u Isusa, i da ih pošalje glasnicima u Jerusalim, da tamo budu osuđeni i kažnjeni. On se uputio svojim putem, pun snage i energije zrelosti i plamena pogrešne revnosti.

Kad su se umorni putnici približili Damasku, Savlove oči su

zadovoljno mirovale na plodnoj zemlji, prelepim vrtovima, plodnim voćnjacima, i hladnim potocima koji su tekli žuboreći usred svežeg, zelenog šipražja. Bilo je veoma osvežavajuće gledati takav prizor nakon dugog, zamornog putovanja preko opustošene oblasti. Dok je Savle, sa svojim saputnicima, gledao i divio se, iznenada je svetlost sjajnija od sunca zasijala oko njega, „pade na zemlju pa začu glas koji mu govoraše: ‘Savle, Savle, zašto me progoniš?’ A on reče: ‘Ko si ti, Gospode?’ A Gospod reče: ‘Ja sam Isus kojega ti progoniš! Teško ti se protiv bodila ritati’“!

Prizor je bio jedan od najvećih zabuna. Savlovi saputnici su bili pogođeni užasom, i skoro oslepljeni jačinom svetla. Oni su čuli glas, ali nikog nisu videli, i za njih je sve bilo nerazumljivo i tajanstveno. Međutim Savle je, ležeći opružen na zemlji, razumeo reči koje su bile izgovorene, i jasno je video pred sobom Božijeg Sina. Jedan pogled na to veličanstveno Biće, utisnuo je njegov lik zauvek na dušu pogođenog Jevreja. Reči su sa strašnom silom pogodile njegovo srce pravo u metu. Poplava svetla se slila u zamračene odaje njegovog uma, otkrivajući njegovo neznanje i grešku. Uvideo je da je zapravo činio Sotonino delo, dok je zamišljao sebe da revno služi Bogu u progonjenju Hristovih sledbenika.

Uvideo je svoju grešku u oslanjanju svoje vere na uveravanja sveštenika i poglavara, čija im je sveta služba davala veliki uticaj nad njegovim umom, i učinila je da veruje da je priča o vaskrsenju bila lukava izmišljotina Isusovih učenika. Sada kada je Isus otkriven Savlu, Stefanova propoved se prisilno nametnula njegovom umu. Te reči koje su sveštenici proglasili hulom, sada su mu se pokazale kao istinite. U tom trenutku predivnog osvetljenja, njegov um je delovao sa izvanrednom brzinom. Prolazio je kroz proročku istoriju, i video je da je odbacivanje Isusa od Jevreja, njegovo raspeće, vaskrsenje, i vaznesenje bilo predskazano od proroka, i dokazivalo je da je On obećani Mesija. Setio se Stefanovih reči: „Evo, gledam nebesa otvorena i Sina Čovečijega gde stoji zdesna Bogu“, i znao je da je

umirući svetac gledao u carstvo Slave.

Kakvo otkriće je sve ovo bilo progonitelju vernika! Jasna, ali strašna svetlost mu je provalila u dušu. Hrist mu se otkrio kao neko ko je došao na zemlju u ispunjenju svoje misije, pa je odbačen, maltretiran, osuđen, i raspet od onih koje je došao da spasi, i kao neko ko je ustao iz mrtvih, i vazneo se na nebesa. U tom strašnom trenutku on se setio da je sveti Stefan bio žrtvovan njegovim pristankom; i da je njegovim posredstvom mnogo vrednih svetaca našlo svoju smrt u okrutnom progonstvu.

„I drščući i čudeći se, reče: ‘Gospode, šta hoćeš da učinim?’ A Gospod će njemu: ‘Ustani i uđi u grad pa će ti se reći šta ti valja činiti’“. Nikakve sumnje nije bilo u Savlovom umu da je ovo bio pravi Isus Nazarećanin koji mu je govorio, i da je On zaista dugo iščekivani Mesija, Uteha i Iskupitelj Izraela. Sada je taj Isus, koji je, dok je poučavao na zemlji, govorio u parabolama svojim slušaocima, koristio poznate predmete da slikovito prikaže svoje značenje, uporedio Savlovo delo, progonjenja Hristovih sledbenika, sa ritanjem protiv bodila. Te silne reči su slikovito prikazale činjenicu da bi bilo nemoguće bilo kom čoveku da zaustavi dalji napredak Hristove istine. Nastaviće da maršira do uspeha i pobede, dok će svaki trud da se zaustavi rezultirati povredom suprotstavljenog. Progonitelj će, na kraju, patiti hiljadu puta više nego oni koje je progonio. Pre ili kasnije njegovo sopstveno srce će ga osuditi; on će otkriti da se, zaista, ritao protiv bodila.

Spasitelj je govorio Savlu preko Stefana, čije jasno zaključivanje iz Pisama nije moglo biti osporeno. Učeni Jevrej je video lice mučenika kako isijava svetlost Hristove slave, i kako izgleda kao lice anđela. On je bio svedok njegovog uzdržavanja prema svojim neprijateljima, i njegovog opraštanja njima. On je dalje bio svedok smelosti i radosne rezigniranosti drugih vernika u Isusa dok su bili mučeni i povređivani, od kojih su se neki odrekli svojih života sa radošću za dobrobit svoje vere.

Celo ovo svedočanstvo je glasno pozivalo Savla, i nametalo je

osvedočenje na njegov um; ali njegova obrazovanost i predrasude, njegovo poštovanje prema sveštenicima i poglavarima, i njegov ponos popularnosti, podupirali su ga da se pobuni protiv glasa savesti i protiv Božije milosti. On se čitavih noći opirao protiv osvedočenja, i uvek je tu stvar završavao priznavanjem svog verovanja da Isus nije Mesija, da je varalica, a njegovi sledbenici zalučeni fanatici.

Sada je Hrist govorio Savlu svojim sopstvenim glasom: „Savle, Savle, zašto me progoniš“? A pitanje, „Ko si ti, Gospode“? je odgovoreno istim glasom, „Ja sam Isus, koga ti progoniš“. Ovdje Hrist poistovećuje sebe sa svojim napaćenim ljudima. Savle je, progoneći Hristove sledbenike, udario direktno protiv Gospoda Neba. Isus je izjavio da udarajući njegovu braću na zemlji, Savle je udario protiv njihovog Poglavara i Predstavnik na Nebu. Lažno ih optužujući i svedočeci protiv njih, on je lažno optužio i svedočio protiv Spasitelja sveta. Ovdje se jasno vidi da Hrist pati u osobi svojih svetih.

Kada se blistava slava povukla, i Savle se podigao sa zemlje, pronašao je sebe potpuno lišenog vida. Sjaj Hristove slave je bio previše jak za njegov smrtni pogled, i kada je uklonjen, crnilo noći se spustilo na njegov vid. Verovao je da je njegovo slepilo kazna od Boga zbog njegovog okrutnog progonstva Isusovih sledbenika. Pipao je okolo u užasnoj tami, i njegovi saputnici su ga, u strahu i čuđenju, vodili pod ruku u Damask.

Koliko je drugačiji bio njegov ulazak u grad od onog što je očekivao! U ponosnom zadovoljstvu se približio Damasku, očekujući da po svom dolasku bude pozdravljen hvalama i aplauzom zbog časti koju mu je dodelio prvosveštenik, i zbog velike revnosti i prodornosti koje je pokazao tražeći vernike, da ih odvede kao zarobljenike u Jerusalim, da tamo budu osuđeni, i kažnjeni bez milosti. On je odlučio da njegovo putovanje treba biti krunisano uspehom; i njegov hrabri i istrajan duh se nije plašio nikakve teškoće ni opasnosti u izvršavanju tog cilja. On je odlučio da nijedan Hrišćanin neće pobeći njegovoj budnosti; raspitivace se kod muškaraca, žena, i dece u vezi

sa njihovom verom, i verom onih sa kojima su oni bili povezani; ulaziće u kuće, sa autoritetom da uhvati njihove ukućane, i da ih pošalje kao zatvorenike u Jerusalim.

Međutim koliko je bio promenjen prizor od onog koji je očekivao! Umesto da ima vlast i da prima čast, on je sam praktično bio zatvorenik, budući da je lišen vida, i zavisao od vođenja njegovih saputnika. Bespomoćan, i mučen kajanjem, osećao je da je on lično pod osudom smrti, i nije znao kako će dalje Gospod upravljati sa njim.

Odveden je u kuću učenika Jude, i tamo je ostao, u samoći, proučavajući čudno otkriće koje je pokvarilo sve njegove planove, i promenilo čitav tok njegovog života. Proveo je tri dana u potpunom slepilu, ispunjavajući to užasno vreme razmišljanjem, pokajanjem, i iskrenom molitvom, niti je jeo niti pio tokom celog tog vremena. Sa gorčinom se sećao Stefana, i dokaza koji je dao podržanog od sile koja je viša nego ona na zemlji. Razmišljao je sa užasom o svojoj sopstvenoj krivici što je dozvolio sebi da bude kontrolisan zlobom i predrasudom sveštenika i poglavara, zatvarajući svoje oči i uši protiv najupadljivijeg dokaza, i neumorno je podsticao na progon vernika u Hristu.

Bio je u usamljenoj izolaciji; nije imao komunikaciju sa crkvom; jer su oni bili upozoreni o nameri njegovog putovanja u Damask od vernika u Jerusalimu; i verovali su da glumi kako bi bolje sproveo svoj plan progonjenja njih. Nije imao želju da se obrati neobraćenim Jevrejima; jer je znao da oni ne bi slušali ili obraćali pažnju na njegove izjave. Činilo se da je potpuno odsečen od ljudskog saosećanja; te je razmišljao, i molio se sa potpuno slomljenim i pokajanim duhom.

Ta tri dana su bila kao tri godine slepom i savešću pogođenom Jevreju. On nije bio početnik u Pismima, i u svojoj tami i samoći setio se stihova koji su se odnosili na Mesiju, i pratio je proročanstva, sa sećanjem izoštrenim osvedočenjem koje je zaposelo njegov um. Postao je začuđen svojim prethodnim slepilom razumevanja, i slepilom Jevreja uopšteno, u odbacivanju Isusa kao obećanog Mesije. Sve mu se sada činilo jasnim, te je znao da su predrasuda i neverovanje

ono što je pomračilo njegova opažanja, i sprečavalo ga da prepozna u Isusu Nazarećaninu Mesiju iz proročanstva.

Ovo predivno Savlovo obraćenje pokazalo je na zapanjujući način čudesnu Hristovu silu u osvedočenju čovečijeg uma i srca. Savle je zaista verovao da imati veru u Isusa znači zapravo odbaciti Božiji zakon i službu žrtvenih prinosa. On je verovao da je Isus sam zanemarivao zakon, i da je učio svoje učenike da sada nema nikakvog dejstva. Verovao je da je njegova dužnost da teži svojom najvećom silom da iskoreni uznemirujuću doktrinu da je Isus bio Knez života, i sa savesnom revnošću je postao istrajan progonitelj Hristove crkve.

Međutim Isus, čije ime od svih drugih je najviše mrzeo i prezirao, pokazao se Savlu, u nameri da ga zaustavi u njegovoj ludoj karijeri, i da bi napravio, od ovog najneobećavajućeg podanika, oruđe kojim će se odneti jevanđelje Neznabošcima. Savle je bio nadvladan ovim otkrićem, i primetio je da je suprotstavljanjem Isusu Nazarećaninu, postavio sebe protiv Iskupitelja sveta. Nadvladan osećajem svoje krivice, uzviknuo je, „Gospode, šta hoćeš da učinim“? Isus ga nije tada i tamo obavestio o delu koje mu je dodelio, već ga je poslao po uputstva samim učenicima koje je tako gorko progonio.

Čudesna svetlost koja je osvetlila Savlovu tamu je bila Gospodnje delo; ali je isto bilo posla koji je trebalo uraditi za njega od strane Hristovih učenika. Odgovor na Savlovo pitanje je, „Ustani i uđi u grad pa će ti se reći šta ti valja činiti“. Isus je poslao ispitujućeg Jevreja svojoj crkvi, da pribavi od njih znanje svoje dužnosti. Hrist je izvršio delo otkrića i osvedočenja; i sada je pokajnik bio u stanju da uči od onih koje je Bog rukopoložio da poučavaju njegovu istinu. Tako je Isus dao potvrdu autoritetu svoje organizovane crkve, i povezao je Savla sa svojim predstavnicima na zemlji. Svetlost nebeskog osvetljenja je lišila Savla vida; ali Isus, veliki Iscelitelj, nije ga odmah izlečio. Svi blagoslovi izviru iz Hrista, ali on je sada utvrdio crkvu kao svog predstavnika na zemlji, i njoj je pripadalo delo usmeravanja pokajanog grešnika na put života. Sami ljudi koje je Savle nameravao

da ubije će biti njegovi učitelji u religiji koju je prezirao i progonio.

Savlova vera je bila žestoko testirana tokom tri dana posta i molitve u Judinoj kući, u Damasku. On je bio potpuno slep, i u potpunoj tami uma u vezi sa tim šta se traži od njega. Bio je upućen da ide u Damask, gde će mu biti rečeno šta da radi. U svojoj neizvesnosti i nevolji on je iskreno zavapio Bogu. „A u Damasku beše neki učenik po imenu Ananija. I njemu Gospod reče u viđenju: ‘Ananija’! A on reče: ‘Evo me, Gospode’! A Gospod će njemu: ‘Ustani, pođi u ulicu zvanu Ravna i u kući Judinoj potraži Taržanina po imenu Savle. Jer on, eno, moli i u viđenju vide čoveka po imenu Ananija kako uđe i položi na njega ruku da bi progledao’”.

Ananija je jedva mogao poverovati u reči anđela glasnika, jer se Savlovo gorko progonstvo svetih u Jerusalimu proširilo nadaleko i naširoko. Usudio se da se raspravlja; rekao je, „Gospode, čuo sam od mnogih o tom čoveku, kolika je zla učinio svetima tvojim u Jerusalimu. On i ovde ima vlast od sveštenečkih glavara da sveže sve koji pozovu ime tvoje“. Međutim zapovest Ananiji je bila neodložna: „Pođi, jer on mi je posuda izabrana da ponese ime moje pred neznabošce i kraljeve i sinove Izraelove“.

Učenik, poslušan uputu anđela, potražio je čoveka koji je do samo nedavno iznosio pretnje protiv svih koji su verovali u Isusovo ime. Obratio mu se: „Savle, brate! Gospod me poslao, Isus koji ti se ukaza na putu kojim si dolazio, da progledaš i napuniš se Duha Svetoga’. I odmah mu s očiju spade nešto kao ljuske pa učas progleda. Ustade i bi kršten“.

Hrist ovde daje primer svog načina delovanja za spasenje ljudi. On je mogao direktno učiniti sve ovo delo za Savla; ali to nije bilo u skladu sa njegovim planom. Njegovi blagoslovi treba da dođu preko sredstava koje je on rukopoložio. Savle je imao nešto da učini u smislu priznanja onima o čijem ubistvu je on razmišljao; i Bog je imao odgovoran posao za ljude koje je ovlastio da deluju u njegovo ime.

Savle je postao učenik učenika. U svetlu zakona on vidi sebe kao

grešnika. On vidi da je Isus, kojeg je u svom neznanju smatrao varalicom, autor i temelj religije Božijeg naroda od vremena Adama, i doterivač vere sada tako jasne njegovom prosvetljenom vidu; branilac istine i ispunitelj proročanstava. Gledao je na Isusa kao na nekoga ko poništava Božiji zakon; ali kada je njegov duhovni vid bio dotaknut Božijim prstom, naučio je da je Hrist bio začetnik celog Jevrejskog sistema žrtava; da je on došao na svet zbog hitne namere da odbrani Očev zakon; i da je u njegovoj smrti tipski zakon sreo svoj antitip. U svetlu moralnog zakona, za koji je verovao da ga on sam revno drži, Savle je video sebe kao grešnika nad grešnicima. Pokajao se, to jest, umro je grehu, postao je poslušan Božijem zakonu, praktikovao je veru u Isusa Hrista kao svog Spasitelja, krstio se, i propovedao je Isusa isto tako iskreno i revno kao i kada ga je nekada odbacivao.

Iskupitelj sveta ne odobrava iskustvo i sprovođenje u religijskim stvarima nezavisno od svoje organizovane i priznate crkve. Mnogi imaju zamisao da su oni odgovorni samo Hristu za svoju svetlost i iskustvo, nezavisno od njegovih priznatih sledbenika na zemlji. Međutim u istoriji Savlovog obraćenja, su nam data važna načela, koja uvek treba da imamo na umu. On je doveden direktno u Hristovo prisustvo. On je taj kojeg je Hrist namenio za najvažniji posao, onaj koji će da bude njegova „posuda izabrana“; ipak on mu nije lično predao pouke istine. On je zaustavio njegov tok i osvedočio ga je; ali kada je upitan od njega, „Šta hoćeš da učinim“? Spasitelj ga je povezao sa svojom crkvom, i pustio ih je da ga oni upute šta da radi.

Isus je prijatelj grešnika; njegovo srce je dirnuto njihovim jadom; on ima svu moć, i na Nebu i na zemlji; ali on poštuje sredstva koja je rukopoložio za prosvetljenje i spasenje ljudi; on upućuje grešnika ka crkvi, koju je on učinio sredstvom svetlosti svetu.

Savle je bio učeni učitelj u Izraelu; ali, dok je bio usred svoje slepe greške i predrasude, Hrist mu se otkrio, i onda ga je povezao sa svojom crkvom, koja je svetlost svetu. U ovom slučaju Ananija predstavlja Hrista, i takođe predstavlja Hristove propovednike na zemlji, koji

su postavljeni da deluju u njegovo ime. U Hristovo ime, Ananija je dodirnuo Savlove oči da one mogu primiti vid. U Hristovo ime, on je položio ruke na njega, i moleći se u Hristovo ime, Savle je primio Svetog Duha. Sve je urađeno imenom i ovlašćenjem Hristovim; ali crkva je sredstvo komunikacije.

POGLAVLJE III

PAVLE ZAPOČINJE SVOJU SLUŽBU

PAVLE je bio kršten od Ananije u reci Damask. On se onda okrepio hranom, i odmah je krenuo da propoveda Isusa vernicima u gradu, istim onima iz Jerusalima koje je izdvojio sa namerom da ih ubije. On je takođe poučavao u sinagogama da je Isus koji je ubijen zaista Božiji Sin. Njegovi argumenti iz proročanstva su bili toliko ubedljivi, i njegovi naponi su bili toliko podržani Božijom silom, da su suprotstavljeni Jevreji bili zbunjeni i nemoćni da mu odgovore. Pavlovo rabinsko i farisejsko obrazovanje se sada koristilo za dobre svrhe u propovedanju jevanđelja, i u podržavanju cilja za koji je nekada koristio svaki napor da ga uništi.

Jevreji su bili potpuno iznenađeni i zbunjeni Pavlovim obraćenjem. Bili su svesni njegovog položaja u Jerusalimu, i znali su šta je njegov glavni posao u Damasku, i da je bio naoružan dozvolom od prvosveštenika, koja ga je ovlašćivala da uhvati vernike u Isusa, i da ih pošalje kao zatvorenike u Jerusalim; ipak sada su ga gledali kako propoveda Isusovo jevanđelje, ojačavajući one koji su već bili njegovi učenici, i neprestano stvarajući nove obraćenike u veru kojoj se on nekada tako revnosno suprotstavljao. Pavle je pokazao svima koji su ga čuli da njegova promena vere nije bila iz nagona niti iz fanatizma, već je došla sa nagomilanim dokazima.

Dok je radio u sinagogama, njegova vera je jačala; njegova revnost u održavanju toga da je Isus Božiji Sin se povećala, uprkos žestokom suprotstavljanju Jevreja. Nije mogao ostati dugo u Damasku, jer

nakon što su se Jevreji oporavili od svog iznenađenja zbog njegovog divnog obraćenja i kasnijih službi, oni su se odlučno okrenuli od nagomilanih dokaza koji su tako izneti u korist Hristove doktrine. Njihova zapanjenost zbog Pavlovog obraćenja se promenila u snažnu mržnju prema njemu, kao onu koju su oni pokazali protiv Isusa.

Pavlov život je bio u opasnosti, te je primio naredbu od Boga da napusti Damask na neko vreme. Otišao je u Arabiju; i tamo je, u relativnoj samoći, imao veliku priliku da se druži sa Bogom, i za razmišljanje. Želeo je da bude sam sa Bogom, da istraži svoje sopstveno srce, da produbi svoje pokajanje, i da se pripremi molitvom i proučavanjem da učestvuje u poslu koji mu se činio preveliki i previše važan za njega da se u to upusti. On je bio apostol, ne izabran od ljudi, već izabran od Boga, i jasno je naglašeno da je njegov posao među Neznabošcima.

Dok je bio u Arabiji nije komunicirao sa apostolima; tražio je Boga iskreno svim svojim srcem, odlučan da se ne odmori dok ne bude sigurno znao da je njegovo pokajanje prihvaćeno, i njegov veliki greh oprostjen. Nije hteo da odustane od borbe dok ne bude imao uverenje da će Isus biti sa njim u njegovoj nadolazećoj službi. On će uvek nositi sa sobom u telu znake Hristove slave, u svojim očima, koje su bile oslepljene nebeskim svetlom, i on je takođe želeo da sa sobom stalno nosi uverenje Hristove podržavajuće milosti. Pavle je došao u blisku vezu sa Nebom, i Isus je razgovarao sa njim, i utvrdio ga je u njegovoj veri, darujući mu svoju mudrost i milost.

Pavle se sada vratio u Damask, i hrabro je propovedao u Isusovo ime. Jevreji nisu mogli izdržati mudrost njegovih argumenata, i zato su se savetovali zajedno da učutkaju njegov glas na silu — jedini argument koji je preostao za propadajući cilj. Odlučili su da ga ubiju. Apostol je bio upoznat sa njihovom namerom. Vrata grada su bila pažljivo čuvana, danju i noću, da bi sprečili njegovo bekstvo. Zabrinutost je učenike privukla Bogu u molitvi; bilo je malo spavanja među njima, jer su bili zauzeti smišljajući načine i sredstva za

bekstvo izabranog apostola. Konačno su smislili plan kojim je on pušten sa prozora, i spušten preko zida noću u korpi. Pavle je uspeo da pobjegne na ovaj ponižavajući način iz Damaska.

On je sad nastavio ka Jerusalimu, želeći da se tamo upozna sa apostolima, a posebno sa Petrom. Bio je veoma željan da upozna Galilejskog ribara koji je živeo, molio se, i razgovarao sa Hristom na zemlji. Sa čežnjom u srcu je želeo da upozna glavnog apostola. Kada je Pavle ušao u Jerusalim, gledao je sa promenjenim stavovima grad i hram. On je sada znao da je osvetnička Božija presuda visila nad njima.

Žaljenje i bes Jevreja zbog Pavlovog obraćenja nisu imali granica. Međutim on je bio čvrst kao stena, i laskao je sebi da kada bude preneo svoje divno iskustvo svojim prijateljima, da će oni promeniti svoju veru kao što je on učinio, i poverovati u Isusa. On je bio strogo savestan u svom suprotstavljanju Hristu i njegovim sledbenicima, i kada je zaustavljen i osvedočen o svom grehu, odmah je napustio svoje zle puteve, i ispovedao je Isusovu veru. On je sada potpuno verovao da kada njegovi prijatelji i bivši saradnici čuju okolnosti njegovog čudesnog obraćenja, i vide koliko se on promenio od ponosnog Fariseja koji je progonio i predavao smrti one koji su verovali u Isusa kao Božijeg Sina, oni će isto postati osvedočeni u svoj greh, i pridružiće se redovima vernika.

Pokušao je lično da se pridruži svojoj braći, učenicima; ali je bila velika njegova žalost i razočarenje kada je otkrio da oni neće da ga prime kao jednog od njih. Oni su se setili njegovih ranijih progonestava, i sumnjali su da glumi ulogu kako bi ih prevario i ubio. Istina je, da su oni čuli za njegovo divno obraćenje, ali kako se on odmah povukao u Arabiju, i oni nadalje nisu čuli ništa jasno o njemu, nisu verovali u glasinu o njegovoj velikoj promeni.

Barnaba, koji je velikodušno doprineo svojim sredstvima da se podrži Hristov cilj, i da olakša potrebe siromašnih, upoznao se sa Pavlom kada se on protivio vernicima. On je sada istupio napred

i obnovio je to poznanstvo, čuo je Pavlovo svedočanstvo u vezi sa njegovim čudesnim obraćenjem, i njegovim iskustvom iz tog vremena. On je potpuno verovao i prihvatio Pavla, uzeo ga je za ruku, i poveo u prisustvo apostola. On je ispričao njegovo iskustvo koje je upravo čuo, — da se Isus lično pokazao Pavlu dok je bio na svom putu za Damask; da je razgovarao sa njim; da se Pavlu povratio njegov vid kao odgovor na Ananijine molitve, i da je nakon toga tvrdio u gradskim sinagogama, da je Isus Božiji Sin.

Apostoli više nisu oklevali; nisu se mogli odupreti Bogu. Petar i Jakov, koji su u to vreme bili jedini apostoli u Jerusalmu, dali su desnu ruku zajedništva nekada žestokom progonitelju njihove vere; i on je sada bio isto toliko voljen i poštovan koliko su ga se ranije plašili i izbegavali ga. Ovde su se srela dva velika karaktera nove vere — Petar, jedan od odabranih Hristovih saputnika dok je on bio na zemlji, i Pavle, Farisej, koji je, od Isusovog vaznesenja, sreo njega licem u lice, i razgovarao sa njim, i isto je video u viziji njega, i prirodu njegovog dela na Nebu.

Ovaj prvi razgovor je imao velike posledice za obojicu ovih apostola, ali je bio kratkog trajanja, jer je Pavle bio željan da nastavi sa poslom svog Učitelja. Ubrzo se glas koji se toliko revno raspravljao sa Stefanom, čuo u istoj sinagogi neustrašivo objavljujući da je Isus Božiji Sin — zalažući se za isti cilj za koji je Stefan umro da ga odbrani. On je ispričao svoje sopstveno čudesno iskustvo, i sa srcem punim čežnje za svojom braćom i bivšim saradnicima, izneo je dokaze iz proročanstva, kao što je Stefan učinio, da je Isus, koji je bio raspet, bio Božiji Sin.

Međutim Pavle je pogrešno procenio duh svoje Jevrejske braće. Isti gnev koji se razbuktao nad Stefanom zadesio je i njega. On je video da se mora razdvojiti od svoje braće, i tuga je ispunila njegovo srce. On bi se voljno odrekao svog života, ako bi na takav način oni mogli biti dovedeni do znanja o istini. Jevreji su počeli da kuju planove da mu oduzmu život, i učenici su ga požurivali da napusti

Jerusalim; ali on je oklevao, nevoljan da napusti mesto, i željan da malo duže radi na svojoj Jevrejskoj braći. On je imao toliko aktivnu ulogu u Stefanovom žrtvovanju da je bio duboko željan ukloniti mrlju hrabrim branjenjem istine koja je koštala Stefana njegovog života. Ličilo mu je na kukavičluk da beži iz Jerusalima.

Dok se Pavle, podnoseći sve posledice takvog koraka, iskreno molio Bogu u hramu, Spasitelj mu se pokazao u viziji, govoreći, „Požuri i brzo izađi iz Jerusalima jer neće primiti tvoje svedočanstvo o meni“! Pavle je čak i tada oklevao da napusti Jerusalim bez da ubedi svojeglave Jevreje u istinu svoje vere; mislio je da, čak i kada bi njegov život bio žrtvovan za istinu, ne bi bilo dovoljno da reši zastrašujući izveštaj koji je držao protiv sebe za Stefanovu smrt. Odgovorio je, „Gospode, oni znaju da sam ja bacao u tamnice i tukao po sinagogama one koji veruju u tebe. I kad se prolivala krv Stefana, svedoka tvojeg, i sam sam tamo stajao i odobravao njegovo pogubljenje i čuvao haljine onih koji ga ubijahu“. Međutim odgovor je bio više odlučujući nego ranije: „Pođi, jer ja ću te poslati daleko ka neznabošcima“!

Kada su braća saznala za Pavlovu viziju, i za to kako je Bog brinuo o njemu, njihova zabrinutost za njega se povećala. Oni su ubrzali njegovo tajno bekstvo iz Jerusalima, plašeći se da ga Jevreji ne ubiju. Pavlov odlazak je na neko vreme obustavio nasilno suprotstavljanje Jevreja, i crkva je imala period mira, u kojem su mnogi dodati broju vernika.

Hrist je zapovedio svojim učenicima da idu i uče sve nacije; ali prethodna učenja koja su primili od Jevreja učinila su teškim za njih da potpuno shvate reči svog Učitelja, i zato su bili spori da deluju po njima. Oni su sebe zvali Avramovom decom, i smatrali su se naslednicima božanskog obećanja. Tek nekoliko godina nakon Gospodnjeg vaznesenja su njihovi umovi bili dovoljno prošireni da jasno razumeju nameru Hristovih reči, da oni treba da rade za obraćenje Neznabožaca kao i Jevreja. Njihovi umovi su bili posebno pozvani na ovaj deo dela od samih Neznabožaca, od kojih su mnogi prihvatili

Hristovu doktrinu. Ubrzo nakon Stefanove smrti, i posledičnog rasejanja vernika po Palestini, Samarija je bila veoma uzburkana. Samarićani su prihvatili vernike ljubazno, i pokazali su spremnost da čuju za Isusa, koji im je, u svom prvom javnom radu, propovedao sa velikom silom.

Neprijateljstvo koje je postojalo između Jevreja i Samarićana se smanjilo, i nije se više moglo reći da oni nisu imali posla jedni sa drugima. Filip je napustio Jerusalim, i propovedao je vaskrslog Iskupitelja u Samariji. Mnogi su poverovali i primili su Hrišćansko krštenje. Filipovo propovedanje je bilo obeleženo sa toliko velikim uspehom, i toliko ih se mnogo okupilo u Hristovo stado, da je on konačno poslao u Jerusalim po pomoć. Učenici su sada shvatili Hristovu misao, kada je rekao, „Bićete mi svedoci i u Jerusalimu, i po svoj Judeji i Samariji, i sve do kraja zemlje“.

Nakon ovih događaja, obraćenje Etiopskog uškopljenika pod Filipovim propovedanjem, Petrova vizija u Jopi, izlivanje Svetog Duha na Kornelija i njegovo domaćinstvo, poslužili su da ubede apostole i vodeću braću u Jerusalimu, da je Bog dao Neznabošcima pokajanje za život. Tako se pripremao put za Pavla da započne svoju misiju.

POGLAVLJE IV

RUKOPOLOŽENJE PAVLA I BARNABE

APOSTOLI i učenici koji su napustili Jerusalem tokom žestokog progona koji je divljao tamo nakon Stefanovog mučeništva, propovedali su Hrista u okolnim gradovima, ograničavajući svoj rad na Jevreje i Grčke Jevreje. „I ruka Gospodnja beše sa njima pa veliki broj poverova i obrati se Gospodu.“ Kada su vernici u Jerusalemu čuli dobre vesti, oni su se radovali; a Barnaba, „čovjek čestit i pun Duha Svetoga i vere“ je poslat u Antiohiju, metropolu Sirije, da pomogne crkvi tamo. On je tamo radio sa velikim uspehom. Kako se posao povećavao, potražio je i dobio Pavlovu pomoć; i dvojica učenika su radila zajedno godinu dana u tom gradu, poučavajući ljude, povećavajući broj vernika u Hristovoj crkvi.

Antiohija je imala i veliku Jevrejsku i Neznabožačku populaciju; bila je veliko utočište za ljubitelje dokolice i zadovoljstva, zbog blagotvornosti svog lokaliteta, svog prelepog vidika, i bogatstva, kulture, i otmenosti koji su bili skoncentrisani tamo. Njena rasprostranjena trgovina ju je učinila mestom od velikog značaja, gde su se mogli naći ljudi svih nacionalnosti. Bio je to zato grad luksuza i greha. Božija osveta je konačno došla na Antiohiju, zbog zlobe njenih stanovnika.

Tu su učenici prvi put nazvani Hrišćanima. To ime im je dato jer je Hrist bio glavna tema njihovog propovedanja, učenja, i razgovora. Oni su stalno prepričavali događaje iz njegovog života, tokom vremena u kojem su njegovi učenici bili blagosloveni njegovim ličnim društvom. Oni su se neumorno zadržavali na njegovim učenjima,

njegovim čudima lečenja bolesnih, isterivanja demona, i podizanja mrtvih u život. Sa drhćućim usnama i suznim očima su govorili o njegovoj patnji u vrtu, njegovoj izdaji, suđenju i pogubljenju, uzdržavanju i poniznosti sa kojima je on podnosio uvrede i mučenje koje su mu nametnuli njegovi neprijatelji, i o božanskom sažaljenju sa kojim se on molio za one koji su ga progonili. Njegovo vaskrsenje i vaznesenje, i njegovo delo na Nebu kao Posrednika za palog čoveka, bili su radosne teme za njih. Neznabošci ih mogu sasvim nazivati Hrišćanima, pošto su oni propovedali Hrista, i preko njega su upućivali svoje molitve Bogu.

U gusto naseljenom gradu Antiohiji, Pavle je otkrio izvrsno polje za rad, gde su njegovo učenje, mudrost, i revnost, udruženi, držali veliki uticaj nad stanovnicima i redovnim posetiocima tog grada kulture.

U međuvremenu delo apostola je bilo skoncentrisano na Jerusalim, gde su Jevreji svih jezika i zemalja došli da se poklone kod hrama tokom određenih praznika. U takvim prilikama apostoli su propovedali Hrista sa nepokolebljivom hrabrošću, iako su znali da su čineći tako njihovi životi bili u stalnoj opasnosti. Nastalo je mnogo obraćenika veri, i ovi su, razilazeći se svojim kućama u različitim delovima države, raširili semena istine kroz sve narode, i među svim slojevima društva.

Petar, Jakov, i Jovan su se osećali sigurnim da ih je Bog postavio da propovedaju Hrista među svojim sunarodnicima kod kuće. Međutim Pavle je primio svoju dužnost od Boga, dok se molio u hramu, i njegovo široko misionarsko polje mu je bilo pokazano sa izvanrednom jasnoćom. Da bi ga pripremio za njegov opsežan i važan posao, Bog ga je doveo u blisku vezu sa sobom, i otvorio je pred njegovim razdraganim pogledom tračak nebeske lepote i slave.

Bog je razgovarao sa pobožnim prorocima i učiteljima u Antiohijskoj crkvi. „A dok su jednom vršili službu Gospodnju i postili, reče Duh Sveti: ‘Hajde, odvojite mi i Barnabu i Savla za delo na

koje sam ih pozvao'.“ Ovi apostoli su zato bili posvećeni Bogu na najdostojanstveniji način postom i molitvom i polaganjem ruku; i poslani su napred u svoje polje rada među Neznabošce.

Pavle i Barnaba su obojica radili kao Hristovi propovednici, i Bog je obilno blagoslovio njihove napore; ali nijedan od njih nije pre toga bio formalno rukopoložen službi jevanđelja molitvom i polaganjem ruku. Oni su sada bili ovlašćeni od crkve, ne samo da uče istinu, nego da krste, i da organizuju crkve, budući da su postavljeni sa punim crkvenim ovlašćenjem. Ovo je bilo važno doba za crkvu. Iako je pregradni zid razdvajanja između Jevreja i Neznabožaca bio srušen Hristovom smrću, puštajući Neznabošce da imaju potpune prednosti jevanđelja, ipak zavesa još nije bila pocepana sa očiju mnogih verujućih Jevreja, i oni nisu mogli jasno razaznati do kraja šta je ukinuo Božiji Sin. Delo je sada trebalo da bude nastavljeno sa silom među Neznabošcima, i treba da rezultira učvršćivanjem crkve velikim sakupljanjem duša.

Apostoli su, u ovom svom posebnom delu, trebali da budu izloženi sumnji, predrasudi, i ljubomori. Kao prirodna posledica njihovog napuštanja isključivosti Jevreja, njihova doktrina i stavovi će biti podložni optužbi za jeres; i njihova ovlašćenja da budu propovednici jevanđelja će biti dovođena u pitanje od mnogih revnih, verujućih Jevreja. Bog je predvideo sve ove poteškoće kojima će njegove sluge biti podvrgnute, i u svom mudrom providenju, učinio je da budu postavljeni sa neupitnim ovlašćenjem od uspostavljene Božije crkve, da njihovo delo bude iznad izazova.

Braća u Jerusalimu i Antiohiji su bili detaljno upoznati sa svim pojedinostima ovog božanskog postavljanja, i naročitog dela poučavanja Neznabožaca, koje je Gospod dao ovim apostolima. Njihovo rukopoloženje je bilo otvoreno priznanje njihove božanske misije, kao glasnika posebno izabranih od Svetog Duha za posebno delo. Pavle svedoči u svojoj Poslanici Rimljanima, da on smatra ovo sveto postavljanje kao novu i važnu epohu u svom životu; on naziva samog

sebe, „Pavle, sluga Isusa Hrista, pozvan za apostola, određen za jevanđelje Božije“.

Rukopoloženje polaganjem ruku, je u kasnije vreme, bilo veoma zloupotrebjeno; neopravdana važnost je dodata činu, kao da onima koji prime takvo rukopoloženje odmah dolazi sila, koja ih osposobljava za bilo koje i svako propovedničko delo, kao da vrlina leži u činu polaganja ruku. Mi imamo, u istoriji ova dva apostola, samo jednostavan zapis o polaganju ruku, i njegov uticaj na njihovo delo. Obojica, Pavle i Barnaba su već primili svoju dužnost od Boga lično; a obred polaganja ruku nije dodao nikakvu novu milost ili bukvalnu osposobljenost. Samo je postavljao pečat crkve na Božije delo — priznata forma imenovanja za postavljenu službu.

Ova forma je bila značajna Jevrejima. Kada je Jevrejski otac blagoslovio svoju decu, polagao je svoje ruke sa poštovanjem na njihove glave. Kada je životinja bila određena za žrtvu, ruka onoga koji je postavljen sveštencičkim ovlašćenjem je bila položena na glavu žrtve. Tako da, kada su Antiohijski propovednici položili svoje ruke na apostole, oni su, tim delom, tražili od Boga da im dodeli svoj blagoslov, u njihovoj posvećenosti naročitom delu za koje ih je Bog odabrao da čine.

Apostoli su započeli svoju misiju, vodeći sa sobom Marka. Otišli su u Seleukiju, i odande su otplovili na Kipar. U Salamini su propovedali Jevrejskim sinagogama. „A kad prođoše ostrvo do Pafa, nađoše nekog vračara, lažnog proroka, Jevreja, kojem ime beše Barisus, koji beše sa prokonzulom Sergijem Pavlom, čovekom razboritim. Ovaj dozva Barnabu i Savla pa zatraži da čuje reč Božiju. Ali suprotstavljao im se Elim Vračar (tako se naime prevodi njegovo ime), nastojeći prokonzula odvratiti od vere“.

Budući da je prokonzul bio čovek od ugleda i uticaja, vračar Elim je, koji je bio pod Sotoninom kontrolom, gledao da ga lažnim izveštajima i raznim varljivim prevarama okrene protiv apostola i uništi njihov uticaj nad njim. Kao što su se čarobnjaci na faraonovom

dvoru suprotstavili Mojsiju i Aronu, tako se i ovaj vračar suprotstavio apostolima. Kada je prokonzul poslao po apostole, da bi mogao biti poučen u istinu, Sotona je bio prisutan sa svojim slugom, gledajući da pokvari Božiju nameru, i da spreči ovog uticajnog čoveka da prihvati Hristovu veru. Sotonin agent je veoma ometao delo apostola. Tako pali neprijatelj uvek radi na poseban način da spreči osobe od uticaja, koje bi bile od velike koristi za cilj, prihvatanjem Božije istine.

Međutim Pavle, u sili Svetog Duha, je ukorio zlog varalicu. On „upre pogled u njega pa reče: ‘O sine đavolski, pun svake prevare i svake prepredenosti, neprijatelju svake pravednosti, nećeš li prestati iskrivljavati ravne puteve Gospodnje? I evo sada ruke Gospodnje na tebe: bićeš slep i na neko vreme nećeš videti sunca’. I učas pade na njega mrak i tama pa je, tumarajući, tražio nekoga ko bi ga vodio za ruku. Tada prokonzul, videvši šta se dogodilo, poverova zanesen naukom Gospodnjim“.

Vračar je zatvorio svoje oči za dokaze istine, i svetlost jevanđelja, pa je zato Gospod, u svom pravedničkom gnevu, učinio da njegove prirodne oči budu zatvorene, uskraćujući mu svetlost dana. Ovo slepilo nije bilo trajno, već samo neko vreme, da ga upozori da se pokaje, i da traži oprost od Boga kojeg je tako uvredio. Zbrka u koju je taj čovek doveden, sa svom svojom hvalisavom moći, učinila je da sve njegove suptilne veštine budu beskorisne protiv Hristovog učenja. Činjenica da je bio primoran da pipa u slepilu, dokazala je svim posmatračima da su čuda koja su apostoli činili, i koje je Elim proglasio kao da su lukava prevara, zapravo učinjena Božijom silom. Prokonzul je bio ubeđen u učenje koje su poučavali apostoli, i prihvatio je Hristovo jevanđelje.

Elim nije bio školovan čovek, ipak bio je posebno osposobljen da čini Sotonino delo. Oni koji propovedaju Božiju istinu biće primorani da se suoče sa lukavim neprijateljem u mnogim različitim oblicima. Ponekad je u ličnosti učenog, a često u ličnosti neukog čoveka, kojeg je Sotona poučio da bude njegovo uspešno sredstvo u

varanju duša i u činjenju bezakonja. Dužnost je Hristovog službenika da stoji verno na svom položaju, u strahu Božijem i u sili njegove snage. Tako on može dovesti u zabunu Sotoninu vojsku, i pobediti u Gospodnje ime.

Pavle i njegova grupa su sada nastavili svoje putovanje, idući u Pergu, u Pamfiliji. Njihov put je bio zamoran, naišli su na poteškoće i nestašice, i bili su saletani opasnostima sa svih strana, što je uplašilo Marka, koji nije bio naviknut na poteškoće. Kako su se još veće teškoće predosećale, on je postao obeshrabren, i odbio je da nastavi dalje, baš u vreme kada su njegove usluge bile najpotrebnije. On se u skladu sa tim vratio u Jerusalem, miru i udobnosti svog doma.

Marko nije otpao od Hrišćanske vere; ali poput mnogih mladih propovednika, povukao se od poteškoća, i više je voleo udobnost i bezbednost doma nego putovanja, službe, i opasnosti misionarskog polja. Ovo napuštanje je učinilo da ga Pavle prosuđuje nepovoljno i strogo dugo vremena. On je sumnjao u postojanost njegovog karaktera, i u njegovu posvećenost Hristovom cilju. Markova majka je bila obraćenik u Hrišćansku religiju, i njen dom je bio utočište učenicima. Tamo su oni uvek imali sigurnu dobrodošlicu, i vreme odmora, tokom kojeg su se mogli oporaviti od posledica žestokih progonestava koja su ih svuda napadala u njihovim službama.

Tokom jedne od tih poseta apostola njegovoj majci Marko je predložio Pavlu i Barnabi da bi im se on trebao pridružiti na njihovom misionarskom putu. On je bio svedok čudesne sile koja je pratila njihovu službu; osetio je Božiju naklonost u svom sopstvenom srcu; video je veru svoje majke stavljenju na probu i iskušanu bez kolebanja; bio je svedok čuda učinjenih od apostola i onoga što je stavilo Božiji pečat na njihovo delo; sam je propovedao Hrišćansku veru, i žudeo je da se potpuno posveti delu. On se, kao saputnik apostola, radovao uspehu njihove misije; ali su ga strah i obeshrabrenje nadvladali kod suočavanja sa nestašicom, progonestvom, i opasnošću; i potražio je privlačnosti doma u vreme kada su njegove usluge bile najpotrebnije apostolima.

U budućem periodu bila je oštra rasprava između Pavla i Barnabe u vezi sa Markom, koji je još bio željan da se posveti delu službe. Ta rasprava je učinila da se Pavle i Barnaba razidu, drugi je pratio svoja osvedočenja, i poveo je Marka sa sobom u svom delu. Pavle nije mogao, u to vreme, da na bilo koji način opravda Markovu slabost da napusti njih i delo koje su započeli, zbog lakoće i tišine doma; i ubeđivao je da je neko sa toliko malo izdržljivosti bio nepogodan za jevanđeosku službu, koja je zahtevala strpljenje, samoodricanje, hrabrost, i veru, sa spremnošću da se čak i život žrtvuje ako zatreba.

Barnaba je, sa druge strane, težio ka tome da opravda Marka, koji je bio njegov nećak, zbog njegovog neiskustva. Bio je željan da on ne napusti službu, jer je on video u njemu veštine dobrog radnika u Hristovom cilju. Pavle se posle pomirio sa Markom i primio ga je kao saradnika. On ga je takođe preporučio Kološanima kao nekog ko je „saradnik na kraljevstvu Božijem“ i lična uteha njemu, Pavlu. Ponovo, ne dugo pred svoju smrt, on je govorio o Marku kao o nekom ko mu je od koristi u službi.

Nakon Markovog napuštanja, Pavle i Barnaba su posetili Antiohiju u Pisidiji, i na Šabat su ušli u sinagogu, i seli; „I nakon čitanja Zakona i Proroka starešine sinagoge pošalju glas ka njima govoreći: ‘Ljudi, braćo, ima li među vama kakva reč utehe za narod, govornice’“! Pošto je tako bio pozvan da govori, „A Pavle usta, dade znak rukom i reče: ‘Ljudi, Izraelci i vi koji se Boga bojite, čujte’“! On je zatim nastavio da opisuje istoriju načina na koji je Gospod radio sa Jevrejima od vremena njihovog izbavljenja iz egipatskog ropstva, i kako je Spasitelj bio obećan iz Davidovog potomstva. On je onda propovedao Isusa kao Spasitelja ljudi, Mesiju iz proročanstva.

Kada je završio, i Jevreji su napustili sinagogu, Neznabošci su još ostali, i zamolili su da im iste reči budu govorene sledećeg Šabatnog dana. Apostoli su privukli veliku zainteresovanost u tom mestu, među Jevrejima i Neznabošcima. Oni su ohrabрили vernike i obraćenike da čvrsto stoje u svojoj veri, i da nastave u Božijoj milosti. Zainteresovanost

da čuju reči apostola je bila toliko velika da se ceo grad okupio sledećeg Šabatnog dana. Međutim sada, kao i u Hristovo vreme, kada su Jevrejski sveštenici i poglavari videli mnoštvo koje se okupilo da čuje novo učenje, bili su pokrenuti zavišću i ljubomorom, i huljenjem su se suprotstavljali rečima apostola. Njihova stara netrpeljivost i predrasuda su se isto pokrenuli, kada su primetili veliki broj Neznabožaca kako se mešaju sa Jevrejima u skupu. Nisu mogli podneti da Neznabošci treba da uživaju verske prednosti jednako sa njima samima, već su se tvrdoglavo držali zamisli da je Božiji blagoslov bio rezervisan isključivo za njih. Ovo je uvek bio veliki greh Jevreja, koji je Hrist, u nekoliko prilika, ukorio.

Slušali su, jednog Šabatnog dana, sa velikim zanimanjem učenja Pavla i Barnabe, koji su propovedali Isusa kao obećanog Mesiju; a na sledeći Šabatni dan, zbog mnoštva Neznabožaca koji su se isto okupili da ih čuju, oni su se pokrenuli u gnevnoj ozlojeđenosti, reči apostola su bile iskrivljene u njihovim umovima, i oni nisu bili osposobljeni da vagaju dokaze koji su im predstavljeni. Kada su saznali da je Mesija kojeg su propovedali apostoli bio svetlo Neznabošcima, kao i slava svom narodu Izraelu, bili su van sebe od besa, i koristili su najuvredljiviji jezik za apostole.

Sa druge strane, Neznabošci su se neizmerno radovali što ih je Hrist prepoznao kao Božiju decu, i sa zahvalnim srcima su slušali propovedanu reč. Apostoli su sada jasno prepoznali svoju dužnost, i delo koje je Bog tražio od njih da rade. Oni su se bez oklevanja okrenuli ka Neznabošcima, propovedajući im Hrista, ostavljajući Jevreje njihovoj netrpeljivosti, slepoći uma, i tvrdoći srca. Pavlov um je bio dobro pripremljen da donese ovu odluku, okolnostima koje su pratile njegovo obraćenje, njegovom vizijom u hramu u Jerusalimu, njegovim postavljanjem od Boga da propoveda Neznabošcima, i uspehom koji je već krunisao njegove napore među njima.

Kada su se Pavle i Barnaba okrenuli od Jevreja koji su ih ismejavali, obratili su im se odvažno, govoreći, „Vama je najpre trebalo govoriti

reč Božiju; ali kako je vi odbacujete i sami sebe ne smatrate dostojnima večnoga života, obraćamo se, evo, neznabošcima. Jer ovako nam je zapovedio Gospod: Postavio sam te za svetlo neznabošcima, da budeš na spasenje do kraja zemlje“.

Ovo okupljanje Neznabožaca u Božijoj crkvi je bilo zabeleženo perom nadahnuća, ali je bilo slabo shvaćeno. Osija je rekao, „A sinova Izraelovih biće po broju kao peska morskog što se izmeriti ni prebrojati ne može. I dogodiće se, na mestu gde im je rečeno: ‘Vi niste moj narod’, da će im se reći: ‘Vi ste sinovi Boga živoga’“. I opet, „I posejaću je za sebe na zemlji, i smilovaću se onoj koja nije zadobila milosrđe; i ne-narodu svojem reći ću: ‘Ti si moj narod’, a on će reći: ‘Bože moj’“.

Tokom Hristovog života na zemlji on je gledao kako da izvuče Jevreje iz njihove isključivosti. Obraćanje stotnika, i Sirofeničanke, su bili slučajevi njegovog direktnog dela izvan priznatih ljudi Izraela. Sada je došlo vreme za aktivno i stalno delo među Neznabošcima, od kojih su cele zajednice primile jevanđelje sa radošću, i slavili su Boga zbog svetlosti razumne vere. Neverovanje i zloba Jevreja nisu odvratili Božiju nameru; jer se novi Izrael kalemio na staro drvo masline. Sinagoge su bile zatvorene za apostole; ali privatne kuće su iznenada postale dostupne za njihovo korišćenje, i javne građevine Neznabožaca su isto bile korišćene da se u njima propoveda Božija reč.

Jevreji, međutim, nisu bili zadovoljni sa zatvaranjem svojih sinagoga apostolima, već su želeli da ih proteraju iz te oblasti. Da bi ovu nameru sproveli u delo gledali su da podstaknu predrasudu određenih posvećenih i cenjenih žena, koje su imale veliki uticaj u vladi, a takođe i na muškarce od uticaja. Oni su ovo ostvarili suptilnim lukavstvima, i lažnim izveštajima. Ove osobe od dobrog ugleda su se žalile vlastima na apostole, i oni su u skladu sa tim prognani iz te oblasti.

U toj prilici apostoli su pratili Hristovo uputstvo: „I koji god vas ne prime i ne poslušaju vas, izlazeći odatle otresite prah ispod svojih

nogu, njima za svedočanstvo. Zaista, kažem vam, podnošljivije će biti Sodomi i Gomori u dan suda nego gradu onom“. Apostoli nisu bili obeshrabreni ovim proterivanjem; setili su se reči svog Učitelja: „Blagosloveni bili kad vas zbog mene izvredaju i prognaju, pa lažuci izreknu svaku opakiju reč protiv vas! Radujte se i kličite, jer velika je na nebesima plata vaša! Pa proroke su tako prognali pre vas“!

POGLAVLJE V

PROPOVEDANJE MEĐU NEZNABOŠCIMA

APOSTOLI su zatim posetili Ikoniju. Ovo mesto je bilo veliko utočište za hedoniste i osobe koje nisu imale neki određeni cilj u životu. Populacija se sastojala od Rimljana, Grka i Jevreja. Apostoli su ovde, kao u Antiohiji, prvo otpočeli rad u sinagogama za svoj sopstveni narod, Jevreje. Susreli su se sa приметnim uspehom; mnoštvo Jevreja i Grka je prihvatilo Hristovo jevanđelje. Međutim ovde, kao i u prethodnim mestima gde su apostoli radili, neverujući Jevreji su započeli nerazumno protivljenje protiv onih koji su prihvatili pravu veru i koliko je god to bilo u njihovoj moći uticali su na Neznabošce protiv njih.

Apostoli se, međutim, nisu lako odvrćali od svog dela, jer su mnogi svakodnevno prihvatili Hristovo učenje. Išli su verno nasuprot protivljenju, zavisti i predrasudi. Čuda su svakodnevno činjena od apostola preko Božije sile i svi čiji umovi su bili otvoreni za dokaze su bili pod uticajem ubeđujuće sile tih stvari.

Ta rastuća popularnost Hristovog učenja je pokrenula neverujuće Jevreje na novo protivljenje. Bili su ispunjeni zavišću i mržnjom i bili su odlučni da odmah zaustave rad apostola. Otišli su vlastima i predstavili su njihov rad u najlažnijem i najpreuveličanijem svetlu, navodeći službenike da se plaše da je ceo grad bio u opasnosti podsticanja na pobunu. Oni su izjavljivali da se veliko mnoštvo vezivalo za apostole i sugerisali su da je to zbog tajnih i opasnih planova.

Kao posledica tih optužbi, učenici su neprestano dovođeni pred

vlasti; ali u svakom slučaju oni su se toliko sposobno branili pred ljudima, da iako su magistrati¹ imali predrasudu protiv njih zbog lažnih izjava koje su čuli, nisu se usudili da ih osude. Nisu mogli a da ne priznaju da su učenja apostola bila proračunata da učine ljude moralnim, zakonu poslušnim građanima.

Nepriistrasni Jevreji i Grci su zauzeli stav da bi moral i dobar red u gradu bili poboljšani, ako bi apostolima bilo dozvoljeno da ostanu i rade tu. U prilikama kada su apostoli bili izvedeni pred vlasti, njihova odbrana je bila toliko jasna i razborita, a izjava koju su dali o svom učenju je bila toliko smirena i opširna, da se značajan uticaj podigao u njihovu korist. Učenje koje su oni propovedali je dobilo veliki publicitet i bilo je izneto pred mnogo veći broj nepristrasnih slušalaca nego ikada ranije u tom mestu.

Jevreji su uvideli da su njihovi naponi da pokvare delo apostola bili uzaludni i da su samo doprineli dodavanju većeg broja novoj veri. Bes Jevreja se zbog toga povećao do te mere da su oni odlučili da pređu granice na neki način. Uzburkali su najgore strasti neuke, bučne rulje stvarajući zbrku koju su pripisali naporima apostola. Oni su se zatim pripremili da iznesu posebno snažnu lažnu optužbu, i da zadobiju pomoć magistrata u izvršenju svojih namera. Oni su odlučili da apostoli ne treba da imaju priliku da se brane; nego da se moć rulje treba umešati, da zaustavi njihov rad kamenujući ih do smrti.

Prijatelji apostola, iako nevernici, upozorili su ih o planovima zlobnih Jevreja i nagovarali su ih da se ne izlažu bespotrebno njihovom gnevu, već da beže da sačuvaju svoje živote. Oni su u skladu sa tim napustili Ikoniju u tajnosti i ostavili su verne i suparničke strane da se bore za sebe, verujući da će Bog doneti pobedu Hristovom učenju. Međutim oni nikako nisu za stalno napustili Ikoniju, nameravali su da se vrate, kada se tada razbesnelo uzbuđenje bude stižalo, da završe delo koje su započeli.

1 Rimski politički funkcioneri. - prim. prev.

Oni koji se pridržavaju i poučavaju obavezujuće zahteve Božijeg zakona često u nekom stepenu, primaju sličan tretman onom kao apostoli u Ikoniji. Oni se često susreću sa oštrim protivljenjem od propovednika i ljudi koji stalno odbijaju Božiju svetlost i lažnim prikazivanjem i lažima, zatvaraju sva vrata preko kojih bi glasnici istine mogli imati pristup ljudima.

Apostoli su zatim otišli u Listru i Dervu, likaonske gradove. Oni su bili nastanjeni Neznabošcima, sujevnim ljudima; ali među njima je bilo duša koje bi čule i prihatile Hristovo učenje. Apostoli su odabrali da rade u tim gradovima jer se tamo ne bi susreli sa jevrejskom predrasudom i progonstvom. Oni su se sada susreli sa potpuno novim elementom, neznabožačkim sujeverjem i idolopoklonstvom.

Apostoli su, u svom poslu, sreli klase ljudi i sve vrste vere i religija. Bili su suočeni sa Jevrejskom netrpeljivošću i netolerancijom, vračarstvom, bogohuljenjem, nepravednim magistratima, koji su voleli da sprovode svoju moć, lažnim pastirima, sujeverjem i idolopoklonstvom. Dok su ih progonstvo i protivljenje susretali na svakom koraku, njihovi napori su i dalje bili krunisani pobedom i obraćenici su svakodnevno bili dodavani veri.

U Listri nije bilo Jevrejske sinagoge, iako je tamo u mestu bilo nekoliko Jevreja. Tamo je Jupiterov hram zauzimao upadljivo mesto. Pavle i Barnaba su se zajedno pojavili u gradu, poučavajući Hristovu doktrinu sa velikom silom i rečitošću. Ovi lakoverni ljudi su verovali da su oni bogovi sišli sa Neba. Kada su apostoli okupili ljude oko sebe i objasnili im svoje čudno verovanje, obožavaoci Jupitera su gledali da povežu ova učenja, koliko god su bili u mogućnosti, sa svojom sopstvenom sujevnom verom.

Pavle im se obratio grčkim jezikom, predstavljajući im za njihovo razmatranje takve teme koje bi ih navodile do ispravne spoznaje Njega koji bi bio predmet njihovog obožavanja. On je usmerio njihovu pažnju na nebeski svod, na sunce, mesec i zvezde, na prelepi redosled smenjujućih godišnjih doba, na silne planine čiji vrhovi su

bili prekriveni snegom, na drveće velikog rasta i na razna čuda prirode, koja su pokazivala umeće i preciznost skoro izvan ograničenog shvatanja. Preko ovih vidljivih dela Svemoćnog, apostoli su navodili umove neznabožaca na razmišljanje o velikom Umu univerzuma.

On im je zatim rekao o Božijem Sinu, koji je došao sa Neba na naš svet jer je voleo čovečije sinove. Njegov život i služba su bili predstavljeni pred njima; njegovo odbacivanje od onih koje je došao spasiti, njegovo suđenje i raspeće od zlobnih ljudi; njegovo vaskrsenje iz mrtvih da završi svoj posao na zemlji i njegovo vaznesenje na Nebo da bude čovečiji Zastupnik u prisustvu Stvoritelja sveta. Sa Božijim Duhom i silom, Pavle i Barnaba su objavili Hristovo jevanđelje.

Kad je Pavle ispričao Hristova dela lečenja bolesnih, primetio je bogalja čije oči su bile uprte u njega i koji je prihvatio i poverovao u njegove reči. Pavlovo srce je saosećalo sa bolesnim čovekom, čiju veru je on prepoznao i on se željno držao za nadu da on može biti izlečen od tog Spasitelja, koji je, iako se vazneo na Nebo, i dalje bio čovekov Prijatelj i Lekar, imajući više moći nego kada je bio na zemlji.

U prisustvu tog idolopokloničkog skupa, Pavle je zapovedio bogalju da se uspravi na svoje noge. Do tada je bio sposoban samo da bude u sedećem položaju; ali on se sada čvrsto držao verom za Pavlove reči i odmah je poslušao njegovu zapovest i prvi put u svom životu je stao na svoje noge. Snaga je došla sa tim trudom vere i on koji je bio bogalj hodao je i skakao kao da nikada nije iskusio bolest.

Ovo delo učinjeno na bogalju je bilo čudo za sve posmatrače. Stvar im je toliko bila poznata a izlečenje tako potpuno, da sa njihove strane nije bilo prostora za skepticizam. Svi likaonci su bili ubeđeni da je natprirodna sila pratila rad apostola i povikali su sa velikim entuzijazmom da su bogovi u obliku ljudi sišli dole među njih sa Neba. Ovo verovanje je bilo u skladu sa njihovim tradicijama da su bogovi posećivali zemlju. Stvorili su zamisao da su velika neznabožačka božanstva Jupiter i Merkur, bili u njihovom prisustvu u osobama Pavla i Barnabe. Za prvog su verovali da je Merkur; jer

je Pavle bio aktivan, revan, brz i elokventan sa rečima upozorenja i ukora. Za Barnabu se verovalo da je Jupiter, otac bogova, zbog njegove dostojanstvene pojave, njegovog dostojanstvenog držanja i blagosti i dobročinstva koji su bili izraženi na njegovom licu.

Vesti o čudesnom izlečenju bogalja su se ubrzo proćule po celoj toj oblasti, dok se opšte uzbuđenje nije pokrenulo i sveštenici iz hrama bogova su se pripremili da počastvuju apostole, kao posetioce iz nebeskih dvorova, da im žrtvuju životinje i da im prinesu darove od venaca i dragocenih stvari. Apostoli su tražili mesto da se povuku i odmore u privatnom smeštaju, kada je njihovu pažnju privukao zvuk muzike i oduševljena vika velikog mnoštva koje je došlo na vrata kuće gde su oni boravili.

Kada su ovi Božiji propovednici utvrdili uzrok ove posete i njeno prateće uzbuđenje, bili su ispunjeni gnevom i užasom. Poderali su svoju odeću i utrćali su među mnoštvo da zaustave dalja dešavanja. Pavle je glasnim odzvanjajućim glasom koji se uzdigao iznad buke mnoštva, zahtevao njihovu pažnju i kad se galama iznenada utišala, upitao je:

„Ljudi, što to radite? I mi smo smrtni ljudi kao i vi! Propovedamo vam jevanđelje da se od tih ispraznosti obratite ka Bogu živom, koji stvori nebo i zemlju i more i sve što je u njima; koji je u prošlim naraštajima pustio sve narode da idu svojim putevima. Ipak ne ostavi sebe bez svedoka: čineći dobro, dajući nam kišu sa neba i vremena plodonosna, puneći hranom i radošću srca naša.“

Ljudi su slušali Pavlove reči sa vidljivim nestrpljenjem. Njihovo sujeverje i oduševljenje su bili toliko veliki prema apostolima da su bili neradi da priznaju svoju grešku i da im njihova očekivanja i namere budu pokvareni. Bez obzira što su apostoli jasno negirali božanstvo koje im je pripisano od neznabožaca, a Pavle je nastojao da usmeri njihove umove ka pravom Bogu kao jedinom predmetu vrednom obožavanja, i dalje je bilo izuzetno teško odvratiti ih od njihove namere.

Rasuđivali su da su svojim sopstvenim očima gledali čudesnu silu primenjenu od apostola, da su videli bogalja koji nikada pre toga nije koristio svoje zglobove, kako je skakao i radovao se u savršenom zdravlju i snazi kroz primenu čudesne sile koju su posedovali ovi stranci. Međutim, posle dosta ubeđivanja od Pavla i objašnjavanja šta je prava misija apostola, ljudi su nevoljno navedeni da odustanu od svoje namere. Međutim, nisu bili zadovoljni i odveli su žrtvene životinje u velikom razočarenju, što njihove tradicije o božanskim bićima koja posećuju zemlju nisu mogle biti osnažene ovim primerom njihove naklonosti dolaženjem da im se daruju posebni blagoslovi, koji bi uzdigli njih i njihovu religiju u mišljenju sveta.

I sada je čudna promena došla na nestalne, lako razdražljive ljude, zato što njihova vera nije našla utočište u pravom Bogu. Suprotstavljeni Antiohijski Jevreji, čijim su uticajem apostoli oterani sa te obale, ujedinjeni sa određenim Jevrejima iz Ikonije, pratili su put apostola. Čudo učinjeno nad bogaljem i njegov uticaj na one koji su mu bili svedoci, pokrenulo je njihovu zavist i navelo ih je da odu do mesta apostolske službe i ubace svoju lažnu verziju na to delo. Oni su negirali da Bog ima bilo kakvog udela u tome i tvrdili su da je ostvareno preko demona kojima su ti ljudi služili.

Isti sloj je prethodno optužio Spasitelja da je isterivao demone silom kneza demona, odbacili su ga kao varalicu i oni su sada doneli isti nerazumni bes na njegove apostole. Koristeći laži nadahnuli su ljude iz Listre duhom ogorčenja kojim su oni sami bili podstaknuti. Tvrđili su da su temeljno upoznati sa prošlošću i verom Pavla i Barnabe i toliko su lažno predstavili njihove karaktere i dela da su neznabožački idolopoklonici, koji su bili spremni da obožavaju apostole kao božanska bića, njih sada smatrali gorim od ubica i da će Bogu i ljudskoj vrsti učini dobru stvar ko god ih ukloni sa ovog sveta.

Oni koji veruju i podučavaju istine Božije Reči ovih dana susreću se sa sličnim protivljenjem neprincipijelnih osoba koje neće prihvatiti istinu i koje se ne ustručavaju da preteraju, pa čak i da šire najjadnije

neistine kako bi uništile uticaj i zaštitile se od onih koje je Bog poslao svetu sa upozorenjem. Dok jedan sloj izmišlja neistine i širi ih, drugi sloj je toliko zaslepljen Sotoninim prevarama da ih prihvata kao reči istine. Oni su u klopki zakletog neprijatelja, dok laskaju sebi da su oni Božija deca. „I zbog toga će im Bog poslati delotvornu zabludu da poveruju laži, da budu osuđeni svi koji nisu poverovali istini, nego su sebi ugodili u nepravednosti“.

Razočarenje koje su iskusili idolopoklonici u odbijanju prednosti prinosenja žrtava apostolima, pripremlilo ih je da se okrenu protiv ovih Božijih propovednika sa revnošću koja je bila približna oduševljenju sa kojim su ih uzdizali kao bogove. Zlobni Jevreji nisu oklevali da zloupotrebe sujeverje i lakovernost ovih neznabožičkih naroda da sprovedu svoje okrutne zamisli. Podstakli su ih da silom napadnu apostole i naložili su im da ne daju Pavlu priliku da govori, navodeći da ako uradi tako da će opčiniti ljude.

Listrianci su jurnuli prema apostolima sa velikim zanosom i gnevom. Nasilno su bacali kamenje i Pavle, modar, izudaran i malaksao, osećao je da je došao njegov kraj. Stefanova žrtva se jasno pokazala u njegovom umu i okrutni udeo koji je imao tom prilikom. Pao je na zemlju očevidno mrtav i razbesnela rulja je vukla njegovo neosetljivo telo kroz vrata grada i bacila ga je ispod zidova. Apostol spominje ovaj događaj u kasnijem nabranjanju svojih patnji za dobrobit istine: „Triput sam bio šiban, jednom kamenovan, triput doživio brodolom, noć i dan proveo na dubokom moru. Često na putovanjima, u nevoljama od reka, u nevoljama od razbojnika, u nevoljama od sunarodnika, u nevoljama od neznabožaca, u nevoljama u gradu, u nevoljama u pustinji, u nevoljama na moru, u nevoljama među lažnom braćom“.

Učenici su stajali oko Pavlovog tela, oplakujući njega za kojeg su mislili da je mrtav, kada je on iznenada podigao svoju glavu i podigao se na svoje noge sa hvalom Bogu na svojim usnama. Učenicima se ovo činilo kao vaskrsnuće iz mrtvih, Božije čudo da sačuva život Svog

vernog sluga. Oni su se radovali neizrecivom radošću zbog njegovog oporavka i hvalili su Boga sa obnovljenom verom u učenje koje su propovedali apostoli.

Ovi učenici su bili novi obraćenici u veru preko Pavlovih učenja i stajali su nepokolebljivo bez obzira na lažno predstavljanje i zlobno progonoštvo Jevreja. Zapravo, nerazumno protivljenje tih zlih ljudi je samo utvrdilo ovu posvećenu braću u Hristovu veru i vraćanje Pavla u život činilo se da je stavilo Božiji pečat na njihovo verovanje.

Timotej je bio obraćen preko Pavlove službe i bio je svedok patnji apostola tokom ove prilike. Stajao je kod njegovog očevdno mrtvog tela i video ga je kako ustaje, izudaran i pokriven krvlju, ne sa jaucima i gundanjem na svojim usnama, već sa hvalom Isusa Hrista, što mu je bilo dopušteno da pati zbog njegovog imena. U jednoj od Pavlovih poslanica Timoteju on upućuje na svoje lično razumevanje ovog dešavanja. Timotej je postao najvažnija pomoć Pavlu i crkvi. On je bio veran saputnik apostola i njegovim iskušenjima i radostima. Timotejev otac je bio Grk; ali njegova majka je bila Jevrejka i bio je temeljno poučen Jevrejskom religijom.

POGLAVLJE VI

JEVREJ I NEZNABOŽAC

SLEDEĆEG dana nakon Pavlovog kamenovanja, apostoli su napustili grad, prema Hristovom uputstvu „A kad vas budu progonili u ovom gradu, bežite u drugi“. Otišli su za Dervu, gde je njihov rad bio blagoslovljen, mnoge duše su bile navedene da prihvate istinu. Međutim obojica, i Pavle i Barnaba su se ponovo vratili da posete Antiohiju, Ikoniju i Listru, polja rada gde su se susreli sa tolikim protivljenjem i progonstvom. U svim ovim mestima je bilo mnogo duša koje su verovalе u istinu; i apostoli su osećali da je njihova dužnost da ojačaju i ohrabre svoju braću koja su bila izložena poniženju i oštrom protivljenju. Bili su odlučni da čvrsto privežu delo koje su započeli, kako se ne bi razvezalo. Crkve su bile ispravno organizovane u prethodno spomenutim mestima, starešine su postavljene u svakoj crkvi, a ispravan red i sistem su tamo utvrđeni.

Pavle i Barnaba su se ubrzo nakon toga vratili u Antiohiju u Siriji, gde su opet radili neko vreme; i mnogi Neznabošci su tamo prihvatili Hristovu doktrinu. Međutim određeni Jevreji iz Judeje su pokrenuli opšte zaprepašćenje među verujućim Neznabošcima raspravom o pitanju obrezanja. Tvrđili su, sa velikim uveravanjem, da se niko ne može spasiti bez obrezanja i držanja celog ceremonijalnog zakona.

Ovo je bilo važno pitanje i neko koje je uticalo u velikoj meri na crkvu. Pavle i Barnaba su se spremno suočili sa tim i usprotivili se uvođenju te teme Neznabošcima. Njima su se protivili u ovome verujućim Jevreji iz Antiohije, koji su bili naklonjeni stavu onih iz Judeje.

Stvar je rezultirala velikom raspravom i nedostatkom sklada u crkvi, dok konačno Antiohijska crkva, shvatajući da bi među njima moglo doći do podele zbog bilo koje dalje rasprave o toj temi, nije odlučila da pošalje Pavla i Barnabu, zajedno sa nekim odgovornim ljudima iz Antiohije, u Jerusalim, da iznesu stvar pred apostole i starešine. Tamo su trebali da se sastanu sa predstavnicima drugih crkava, i sa onima koji su došli da prisustvuju nadolazećim godišnjim praznicima. U međuvremenu treba da se prekine sa svakom raspravom dok se konačna odluka ne donese od odgovornih ljudi iz crkve. Ta odluka onda treba da bude opšte prihvaćena od raznih crkava po zemlji.

Apostoli su, putujući do Jerusalima, pozvali braću iz gradova kroz koje su prolazili, i podstakli ih pričom o svom iskustvu u Božijem delu, i obraćenju Neznabožaca u veru. Nakon što su stigli u Jerusalim, predstavnici iz Antiohije su pričali skupu crkava o uspehu koji je pratio službu sa njima, i o zabuni koja je nastala iz činjenice da određeni obraćeni Fariseji izjavljuju kako Neznabožački obraćenici moraju biti obrezani i držati Mojsijev zakon da bi bili spašeni.

Jevreji generalno nisu bili spremni da napreduju toliko brzo koliko je Božije providenje otvorilo put. Bilo im je očigledno iz rezultata rada apostola među Neznabošcima, da će obraćenici među drugim ljudima uveliko nadmašiti Jevrejske obraćenike; i da ako zabrane i obredi Jevrejskog zakona ne budu obavezni kod njihovog prihvatanja Hristove vere, nacionalne osobenosti Jevreja, koje su ih razlikovale od svih drugih ljudi, konačno će nestati među onima koji su prihvatili istine jevanđelja.

Jevreji su se ponosili na svoje božanski uspostavljene službe; i zaključili su da pošto je Bog jednom odredio Jevrejski način bogoslužjenja, bilo je nemoguće da On ikada odobri promenu u bilo kojoj od njegovih pojedinosti. Odlučili su da Hrišćanstvo mora da se poveže sa Jevrejskim zakonima i obredima. Bili su spori da primete kraj onome što je ukinuto Hristovom smrću, i da shvate

da su svi njihovi žrtveni prinosi samo ukazivali na smrt Božijeg Sina, u kojem je tip sreó svog antitipa, ostavljajući bezvrednim božanski uspostavljenе obrede i žrtve Jevrejske religije.

Pavle se ponosio svojom Farisejskom strogoćom, ali nakon što mu se Hrist otkrio na putu za Damask, Spasiteljeva misija, i njegovo sopstveno delo u obraćenju Neznabožaca, bili su jasni njegovom umu; i on je potpuno shvatao razliku između žive vere i mrtvog formalizma. Pavle je i dalje tvrdio da je jedan od Avramove dece, i držao je deset zapovesti po slovu i po duhu isto verno kao što je to uvek činio pre svog obraćenja u Hrišćanstvo. Međutim znao je da tipski obredi moraju uskoro svi zajedno prestati, jer se dogodilo ono čega su oni bili senka, i svetlost jevanđelja je širila svoju slavu na Jevrejsku religiju, davajući novi značaj njenim drevnim obredima.

Pitanje obraćenja je bilo žustro raspravljeno u skupu. Neznabožački obraćenici su živeli u zajednici idolopoklonika. Žrtve i prinosi su činjeni beznačajnim idolima, od strane ovih neukih i sujevernih ljudi. Sveštenici ovih bogova su rasprostranjeno trgovali prinosima koji su im donošeni; i Jevreji su se plašili da će Neznabožački obraćenici dovesti Hrišćanstvo na loš glas kupovinom ovih stvari koje su bile prinošene idolima, i tako na neki način odobriti idolopokloničko klanjanje.

Takođe, Neznabošci su imali običaj da jedu meso životinja koje su bile udavljene; dok su Jevreji bili božanski poučeni u vezi sa tim koju hranu treba da jedu. Bili su pažljivi, u ubijanju zveri, kako bi krv potekla iz tela, inače se to nije smatralo zdravim mesom. Bog je dao ove naloge Jevrejima sa svrhom očuvanja njihovog zdravlja i snage. Jevreji su smatrali grehom da koriste krv kao deo ishrane. Smatrali su da je krv život; i da je prolivanje krvi posledica greha.

Neznabošci su, nasuprot tome, praktikovali hvatanje krvi koja je tekla od prinete žrtve, i pili su je, ili su je koristili za pripremanje svoje hrane. Jevreji nisu mogli promeniti običaje kojih su se toliko dugo držali, i koje su usvojili pod posebnim Božijim uputom. Tako da, kako

su tada stvari stajale, ako bi Jevrej i Neznabožac došli da jedu sa istog stola, prvi bi bio potresen i uvređen navikama i manirima drugog.

Neznabošci, a posebno Grci, bili su ekstremno bludni; i mnogi su, prihvatanjem Hrišćanstva, ujedinili istinu sa svojim neposvećenim prirodama, i nastavili su da praktikuju bludničenje. Jevrejski Hrišćani nisu mogli tolerisati takav nemoral, koji se čak nije ni smatrao kriminalnim od strane Grka. Jevreji su, zbog toga, smatrali veoma ispravnim da obrezanje, i svetkovanje obrednog zakona, budu dati Neznabožackim obraćenicima kao test njihove iskrenosti i posvećenosti. Verovali su da će ovo sprečiti pristupanje crkvi onih koji su se vodili samo običnim osećanjem, ili koji su prihvatili veru bez pravog obraćenja srca, i koji bi nakon toga mogli da osramote cilj nemoralom i ispadima.

Pitanja koja su tako izneta na razmatranje zbora činilo se da predstavljaju nepremostive poteškoće, gledano u bilo kom svetlu. Međutim Sveti Duh je, zapravo, već rešio ovaj problem, odlukom od koje je zavisio napredak, pa čak i opstanak, Hrišćanske crkve. Blagodat, mudrost, i posvećeno rasuđivanje dati su apostolima da reše problematično pitanje.

Petar je rasuđivao da je Sveti Duh rešio stvar spuštajući se jednakom silom na neobrezane Neznabošce i na obrezane Jevreje. Ispričao je svoju viziju, u kojoj mu je Bog pokazao platno ispunjeno svim vrstama četvoronožnih životinja, i naredio mu je da ubije i jede; ono što je on odbio, tvrdeći da on nikada nije jeo ono što je pogano i nečisto, Bog je rekao, „Šta je Bog očistio, ti ne zovi poganim“.

On je ispričao jasno tumačenje ovih reči, koje su mu date skoro odmah njegovim pozivanjem da ode do Neznabožackog stotnika, i da ga uputi u Hristovu veru. Ova poruka je pokazala da Bog nije poštovatelj osoba, već da prihvata i priznaje one koji ga se plaše, i koji čine pravednost. Petar je rekao za svoje čuđenje, kada je, pričajući reči istine Neznabošcima, bio svedok toga kako Sveti Duh obuzima njegove slušaoce, Jevreje i Neznabošce. Ista svetlost i slava koji su se

pokazali na obrezanim Jevrejima, sijali su isto na licima neobrezanih Neznabožaca. Ovo je bilo Božije upozorenje da on ne treba da gleda na jednog kao na lošijeg od drugog; jer krv Isusa Hrista može da čisti od svake nečistoće.

Petar je već jednom ranije tako rasuđivao, na sličan način, sa svojom braćom, vezano za obraćenje Kornelija i njegovih prijatelja i svog zajedništva sa njima. Tom prilikom on je ispričao kako se Sveti Duh spustio na njih i rekao je, „Ako je dakle isti dar Bog dao njima kao i nama koji poverovasmo u Gospoda Isusa Hrista, ko sam bio ja da bih to mogao zabraniti Bogu“? Sada je, sa istim žarom i silom, rekao, „I Bog, Poznavalac srca, posvedoči za njih dajući Duha Svetoga njima kao i nama. I nije pravio nikakve razlike između nas i njih: verom očisti srca njihova. Što dakle sada iskušavate Boga stavljajući učenicima na vrat jaram kojega ni oci naši ni mi ne mogosmo poneti“?

Ovaj jaram nije bio zakon deset zapovesti, kao što oni koji se protive obavezujućim zahtevima zakona tvrde; već je Petar mislio na obredni zakon, koji je učinjen bezvrednim i poništenim Hristovim raspećem. Ovo Petrovo obraćanje je dovelo skup do stanja u kojem su mogli da razumno saslušaju Pavla i Barnabu, koji su ispričali svoje iskustvo rada među Neznabošcima. „Tada sve mnoštvo učuta i slušaše Barnabu i Pavla koji su propovedali kolike je znake i čudesa Bog preko njih učinio među neznabošcima“.

Jakov je prihvatio njegovo svedočanstvo sa odlukom — da je Bog osmislio da uvede Neznabošce da uživaju sve prednosti Jevreja. Sveti Duh je video dobrim da ne nameće obredni zakon Neznabožackim obraćenicima; i apostoli i starešine su, nakon pažljivog istraživanja predmeta, videli stvar u istom svetlu, i njihov um je bio kao um Božijeg Duha. Jakov je predsedavao na skupu, i njegova konačna odluka je bila, „Zato ja smatram da ne treba dodavati onima koji se iz neznaboštva obraćaju ka Bogu“.

Ovo je okončalo raspravu. U ovom slučaju imamo pobijanje

doktrine koje se drži Rimokatolička Crkva — da je Petar bio glava crkve. Oni koji, kao pape, tvrde da su njegovi naslednici, nemaju osnova za svoje zahteve. Ništa u Petrovom životu ne odobrava te takozvane tvrdnje. Da su navodni Petrovi naslednici oponašali njegov primer, oni ne bi zauzeli nikakav autoritativni položaj, već položaj jednak sa položajem svoje braće.

Jakov je, u ovom slučaju, čini se bio izabran da reši stvar iznetu pred skup. Njegovo je mišljenje da obredni zakon, a posebno obred obrezanja, ne budu nikako nametnuti Neznabošcima, niti da im se preporučuju. Jakov je gledao da na svoju braću utisne činjenicu da Neznabošci, okretanjem Bogu iz idolopoklonstva, čine veliku promenu u svojoj veri; i zato treba biti toliko pažljiv da se njihovi umovi ne uznemiravaju sa zbunjujućim i sumnjivim pitanjima, kako ne bi bili obeshrabreni u praćenju Hrista.

Neznabošci, međutim, ne treba da preuzmu nikakav tok koji bi se značajno sukobio sa stavovima njihove Jevrejske braće, ili koji bi mogao stvoriti predrasudu u njihovim umovima protiv njih. Apostoli i starešine su se zato dogovorili da pouče Neznabošce po slovu da se uzdržavaju od mesa ponuđenog idolima, od bluda, od udavljenog, i od krvi. Od njih se zahtevalo da drže zapovesti, i da žive svete živote. Neznabošci su uveravani da ljudi koji su im nametali obrezanje nisu bili ovlašćeni od apostola da čine tako.

Pavle i Barnaba su im bili preporučeni kao ljudi koji su rizikovali svoje živote za Gospoda. Juda i Sila su poslani sa tim apostolima da objave Neznabošcima, usmeno, odluku skupa: „Jer Duh Sveti i mi nađosmo za dobro ne stavljati na vas nikakva većeg bremena osim ovog što je potrebno: uzdržavati se od mesa žrtvanog idolima, i krvi i udavljenoga i bludništva. Budete li se od toga čuvali, dobro ćete činiti“. Četiri Božije sluge su poslate u Antiohiju sa poslanicom i porukom, koje su okončale svaku raspravu; jer je to bio glas najvišeg autoriteta na zemlji.

Skup koji je rešio ovaj slučaj bio je sastavljen od osnivača Jevrejskih i

Neznabožačkih Hrišćanskih crkava. Starešine iz Jerusalima, i zamenici iz Antiohije, bili su prisutni; i najuticajnije crkve su bile predstavljane. Skup nije tvrdio nepogrešivost u svojim prosuđivanjima, već je delovao po nalogima prosvetljenog rasuđivanja, i sa dostojanstvom crkve ustanovljene božanskom voljom. Videli su da je Bog lično rešio ovo pitanje dajući naklonost Neznabošcima Svetim Duhom; i na njima je ostavljeno da prate savete Duha.

Celo telo Hrišćana nije pozvano da glasa o tom pitanju. Apostoli i starešine — ljudi od uticaja i rasuđivanja — sačinili su i izdali dekret, koji je odmah zatim opšte prihvaćen od Hrišćanskih crkava. Nisu svi, međutim, bili zadovoljni, ovom odlukom; bila je grupa lažne braće koja je preuzela na sebe da se upusti u delo svojom sopstvenom odgovornošću. Oni su se upustili u gundanje i u pronalaženje mana, predlažući nove planove, i gledajući da pokvare delo iskusnih ljudi koje je Bog rukopoložio da poučavaju Hristovu doktrinu. Crkva je od početka imala da se suočava sa takvim preprekama, i uvek će ih imati do kraja vremena.

Jerusalim je bio prestonica Jevreja, i tamo su se nalazili najveća isključivost i netrpeljivost. Jevrejski Hrišćani koji su živeli u blizini hrama su prirodno dozvolili svojim umovima da se vrata na izražene prednosti Jevreja kao nacije. Kada su videli da se Hrišćanstvo udaljava od obreda i tradicija Judaizma, i uvideli da će izražena svetost sa kojom su Jevrejski običaji bili uspostavljeni uskoro nestati u svetlu nove vere, mnogi su postali ozlojeđeni na Pavla, kao na onog koji je, u velikoj meri, izazvao ovu promenu. Čak ni svi učenici nisu bili spremni da voljno prihvate odluku skupa. Neki su bili revni za obredni zakon, i gledali su na Pavla sa nepoverenjem, jer su mislili da su njegova načela labava u odnosu na obaveze Jevrejskog zakona.

Kada je Petar, u kasnije vreme, posetio Antiohiju, delovao je u skladu sa svetlom koje mu je dato sa Neba, i sa odlukom skupa. On je nadvladao svoju prirodnu predrasudu toliko da je seo za sto sa Neznabožačkim obraćenicima. Međutim kada su određeni Jevreji

koji su bili najfanatičniji za obredni zakon došli iz Jerusalima, on je promenio svoje ponašanje prema obraćenicima iz paganizma u tako izraženom stepenu da je to ostavilo najbolniji utisak na njihove umove. Priličan broj je pratio Petrov primer. Čak je i Barnaba bio pod uticajem ovog nepromišljenog poteza apostola; i crkvi je pretela podela. Međutim Pavle, koji je video štetu učinjenu crkvi kroz dvoličnost učinjenu od Petra, javno ga je ukorio zato što je tako zamaskirao svoje prave osećaje.

Petar je video u kakvu je zabludu upao, i odmah je krenuo da je ispravi koliko god je moguće. Bog, koji zna kraj od početka, dozvolio je Petru da pokaže ovu slabost karaktera, kako bi on uvideo da nema ništa u njemu čime bi se mogao hvaliti. Bog je isto video da će u vremenu koje dolazi neki biti toliko zalučeni da pripišu Petru i njegovim pretvarajućim naslednicima, uzvišene prednosti koje pripadaju samo Bogu; i ova istorija apostolove slabosti treba da ostane kao dokaz njegove ljudske pogrešivosti, i činjenice da on nikako ne stoji iznad nivoa drugih apostola.

POGLAVLJE VII

ZATVARANJE PAVLA I SILE

U DRUŠTVU Sile, Pavle je opet posetio Listru, gde je on bio pozdravljen kao bog od strane neznabožaca; gde su usprotivljeni Jevreji pratili njegov put, i lažnim prikazivanjima okrenuli poštovanje ljudi u uvredu, maltretiranje, i odlučnost da ga ubiju. Ipak mi ga opet nalazimo na mestu njegove prethodne opasnosti, vodeći tamo računa o plodovima svog rada.

Otkrio je da obraćenici u Hrista nisu bili uplašeni nasilnim progonstvom apostola; već su, nasuprot tome, bili utvrđeni u veri, verujući da se dolazi do Hristovog kraljevstva kroz iskušenja i patnje.

Pavle je otkrio da je Timotej bio blisko vezan za njega vezama Hrišćanskog jedinstva. Ovaj čovek je bio poučen u Sveta Pisma od svog detinjstva, i obrazovan za strogo religiozan život. On je bio svedok Pavlovih patnji tokom njegove ranije posete Listri, i veze Hrišćanskog saosećanja su čvrsto vezale njegovo srce za srce apostola. Pavle je u skladu sa tim razmišljao da je najbolje da povede Timoteja sa sobom da mu pomaže u njegovom radu.

Ekstremna Pavlova opreznost pokazala se ovim činom. Odbio je Markovu pratnju, jer se nije usudio da mu veruje u vanrednom stanju. Međutim u Timoteju je video nekog ko je potpuno cenio posao u službi, koji je poštovao njegov položaj, i nije bio užasnut očekivanjem patnje i progonstva. Ipak nije se upustio u to da prihvati Timoteja, neiskusnog mladića, bez temeljnog raspitivanja o njegovom životu i karakteru. Nakon što je potpuno zadovoljio sebe po tim pitanjima,

Pavle je prihvatio Timoteja kao svog saradnika i sina u jevanđelju.

Pavle je, sa svojom obično dobrom procenom, učinio da se Timotej obreže; nije da je Bog to zahtevao, već kako bi uklonio iz umova Jevreja prepreku Timotejevoj službi. Pavle je trebao da radi od mesta do mesta u sinagogama, i tamo da propoveda Hrista. Ako bi se znalo da je njegov saputnik neobrezan paganin, delo obojice bi bilo veoma ometano predrasudom i netrpeljivošću ljudi. Apostol se svuda susretao sa olujom progonstva. Čeznuo je da dovede Jevreje u Hrišćanstvo, i gledao je, koliko god je bilo u skladu sa verom, da ukloni svaki izgovor za protivljenje. Ipak iako je napravio toliki ustupak zbog Jevrejske predrasude, njegova vera i učenja su objavljivali da obrezanje ili neobrezanje ne znače ništa, već je Hristovo jevanđelje bilo sve.

U Filipi je, Lidija, iz grada Tijatire, čula apostole, i njeno srce je bilo otvoreno da primi istinu. Ona i njeno domaćinstvo su se obratili i krstili, i preklinjala je apostole da u njenoj kući budu kao u svom domu.

Dan za danom, kako su išli da se mole, pratila ih je žena sa gatarskim duhom, vičući, „Ovi su ljudi sluge Boga Svevišnjega! Oni nam objavljuju put spasenja“! Ova žena je bila posebno Sotonino sredstvo; i, kao što su demoni bili uznemireni Hristovim prisustvom, tako je i zlom duhu koji ju je opseo bilo nelagodno u prisustvu apostola. Sotona je znao da je njegovo carstvo napadnuto, i izabrao je ovaj način da se suprotstavi delu Božijih propovednika. Reči preporuke od ove žene su štetile cilju, odvrćajući umove ljudi od istina koje su im predstavljene, i stavljale su na loš glas delo čineći da ljudi veruju da su ljudi koji govore u Duhu i Božijoj sili podstaknuti istim duhom kao ova Sotonina izaslanica.

Apostoli su trpeli ovo protivljenje nekoliko dana; onda je Pavle, pod nadahnućem Božijeg Duha, naredio zlom duhu da napusti ženu. Sotona je tako dočekan i ukoren. Momentalno i nastavljeno ćutanje žene je svedočilo da su apostoli Božije sluge, i da je demon prihvatio da jesu, i poslušao je njihovu naredbu. Kada je žena bila

lišena demonskog duha, i došla sebi, njeni gospodari su bili zabrinuti za svoj posao. Videli su da je prošla svaka nada da će dobiti novac od njenih gatanja i vračanja, i shvatili su da ako apostolima bude dozvoljeno da nastave svoje delo, njihov sopstveni izvor zarade će ubrzo biti potpuno prekinut.

Silna galama se zato digla protiv Božijih slugu, jer su mnogi bili zainteresovani da steknu novac sotonskim prevarama. Izveli su Pavla i Silu pred magistratu sa optužbom da „Ovi ljudi uznemiruju naš grad. Jevreji su i šire običaje koje nama koji smo Rimljani nije dopušteno prihvatati ni vršiti“.

Sotona je pokrenuo gnev među ljudima. Duh rulje je prevladao, i bio je odobren od vlasti, koje su, svojim zvaničnim rukama, strgnule odeću sa apostola, i naredile da budu izbičevani. „I pošto im zadaše mnogo udaraca, baciše ih u tamnicu zapovedivši tamničaru da ih strogo čuva. On ih, primivši takvu zapovest, baci u unutrašnju tamnicu i noge im stavi u klade“.

Apostoli su ostavljeni u veoma bolnom stanju. Njihova razderana i krvava leđa su bila u dodiru sa grubim kamenim podom, dok su njihove noge bile podignute i brzo svezane u klade. U tom neprijatnom položaju oni su trpeli ekstremno mučenje; ipak nisu jaukali niti se žalili, već su razgovarali i ohrabrivali jedan drugog, i hvalili Boga zahvalnim srcima što su se našli vrednima da trpe sramotu zbog njegovog dragog imena. Pavle se podsetio na progonstvo u kojem je on pomogao, tereteći Hristove učenike, i bio je verno zahvalan što su se njegove oči otvorile da vide, i njegovo srce da oseti, slavne istine jevanđelja Božijeg Sina, i što je bio privilegovan da propoveda doktrinu koju je nekada prezirao.

Tamo u gustini tame i usamljenosti tamnice, Pavle i Sila su se molili, i pevali pesme hvale Bogu. Drugi zatvorenici su sa čuđenjem čuli glas molitve i hvale kako proizlazi iz unutrašnjeg zatvora. Navikli su se da čuju vriske i jauke, kletve i psovke, prekidajući u noći tišinu zatvora; ali nikada ranije nisu čuli reči molitve i hvale kako se dižu

iz te mračne ćelije. Stražari i zatvorenici su se čudili ko su ovi ljudi, koji, hladni, gladni, i izmučeni, mogu i dalje da se raduju i radosno razgovaraju jedan sa drugim.

U međuvremenu magistrati su se vratili svojim kućama čestitajući sebi zbog toga što su umirili galamu, svojim brzim i odlučnim merama. Međutim na svom putu kući čuli su potpunije o karakteru i delu ljudi koje su osudili na bičevanje i zatvor. Takođe su videli ženu koja je bila oslobođena Sotonskog uticaja, i koja je predstavljala veoma problematičan predmet za njih. Bili su osetno pogođeni promenom u njenom licu i ponašanju. Postala je tiha, mirna, i povratio joj se razum. Bili su ljuti na sebe kada su otkrili da su po svoj prilici kaznili dvojicu nedužnih ljudi strogom kaznom Rimskog zakona za najgore kriminalce. Odlučili su da će ujutru narediti da budu tajno oslobođeni, i bezbedno ispraćeni iz grada, van opasnosti nasilja od rulje.

Međutim dok su ljudi bili okrutni i osvetoljubivi, ili kriminalno nemarni po pitanju dostojanstvenih odgovornosti koje su im pripale, Bog nije zaboravio da bude zahvalan Svojim slugama u patnji. Anđeo sa Neba je poslat da oslobodi apostole. Kad se približio Rimskom zatvoru, zemlja se zatresla pod njegovim nogama, ceo grad se zatresao zemljotresom, a zatvorski zidovi su se zatresli kao trska na vetru. Teška zabravljena vrata su se širom otvorila; lanci i okovi su pali sa ruku i nogu svakog zatvorenika.

Čuvar zatvora je sa čuđenjem čuo molitve i pevanje zatvorenih apostola. Kada su bili uvedeni, video je njihove otečene i krvave rane, i lično je pričvrstio njihove noge u sredstva mučenja. Očekivao je da čuje ogorčeno naricanje, jauke i kletve; ali gle! njegove uši su bile pozdravljene radosnom hvalom. On je zaspao sa ovim zvucima u svojim ušima; ali ga je probudio zemljotres, i drhtanje zatvorskih zidova.

Nakon što se probudio video je sva zatvorska vrata otvorena, i njegova prva pomisao je bila da su zatvorenici pobjegli. Setio se sa kakvim izrazitim zaduženjem su mu bili povereni zatvorenici noć pre

toga, i osećao je sigurnim da će smrt biti kazna za njegovo očigledno neverstvo. Povikao je u ogorčenju svog duha da je bolje za njega da umre svojom sopstvenom rukom nego da se podvrgne sramotnom pogubljenju. Spremao se da se ubije, kada je Pavle povikao glasno, „Ne učini sebi nikakva zla! Jer svi smo ovde“!

Surovost sa kojom se tamničar ophodio prema apostolima nije pokrenula njihovu ljutnju, inače bi ga oni pustili da se ubije. Međutim njihova srca su bila ispunjena Hristovom ljubavlju, i nisu gajili nikakvu mržnju prema svojim progoniteljima. Tamničar je bacio svoj mač, i zatražio je svetlo. Požurio je u unutrašnju tamnicu, i pao je pred Pavla i Silu, moleći za njihov oprostaj. Zatim ih je izveo napolje i pitao ih je, „Gospodo, šta mi valja činiti da se spasim“?

Drhtao je zbog Božijeg gneva koji se pokazao u zemljotresu; bio je spreman da umre od sopstvene ruke zbog straha od kazne Rimskog zakona, kada je mislio da su zatvorenici pobegli; ali sada su sve te stvari imale malo značaja za njega u poređenju sa novim i čudnim strahom koji je potresao njegov um, i njegovom željom da poseduje taj mir i radost koje su pokazali apostoli pod svojom ekstremnom patnjom i zlostavljanjem. Video je da se svetlost Neba oslikava na njihovim licima; znao je da je Bog posredovao na čudesan način da spasi njihove živote; i reči žene opsednute od moći gatanja došle su u njegov um sa izrazitom silom. „Ovi su ljudi sluge Boga Svevišnjega! Oni nam objavljuju put spasenja!“

Video je svoje sopstveno bedno stanje nasuprot stanju apostola, i sa dubokom poniznošću i poštovanjem zamolio ih je da mu pokažu put života. „A oni rekoše: ‘Veruj u Gospoda Isusa Hrista, i spasićeš se — ti i dom tvoj!’ I progovoriše reč Gospodnju njemu i svima u domu njegovom“. Tamničar je zatim oprao rane apostolima, i služio ih je; i krstili su ga. Prosvetljujući uticaj se proširio među zatvorenicima u zatvoru, i srca svih su bila otvorena da prime istine izgovorene od apostola. Oni su isto bili ubeđeni da ih je živi Bog, kojem su ovi ljudi služili, čudesno oslobodio iz ropstva.

Građani su se jako uplašili od zemljotresa. Kada su ujutru stražari obavestili magistratu šta se desilo u zatvoru, oni su se uznemirili, i poslali su službenike da oslobode apostole iz zatvora. „Ali Pavle im kaza: ‘Nas, koji smo rimski građani, neosuđene su javno išibali i bacili u tamnicu, a sad da nas potajno izbace? Nipošto, nego neka sami dođu i izvedu nas’“!

Pavle i Sila su osećali da kako bi održali dostojanstvo Hristove crkve, ne smeju da se povinuju protivzakonitom načinu koji su predložile Rimski magistrati. Apostoli su bili Rimski građani, i bilo je nezakonito bičevati Rimljanina, osim za najsravniji zločin, ili ga lišiti njegove slobode bez poštenog suđenja i osude. Bili su javno bačeni u zatvor, i sada su odbili da budu tajno pušteni, bez pravog priznanja od strane magistrata.

Kada je ovo preneto vlastima, oni su se uznemirili iz straha da će se apostoli žaliti caru zbog njihovog nezakonitog ophođenja, i učiniti da magistrati izgube svoje položaje. Oni su u skladu sa tim posetili zatvor, izvinili su se apostolima zbog svoje nepravde i okrutnosti, i oni lično su ih ispratili iz zatvora, i molili ih da napuste grad. Tako se Gospod našao svojim slugama u njihovoj najgoroj situaciji.

Magistrati su ih molili da odu, jer su se plašili njihovog uticaja na narod, i sile Neba koja je posredovala u ime tih nedužnih ljudi koji su bili nezakonito izbičevani i zatvoreni. Delujući prema načelima koja im je dao Hrist, apostoli nisu nametali svoje prisustvo tamo gde nije bilo poželjno. Povinovali su se zahtevu magistrata, ali nisu požurili sa svojim odlaskom pre nagljeno. Otišli su radujući se iz zatvora u Lidijinu kuću, gde su upoznali nove obraćenike u Hristovu veru, i ispričali kako je sve Bog divno postupao sa njima. Ispričali su svoje noćno iskustvo, i obraćenje čuvara zatvora i zatvorenika.

Apostoli nisu gledali na svoj rad u Filipi kao na nešto uzaludno. Tamo su se susreli sa velikim protivljenjem i progonstvom; ali posredovanje Proviđenja u njihovo ime, i obraćenje tamničara i svih u njegovom domu, je i više nego nadoknadilo za sramotu i patnje koje

su izdržali. Filipljani su videli duh religije Isusa Hrista predstavljen u ponašanju i pribranosti uma apostola. Apostoli su mogli pobeći kada je zemljotres otvorio njihova zatvorska vrata i olabavio njihove okove; ali to bi bilo priznanje da su kriminalci, što bi bila sramota za Hristovo jevanđelje; tamničar bi bio izložen smrtnoj kazni, i opšti uticaj bi bio loš. Kako je bilo, Pavle je kontrolisao oslobođene zatvorenike toliko savršeno da niko nije pokušao pobeći.

Filipljani su samo mogli priznati plemenitost i velikodušnost apostola u njihovom načinu delovanja, posebno u uzdržavanju da se pozovu na višu silu protiv magistrata koji su ih progonili. Vesti o njihovom nepravednom zatvaranju i čudesnom izbavljenju, su se razglasile po celoj toj oblasti, i doveli su apostole i njihovu službu u pažnju velikog broja do kog se inače ne bi moglo dopreti.

Pavlov rad u Filipi doveo je do osnivanja crkve tamo, čije se mnoštvo stalno povećavalo. Njegov primer revnosti i posvećenosti, iznad svega, njegova spremnost da strada radi Hrista, izvršio je dubok i trajan uticaj na obraćenike u veru. Oni su veoma cenili dragocene istine za koje je apostol žrtvovao toliko mnogo, i oni su dali sebe, sa svesrdnom posvećenošću, cilju njihovog Iskupitelja.

Ova crkva nije izbegla progonstvo. Pavle kaže, u svojoj poslanici Filipljanima: „Jer vama je dato za Hrista ne samo da u njega verujete nego da za njega i trpite, imajući istu borbu kakvu videste u meni, a sad čujete da je u meni“. Ipak takva je bila njihova nepokolebljivost u veri da on izjavljuje: „Zahvaljujem Bogu svojem za svako sećanje na vas, dok se uvek u svakoj svojoj molitvi za sve vas sa radošću molim, zbog vašeg udela u jevanđelju od prvog dana sve dosad“.

POGLAVLJE VIII

PROTIVLJENJE U SOLUNU

NAKON napuštanja Filipe, Pavle i Sila su otišli u Solun. Tamo su bili privilegovani da se obrate velikoj gomili ljudi u sinagogi, sa dobrim učinkom. Njihovo pojavljivanje je nosilo dokaz njihovog prethodnog sramnog tretmana, i zahtevalo je objašnjenje onoga šta su podneli. Oni su to učinili bez uzdizanja sebe, već su veličali Božiju milost, koja im je donela njihovo izbavljenje. Apostoli su, međutim, osećali da nemaju vremena da se zadržavaju na svojim sopstvenim patnjama. Bili su zaduženi Hristovom porukom, i duboko revni u njegovom delu.

Pavle je učinio proročanstva u Starom Zavetu u vezi sa Mesijom, i usaglašavanje tih proročanstava sa životom i učenjima Hrista, jasnim u umovima svih među njegovim slušaocima, koji bi prihvatili dokaz na tu temu. Hrist je u svojoj službi otvorio umove svojih učenika za Starozavetna pisma; „I počevši od Mojsija i od svih proroka, tumačio im je što u svim Pismima stoji o njemu“. Petar je, propovedajući Hrista, izneo svoj dokaz iz Starozavetnih pisama, počevši od Mojsija i proroka. Stefan je pratio isti način, i Pavle je pratio te primere, dajući nadahnuti dokaz u vezi sa misijom, patnjom, smrću, vaskrsenjem, i vaznesenjem Hrista. On je jasno dokazao njegov identitet sa Mesijinim, preko svedočanstva Mojsija i proroka; i pokazao je da je Hristov glas bio taj koji je govorio preko proroka i patrijarha od vremena Adama do tog vremena.

Pokazao je koliko im je bilo nemoguće objasniti pashu bez Hrista kao što je otkriveno u Starom Zavetu; i kako bakarna zmija podignuta

u pustinji simbolizuje Isusa Hrista, koji je podignut na krst. Naučio ih je da bi sve njihove religijske službe i obredi bili bezvredni ako bi oni sada odbacili Spasitelja, koji im se otkrio, i koji je predstavljen u tim obredima. Pokazao im je da je Hrist ključ koji otključava Stari Zavet, i daje pristup njegovim bogatim blagima.

Tako je Pavle propovedao Solunjanima tri uzastopna Šabata, dajući im argumente iz Pisama, o životu, smrti, i vaskrsenju Hrista. Pokazao im je da očekivanje Jevreja u vezi sa Mesijom nije bilo u skladu sa proročanstvom, koje je predskazalo da Spasitelj dolazi u poniznosti i siromaštvu, da bude odbačen, prezren, i ubijen.

Objavio je da će Hrist doći drugi put u sili i velikoj slavi, i uspostaviti svoje kraljevstvo na zemlji, pokorivši sve vlasti, i vladajući nad svim narodima. Pavle je bio Adventista; predstavio je važan događaj o drugom Hristovom dolasku sa takvom silom i argumentima da je ostavljen dubok utisak, koji nikada neće proći, na umove Solunjana.

Imali su jaku veru u drugi Hristov dolazak, i veoma su se plašili da neće doživeti da vide događaj. Pavle ih, međutim, nije ostavio sa utiskom da će Hrist doći u njihovo vreme. On ih je uputio na dolazeće događaje koji se moraju odigrati pre nego što dođe to vreme. Pišući im posle, upozorio ih je, „da se brzo ne pokolebate u svom umu niti uznemirite ni nekim duhom ni nekom rečju ni nekom tobože našom poslanicom, kao da je već tu dan Hristov. Neka vas niko ne zavede ni na koji način; jer taj dan neće doći ako najpre ne dođe otpad i otkrije se Čovek greha, Sin propasti“.

Pavle je predvideo da postoji opasnost da njegove reči budu pogrešno protumačene, i da će neki tvrditi da je on, posebnim otkrićem, upozorio ljude o skorom Hristovom dolasku. Znao je da bi ovo izazvalo zabunu u veri; jer razočarenje obično donosi neveru. On je zato upozorio braću da ne prihvataju takvu poruku kao da dolazi od njega.

U svojoj poslanici Solunjanima, Pavle ih podseća na svoj način rada među njima. 1. Solunjanima 2:1-4. On izjavljuje da nije gledao

da pridobije duše preko laskanja, prevare, ili lukavstva. „Nego kako je Bog prosudio poveriti nam jevanđelje, tako govorimo; ne kao da ugađamo ljudima, nego Bogu koji ispituje srca naša.“ Pavle je ukorio i upozorio svoje obraćenike sa vernošću oca prema svojoj deci, dok ih je, istovremeno, negovao nežno kao što bi naklonjena majka svoje dete.

Kada su Jevreji videli da su apostoli bili uspešni u pridobijanju velikih zajednica; da su mnogi prihvatili njihove doktrine — među njima i vodeće žene u gradu, i mnoštva Neznabožaca — ispunili su se zavišću i ljubomorom. Ti Jevreji tada nisu imali naklonost Rimske vlasti, jer su pokrenuli pobunu u prestonici nedugo pre tog vremena. Na njih se gledalo sa sumnjom, i njihova sloboda je bila, u nekoj meri, ograničena. Sada su videli priliku da iskoriste okolnosti kako bi za sebe zadobili naklonost, i da istovremeno, ponize apostole i obraćenike u Hrišćanstvo.

To su krenuli da rade predstavljanjem da vođe nove doktrine podižu galamu među ljudima. Oni su u skladu sa tim pokrenuli strasti beskorisne rulje lukavo smišljajući laži, i podstakli su ih da učine bučan napad na Jasonovu kuću, privremeni dom apostola. Oni su to učinili sa gnevom koji je više nalikovao gnevu divljih zveri nego ljudi. Dobili su upute od Jevreja da izvedu napolje Pavla i Silu, i odvuku ih do vlasti, optužujući ih da stvaraju svu ovu galamu, i da podižu pobunu.

Kada su, međutim, provalili u kuću, otkrili su da apostoli nisu bili tamo. Prijatelji koji su shvatili šta će da se dogodi, brzo su ih izveli iz grada, i oni su se uputili ka Bereji. U svom ludom razočarenju što nisu našli Pavla i Silu, rulja je zgrabila Jasona i njegovog brata, i odvukla ih je pred vlasti sa pritužbom: „Oni što su svet uzbunili, ti su i ovamo došli. Jason ih je primio. I svi oni rade protiv carskih odredaba govoreći da postoji drugi kralj — Isus“.

Jevreji su protumačili da Pavlove reči znače da će Hrist doći drugi put u ovom naraštaju, i da će vladati zemljom kao kralj nad svim

narodima. Optužba protiv apostola je izneta sa toliko odlučnosti da su je magistrati odobrili, i stavili su Jasona u okove da održe mir, pošto Pavle i Sila nisu mogli da se pronađu. Progonitelji Jevreji su laskali sebi da su svojim postupkom prema Hrišćanima povratili poverenje magistrata, i uspostavili svoju reputaciju odanih građana, dok su istovremeno, ugađali svojoj zlobi prema apostolima, i prebacili su na obraćenike u Hrišćanstvo sumnju koja je do tada bila na njima.

U svojoj prvoj Poslanici Solunjanima, Pavle kaže, „Jer jevanđelje naše nije ka vama došlo samo u reči nego i u sili i u Duhu Svetom i u mnogostrukoj punini. Takvi smo, kao što znate, bili među vama radi vas. I vi postadoste sledbenici naši i Gospodnji: prihvatiste Reč u nevolji velikoj sa radošću Duha Svetoga, tako da postadoste uzori svima verujućima u Makedoniji i Ahaji“.

Oni koji propovedaju nepopularnu istinu u naše vreme, susreću se sa odlučnim otporom, kao i apostoli. Oni ne treba da očekuju povoljnije prihvatanje od većine navodnih Hrišćana nego što je Pavle očekivao od svoje Jevrejske braće. Postojeće jedinstvo suprotstavljenih elemenata protiv njih; jer koliko god da različite organizacije mogu biti drugačije jedne od drugih u svojim mišljenjima i religijskoj veri, njihove snage su ujedinjene u gaženju četvrte zapovesti Božijeg zakona.

Oni koji sami ne prihvate istinu su najrevniji u tome da je drugi ne prime; i nema manjka onih koji istrajno stvaraju laži, i uspaljuju niske strasti ljudi kako bi učinili da Božija istina nema nikakav uticaj. Međutim Hristovi glasnici moraju se naoružati budnošću i molitvom, i koračati napred sa verom, čvrstinom, i hrabrošću, i da u Isusovo ime, istraju u svom poslu, kao i apostoli. Oni moraju oglasiti ton upozorenja svetu, poučavajući prestupnike zakona šta je greh, i upućujući ih na Isusa Hrista kao na njegov veliki i jedini lek.

POGLAVLJE IX

PAVLE U BEREJI I ATINI

U BEREJI je Pavle ponovo započeo svoje delo idući u Jevrejsku sinagogu da propoveda Hristovo jevanđelje. On kaže o njima, „Ovi su ipak bili plemenitiji od onih u Solunu. Oni primiše Reč sa svom spremnošću pa su danomice istraživali Pisma, je li to tako. Zato mnogi od njih poverovaše, nemalo uglednih grčkih i žena i muževa“.

Kod iznošenja istine, oni koji iskreno žele da budu ispravni biće pokrenuti da marljivo pretražuju Pisma. Ovo će proizvesti rezultate slične onima koji su pratili rad apostola u Bereji. Međutim oni koji su propovedali istinu u tim vremenima susreli su se sa mnogima koji su bili suprotnost Berejcima. Oni ne mogu osporiti doktrinu koja im je prikazana, ipak oni pokazuju potpunu nevoljnost da istraže dokaze ponuđene u korist tog učenja, i pretpostavljaju da čak iako je to istina da nije bitno da li će je prihvatiti kao takvu ili ne. Oni misle da su njihova stara vera i običaji dovoljno dobri za njih. Međutim Gospod, koji šalje svoje ambasadore sa porukom svetu, držaće ljude odgovornima zbog načina na koji se ophode prema rečima njegovih slugu. Bog će suditi svima prema svetlu koje im je predstavljeno, bez obzira da li im je jasno ili nije. Njihova dužnost je da istraže kao što su Berejci uradili. Gospod govori preko proroka Osije: „Narod moj propada jer je bez znanja. Budući da si ti znanje odbacio, i ja odbacujem tebe“.

Umovi Berejaca nisu bili suženi predrasudom, i bili su voljni da istraže i prime istine koje su propovedali apostoli. Kada bi ljudi

našeg vremena pratili primer plemenitih Berejaca, u pretraživanju Pisama svakodnevno, i u upoređivanju poruka koje su im iznete sa onim što je tamo zapisano, bilo bi hiljade odanih Božijem zakonu gde danas ima jedan. Međutim mnogi koji izjavljuju da vole Boga nemaju želju da pređu sa zablude na istinu, i drže se prijatnih bajki poslednjih dana. Zabluda zaslepljuje um i odvodi od Boga; ali istina daje svetlost umu, i život duši.

Bezverni Jevreji iz Soluna, ispunjeni ljubomorom i mržnjom prema apostolima, i nezadovoljavajući se što su ih oterali od njihovog rada među Solunjanima, pratili su ih u Bereju, i opet su pokrenuli raspaljive strasti niže klase da im učine nasilje. Učitelji istine su ponovo bili oterani iz svog polja rada. Progonstvo ih je pratilo iz grada u grad. Ovo brzo povlačenje iz Bereje je lišilo Pavla prilike koju je on očekivao da će ponovo posetiti braću u Solunu.

Iako protivnici Hristove doktrine nisu mogli prekinuti njeno stvarno napredovanje, oni su i dalje uspeli da učine delo apostola neizmerno teškim. Bog je, u svom providenju, dopustio Sotoni da spreči Pavla da se vrati Solunjanima. Ipak verni apostol je neprestano napredovao kroz protivljenje, sukob, i progonstvo, da izvrši Božiju nameru onako kako mu je otkrivena u viziji u Jerusalimu: „Pođi, jer ja ću te poslati daleko ka neznabošcima“!

Pavle je iz Bereje otišao u Atinu. Pratili su ga na njegovom putovanju neki od Berejaca koji su nedavno uvedeni u veru, i koji su bili željni da nauče više od njega o načinu života. Kada je apostol stigao u Atinu, poslao je nazad ove ljude sa porukom Sili i Timoteju da mu se odmah pridruže u tom gradu. Timotej je došao u Bereju pre Pavlovog odlaska, i ostao je sa Silom da nastavi delo koje je tako dobro započeto tamo, i da pouči nove obraćenike načelima njihove svete vere.

Atina je bila sedište mnogoboštva. Pavle se ovde nije susreo sa neukim, lakovernim narodom, kao u Listri; već je sreo narod poznat po svojoj inteligenciji i obrazovanju. Kipovi njihovih bogova i heroja

iz prošlosti i poezije učinjenim bogovima mogli su se videti na sve strane; dok su veličanstvena arhitektura i slike takođe predstavljali nacionalnu slavu i popularno obožavanje paganskih božanstava.

Čula ljudi su bila očarana lepotom i slavom umetnosti. Svetilišta i hramovi, u koje su bili uključeni neizrecivi troškovi, pokazivali su svoje otmene građe na svakom koraku. Oružane pobjede, i dela proslavljenih ljudi, bili su ovekovečeni skulpturama, žrtvenicima, i pločama. Sve te stvari su činile ovaj čuveni grad ogromnom umetničkom galerijom. I dok je Pavle gledao lepotu i raskoš koji su ga okruživali, i video grad natrpan idolima, njegov duh se uznemirio ljubomorom za Boga, kojeg je video obeščaćenim sa svih strana.

Njegovo srce je bilo u dubokoj žalosti za građanima te veličanstvene prestonice, koji su se, bez obzira na svoju intelektualnu veličinu, odali idolopoklonstvu. Pavle nije bio prevaren raskošem i lepotom onoga na čemu su njegove oči počivale, niti materijalnom mudročću i filozofijom koji su ga okruživali u ovom velikom središtu znanja. Primetio je da je ljudska umetnost dala sve od sebe da učini greh božanskim i da učini laži privlačnim veličanjem sećanja na one čiji su celi životi bili posvećeni navođenju ljudi da odbace Boga.

Moralna priroda apostola je bila toliko svesna privlačnosti nebeskih stvari, da su radost i raskoš onog blaga koje nikada neće nestati zaokupili njegov um, i učinili bezvrednim zemaljsku raskoš i slavu sa kojima je bio okružen. Kada je ugledao veličanstvenost grada, sa svojim skupim izumima, shvatio je njegovu zavodljivu moć nad umovima ljubitelja umetnosti i nauke. U njegov um je bila duboko utisnuta važnost dela koje je bilo pred njim u Atini. Njegova samoća u ovom velikom gradu gde Bog nije bio obožavan bila je nesnosna; i žudeo je za saosećanjem i pomoći svojih saradnika. Što se tiče ljudskog zajedništva, osećao je da je potpuno izolovan. U svojoj poslanici Solunjanima on izražava svoja osećanja ovim rečima: „ostati u Atini sam“.

Pavlov posao je bio da donese vesti o spasenju ljudima koji nisu imali pametno razumevanje Boga i njegovih planova. On nije

putovao sa namerom da razgleda, niti da zadovolji nezdravu želju za novim i čudnim predelima. Njegova utučenost uma je bila izazvana na prvi pogled nepremostivim preprekama koje su se postavile protiv njegovog dopiranja do umova Atinjana. Ožalošćen idolopoklonstvom vidljivim svuda oko njega, on je osetio svetu revnost za cilj svoga Učitelja. Potražio je svoju Jevrejsku braću, i u njihovoj sinagogi u Atini, objavio je Hristovu doktrinu. Međutim glavni Pavlov posao u tom gradu je bio da se pozabavi paganizmom.

Religija Atinjana, kojom su se mnogi hvalili, bila je bezvredna, jer je bila lišena znanja o pravom Bogu. Sastojala se, u velikom delu, od obožavanja umetnosti, i od niza raskalašnih zabava i praznika. Falila joj je vrlina prave dobrote. Prava religija daje ljudima pobedu nad samima sobom; ali religiji od samo intelekta i ukusa nedostaju osobine neophodne da uzdignu svog imaoca iznad zala njegove prirode, i da ga povežu sa Bogom. Na samom kamenju oltara u Atini ovaj veliki nedostatak je bio izražen natpisom, „Nepoznatom Bogu“. Da; iako su se hvalili svojom mudrošću, bogatstvom, i umećem u umetnosti i nauci, učeni Atinjani nisu mogli a da ne priznaju da im je veliki Vladar univerzuma bio nepoznat.

Činilo se da su važni ljudi u gradu bili gladni tema za raspravu, u kojima bi oni dobili priliku da pokažu svoju mudrost i govorničke veštine. Dok je čekao da se Sila i Timotej nađu sa njim, Pavle nije bio besposlen. „Raspravljao je tako u sinagogi sa Jevrejima i pobožnima, a na trgu svaki dan sa onima koji bi se tamo zatekli.“ Važnim Atinjanima nije trebalo dugo vremena da pronađu ovog jedinstvenog učitelja, koji je predstavljao ljudima tako nove i čudne doktrine.

Neki od onih koji su se ponosili stepenom svoje intelektualne kulture ušli su u razgovor sa njim. Ovo je uskoro privuklo gomilu slušaoca oko njih. Neki su bili spremni da ismevaju apostola kao nekog ko je mnogo ispod njih, društveno i intelektualno, i rekli su sa podsmehom među sobom, „Šta bi ovaj brbljivac hteo da kaže? Drugi ipak: ‘Čini se da je propovednik tuđih bogova’. Jer im je

jevandjeljem propovedao Isusa i uskrsnuće“.

Stoici i Epikurejci su se sukobili sa njim; ali oni, a i svi drugi koji su se susreli sa njim, uskoro su videli da on ima obilje znanja čak većeg od njihovog sopstvenog. Njegova intelektualna snaga je zapovedala poštovanje i pažnju od intelektualnijih i učenijih; dok su njegovo iskreno, logičko razmišljanje, i njegova moć govorništva, držali publiku na okupu. Tako je apostol stajao neustrašivo, suočavajući se sa svojim protivnicima na njihovom sopstvenom terenu, povezujući logiku sa logikom, a filozofiju sa filozofijom.

Podsetili su ga na Sokrata, velikog filozofa, koji je osuđen na smrt jer je bio prethodnik čudnih bogova. Pavlu je savetovano da ne ugrožava svoj život na isti način. Međutim apostolov govor je prikovao pažnju ljudi; i njegova netaknuta mudrost je zapovedala njihovo poštovanje i divljenje. Nije bio ućutkan naukom ili ironijom filozofa; i nakon što su razmenili mnogo reči sa njim, i zadovoljili se sa tim da je on odlučan da ispuni svoj zadatak među njima, i ispriča svoju priču bez obzira na sve opasnosti, odlučili su da mu daju poštenu priliku da priča narodu.

U skladu sa tim su ga sproveli do Marsovog brežuljka. Ovo je bilo najsvetije mesto u celoj Atini, i sećanja i asocijacije u vezi sa njim bili su takvi da su činili da se na njega gleda sa sujevernim strahopoštovanjem i sa naklonošću, što je kod nekih značilo strah. Ovde je, najzvaničniji sud pravde bio dugo održavan da odlučuje o kriminalnim slučajevima, i da rešava teška religijska pitanja. Sudije su sedele na otvorenom vazduhu, na stolicama isklesanim u steni, na platformi koja se uzdizala redom kamenih stepenica iz doline ispod. Na maloj udaljenosti bio je hram bogova; a svetišta, kipovi, i gradski oltari su se mogli u potpunosti videti.

Ovde, daleko od buke i meteža pretrpanih prolaza, i od zbrke različitih rasprava, apostol se mogao čuti bez prekidanja; jer raskalašan, lakomislen društveni sloj nije mario da ga prati na ovo mesto od najvećeg poštovanja. Oko njega su se ovde okupili pesnici,

umetnici, i filozofi, — književnici i mudraci Atine, — koji su mu se ovako obratili: „Možemo li saznati kakva je to nova doktrina što je ti govoriš? Jer nekim čudnim stvarima puniš nam uši. Želeli bismo zato saznati šta bi to moglo biti“.

Apostol je stajao mirno i prisebno u tom času svečane odgovornosti, oslanjajući se na božansko uverenje, smišljeno za takav trenutak kao što je ovaj, „Jer daće vam se u onaj čas šta ćete govoriti“. Njegovo srce je bilo opterećeno ovom važnom porukom, i reči koje su sišle sa njegovih usana ubedile su njegove slušaoce da on nije bio besposlen brbljivac: „Ljudi, Atinjani! U svemu ste, kako vidim, veoma praznoverni. Prolazeći naime i posmatrajući vaše svetinje, nađoh i oltar na kojem je napisano: Nepoznatom Bogu. Koga dakle ne znajući poštujuete, tog vam ja propovedam“. Sa svom njihovom inteligencijom i opštim znanjem, oni su bili u neznanju o pravom Bogu. Natpis na njihovom oltaru je pokazivao snažne žudnje duše za većim svetlom. Oni su vapili za Večnošću.

Apostol je nastavio sa iskrenom i gorljivom rečitošću: „Bog koji stvori svet i sve što je na njemu, on koji je Gospodar neba i zemlje, ne prebiva u rukotvorenim hramovima niti ga ljudske poslužuju ruke, kao da bi šta trebao on koji svima daje život i dah i sve. I od jedne krvi stvori svaki ljudski narod da prebiva po svem licu zemlje pošto postavi granice unapred postavljenim vremenima i granice prebivanja njihovog, da traže Gospoda ne bi li ga kako napipali i našli, iako nije daleko ni od jednog od nas“.

Tako je, na najupečatljiviji način, sa rukom ispruženom prema hramu natrpanom idolima, Pavle izlio teret svoje duše, i iskusno razotkrio zablude religije Atinjana. Najmudriji od njegovih slušalaca su bili zapanjeni dok su slušali njegove argumente. Njegove reči nisu mogle biti osporene. Pokazao je da je upoznat sa njihovim umetničkim delima, njihovom književnošću, i njihovom religijom. Pokazujući na njihove kipove i idole, on im je objavio da se Bog ne može uporediti sa oblicima ljudskog izuma. Umetnička dela ne mogu, ni

u najmanjem smislu, predstaviti slavu večnog Boga. Podsetio ih je da njihovi kipovi nemaju ni dah ni život. Oni su bili kontrolisani ljudskom moći; mogli su se pomerati samo kako ih ljudske ruke pomeraju; i oni koji su im se klanjali bili su u svakom smislu nadmoćniji od onog čemu se klanjaju. Pokazujući na plemenite primerke muškosti oko njega, izjavio je, „Ako smo dakle rod Božiji, ne smemo smatrati da je božanstvo slično zlatu ili srebru ili kamenu — umetničkoj tvorevini i čovečijoj zamisli“.

Čovek je stvoren po obličju ovog večnog Boga, blagoslovljen intelektualnom snagom, i savršenim i simetričnim telom. Nebesa nisu dovoljno velika da obuhvate Boga; koliko bi ga manje mogli obuhvatiti ti hramovi napravljeni rukama. Pavle se, pod nadahnućem svoje teme, uzdigao iznad shvatanja idolopokloničkog skupa, i gledao je da privuče njihove umove izvan ograničenja njihove lažne religije kako bi ispravio poglede na pravo Božanstvo, koje su oni okarakterisali kao „Nepoznatog Boga“. Ovo Biće, koje im je on sada objavio, bilo je nezavisno od čoveka, bez potrebe da bilo šta od ljudskih ruku doda svojoj sili i slavi.

Ljudi su bili zaneti divljenjem Pavlovoj rečitosti. Epikurejci su krenuli da dišu slobodnije, verujući da je davao snagu njihovom stavu, da sve ima svoje poreklo pukom slučajnošću; i da su određena načela vladanja upravljala univerzumom. Međutim njegova sledeća rečenica ih je namrštila. On je potvrdio Božiju stvaralačku silu, i postojanje njegovog vladajućeg providenja. Objavio im je pravog Boga, koji je živi centar vladavine.

Ovaj božanski Vladar je, u mračnom dobu sveta, olako prešao preko neznabožačkog idolopoklonstva; ali sada im je poslao svetlost istine, preko svog Sina; i zahtevao je od svih ljudi pokajanje u spasenje; ne samo od siromašnih i poniznih, već i od ponosnog filozofa, i knezova zemlje. „Jer je odredio dan u koji će suditi svetu po pravdi, po čoveku kojeg odredi pruživši garanciju svima vaskrsnuvši ga iz mrtvih.“

Dok je Pavle tako govorio o vaskrsenju mrtvih, njegov govor je

bio prekinut. Neki su se rugali; drugi su uzeli njegove reči sa rezervom, govoreći, „Opet ćemo te o tome slušati“. Tako se završio rad apostola u Atini; jer su se Atinjani istrajno držali svog idolopoklonstva, i okrenuli su se od svetla prave i razumne religije. Kada su ljudi potpuno zadovoljni sa svojim sopstvenim dostignućima, malo šta se treba očekivati od njih. Visoko obrazovani, i hvalisavi svojim učenjem i otmenošću, Atinjani su stalno sve više postajali iskvareni, i imali su manje želje za bilo šta bolje od konfuznih tajni idolopoklonstva.

Mnogi koji su slušali Pavlove reči bili su ubeđeni u predstavljene istine, ali ne bi se ponizili da priznaju Boga, i da prihvate plan spasenja. Nikakvo umeće reči, nikakva sila argumenta, ne mogu obratiti grešnika. Božiji Duh i sila jedini mogu primeniti istinu na srce nepokajanog. Za Atinjane se može reći, „Jer je reč o krstu onima koji propadaju ludost, a nama je koji se spasavamo sila Božija“.

U njihovom ponosu intelekta i ljudske mudrosti može se naći razlog zašto je poruka jevanđelja imala tako malo uspeha među tim ljudima. Naš Spasitelj se raduje što je Bog sakrio pitanja od večnog interesa od mudrih i umnih, a otkrio ih je novorođenčadima u znanju. Svi svetovno mudri ljudi koji dolaze Hristu kao siromašni, izgubljeni grešnici, postaće mudri u spasenju; ali oni koji dolaze kao istaknuti ljudi, veličajući svoju sopstvenu mudrost, biće neuspešni u primanju svetlosti i znanja koje samo on može dati.

Pavlov rad u Atini nije bio potpuno uzaludan. Dionisije, jedan od najistaknutijih građana, i neki drugi, postali su obraćenici u Hrišćanstvo i pridružili su mu se. Reči apostola, i opis njegovog stava i okruženja, zabeleženi perom nadahnuća, prenosiće se kroz sve buduće naraštaje, noseći svedočanstvo o njegovom neuzdrmanom pouzdanju, njegovoj hrabrosti u samoći i nevolji, i o pobedi koju je zadobio za Hrišćanstvo, čak i u samom srcu paganzima.

Nadahnuće nam je dalo ovaj uvid u život Atinjana, sa svim njihovim znanjem, otmenošću, i umetnošću, a ipak potonulim u greh, da bi se moglo videti kako je Bog, preko svog sluga, ukorio

idolopoklonstvo, i grehe ponosnih, uobraženih ljudi. Pavlove reči su postale sećanje na taj događaj, i daju bogatstvo znanja crkvi. On je bio u položaju gde je lako mogao govoriti ono što bi razljutilo njegove ponosne slušaoce, i dovelo ga u poteškoću. Da je njegov govor bio direktan napad na njihove bogove, i na važne ljude u gradu koji su bili pred njim, bio bi u opasnosti da ga zadesi Sokratova sudbina. Međutim on je pažljivo odvratio njihove umove dalje od neznabožičkih božanstava, otkrivajući im pravog Boga, kojeg su oni nastojali da obožavaju, ali koji im je bio nepoznat, što su i oni sami priznali javnim natpisom.

POGLAVLJE X

PAVLE U KORINTU

PAVLE nije čekao u Atini svoju braću, Silu i Timoteja, već je poslavši im poruku da ga prate, odmah otišao u Korint. Tu je ušao u drugačije polje rada od onog koje je napustio. Umesto radoznalih i kritički nastrojenih učenika filozofskih škola, došao je u kontakt sa radnom, promenjivom populacijom velikog centra trgovine. Grci, Jevreji, i Rimljani, sa putnicima iz svake zemlje, mešali su se u njegovim natrpanim ulicama, željni posla i zadovoljstva, imajući malo misli ili briga izvan poslova sadašnjeg života.

Korint je bio jedan od vodećih gradova, ne samo u Grčkoj, već i u svetu. Smešten na uskom komadu zemlje između dva mora, upravljao je trgovinom istoka i zapada. Njegov položaj je bio skoro neprobojan. Velika tvrđava od kamena, koja se podizala nenadano i uspravno iz ravnice do visine od 200 stopa iznad nivoa mora, bila je jaka prirodna odbrana za grad i njegove dve morske luke. Korint je sada bio još napredniji od Atine, koja je nekada bila vodeća. Oboje su iskusili teške preokrete; ali se prvi uzdigao iz svojih ruševina, i bio je daleko uznapredovao od svog prethodnog napretka, dok drugi nije dosegao svoju prethodnu veličanstvenost. Atina je bila priznati centar umetnosti i učenja; Korint, sedište vlade i trgovine.

Ovaj veliki trgovački grad je bio u direktnoj vezi sa Rimom, dok su Solun, Efes, Aleksandrija, i Antiohija imali svi lak pristup, bilo kopnom ili vodom. Tako se ukazala prilika za širenje jevanđelja. Jednom uspostavljeno u Korintu, moglo se lako preneti svim delovima sveta.

Ipak apostol je na svakom koraku video ozbiljne prepreke za napredovanje svog dela. Grad se skoro potpuno odao idolopoklonstvu. Venera je bila omiljena boginja; i veliki broj razuzdanih žena je bio angažovan u vezi sa obožavanjem ovog vladajućeg božanstva, sa namerom privlačenja ljubitelja popularnog poroka. Korinćani su postali upadljivi, čak i među Neznabošcima, po svom velikom nemoralu.

Sada je bilo Jevreja u mnogo većem broju u Korintu, nego ikada ranije. Ovom narodu je vlast uglavnom bila naklonjena, i ophodila se prema njemu sa mnogo uvažavanja. Međutim već neko vreme oni su postajali uobraženi i neposlušni, i nakon što su odbacili i raspeli Hrista, svetlost sveta, pratili su svoje sopstveno mračno shvatanje, još otvorenije su pokazivali svoju zlobu i mržnju prema vlastima koje su vladale nad njima, i ponosno su se hvalisali kraljem Jevreja koji će doći sa velikom silom, zbaciti njihove neprijatelje, i uspostaviti veličanstveno kraljevstvo. Oni su u očekivanju ovog nejasnog verovanja odbacili Spasitelja. Isti zloban duh koji ih je podstakao u njihovom progonstvu Božijeg Sina naveo ih je da se pobune protiv Rimske vlasti. Neprestano su stvarali propagande i pobune, dok konačno nisu bili proterani iz Rima zbog svog nemirnog duha. Mnogi od njih su pronašli utočište u Korintu.

Među Jevrejima koji su se tu nastanili bilo je mnogo onih koji su bili nedužni za zla koja su preovladavala među njima kao narodom. Iz tog sloja su bili Akvila i Priskila, koji su se kasnije istakli kao vernici u Hrista. Pavle, pošto se upoznao sa karakterom ovih izvrsnih osoba, nastanio se sa njima; i pošto je u svojoj mladosti naučio njihov zanat pravljenja šatora, koji su se mnogo koristili u toj toploj klimi, radio je taj posao da bi se izdržavao.

Jevreji su bili poučeni od Boga, preko njegovog slugu Mojsija, da obučavaju svoju decu marljivim navikama. Taj narod je tako bio podstaknut da gleda na lenjost kao na veliki greh, i od sve njihove dece se zahtevalo da nauče neki zanat kojim bi, po potrebi, mogli

da se izdržavaju. Oni koji bi zanemarili da tako postupe smatrani su kao da odbacuju Gospodnji uput. Rad se smatrao uzdižućim u svojoj prirodi, i deca su bila naučena da kombinuju religiju i posao. U Hristovo vreme, Jevreji, iako bogati i dalje su pratili svoj drevni običaj.

Pavle je bio visoko obrazovan, i divili su mu se zbog njegove genialnosti i rečitosti. Bio je odabran od svojih zemljaka da bude član Sanedrina, i bio je rabin izrazitih sposobnosti; ipak njegovo obrazovanje se nije smatralo potpunim, dok nije odradio pripravnički staž za neki korisni zanat. Radovao se što je bio u mogućnosti da fizičkim radom sebe izdržava, i često je izjavljivao da je svojim sopstvenim rukama zadovoljavao svoje potrebe. Dok je u gradu stranaca, neće biti dužan nikome. Kada su se njegova sredstva potrošila za napredovanje Hristovog cilja, on se latio svog zanata kako bi obezbedio sredstva za život.

Nijedan čovek koji je ikada živio nije bio revniji, energičniji, i samopožrtvovaniji Hristov učenik nego što je bio Pavle. On je bio jedan od najvećih učitelja na svetu. Prošao je morima, i putovao nadaleko i naširoko, dok nije veći deo sveta naučio sa njegovih usana priču o Hristovom krstu. Imao je žarku želju da dovede umirućeg čoveka u poznanje istine preko Spasiteljeve ljubavi. Njegova cela duša je bila uključena u delo službe; ali postavio je sebe da radi ovaj ponizni zanat kako ne bi bio na teretu crkvama koje su bile pritisnute siromaštvom. Iako je pokrenuo mnoge crkve, odbio je da ga one izdržavaju, plašeći se da bi njegova korisnost i uspeh Hristovog propovednika mogli biti oštećeni sumnjama da je on propovedao jevanđelje zbog dobitka. Uklonio je od svojih neprijatelja svaku priliku da ga pogrešno predstave, i da tako umanje silu njegove poruke.

Kao radnik u jevanđelju, Pavle je mogao tražiti da ga izdržavaju, umesto da izdržava sebe; ali bio je voljan da se odrekne tog prava. Iako slabog zdravlja, tokom dana je radio u službi Hristovom cilju, a onda je teško radio veći deo noći, a često i svu noć, kako bi mogao da ima za svoje i za potrebe drugih. Apostol je takođe davao primer

Hrišćanskoj službi, veličajući i poštujući rad. Dok je tako propovedao i radio, predstavio je najviši tip Hrišćanstva. Kombinovao je poučavanje sa svojim poslom; i dok je teško radio sa onima iz njegovog zanata, poučavao ih je u vezi sa putem spasenja. Nastavljajući tim tokom, imao je pristup mnogima do kojih inače ne bi mogao da dopre.

Kada propovednici osećaju da podnose velike poteškoće i oskudice u Hristovom cilju, neka u mašti posete radionicu apostola Pavla, imajući na umu da dok ovaj odabrani Božiji čovek oblikuje platno, on radi za hleb koji je pravedno zaradio svojim radom kao Hristov apostol. Na zahtev službe, on bi se suočio sa najnasilnijim protivnicima, i utišao bi njihovo ponosno hvalisanje, i onda bi nastavio svoj ponizni posao. Njegovi revnost i rad treba da budu ukor lenjosti ili sebičnoj dokolici Hristovog propovednika. Na svaki rad koji će doneti dobrobit čovečanstvu ili unaprediti Božiji cilj, treba gledati sa poštovanjem.

Propovedajući jevanđelje u Korintu, apostol je usvojio drugačiji način delovanja od onog koji je obeležio njegov rad u Atini. Dok je bio u ovom drugom mestu, prilagodio je svoj stil karakteru svoje publike; i mnogo njegovog vremena je bilo posvećeno razgovoru o prirodnoj religiji, povezujući logiku sa logikom, i nauku sa naukom. Međutim kada je prostudirao vreme i rad koje je tamo posvetio izlaganju Hrišćanstva i shvatio da njegov stil poučavanja nije doneo mnogo ploda, odlučio se za drugačiji plan rada ubuduće. Odlučio je da izbegava detaljne argumente i rasprave o teorijama koliko god je moguće, i podsticao je grešnike na doktrinu spasenja kroz Hrista. U svojoj poslanici svojoj Korintskoj braći, on je posle opisao svoj način rada među njima: —

„A ja, braćo, kad dođoh k vama, ne dođoh sa uzvišenim govorom ili mudrošću propovedati vam svedočanstvo Božije, jer odlučih ne znati među vama ništa drugo osim Isusa Hrista, i to raspetoga. I ja sam bio sa vama u slabosti i u strahu i u velikom drhtanju. I moj govor i propovedanje moje ne beše u uverljivim rečima ljudske mudrosti,

nego u dokazivanju Duha i sile, da vera vaša ne bude u mudrosti ljudskoj, nego u sili Božijoj.“

Tu je apostol dao najuspešniji način obraćanja duša iz neznanja i tame zablude, u svetlost istine. Kada bi propovednici pažljivije pratili Pavlov primer u ovoj pojedinosti, videli bi kako veći uspeh prati njihove napore. Ako bi svi koji propovedaju reč i doktrinu učinili da im prva stvar bude da budu čisti u srcu i životu, i da se bliže povežu sa Nebom, njihovo učenje bi imalo veću silu da osvedoči duše.

Kada je Hrist bio na zemlji, Jevreji po celoj zemlji su bili obavješteni da posmatraju njegovo kretanje, jer njihova religija nije bile bezbedna tamo gde se njegov uticaj osećao. On je neprestano praćen od uhoda, koji su hvatali svaku reč i delo koje bi mogli da upotrebe protiv njega. Pavle je morao da se susretne sa istim duhom protivljenja i slepe predrasude. Prvo je propovedao u sinagogi, iznoseći argumente iz Mojsija i proroka, pokazujući kakve grehe je Gospod najteže kažnjavao u stara vremena, i da su gundanje i pobuna bili najmučniji zločin koji je navlačio Božije nezadovoljstvo na njegov odabrani narod.

Vodio je svoje slušaoce unazad kroz tipove i senke obrednog zakona do Hrista, — do njegovog raspeća, njegovog sveštenstva, i svetinje njegove službe, — velikog predmeta koji je bacao svoju senku unazad u Jevrejsko doba. On je, kao Mesija, bio Antitip svih žrtvenih prinosa. Apostol je pokazao da će prema proročanstvima i uopštenom očekivanju Jevreja, Mesija biti iz Avramove i Davidove loze. On je zatim pratio njegovo poreklo od velikog patrijarha Avrama do carskog psalmiste. Dokazao je iz Pisma kakvi treba da budu karakter i dela obećanog Mesije, i isto njegov doček i tretman na zemlji, kao što su svedočili sveti proroci. On je onda pokazao da su se ova predviđanja isto ispunila u životu, službi, i smrti Isusa, i da je on zato zaista bio Iskupitelj sveta.

Najubedljiviji dokaz je dat da je jevanđelje samo razvoj Hebrejske vere. Hrist je došao za posebnu dobrobit nacije koja je gledala na

njegov dolazak kao na dovršenje i slavu Jevrejskog sistema. Apostol je onda nastojao da približi njihovim savestima činjenicu da samo pokajanje zbog njihovog odbacivanja Hrista može spasiti naciju od predstojeće propasti. On je ukorio njihovo neznanje u vezi sa značenjem tih Pisama što je bilo njihovo glavno hvalisanje i veličanje da ih oni potpuno razumeju. On je razotkrio njihovu svetovnost, njihovu ljubav prema položaju, titulama, i pokazivanju, i njihovu preteranu sebičnost.

Međutim Jevreji iz Korinta su zatvorili svoje oči pred svim dokazima tako jasno predstavljenim od apostola, i odbili su da slušaju njegove molbe. Isti duh koji ih je naveo da odbace Hrista, ispunio ih je žestinom i besom protiv Pavla. Oni bi okončali njegov život, da Bog nije čuvao svog slugu, da bi on mogao raditi svoje delo, i nositi poruku jevanđelja Neznabošcima.

„Ali pošto su se oni protivili i hulili, otrese haljine pa im reče: ‘Krv vaša na glavu vašu — ja sam čist. Od sada ću ići ka neznabošcima’. I otišavši odatle, dođe u kuću nekog čoveka po imenu Just, koji je poštovao Boga, čija kuća beše tek uz sinagogu.“ Sila i Timotej su se pridružili Pavlu, i oni su sada zajedno radili za Neznabošce.

Pavle nije opterećivao sebe ni svoje obraćenike obredima i običajima Jevreja, sa njihovim različitim formama, tipovima, i žrtvama; jer je prepoznao da je savršena i konačna žrtva prineta smrću Božijeg Sina. Sada je došlo doba jasnije svetlosti i znanja. Iako je rano Pavlovo obrazovanje zaslepilo njegove oči za ovo svetlo, i vodilo ga da se oštro protivi Božijem delu, ipak je Hristovo pokazivanje njemu dok je bio na svom putu za Damask promenilo čitav pravac njegovog života. Njegov karakter i dela su sada postali naročiti primer karaktera i dela njegovog božanskog Gospoda. Njegovo poučavanje je vodilo um ka aktivnijem duhovnom životu, koji je nosio vernika iznad običnih obreda. „Jer žrtva ti nije mila ako ti je dajem, paljenicom ti se ne ugađa. Žrtve su Bogu duh slomljen; srce slomljeno i skrhanu, Bože, nećeš prezreti!“

Apostol nije radio da bi očarao publiku govorničkom veštinom, niti da bi zaokupio um filozofskim raspravama, koje bi ostavile srce netaknutim. On je propovedao Hristov krst, ne sa radničkom rečitošću, već sa Božijom milošću i silom; i njegove reči su dotakle narod. „A Krisp, upravnik sinagoge, poverova u Gospoda zajedno sa svim domom svojim. I mnogi od Korinćana koji su slušali verovali i krštavaše se.“

Osećanja mržnje sa kojima su mnogi Jevreji gledali na apostola sada su bila pojačana. Krispovo obraćenje i krštenje je imalo učinak da razdraži umesto da ubedi te tvrdoglave protivnike. Nisu mogli izneti argumente da pokažu da on ne govori istinu, i usled nedostatka takvog dokaza, pribegli su prevari i zlobnom napadu.

Hulili su na istinu i na ime Isusa Nazarećanina. Nijedna reč nije bila previše oštra, nijedna zamisao previše niska, za njih da je upotrebe u svom slepom besu i protivljenju. Nisu mogli poreći da je Hrist činio čuda; ali oni su izjavili da ih je on činio preko Sotonine moći; i sada su drsko tvrdili da su čudesna Pavlova dela ostvarena istim sredstvom.

Oni koji propovedaju nepopularnu istinu u naše vreme često su suočeni od navodnog Hrišćanskog sveta sa protivljenjem sličnim onom koje je izneto protiv apostola od neverujućih Jevreja. Mnogi koji se najuzvišenije izjašnjavaju, i koji treba da budu nosioci svetlosti svetu, najoštriji su i najnerazumniji u protivljenju delu odabranih Božijih sluga. Nezadovoljni tim da za sebe biraju zablude i bajke, oni izvrću Pisma od pravog značenja da prevare druge i spreče ih da prihvate istinu.

Iako je Pavle u nekoj meri bio uspešan, ipak je bio veoma umoran od onoga što je video i čuo u iskvarenom gradu Korintu. Sumnjao je u razumnost podizanja crkve od građe koju je tamo našao. Smatrao je Korint veoma neizvesnim poljem rada, i odlučio je da ga napusti. Izopačenost među Neznabošcima kojoj je bio svedok, i prezir i uvrede koje je primio od Jevreja, veoma su namučile njegov duh.

Dok je razmišljao da napusti grad radi perspektivnijeg polja rada, i bio veoma željan da sazna šta mu je dužnost u ovom slučaju, Gospod

mu se pokazao u noćnoj viziji, i rekao, „Ne boj se, nego govori i nemoj ućutati! Jer ja sam s tobom, i niko te neće napasti da ti naudi. Jer ja imam mnogo naroda u ovom gradu“. Pavle je razumeo da je ovo naredba da ostane u Korintu, i uverenje da će Gospod uvećati posejano seme. Osnažen i ohrabren, nastavio je tu da radi sa velikom revnošću i upornošću godinu i šest meseci. Velika crkva je došla pod barjak Isusa Hrista. Došli su neki od najraspuštenijih Neznabožaca; i mnogi iz tog sloja su bili pravi obraćenici, i postali su obeležje Božije milosti i efikasnosti Hristove krvi da čisti od greha.

Uvećan Pavlov uspeh u predavljanju Hrista narodu, pokrenuo je neverujuće Jevreje na još odlučnije protivljenje. Podigli su se u bučnu zajednicu, i doveli su ga pred sudsku stolicu Galiona, koji je tada bio prokonzul u Ahaji. Očekivali su, kao i u prethodnim prilikama sličnog karaktera, da vlasti budu na njihovoj strani; i glasnim i besnim glasom su izneli svoje pritužbe protiv apostola, govoreći, „Ovaj nagovara ljude da protiv zakona poštuju Boga“.

Prokonzul, zgrožen netrpeljivošću i samopravednošću optužujućih Jevreja, odbio je da se pozabavi optužbom. Kada je Pavle zaustio da govori u samoodbrani, Galion ga je obavestio da to nije potrebno. Zatim, okrenuvši se ka besnim optužiteljima, rekao je, „Da je u pitanju kakva nepravda ili zločin, o Jevreji, saslušao bih vas po dužnosti. Ali ako je to pitanje o reči i imenima i tom vašem zakonu, vidite sami. Jer ja u tome ne želim biti sudija’. I oterao ih je iz sudnice“.

Odlučujući Galionov postupak otvorio je oči bučnoj gomili koja je podržavala Jevreje. Prvi put tokom Pavlovog rada u Evropi, rulja je stala na stranu propovednika istine; i pred samim očima prokonzula, i bez njegovog mešanja, narod je nasilno napao najuticajnije tužitelje apostola. „Tada svi Grci uhvatiše Sostena, upravnika sinagoge, i stadoše ga tući pred sudnicom. I Galion za to ništa nije mario.“

Galion je bio čovek od poštenja, i nije postao naivčina ljubomornih i spletkarećih Jevreja. Za razliku od Pilata, odbio je da učini nepravdu onome za koga je znao da je nedužan čovek. Jevrejska religija je bila

pod zaštitom Rimske vlasti; i Pavlovi tužitelji su mislili da ako uspeju da mu podmetnu optužbe o kršenju zakona njihove religije, on će verovatno biti predat u njihove ruke za kaznu kakvu oni misle da je pogodna. Tako su se nadali da će ostvariti njegovu smrt.

Grci i Jevreji su željno iščekivali Galionovu odluku; i njegovo brzo odbacivanje slučaja, kao nečega što nije od javnog interesa, bilo je znak za Jevreje da se povuku, zbunjeni i razbesneli, a za rulju da napadne starešinu sinagoge. Čak i neuka rulja nije mogla a da ne primeti nepravedni i osvetnički duh koji su Jevreji pokazali u svom napadu na Pavla. Tako je Hrišćanstvo ostvarilo značajnu pobedu. Da je u to vreme apostol bio oteran iz Korinta zbog zlobe Jevreja, cela zajednica obraćenika u Hristovu veru bi bila stavljena u veliku opasnost. Jevreji bi nastojali da iskoriste prednost koju su dobili, kao što je bio njihov običaj, čak do istrebljenja Hrišćanstva u toj oblasti.

Zabeleženo je da je Pavle radio godinu i šest meseci u Korintu. Njegovi naponi, međutim, nisu bili isključivo vezani za taj grad, već se on poslužio lakom povezanošću kopna i vode sa okolnim gradovima, i radio je u njima i preko pisma i ličnim trudom. Učinio je Korint svojim štabom, i njegov dug ostanak i uspešna služba tu su mu dali uticaj u inostranstvu kao i kod kuće. Tako je nekoliko crkava podignuto naporima apostola i njegovih saradnika. Odsustvo Pavla iz crkava pod njegovom brigom bilo je delimično nadomešteno ubedljivim i silnim porukama, koje su opšte prihvaćene kao Božija reč njima preko njegovog poslušnog sluga. Ove poslanice su se čitale u crkvama.

POGLAVLJE XI

POSLANICA SOLUNJANIMA

Dok je Pavle još uvek bio u Korintu, radeći u rečima i doktrini, a takođe i u radionici, Sila i Timotej su došli iz Makedonije. Zadovoljstvo susreta sa ovom dvojicom saradnika mu je dalo svežu revnost i hrabrost da podnese neprestano rastuće protivljenje, koje je veoma ometalo njegov rad. Sam apostol je priznao da je bio u Korintu „u slabosti i u strahu i u velikom drhtanju“, ali Bog, „koji teši ponizne“, utešio ga je dolaskom njegovih prijatelja. Bog planira da saradnici u jevanđelju imaju svoja srca zajedno blisko povezana okovima Hrišćanske ljubavi, kako bi njihovo prisustvo veoma radovalo i ohrabrivalo jedne druge.

Pavle je poslao Timoteja da ponovo poseti mesta njegovog prethodnog rada i da utvrdi i uspostavi crkvu u Solunu. Timotejev izveštaj je bio ohrabrujući i osvežio je Pavlov duh. Tako je bio podstaknut da piše ovoj voljenoj braći. Date su nam njegova prva i druga poslanica crkvi. Njegovo srce je u ljubavi bilo privučeno onima koji su prihvatili Hristovo učenje, što ih je izložilo do tada njima nepoznatom poniženju i progonstvu.

Postojao je još jedan razlog za Pavlovu poruku toj braći. Neki novi koji su uvedeni u veru upali su u zablude u vezi sa onima koji su umrli otkad su se oni obratili. Nadali su se da će svi biti svedoci drugog Hristovog dolaska; ali bili su u velikoj tuzi kako su jedan po jedan vernici padali pod vlasti smrti, čineći nemogućim za njih da posmatraju taj željeni događaj, Hristov dolazak na nebeskim oblacima.

Neki, koji su upali u zabludu da će Hrist doći u njihovo vreme,

upili su fanatičnu zamisao da je hvale vredno da pokazuju svoju veru odustajući od svakog posla i povlačeći se da besposleno čekaju veliki događaj za koji su mislili da je blizu. Drugi su prezirali dar proroštva, uzdižući sve druge darove iznad toga.

Pavle je pisao crkvi u Solunu, pozdravljajući ih i prizivajući u njihovo ime blagoslov Boga i Gospoda Isusa Hrista. Podsetio ih je na svoj sopstveni rad među njima i na njihovo prihvatanje reči, na odvrćanje od idola „da biste služili Bogu živom i istinitom i iščekivali sa nebesa Sina njegovog kojeg podiže iz mrtvih, Isusa, koji nas izbavlja od gneva što dolazi“.

On dalje ukazuje na svoj rad i na rad svojih saradnika među njima, podsećajući ih na hrabrost kojom su im propovedali jevanđelje, u sred protivljenja, maltretiranja i obeshrabrenja, „ne kao da ugađamo ljudima, nego Bogu koji ispituje srca naša“.

Pavle se onda potrudio da obavesti svoju Solunsku braću u vezi sa pravim stanjem mrtvih. On priča o njima kao da spavaju, u besvesnom stanju: „A ne bih hteo, braćo, da budete u neznanju o onima koji su usnuli, da se ne žalostite kao i ostali koji nemaju nade. Jer ako verujemo da je Isus umro i vaskrsao, tako će Bog i one koji usniše u Isusu dovesti zajedno s njim... Jer sam Gospod — na zapovest, na glas arhandela i na zvuk trube Božije — sići će s neba. I prvo će vaskrsnuti mrtvi u Hristu, zatim ćemo mi živiti, preostali, zajedno s njima biti poneseni na oblacima u susret Gospodu, u vazduh. I tako ćemo stalno biti s Gospodom. Zato tešite jedni druge ovim rečima“.

Prijatelji umrlih pravednih ne treba da tuguju kao oni koji su izgubili svoje voljene i nemaju nadu u Isusu Hristu i koji se ne raduju besmrtnoj budućnosti iza vaskrsenja pravednih. Pavle se obratio Solunjanima kao onima koji su se okrenuli od upražnjavanja neznabožačkog idolopoklonstva ka Hristovoj službi. Nejasne neznabožačke ideje u vezi sa stanjem mrtvih su manje ili više pomešane sa novom verom. Međutim oni koji su jasno videli istinu vaskrsenja iz mrtvih u učenju koje je Pavle propovedao, bili su veoma

utešeni. Radosna nada koju su tako primili, da će pravedni mrtvi ustati iz svojih grobova u sveti, srećni besmrtni život, bila je u izrazitoj suprotnosti sa njihovim prethodnim neznabožačkim idejama o smrti. Jer su verovali da ne postoji budući život, da nema srećnog susreta sa onima koje su voleli i izgubili na zemlji.

Solunjani su se željno uhvatili za zamisao da Hrist dolazi da promeni verne koji su bili živi, i da ih dovede ka sebi. Oni su pažljivo čuvali živote svojih prijatelja, kako ovi ne bi umrli, i izgubili blagoslov koji su očekivali prilikom dolaska svog Gospoda. Međutim, jednog za drugim, smrt je obarala njihove voljene; i sahranjivali su ih daleko od svog pogleda sa strahom i drhtanjem. Svi njihovi preci su bili tako sahranjivani, i sa mukom su Solunjani poslednji put gledali lica svojih mrtvih, ne očekujući više ikada da će ih ponovo videti u budućem životu.

Primanje Pavlove poslanice je za njih bio veliki događaj. Slanje prepiski između prijatelja se jako retko dešavalo u ta vremena. Velika je radost bila u crkvi kada se poslanica otvorila i pročitala. Kakva im je uteha pružena tim rečima koje otkrivaju pravo stanje mrtvih. Pavle im je tu pokazao da oni koji budu živi kada Hrist bude došao neće se sresti sa svojim Gospodom pre onih koji su zaspali u Isusu. Jer će glas Arhanđela i Božija truba dopreti do zaspalih, i mrtvi u Hristu će ustati prvi, pre nego što živi budu dotaknuti besmrtnošću. „Zatim ćemo mi živi, preostali, zajedno s njima biti poneseni na oblacima u susret Gospodu, u vazduh. I tako ćemo stalno biti s Gospodom. Zato tešite jedni druge ovim rečima.“

Teško možemo razumeti nadu i radost koji su ovim uverenjem dati mladoj crkvi u Solunu. To pismo, koje je došlo od njihovog oca u jevanđelju, verovali su u njega i negovali su ga, i njihova srca su u ljubavi išla ka onome koji im je doneo to dragoceno svetlo istine. On im je govorio ranije o ovim stvarima; ali su se u to vreme njihovi umovi hvatali za njih nova i nenadmašna učenja, i nije bilo iznenađujuće što jačina nekih stavova nije bila jasno utisnuta u

njihove umove. Međutim oni su bili gladni istine, i Pavlova poslanica je njihovim dušama dala novu nadu i snagu, čvršću veru u, i dublju naklonost za, Iskupitelja koji je preko svoje smrti izveo na svetlost život i besmrtnost.

Tama koja je okruživala grob mrtvih je bila rasterana; jer su oni sada znali da će njihovi voljeni prijatelji biti vaskrsnuti iz groba, i uživati besmrtan život u Božijem carstvu. Novi sjaj je sada krunisao Hrišćansku veru, i videli su novu slavu u životu, patnjama, smrti i vaskrsenju Hrista.

Pavle je napisao, „Jer ako verujemo da je Isus umro i vaskrsao, tako će Bog i one koji usniše u Isusu dovesti zajedno s njim“. Mnogi tumače ovaj stih da znači da će usnuli biti dovedeni sa Hristom sa Neba; ali Pavle je osmislio da se to razume na takav način da kao što je Hrist podignut iz mrtvih, tako će i Bog podići usnule svete sa sobom iz njihovih grobova, i uzeće ih sa sobom na Nebo. Dragocene li utehe! Slavne li nade! Ne samo za crkvu u Solunu, nego i za sve prave Hrišćane koji žive na zemlji.

Pavle je pre toga potpuno analizirao temu vezanu za znakove vremena, pokazujući koji će se događaji odigrati pre otkrivanja Božijeg Sina na nebeskim oblacima, tako da nije smatrao neophodnim da ponovo naširoko ulazi u te pojedinosti tom prilikom. Međutim, on je jasno ukazao na svoja prethodna učenja vezana za tu temu „A o vremenima i razdobljima, braćo, nije potrebno pisati vam. Jer i sami dobro znate da dan Gospodnji tako dolazi kao lopov u noći. Jer kad budu govorili: ‘Mir i sigurnost’!, tada će na njih iznenada navaliti propast“.

Nemarni i neverujući zatvaraju svoje oči pred dokazima koje je Hrist dao da upozori ljude na svoj dolazak. Gledaju da utišaju svako razumevanje, dok, se u isto vreme, znaci vremena ispunjavaju, i svet žuri ka vremenu otkrivanja čovečijeg Sina na nebeskim oblacima. Međutim oni koji prime svetlo istine onako kako sija na njihovim stazama, nisu u mraku pa da ih ovaj veliki događaj zadesi nespremne.

Pavle uči da bi bilo grešno biti ravnodušan prema znacima koji prethode drugom Hristovom dolasku. One koji treba da budu krivi zbog ovog zanemarivanja, on naziva sinovima noći i tame. On ovim rečima ohrabruje pažljive i budne: „Ali vi, braćo, niste u tami, da bi vas onaj dan kao lopov mogao zaskočiti. Svi ste vi sinovi svetla i sinovi dana. Nismo od noći niti od tame. Zato ne spavajmo kao i ostali, nego stražarimo i trezni budimo“.

Učenja apostola na ovu temu su posebno važna za crkvu u naše vreme. Iznad svih drugih, koji žive toliko blizu velikom kraju, treba da budu trezni i budni. Budan Hrišćanin je radni Hrišćanin, koji gleda revno da pročisti svoj život, i da radi sve što je u njegovoj moći za Božiji cilj. Kako se njegova ljubav za svog Iskupitelja povećava, tako se povećava i njegova ljubav prema njegovim bližnjim. On ima teška iskušenja, kao što ih je imao i njegov Učitelj; i poput njega, on je u nekoj meri čovek tuge, žaleći zbog gadosti koje se čine u zemlji. Međutim ova žalost ne žesti njegovu narav, niti uništava njegov umni mir. Njegove patnje, ako se dobro nose, usavršavaju i pročišćavaju njegovu prirodu. On je tako doveden u bližu zajednicu sa Hristom; i ukoliko je on, kroz žestoko opiranje, učesnik u Hristovim patnjama, takođe će biti učesnik u njegovoj utehi, i konačno će imati udela u njegovoj slavi.

Pavle je nastavio svoje opominjanje crkve: „A molimo vas, braćo, da priznajete one koji se trude među vama i predvode vas u Gospodu i opominju vas, i iznad svega ih sa ljubavlju cenite zbog dela njihovih. Budite u miru među sobom“!

Solunjani su bili veoma ljuti na osobe koje su dolazile među njih sa fanatičnim idejama i doktrinama. Crkva je bila ispravno organizovana, i službenici su bili postavljeni da deluju kao propovednici i đakoni. Međutim neki nisu bili pokorni onima koji su držali autoritativne položaje u crkvi. Usijane, samovoljne osobe su tvrdile da ne samo da imaju pravo na lično rasuđivanje, već i da imaju pravo da ih se javno sluša u nametanju svojih stavova crkvi. Pavle, je zato,

iskreno privlačio pažnju svoje braće ka poštovanju i popuštanju koji sleduju onima koji imaju autoritet u crkvi, i kojima su poverene odgovornosti povezane sa tim.

Opominjao je Solunjane da ne preziru dar proročanstva, i naložio je pažljivo rasuđivanje u pravljenju razlika između lažnih i pravih izjava: „Duha ne gasite! Proroštva ne prezirite! Sve ispitujte, dobro zadržavajte“! On se moli da ih Bog u potpunosti posveti, da njihov „duh i dušu i telo, besprekornim sačuva za dolazak Gospoda našeg, Isusa Hrista“; i na kraju, dodaje uverenje, „Veran je onaj koji vas poziva, on će to i učiniti“.

U ovoj Prvoj Poslanici Solunjanima, Pavlova učenja u vezi sa drugim Hristovim dolaskom su bila u savršenom skladu sa njegovim ranijim uputstvima crkvi. Ipak njegove reči su pogrešno shvaćene od neke Solunske braće. Razumeli su da izražava nadu da će on sam doživeti da bude svedok Spasiteljevog dolaska. Ovo verovanje je poslužilo da uveća njihov entuzijazam i uzbuđenje. Oni koji su pre toga zapostavljali svoje brige i dužnosti, sada su smatrali da ih apostol podržava; zato su postali još istrajniji nego ranije u nametanju svojih pogrešnih stavova.

U svom drugom pismu ovoj crkvi, Pavle je gledao da ispravi njihova pogrešna shvatanja, i da iznese pred njih svoj pravi stav. On izražava svoje uverenje u njihovo Hrišćansko poštenje, i svoju zahvalnost Bogu što se njihova vera nije umanjila, i što je bilo ljubavi u izobilju jednih prema drugima, i prema cilju njihovog božanskog Učitelja. On takođe naglašava da ih on predstavlja drugim crkvama kao preporučeni primer strpljive i istrajne vere koja hrabro podnosi progonstvo i nevolju koju im donosi protivljenje Božijih neprijatelja. On ih nosi napred do nade za odmor od svih njihovih briga i neprilika, kada će se Gospod Isus otkriti, „u ognju plamenom i uzvratiti osvetom onima koji ne znaju Boga i koji se ne pokoravaju jevandelju Gospoda našeg Isusa Hrista“.

On je onda pokazao da treba da se odigraju veliki događaji u

budućnosti, kao što je prorečeno u proročanstvu, pre nego što Hrist treba doći. Apostol je rekao: „da se brzo ne pokolebate u svom umu niti uznemirite ni nekim duhom ni nekom rečju ni nekom tobože našom poslanicom, kao da je već tu dan Hristov. Neka vas niko ne zavede ni na koji način; jer taj dan neće doći ako prvo ne dođe otpad i otkrije se Čovek greha, Sin propasti“. Papska sila, toliko jasno opisana od proroka Danila, tek je trebala da se podigne, i da vodi rat protiv Božjeg naroda, i da gazi njegov zakon. Dok ta sila ne izvrši svoje smrtonosno i bogohulno delo, bilo bi uzaludno za crkvu da čeka dolazak svog Gospoda.

Tako je Pavle poništio argumente onih koji su ga predstavljali kao nekoga ko uči da je Hristov dan blizu. Naložio je svojoj braći da ne zanemaruju svoje dužnosti i da se ne prepuštaju besposlenom čekanju. Nakon svojih gorućih očekivanja skorog izbavljenja, doza svakodnevnog života i protivljenja sa kojima moraju očekivati da se sa njima susretnu, izgledaće dvostruko neprijatni. On ih je zato opominjao da budu postojani u veri. Njihovo delo je bilo određeno od Boga; a svojom vernom privrženošću istini trebali su da prenesu drugima svetlost koju su primili. Naložio im je da ne budu umorni od činjenja dobrog, i uputio ih je na svoj sopstveni primer marljivosti u zemaljskim stvarima dok je radio sa neumornim žarom u Hristovoj stvari. Ukorio je one koji su se odali lenjosti i besciljnom uzbuđenju i naložio je da „neka sa mirom rade i svoj hleb jedu“. Takođe je naložio crkvi da odvoji iz svoje zajednice one koji bi istrajali u zanemarivanju njegovih uputstava. „Ali“, on dodaje, „njega ne smatrajte neprijateljem, nego ga opominjite kao brata“. Završio je takođe ovu poslanicu sa molitvom, da usred životnih muka i iskušenja Božiji mir i milost Gospoda Isusa Hrista mogu biti njihova uteha i podrška.

POGLAVLJE XII

APOLO U KORINTU

NAKON napuštanja Korinta, Pavlovo sledeće mesto delovanja je bilo Efes. Bio je na svom putu do Jerusalima da proslavi predstojeći praznik; i njegov boravak u Efesu je bio nužno kratak. Iznosio je argumente Jevrejima u sinagogi, i ostvario je toliko povoljan utisak da su ga preklinjali da nastavi svoj rad među njima. Njegov plan da poseti Jerusalem sprečio ga je da se zadrži, ali je obećao da će raditi sa njima kada se vrati. Akvila i Priskila, su ga pratili do Efesa i on ih je sada ostavio da nastave sprovoditi dobro delo koje je on započeo.

Baš u to vreme Apolo, Aleksandrijski Jevrej, je posetio Efes. Imao je najviše Grčko obrazovanje, i bio je književnik i govornik. Čuo je učenje Jovana Krstitelja, primio je krštenje na pokajanje, i bio je živi svedok toga da delo proroka nije bilo uzaludno. Bio je temeljit učenik proročanstava, i sposoban tumač Pisama, javno ispovedajući svoju veru u Hrista, onoliko koliko je svetlost primio.

Akvila i Priskila su ga slušali, i primetili su da su njegova učenja nepotpuna. Nije imao temeljno znanje o Hristovoj misiji, o njegovom vaskrsenju i vaznesenju, i o delu njegovog Duha, Utešitelja kojeg je poslao dole da ostane sa svojim ljudima tokom svog odsustva. Oni su u skladu sa tim poslali po Apola, i učeni govornik je primio pouke od njih sa zahvalnim iznenađenjem i radošću. Preko njihovih učenja on je stekao jasnije razumevanje Pisama, i postao je jedan od najsposobnijih branilaca Hrišćanske crkve. Tako je temeljni književnik i briljantni govornik naučio Božiju volju savršeniše iz učenja Hrišćanskog

muškarca i žene čiji skromni posao je bio pravljenje šatora.

Apolo, pošto je postao bolje upoznat sa Hristovom doktrinom, sada se osećao željnim da poseti Korint, i Efeška braća su pisala Korinćanima da ga prime kao učitelja u punom skladu sa Hristovom crkvom. On je u skladu sa tim otišao u Korint, i radio je sa samim Jevrejima koji su odbacili istinu onakvu kakvu im je propovedao Pavle. Iznosio im je argumente od kuće do kuće, i javno i privatno pokazujući im Hrista u proročanstvu; da je On bio Isus kojeg je Pavle propovedao i da su njihova očekivanja da će doći drugi Mesija bila uzaludna. Tako je Pavle posadio seme istine, a Apolo ga je zalio; i činjenica da je Apolo podržao Pavlovu misiju dalo je karakter ranijim delima velikog apostola među njima.

Njegov uspeh u propovedanju jevanđelja naveo je neke iz crkve da uzdignu njegova dela iznad Pavlovih, dok je on sam radio u skladu sa Pavlom ka napredovanju cilja. Ovaj duh suparništva je predstavljao pretnju da u velikoj meri poremeti napredak istine. Pavle je namerno predstavio jevanđelje Korinćanima u njegovoj potpunoj jednostavnosti. Razočaran ishodom svojih dela u Atini, gde je izneo svoju učenost i rečitost da ih nametne svojim slušaocima, odlučio je da prati potpuno drugačiji pravac u Korintu. Tamo je predstavio jasnu, jednostavnu istinu, neukrašenu svetovnom mudrošću, i marljivo se bavio Hristom, i njegovom misijom prema svetu. Rečiti Apolovi govori, i njegova pokazana učenost, su bili suprotstavljeni od njegovih slušalaca sa namerno jednostavnim i neukrašenim Pavlovim propovedanjem.

Mnogi su se izjasnili da su pod Apolovim vođstvom, dok su drugi voleli više Pavlova dela. Sotona je došao da iskoristi ove zamišljene razlike u Korintskoj crkvi, kušajući ih da drže ove Hrišćanske propovednike u suprotnosti. Neki su tvrdili da je Apolo njihov vođa, neki da je Pavle, a neki da je Petar. Tako se Pavle, u svojim naporima da učvrsti Hrišćanstvo, susreo sa sukobima i iskušenjima unutar crkve kao i izvan nje.

Sekte su takođe počele da rastu kroz uticaj Judaističkih učitelja, koji su zagovarali da obraćenici u Hrišćanstvo treba da drže ceremonijalni zakon kada je obrezanje u pitanju. Oni su se i dalje držali toga da su izvorni Izrael bili uzvišena i privilegovana Avramova deca, i da su imali prava na sva obećanja koja su mu data. Oni su iskreno mislili da će zauzimanjem ovog polovičnog stava između Jevreja i Hrišćana, uspeti da uklone mržnju koja se zakačila za Hrišćanstvo, i da će okupiti veliki broj Jevreja.

Pravdali su svoj stav, koji je bio u suprotnosti sa Pavlovim, pokazujući da je apostolov izbor, primanjem Neznabožaca u crkvu bez obrezanja, sprečio više Jevreja da prihvate veru nego što je bilo pristupanja od Neznabožaca. Tako su imali izgovor za svoje protivljenje ishodima mirnih dogovaranja priznatih Božijih sluga.

Odbili su da priznaju da je Hristovo delo obuhvatilo ceo svet. Tvrđili su da je on bio Spasitelj samo Jevreja; zato su se držali toga da Neznabošci treba da prime obrezanje pre nego što im se dozvole privilegije Hristove crkve.

Nakon odluke sabora u Jerusalmu u vezi sa ovim pitanjem, mnogi su još uvek bili ovog mišljenja, ali onda više nisu nametali svoja protivljenja. Sabor je, tom prilikom, odlučio da obraćenici iz Jevrejske crkve mogu svetkovati uredbe Mojsijevog zakona ako to odaberu, dok te odredbe ne treba da budu obavezne za Neznabožacke obraćenike. Suprotstavljena klasa je sada ovo iskoristila, da nameće razliku između svetkovatelja ceremonijalnog zakona i onih koji ga nisu svetkovali, govoreći da su ovi drugi dalji od Boga nego ovi prvi.

Pavlov gnev se pokrenuo. Njegov glas se podigao u strogom ukoru: „Ako se obrežete, Hrist vam ništa neće koristiti“. Grupa koja se držala toga da je Hrišćanstvo beskorisno bez obrezanja grupisali su se protiv apostola, i morao je da se sretne sa njima u svakoj crkvi koju je osnovao ili posetio; u Jerusalmu, Antiohiji, Galatiji, Korintu, Efesu, i Rimu. Bog ga je podstakao na veliko delo propovedanja Hrista, i njegovog raspeća; obrezanje ili neobrezanje nije značilo ništa.

Judaistička grupa je gledala na Pavla kao na apostola koji se namerio da sruši zid razdvajanja koji je Bog uspostavio između Izraelaca i sveta. Posetili su svaku crkvu koju je on organizovao, stvarajući podele. Držeći se toga da cilj opravdava sredstva, proširili su lažne optužbe protiv apostola, i nastojali su da ga dovedu na loš glas. Pošto je Pavle, posećujući crkve, dolazio posle revnosnih i nesavesnih protivnika, sreo se sa mnogima koji su ga gledali sa nepoverenjem, i sa nekima koji su čak prezirali njegova dela.

Ove podele u vezi sa ceremonijalnim zakonom, i relativna postignuća različitih propovednika koji su poučavali Hristove doktrine, zadavali su apostolu mnogo brige i teškog posla. U svojoj Poslanici Korinćanima, on im se zato obraća u vezi sa skorašnjim pitanjem: —

„A zaklinjem vas, braćo, imenom Gospoda našeg Isusa Hrista da svi isto govorite; i neka među vama ne bude razdora, nego budite savršeni u istom umu i u istoj misli. Jer Hlojini mi, braćo moja, rekoše o vama da među vama ima svađa. A ovo kažem jer svaki od vas govori: ‘Ja sam Pavlov’, ‘A ja Apolov’, ‘A ja Kifin’, ‘A ja Hristov’. Zar je Hrist razdeljen? Zar je Pavle bio raspet za vas? Ili ste u Pavlovo ime kršteni“?

On im je takođe objasnio razlog za svoj način rada među njima: „I ja, braćo, nisam mogao progovoriti vam kao duhovnima, nego kao telesnima, kao bebama u Hristu. Mlekom vas napojih, a ne jelom, jer još ne mogaste — ali još ni sada ne možete, jer još ste telesni. Jer dok su među vama zavist i svađa i razdori, niste li telesni i ne živite li po ljudskom“?

On im je tako pokazao da nije mogao, kada je sa njima, da im se obraća kao sa onima koji su iskusni u duhovnom životu i u tajni pobožnosti. Koliko god da su bili mudri u svetovnom znanju bili su samo bebe u Hristovom znanju; a njegov posao je bio da ih pouči, osnovama samog alfabeta, Hrišćanske vere i doktrine. Njegov posao je bio da poseje seme, koje drugi mora da zalije. Posao onih koji su ga pratili, je bio da nastave delo od tačke gde ga je on ostavio, i da

daju duhovno svetlo i znanje u pravo vreme, kako crkva bude mogla da ga nosi.

Kada im je došao, oni nisu imali praktično znanje o načinu spasenja, i bio je primoran da predstavi istinu u najjednostavnijem obliku. Njihovi telesni umovi nisu mogli razaznati sveta Božija otkrivenja; strana su im bila ispoljavanja božanske sile. Pavle je govorio o njima kao o onima koji su bili u neznanju o delovanjima te sile na srce. Bili su telesnog uma, i apostol je bio svestan da oni ne mogu shvatiti tajne spasenja; jer se duhovne stvari moraju duhovno razaznati. Znao je da su mnogi od njegovih slušaoca bili ponosni vernici u ljudske teorije, i zalagači za lažne teološke sisteme, pipajući slepim očima po knjizi prirode tražeći suprotnost duhovnom i besmrtnom životu otkrivenom u Božijoj Knjizi.

Znao je da bi kritikizam pokrenuo izvrtanje Hrišćanskog tumačenja otkrivene reči, a skepticizam bi tretirao Hristovo jevanđelje sa podsmehom i ruganjem. Za njega je bilo neophodno da uvede najpažljivije velike istine koje je želeo da ih nauči. Pravo Hrišćanstvo je religija napredovanja. Stalno daje svetlost i blagoslov, i u zalihama ima još veću svetlost i blagoslov da podari onima koji prime njegove istine. Prosvetljujući uticaj Hristovog jevanđelja, i posvećujuća Božija milost, jedini mogu preobraziti telesni um da bude u skladu sa duhovnim stvarima.

Pavle se nije usudio da direktno ukori bludnike, i da im pokaže koliko je odvratn bio njihov greh u očima svetog Boga. Njegov posao je bio, kao mudrom učitelju, da stavi pred njih pravi predmet života, utiskujući u njihove umove pouke božanskog Učitelja, što je bilo smišljeno da ih dovede iz svetovnosti i greha u čistoću i besmrtan život. Duhovna čula moraju da sazru stalnim napredovanjem u znanju o nebeskim stvarima. Tako um mora da se nauči da se raduje u njima; i svaka odredba Božije reči treba da isijava kao neprocenjivi dragi kamen.

Apostol se posebno zadržao na praktičnoj pobožnosti, i o karakteru te svetlosti koji se mora dobiti kako bi se osigurao ulazak u

Nebesko carstvo. Želeo je da svetlost Hristovog jevanđelja probije tamu njihovih umova, kako bi mogli da razaznaju koliko su uvredljivi njihovi nemoralni postupci u Božijim očima. Zato je srž Pavlovog propovedanja među njima bio Hrist, i njegovo raspeće. Želeo je da razumeju da predmet njihovog najiskrenijeg proučavanja, i najveće radosti, treba da bude velika istina spasenja kroz pokajanje prema Bogu, i vera u našeg Gospoda Isusa Hrista.

Filozof se sklanjao u stranu od svetla spasenja, zato što ono nanosi sramotu njegovim ponosnim teorijama. Svetovan odbija da ga prihvati, jer bi ga odvojilo od njegovih zemaljskih idola, i privuklo bi ga svetijem životu, prema kojem nema sklonosti. Pavle je video da se Hristov karakter mora razumeti, pre nego što ljudi mogu da ga vole, i gledaju krst očima vere. Tu mora početi to proučavanje koje će biti nauka i pesma iskupljenome tokom cele večnosti. Samo u svetlu krsta se može proceniti prava vrednost ljudske duše.

Pročišćujući uticaj Božije milosti menja prirodnu narav čoveka. Nebo ne bi bilo poželjno onima sa telesnim umom; njihova prirodno, neposvećena srca ne bi osećala privlačnost prema čistom i svetom mestu; i ako bi bilo moguće za njih da uđu, oni ne bi pronašli tu ništa što im odgovara, u njihovom grešnom stanju. Sklonosti koje vladaju u prirodnom srcu moraju biti pokorene Hristovom milošću, pre nego što pali čovek mora biti uzdignut, da bude u skladu sa Nebom, i da uživa u društvu čistih i svetih anđela. Kada čovek umre grehu, i oživi novim životom u Isusu Hristu, božanska ljubav ispunjava njegovo srce; njegovo razumevanje je posvećeno; on pije sa neiscrpnog izvora radosti i znanja; i svetlost večnog dana sija na njegovoj stazi, jer on ima stalno sa sobom Svetlo života.

Pavle je gledao da utisne svojoj Korintskoj braći činjenicu da su on, i propovednici koji su povezani sa njim, samo ljudi, poslati od Boga da poučavaju istinu; da su oni pojedinačno uključeni u isto delo, koje im je dato od njihovog nebeskog Oca; i da su svi oni zavisni od njega za uspeh koji prati njihova dela. „Jer kad jedan govori: ‘Ja

sam Pavlov', a drugi: 'Ja Apolov', zar niste telesni? Ko je dakle Pavle, ko li Apolo, nego sluge po kojima poverovaste, i to svako kako mu Gospod daje. Ja zasadih, Apolo zali, ali Bog davaše da raste.“

Svesnost da je Božiji sluga treba da nadahne propovednika sa energijom i marljivošću da istraje u izvršavanju svoje dužnosti, sa pogledom samo uperenim na slavu svog Učitelja. Bog je dao svakom od svojih glasnika posebno delo; i iako postoji raznovrsnost darova, svi treba da se skladno uklope u sprovođenju velikog dela spasenja. Oni su samo oruđa božanske milosti i sile.

Pavle kaže: „Tako niti je šta onaj koji sadi niti onaj koji zaliva, nego Bog koji daje da raste. A onaj koji sadi i onaj koji zaliva, jedno su; i svaki će prema svojem trudu svoju platu primiti. Jer mi smo Božiji saradnici; vi ste Božija njiva, Božija građevina“. Učitelj Hristove istine mora lično da bude blizu krsta, kako bi doveo grešnike do njega. Njegov posao treba da bude da propoveda Hrista, i da temeljno izbegava da privlači pažnju na sebe, i tako opteretiti svetu istinu, kako ne bi ometao njenu spasonosnu silu.

Ne može biti snažnijeg dokaza u crkvama da Biblijske istine nisu posvetile primaoce, od njihove vezanosti za nekog omiljenog propovednika, i njihove nevoljnosti da prihvate dela nekog drugog učitelja, i da imaju koristi od njih. Gospod šalje pomoć svojoj crkvi po potrebi, a ne onako kako ona bira; jer kratkovidni smrtnici ne mogu razaznati šta je za njihovo najviše dobro. Retko jedan propovednik ima sve kvalifikacije neophodne da usavrši bilo koju crkvu po svim zahtevima Hrišćanstva; zato Bog šalje druge propovednike da ga prate, jedan za drugim, gde svaki od njih poseduje neke kvalifikacije koje drugima fale.

Crkva treba sa zahvalnošću da prihvati ove Hristove sluge, kao što bi prihvatili Učitelja lično. Oni treba da gledaju da izvuku svaku moguću korist iz pouke koju propovednici mogu da im daju iz Božije reči. Međutim sami propovednici ne treba da budu obožavani; ne treba da bude verskih ljubimaca i miljenika među ljudima; istine koje oni iznose su te koje treba da se prihvate i cene u krotkoj poniznosti.

U vreme apostola, jedna grupa je tvrdila da veruje u Hrista, a ipak je odbila da oda dužno poštovanje njegovim ambasadorima. Tvrđili su da ne prate ni jednog ljudskog učitelja, već da ih direktno uči Hrist, bez pomoći propovednika jevanđelja. Bili su nezavisni u duhu i nevoljni da se pokore glasu crkve. Druga grupa je tvrdila da je Pavle njihov vođa, i upoređivali su njega i Petra koji nije bio omiljen drugima. Drugi su izjavili da je Apolo daleko nadmašio Pavla u obraćanju, i u snazi govorničke veštine. Drugi su tvrdili da je Petar njihov vođa, izjavljujući da je on bio najprisniji Hristu kada je on bio na zemlji, dok je Pavle bio progonitelj vernika. Postojala je opasnost da ovaj duh grupe upropasti Hrišćansku crkvu.

Pavle i Apolo su bili u savršenom skladu. Drugi je bio razočaran i žalio je zbog nesloge u crkvi; nije iskoristio prednost koja mu je data, niti ju je ohrabrivao, već je žurno napustio mesto razdora. Kada ga je Pavle nakon toga nagovarao da poseti Korint, on je odbio, i nije ponovo radio tamo sve dok nije prošlo dosta vremena, sve dok crkva nije postigla bolje duhovno stanje.

POGLAVLJE XIII

PAVLE U EFESU

Dok je Apolo propovedao u Korintu, Pavle je ispunio obećanje da će se vratiti u Efes. Bio je u kratkoj poseti Jerusalimu, i proveo je neko vreme u Antiohiji, mestu njegovog ranijeg rada. Odatle je putovao kroz Malu Aziju, posećujući crkve koje je on sam osnovao, i jačajući veru učenika.

Grad Efes je bio prestonica Azijske² provincije, i veliki trgovinski centar Male Azije. Njegova luka je bila pretrpana brodovima iz svih krajeva poznatog sveta, i njegove ulice su vrvele od ljudi iz svake države. Zato je on predstavljao, kao i Korint, povoljno polje za misionarenje.

Jevreji, sada naširoko razbacani po svim civilizovanim zemljama, generalno su očekivali brzi dolazak Mesije. U svojim posetama Jerusalimu na godišnjim praznicima, mnogi su odlazili na obale Jordana da slušaju propovedanje Jovana Krstitelja. Od njega su čuli objavu o Hristu kao Obećanome, a na svom povratku kući odneli su vesti u sve delove sveta. Tako je Providenje pripremilo put za posao apostola.

Nakon što je stigao u Efes, Pavle je pronašao dvanaestoricu braće, koji su, kao Apolo, bili učenici Jovana Krstitelja, i kao i on stekli su nepotpuno znanje o Hristovom životu i misiji. Nisu imali Apolove sposobnosti, ali su sa istom iskrenošću i verom gledali da prošire svetlost koju su primili.

2 Kad se koristi u Novom Zvetu, reč Azija se ne odnosi na kontinent Azije, već na Rimsku provinciju koja je obuhvatala zapadni deo Male Azije, i čija je prestonica bio Efes.

Ovi učenici su bili u neznanju o misiji Svetog Duha, kojeg je Isus obećao svojim verujućim ljudima, da bude život i sila crkve. Kada su upitani od Pavla da li su primili Svetog Duha, odgovorili su, „Nismo ni čuli da postoji neki Duh Sveti“. Pavle je pitao, „U šta ste onda kršteni“? a oni su odgovorili, „U krštenje Jovanovo“. Apostol je zatim nastavio da pred njih iznosi velike istine koje su temelj Hrišćanske nade.

Ispričao im je o Hristovom životu na zemlji, i o njegovoj okrutnoj i sramnoj smrti. Reкао im je kako je Gospodar života slomio prepreke groba, i ustao sa pobedom nad smrću. Ponovio je Spasiteljevu naredbu njegovim učenicima: „Data mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Idite, dakle, učinite učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetog, učeći ih da drže sve što sam vama zapovedio. I evo, ja sam sa vama u sve dane do svršetka sveta“. On im je isto rekao za Hristovo obećanje da će poslati Utešitelja, čijom će se silom činiti silni znaci i čuda, i opisao je slavno ispunjenje tog obećanja na dan Pedesetnice.

Sa dubokim zanimanjem, i zahvalnom, zadivljenom radošću, učenici su slušali Pavlove reči. Verom su šćepali iskupljujuću Hristovu žrtvu, i priznali su ga kao svog Iskupitelja. Oni su se onda krstili „u Isusovo ime“; i pošto je Pavle spustio svoje ruke na njih, oni su isto primili krštenje Svetim Duhom, kojim im je bilo omogućeno da govore jezike drugih naroda i da prorokuju. Tako su ovi ljudi bili osposobljeni da deluju kao misionari u važnom Efeškom polju i njegovoj okolini, i da isto iz tog centra šire Hristovo jevanđelje u Maloj Aziji.

Gajenjem poniznog i poučljivog duha ova braća su dobila svoje dragoceno iskustvo. Njihov primer predstavlja lekciju od velike vrednosti za Hrišćane svakog doba. Ima mnogih koji malo napreduju u božanskom životu, jer su previše uobraženi da bi zauzeli položaj učenika. Zadovoljni su da ostanu u neznanju Božije reči; ne žele da menjaju svoju veru niti svoju naviku, i zato ne čine nikakav napor da dobiju veću svetlost.

Kada bi Hristovi sledbenici iskreno tražili božansku mudrost, bili bi uvedeni u bogata polja istine, koja su im još potpuno nepoznata. Ko god se bude potpuno predao Bogu kao što je to uradio Mojsije, biće stvarno vođen božanskom rukom kao što je bio vođen veliki vođa Izraela. On može biti skroman i na prvi pogled netalentovan; ipak ako sa srcem punim ljubavi i poverenja poslušna svaki nagoveštaj Božije volje, njegove sposobnosti će biti pročišćene, oplemenjene, snabdevene energijom; njegove veštine uvećane. Kako neguje pouke božanske mudrosti, sveto zaduženje mu je povereno; osposobljen je da učini svoj život na čast Bogu i na blagoslov svetu. „Otvaranje reči tvojih prosvetljuje, daje razboritost priprostima.“

Samo umno znanje religijske istine nije dovoljno. Danas ima mnogih koji su u neznanju o delovanju Svetog Duha na srce kao oni ljudi iz Efesa. Ipak nijedna istina se ne uči jasnije u Božijoj reči. Proroci i apostoli su se bavili ovom temom. Sam Hrist skreće našu pažnju na rast biljnog sveta kako bi pokazao delovanje svog Duha u održavanju religijskog života.

Sokovi loze, podižući se iz korena, šire se u grane održavajući rast, i stvarajući pupoljke i plod. Tako da životodavna sila Svetog Duha, proističući iz Hrista, i dodeljujući se svakom učeniku, ispunjava dušu, obnavlja motive i osećanja, i čak najtajnije misli, i donosi dragoceni plod svetih dela. Život svedoči o jedinstvu sa pravom i živom Lozom.

Tvorac tog duhovnog života se ne vidi, i tačna metoda kojom se dodeljuje i održava je izvan sposobnosti ljudske filozofije da objasni. To je tajna božanstva. Ipak delovanja Duha su uvek u skladu sa pisanom reči. Kako u prirodnom, tako i u duhovnom svetu. Ljudski život se čuva, trenutak po trenutak, božanskom silom; ipak ne održava se direktnim čudom, već preko korišćenja blagoslova koji su nam postavljeni na dohvata ruke. Dakle život Hrišćanina je održavan upotrebom onih sredstava koje je Proviđenje obezbedilo. On mora jesti od hleba života, i piti od voda spasenja. On mora da bdije, mora da se moli, mora da radi, u svim stvarima da sluša uputstva iz Božije reči, ako bi

da se razvije „do čoveka savršenog, do mere uzrasta punine Hristove“.

Postoji još jedna pouka za nas u iskustvu ovih Jevrejskih obraćenika. Kada ih je Jovan krstio, imali su ozbiljne zablude. Međutim sa jasnijim svetlom rado su prihvatili Hrista kao svog Iskupitelja; i sa ovim naprednim korakom došla je promena u njihovim dužnostima. Nakon što su primili čistiju veru, došlo je do odgovarajuće promene u njihovom životu i karakteru. Kao znak ove promene, i kao priznanje svoje vere u Hrista, ponovo su kršteni u Isusovo ime.

Mnogi iskreni Hristovi sledbenici su imali slično iskustvo. Jasnije razumevanje Božije volje, stavlja čoveka u novi odnos prema njemu. Nove dužnosti su otkrivene. Mnogo onoga što je ranije izgledalo bezazleno, ili čak hvale vredno, sada se vidi da je grešno. Apostol Pavle izjavljuje da iako je, kao što je mislio, bio poslušan Božijem zakonu, i pored toga kada se zapovest nametnula njegovoj savesti Svetim Duhom, „greh ožive, a ja umreh“. Video je sebe kao grešnika, i savest se usaglasila sa presudom zakona.

U današnje vreme postoje mnogi koji su nesvesno prekršili jedan od propisa Božijeg zakona. Kada se razumevanje prosvetli, i zahtevi četvrte zapovesti se nametnu na savest, oni vide sebe kao grešnike u Božijim očima. „Greh je bezakonje“, i „onaj ko prekrši samo jednu odredbu, kriv je za sve“.³

Iskreni tragalac za istinom se neće pozivati na neznanje o zakonu kao izgovor za prestup. Svetlost mu je na dohvat ruke. Božija reč je jasna, i Hrist mu je naložio da istražuje Pisma. On poštuje Božiji zakon kao sveti, pravedni, i dobri, i kaje se za svoj prestup. Verom se poziva na iskupljujuću Hristovu krv, i hvata se za obećanje pomilovanja. Njegovo ranije krštenje ga sada ne zadovoljava. On vidi sebe kao grešnika, osuđenog od Božijeg zakona. On je iznova iskusio smrt grehu, i on ponovo želi da bude zakopan sa Hristom krštenjem, kako bi mogao da hoda u novini života. Takav tok je u skladu sa

3 Elen Vajt ovde parafrazira Jakov 2:10. - prim. prev.

Pavlovim primerom kada je krstio Jevrejske obraćenike. Taj događaj je zabeležen Svetim Duhom kao poučna lekcija za crkvu.

Kao što je bio njegov običaj, Pavle je započeo svoj posao u Efesu poučavanjem u Jevrejskoj sinagogi. On je nastavio tamo da radi tri meseca, „raspravljajući i uveravajući o kraljevstvu Božijem“. U početku se susreo sa povoljnim prihvatanjem; ali kao i u drugim poljima rada, ubrzo su mu se nasilno suprotstavili neverujući Jevreji. Pošto su istrajavali u svom odbacivanju jevandjelja, apostol je prestao da propoveda u sinagogi.

Božiji Duh je radio sa i kroz Pavla u njegovom radu za svoje zemljake. Predstavljeno je dovoljno dokaza da se ubede svi koji su iskreno imali želju da znaju istinu. Međutim mnogi su sebi dopustili da ih kontrolišu predrasuda i neverovanje, i odbili su da se pokore najubedljivijem dokazu. Plašeći se da će vera vernika biti ugrožena stalnim druženjem sa ovim protivnicima istine, Pavle je odvojio učenike kao posebno telo, i on sam je nastavio da javno poučava u školi jednog Tirana, učitelja na glasu.

Pavle je video da su „vrata velika i uspešna“, bila otvorena pred njim, iako je tamo bilo „mnogo protivnika“. Efes nije bio samo najveličanstveniji, već i najkorumpiraniji, od gradova Azije. Sujeverje i čulno zadovoljstvo su imali vlast nad njegovom rastućom populacijom. Pod okriljem njegovih idolopokloničkih hramova, kriminalci svih zanata su nalazili utočište, i najponižavajući poroci su cvetali.

Grad je bio poznat po obožavanju boginje Dijane i po praktikoivanju magije. Tu je bio veliki Dijanin hram, na koji su stari gledali kao na jedno od svetskih čuda. Njegov širok prostor i nenadmašna veličanstvenost, činili su ga ponosom ne samo grada, nego i nacije. Kraljevi i knezovi su ga obogatili svojim donacijama. Efesci su se nadmetali jedan sa drugim da dodaju njegovoj raskoši, i učinjen je blagajnom za veliki deo bogatstva Zapadne Azije.

Idol brižljivo čuvan u tom skupocenom zdanju bio je grub, odbojan lik, proglašen tradicijom da je pao sa neba. Na njemu su bili

ispisani zagonetni karakteri i simboli, za koje se verovalo da poseduju veliku moć. Kada se izgovore, govorilo se da ostvaruju čuda. Kada se zapišu, čuvali su se kao snažna amajlija da štite svog vlasnika od pljačkaša, od bolesti, i čak od smrti. Brojne i skupe knjige su napisane od Efesaca da objasne značenje i upotrebu ovih simbola.

Kada je Pavle doveden u direktan kontakt sa idolopokloničkim stanovnicima Efesa, Božija sila se izrazito pokazala preko njega. Apostoli nisu uvek bili u mogućnosti da čine čuda po volji. Gospod je darovao Svojim slugama ovu posebnu silu onako kako su napredovanje njegovog cilja ili čast njegovog imena zahtevali. Kao Mojsije i Aron na faraonovom dvoru, apostol je sada morao da održava istinu protiv lažljivih čuda čarobnjaka; zato su čuda koja je činio bila drugačijeg karaktera od onih koja je do tada činio. Kao što je rub Hristove odeće preneo izlečujuću silu onoj koja je tražila olakšanje dodirrom vere, tako je ovom prilikom, odeća učinjena sredstvom izlečenja svih koji su poverovali; „pa bi bolesti odlazile od njih i zli duhovi izlazili iz njih“. Ipak ova čuda nisu ohrabriala slepo sujeverje. Kada je Isus osetio dodir bolesne žene, uzviknuo je, „sila je izašla iz mene“. Tako da pismo objavljuje da je Gospod činio čuda Pavlovom rukom, i da je ime Gospoda Isusa bilo veličano, a ne Pavlovo ime.

Pokazivanja natprirodne sile koja je pratila delo apostola, bila su proračunata da ostave dubok utisak na ljude predane vraćanju, koji su se ponosili svojim komunikacijama sa nevidljivim bićima. Pavlova čuda su bila snažnija nego što je ikada ranije viđeno u Efesu, i bila su takvog karaktera da se nisu mogla oponašati umećem varalice ili čaranjima vračara. Tako je Gospod uzdigao svog slugu, čak i po procenama samih idolopoklonika, neizmerno iznad najomiljenijih i najmoćnijih čarobnjaka.

Međutim On kojem su bili potčinjeni svi duhovi zla, i koji je dao svojim slugama vlast nad njima, spremao se da donese još veću sramotu i poraz onima koji su prezirali i skrnavili njegovo sveto ime. Vračarstvo je bilo zabranjeno u Mojsijevom zakonu, pod kaznom

smrću, ipak sa vremena na vreme bilo je u tajnosti praktikovano od otpalih Jevreja. U vreme Pavlove posete Efesu, u gradu su bili određeni Jevrejski egzorcisti, koji su, videvši čuda koja on čini, tvrdili da poseduju jednaku silu. Verujući da je Isusovo ime delovalo kao amajlija, odlučili su da isteraju zle duhove istim sredstvima koja je apostol koristio.

Pokušaj je bio učinjen od sedmoro braće sinova jednog Skeve, Jevrejskog sveštenika. Pronašavši čoveka opsednutog demonom, obratili su mu se, „Zaklinjemo te Isusom koga Pavle propoveda“. Međutim zli duh je podrugljivo odgovorio, „Isusa poznajem i Pavla znam, a ko ste vi“? i opsednuti je skočio na njih sa divljim besom, i pretukao ih je i povredio, tako da su pobjegli iz kuće, goli i izranjavani.

Poraz i poniženje onih koji su skrnavili Isusovo ime, ubrzo su postali poznati širom Efesa, Jevrejima i Neznabošcima. Dat je nepogrešivi dokaz o svetosti tog imena, i o opasnosti kojoj su se izlagali oni koji bi ga prizvali dok nisu imali vere u Hristovu božansku misiju. Užas je obuzeo umove mnogih, i na delo jevanđelja se gledalo sa strahopoštovanjem i naklonošću.

Činjenice koje su prethodno bile skrivene sada su iznete na svetlo. Prihvatanjem Hrišćanstva, neki od braće se nisu potpuno odrekli svojih paganskih sujeverja. Praktikovanje magije je još uvek u nekoj meri nastavljeno među njima. Ubeđeni u svoju zabludu događajima koji su se nedavno odigrali, oni su istupili i dali potpuno priznanje Pavlu, i javno su prihvatili da su njihove tajne veštine prevarne i Sotonske. Mnogi vračari su se isto odrekli praktikovanja magije, i prihvatili su Hrista kao svog Spasitelja. Zajedno su skupili skupe knjige koje su sadržale tajanstvena „Efeška slova“, i tajne njihovih veština, i spalili su ih u prisustvu svih ljudi. Kada su knjige bile uništene, nastavili su da broje vrednost žrtve. Procenjeno je da vrede pedeset hiljada komada srebra, što je jednako oko deset hiljada dolara.

Uticao ovih dešavanja je bio rasprostranjeniji nego što je čak i Pavle shvatao. Pokazivanje Hristove sile je bila velika pobeda za Hrišćanstvo

u samom uporištu sujeverja. Iz Efesa su se vesti naširoko proširile, i jak podsticaj je dat Hristovom cilju. Ovi događaji iz Pavlove službe živeli su u sećanju ljudi, i bili sredstvo obraćenja mnogih ka jevandjelju, dugo nakon što je sam apostol završio svoj posao.

Kada su Efeški obraćenici spalili svoje knjige o magiji, pokazali su da su im se stvari kojima su se nekada najviše oduševljavali sada najviše gadile. Kroz magiju su posebno uvredili Boga i ugrozili svoje duše, i protiv magije su pokazali takav gnev. Tu je dat najbolji dokaz pravog obraćenja.

Ti spisi o vraćanju su sadržali pravila i forme komuniciranja sa zlim duhovima. Bila su to pravila obožavanja Sotone, — uputi za traženje njegove pomoći i dobijanje informacije od njega. Da su zadržali te knjige, učenici bi se izložili iskušenju; da su ih prodali stavili bi druge na iskušenje. Odrekli su se carstva tame, i nisu oklevali da bilo šta žrtvuju kako bi uništili njegovu moć. Tako je istina pobedila nad ljudskim predrasudama, nad njihovim omiljenim zanimanjima, i nad njihovom ljubavlju prema novcu.

Naivno se smatra da su neznabožačka sujeverja nestala pred civilizacijom devetnaestog veka. Međutim Božija reč i neumoljivo svedočanstvo činjenica objavljuju da se vračarstvo praktikuje u današnjem Hrišćanskom dobu i Hrišćanskoj naciji isto tako kao i u vreme drevnih mađioničara. Drevni magijski sistem je, zapravo, isti onaj koji je sada poznat kao moderni Spiritualizam. Sotona pronalazi pristup hiljadama umova predstavljajući se pod maskom preminulih prijatelja. Pisma istine izjavljuju da „mrtvi ne znaju ništa“. Njihove misli, njihova ljubav, njihova mržnja, su nestali. Mrtvi se ne družu sa živima. Međutim veran svom ranijem lukavstvu, kada je u obliku zmije prevario majku naše rase, Sotona primenjuje ovaj mehanizam da zadobije kontrolu nad umovima ljudi.

Neznabožački proroci imaju svoje parnjake u spiritualističkim medijumima, vidovnjacima, i gatarama današnjice. Zagonetni glasovi koji su govorili u Endoru i Efesu, još uvek svojim lažljivim rečima

obmanjuju čovečije sinove. Tajne neznabožačkog obožavanja su zamenjene tajnim društvima i seansama, nejasnoćama i čudima, vračara našeg vremena. Njihova otkrivanja željno primaju hiljade koji odbijaju da prihvate svetlost iz Božije reči ili od njegovog Duha. Dok podrugljivo govore o drevnim mađioničarima, veliki varalica se pobedonosno smeje dok se oni predaju njegovim veštinama u drugačijem obliku.

Njegovi posrednici još uvek tvrde da leče bolesti. Oni tvrde da koriste elektricitet, magnetizam, ili takozvane „simpatičke lekove“; ali u istini magnetna sila kojom se hvale se direktno može pripisati Sotoninom vraćanju. Ovim sredstvima on baca svoje čini na tela i duše ljudi.

Bolesni, oduzeti, radoznali, razgovaraju sa zlim duhovima. Svi koji se upuste u to su na opasnom terenu. Reč istine objavljuje kako Bog gleda na njih. U drevna vremena on je izrekao presude nad onim ko potraži savet od neznabožačkog proroka: „Nije li to zato što nema Boga u Izraelu da šalješ pitati Baal-Zebuba, boga ekronskog? Zato nećeš sići sa te postelje na koju si se popeo, nego ćeš svakako umreti“.

Vidljivi i nevidljivi svet su u bliskom kontaktu. Kada bi se veo mogao podići, videli bismo zle anđele kako upotrebljavaju sve svoje veštine da varaju i uništavaju. Kada god se sprovodi neki uticaj koji čini da čovek zaboravi Boga, tu Sotona sprovodi svoju čarobnu moć. Svi koji se upuste u dešavanja raskalašnosti i nereligioznog zadovoljstva, ili traže društvo senzualiste, skeptika ili bogohulnika, ličnom komunikacijom ili preko medija štampe, igraju se sa vračarstvom. Pre nego što postanu svesni, um je zbunjen a duša zagađena. Apostolova opomena Efeškoj crkvi treba da bude poslušana danas od Božijeg naroda: „I nemajte udela u besplodnim delima tame, već ih radije razotkrivajte“.

POGLAVLJE XIV

PAVLOVA ISKUŠENJA I POBEDE

VIŠE od tri godine, Efes je bio središte Pavlovog delovanja. Rastuća crkva je tu podignuta, i iz tog grada se jevanđelje proširilo kroz Azijsku provinciju, među Jevrejima i Neznabošcima.

Apostol je neko vreme razmišljao o drugom misionarskom putovanju. Imao je želju da ponovo poseti crkve u Makedoniji i Ahaji, i nakon što provede neko vreme u Korintu, da ode do Jerusalima, nakon čega se nadao da propoveda jevanđelje u Rimu. Sledeći svoj plan, poslao je Timoteja i Erasta pre njega u Makedoniju; ali osećajući da cilj u Efesu još uvek zahteva njegovo prisustvo, odlučio je da ostane sve do posle Pedesetnice. Međutim, uskoro se zbio događaj, koji je ubrzao njegov odlazak.

Mesec Maj je bio posebno posvećen obožavanju Efeške boginje. Univerzalno poštovanje sa kojim se gledalo na ovo božanstvo, veličanstvenog njenog hrama i njenog obožavanja, privuklo je ogromnu masu ljudi iz svih delova Azijske provincije. Tokom celog meseca su održavane proslave u najvećem raskošu i sjaju. Bogovi su predstavljani osobama odabranim za tu svrhu, prema kojima se odnosilo kao prema objektima obožavanja, i bila im je odavana počast povorkama, žrtvama i pijankama. Muzička takmičenja, podvizi atletičara, i žestoke borbe ljudi i zveri, privlačili su zadivljene gomile u ogromna pozorišta. Službenici odabrani da sprovedu ovu veliku proslavu bili su ljudi od najvećeg ugleda u glavnim gradovima Azije. Oni su takođe bili veoma bogate osobe, jer zauzvrat zbog časti njihovog položaja, od

njih se očekivalo da snose kompletan trošak događaja. Ceo grad je bio scena briljantnog pokazivanja i divljeg opijanja. Istaknute povorke krstarile su do veličanstvenog hrama. Vazduh je odzvanjao radosnim zvukovima. Ljudi su se odali gozbi, pijančenju, i najgrešnijem razvratu.

Ovo vreme proslave je bilo prilika za iskušenje učenicima koji su novi došli u veru. Grupa vernika koja se sastajala u školi Tirana bila je neskladan ton u prazničnom horu. Ismejavanje, ponižavanje, i vređanje su slobodno nagomilavani na njih. Pavlovim radom u Efesu, neznabožačko verovanje je primilo efektivan udarac. Postojalo je opipljivo opadanje u prisustvu na nacionalnom prazniku, i u oduševljenju obožavalaca. Uticaj njegovog učenja je dopirao daleko izvan stvarnih obraćenika u veru. Mnogi koji nisu otvoreno prihvatili nove doktrine, postali su toliko prosvetljeni da su izgubili pouzdanje u neznabožačke bogove. Pavlovo prisustvo u gradu je privlačilo posebnu pažnju na ovu činjenicu, i glasna i duboka proklinjanja su izgovorena protiv njega.

Postojao je još jedan razlog nezadovoljstva. Dugo je bio običaj među neznabožačkim narodima da koriste male likove ili oltare da predstavljaju njihove omiljene predmete obožavanja. Prenosive statue su bile oblikovane po velikom liku Dijane, i bile su naširoko deljene u državama uz obale Mediterana. Modeli hrama u kom je brižljivo čuvan idol su takođe željno tražene. Na jedno i drugo se gledalo kao na objekte obožavanja, i bili su nošeni na čelu povorki, i na putovanjima i vojnim pohodima. Rasprostranjen i profitabilan posao se razvio iz Efesa od proizvodnje i prodaje tih oltara i likova.

Oni koji su bili zainteresovani za ovu granu industrije otkrili su da se njihovi dobici umanjuju. Svi su se ujedinili u pripisivanju nepoželjne promene Pavlovom radu. Dimitrije, proizvođač srebrnih oltara, okupio je radnike svog zanata, i besnim zahtevom nastojao je da pokrene njihovu ozlojeđenost protiv Pavla. On je predstavio da je njihova trgovina ugrožena, i ukazao je na veliki gubitak koji

bi oni pretrpeli ako bi apostolu bilo dozvoljeno da odvraća ljude od njihovog drevnog obožavanja. On se onda pozvao na njihovo preovladavajuće sujeverje, govoreći, „A vidite i čujete da je taj Pavle, ne samo u Efesu nego gotovo u celoj Aziji, uverio i preokrenuo poveliko mnoštvo govoreći da nisu bogovi oni što su rukama načinjeni. Tako je u opasnosti ne samo da nam ovaj zanat dođe na loš glas nego će se i hram velike boginje Artemide⁴ smatrati ništavnim pa će se zatrti i veličanstvo one koju sva Azija i sav svet obožavaju“. Ovaj govor je delovao kao vatra na strnjiku. Pokrenute su uzbuđene strasti ljudi, i prolomile su se krikom, „Velika je Artemida Efeška“!

Izveštaj o Dimitrijevom govoru se brzo proširio. Galama je bila užasna. Izgledalo je da je ceo grad u pobuni. Ubrzo se skupilo ogromno mnoštvo, i brzo su otišli do Akviline radionice u Jevrejskoj četvrti, sa namerom da uhvate Pavla. Bili su spremni da ga u svom ludom besu raskomadaju. Međutim apostol se nije mogao naći. Njegova braća, primivši nagoveštaj o opasnosti, brzo su ga odveli sa tog mesta. Božiji anđeli su bili poslani da čuvaju vernog apostola. Nije još došlo njegovo vreme da umre mučeničkom smrću.

Ne uspevši da pronade objekat svog gneva, rulja je zgrabila dvojicu njegovih saputnika, Gaja i Aristarha, i požurili su sa njima do pozorišta. Pavlovo mesto skrivanja nije bilo previše udaljeno, i ubrzo je saznao za nevolju svoje voljene braće. Njegova hrabrost je bila u skladu sa prilikom. Uvek je bio spreman da bude u prvim redovima borbe za svog Učitelja. Zaboravljajući na svoju sopstvenu bezbednost, želeo je odmah da ode do pozorišta, da se obrati buntovnicima. Međutim njegovi prijatelji su odbili da mu dozvole da se na takav način žrtvuje. Gaj i Aristarh nisu bili plen koji su ljudi tražili; nikakve ozbiljne povrede im nisu bile nanete. Međutim ako bi se videlo apostolovo blede, od brige istrošeno lice, to bi odmah pokrenulo najgore strasti rulje, i ne bi postojala ni najmanja ljudska mogućnost da se spasi njegov život.

4 Artemida je drugo ime za Dijanu. - prim. prev.

Pavle je i dalje bio željan da brani istinu pred mnoštvom; ali je na kraju odvrćen porukom upozorenja iz pozorišta. Nekoliko od najpoštovanijih i najuticajnijih magistrata su mu poslali iskren zahtev da se ne upušta u situaciju od tako velike opasnosti. Ovaj dokaz uvažavanja Pavla od strane vodećih ljudi Azije nije bio podlo priznanje prvoklasnom poštenju njegovog karaktera.

Metež u pozorištu je stalno rastao. „Tako su jedni vikali jedno a drugi drugo, jer je skup bio smeten pa većina nije ni znala zbog čega se skupiše.“ Zbog činjenice da su Pavle i neki od njegovih saputnika bili Hebrejskog porekla, Jevreji su osećali da je mržnja bačena na njih, i da njihova sopstvena bezbednost može biti ugrožena. Želeći da se razume da oni nemaju saosećanja sa Hrišćanima, izgurali su napred jednog iz svog mnoštva da reši stvar pred narodom. Odabrani govornik je bio Aleksandar, jedan od zanatlija, kovač, za koga je Pavle posle rekao da mu je učinio toliko mnogo zla. Aleksandar je bio čovek značajne sposobnosti, i usmerio je svu svoju energiju da usmeri gnev naroda izrazito protiv Pavla i njegovih saputnika. Međutim mnoštvo nije bilo raspoloženo da čini fine razlike. Videvši da je Aleksandar Jevrej, gurnuli su ga u stranu, galama je stalno rasla pošto su svi jednoglasno vikali, „Velika je Artemida Efeška!“ Ova vika se nastavila dva sata.

Konačno je nastupila trenutna tišina, zbog krajnje iscrpljenosti. Onda je gradski pisar privukao pažnju mnoštva, i snagom svog položaja je dobio da ga saslušaju. Svojom smotrenošću i dobrim rasuđivanjem ubrzo je uspeo da umiri uzbuđenje.

Sreo se sa ljudima na njihovom sopstvenom terenu, i pokazao im je da ne postoji razlog za sadašnji metež. Pozvao se na njihov razum da odluče da li stranci koji su došli među njih mogu da promene mišljenja celog sveta u vezi sa njihovom vladajućom boginjom. Rekao je, „Ljudi! Efežani! Pa ima li koji čovek koji ne zna da je grad Efežana čuvar hrama velike boginje Artemide i kipa koji je od Zeusa pao“? Predložio im je da uzmu u obzir da Pavle i njegovi saputnici nisu

oskrnavili Dijanin hram, niti su uvredili bilo čija osećanja ruganjem boginji.

On je onda vešto promenio temu, i ukorio je Dimitrijevo postupanje: „Ako dakle Dimitrije i zanatlije koje su sa njim imaju protiv koga tužbu, sudovi se sastaju, a tu su i prokonzuli. Neka tuže jedni druge! Ako li šta drugo tražite, to će se rešiti na zakonitom skupu“. Završio je upozoravajući ih da takva galama, podignuta bez očiglednog razloga, može podvrgnuti grad Efes cenzuri Rimljana, na taj način uvodeći zabranu njegovoj sadašnjoj slobodi, i nagoveštavajući da ne sme doći do ponavljanja ovakve scene. Pošto je ovim govorom potpuno umirio uznemirene elemente, pisar je raspustio skup.

Reči Dimitrija otkrivaju pravi razlog meteža u Efesu, a takođe i razlog mnogih progonstava koja su pratila apostole u njihovom delu objavljivanja istine. „Tako je u opasnosti ne samo da nam ovaj zanat dođe na loš glas.“ Kod Dimitrija i njegovih kolega, profitabilni posao pravljenja likova je bio ugrožen učenjem i širenjem jevanđelja. Prihod neznabožačkih sveštenika i zanatlija je bio u pitanju; i iz tog razloga oni su promovisali najoštrije protivljenje apostolu, i odbili su da prime ili istraže novu religiju, koja bi ih učinila mudrima za spasenje.

Pavlov rad u Efesu je na kraju bio završen. Osećao je da je uzbuđenje koje je preovladavalo bilo nepovoljno za propovedanje jevanđelja. Njegovo srce je bilo ispunjeno zahvalnošću Bogu što je njegov život bio sačuvan, i što Hrišćanstvo nije stavljeno na loš glas metežom u Efesu. Odluka pisara i drugih koji su bili na počasnim položajima u gradu, postavila je Pavla pred narodom kao nekog ko je nedužan za bilo kakvo nezakonito delo. Ovo je bila još jedna pobeda Hrišćanstva nad zabludom i sujeverjem. Bog je podigao velikog magistrata da odbrani svog apostola, i da drži uzburkanu rulju pod kontrolom.

Pavle se rastao od svoje dece u veri sa srdačnim pozdravom. Uputio se na svoje putovanje u Makedoniju, osmislivši na putu do tamo da poseti Troadu. Pratili su ga Tihik i Trofim, obojica Efesci, koji su ostali njegovi verni saputnici i saradnici do kraja njegovog života.

Pavlova služba u Efesu je bila period neprekidnog rada, mnogih iskušenja, i duboke patnje. Poučavao je ljude u javnosti i od kuće do kuće, upućujući ih i upozoravajući ih sa mnogo suza. On se stalno protivio neverujućim Jevrejima, koji nisu propuštali priliku da pokrenu popularna osećanja protiv njega. Iznova i iznova bio je napadan od rulje, i podvrgnut uvredi i maltretiranju. Svim sredstvima koja su mogli primeniti, neprijatelji istine su gledali da unište posledice njegovog rada za spasenje ljudi.

Dok se tako borio protiv protivljenja, i sa neumornom revnošću gurao napred delo jevanđelja i čuvao interese crkve još mlade u veri, Pavle je nosio na svojoj duši teret svih crkava. Nije bio pošteđen ni tereta fizičkog rada. Ovde, u Korintu, radio je svojim sopstvenim rukama da obezbedi sve što mu je potrebno. U umoru i bolu zbog neprestanog mučnog rada i stalne opasnosti, oslabljen bolešću, i ponekad obeshrabrenog duha, on je nepokolebljivo nastavljao svoj posao.

Vesti koje je primio, o otpadništvu u crkvama koje je sam postavio, zadavale su mu duboku muku. Veoma se plašio da su se njegovi napori u njihovo ime pokazali uzaludnima. Mnoge besane noći je proveo u molitvi i iskrenom razmišljanju, kada je saznao za nove i razne metode primenjene da se suprotstave njegovom delu. Kad je imao priliku, pisao je crkvama, dajući ukor, savet, upozorenje, i ohrabrenje, kako je njihovo stanje zahtevalo. U svojim poslanicama apostol se ne bavi svojim sopstvenim iskušenjima, ipak postoje povremeni delići njegovog rada i patnji za Hristov cilj. Bičevanje i zatvor, hladnoća i glad i žeđ, opasnosti na kopnu i moru, u gradu i u pustinji, od njegovih sopstvenih sunarodnika, od neznabožaca i od lažne braće, — sve je to on podneo radi istine. Klevetan je, prezren, „izmet svih sve dosad“, „U svemu smo pritisnuti, ali ne pritešnjeni; smeteni, ali ne očajni“, „svaki čas u opasnostima“, „uvek se na smrt predajemo radi Isusa“.

Usled stalne oluje protivljenja, galame neprijatelja, i napuštanja prijatelja, neustrašivi apostol je ponekad skoro izgubio srčanost.

Međutim gledao je nazad na Golgotu, i sa novim žarom je nastavio da širi znanje o Raspetom. Gazio je krvlju umrljanom stazom kojom je Isus gazio pre njega. Nije tražio nikakvo odsustvo sa ratišta dok ne bude spustio svoj oklop pred noge svog Iskupitelja.

Osamnaest vekova je prošlo otkad se apostol odmorio od svog posla; ipak istorija njegovih patnji i žrtvi radi Hrista je među najdragocenijim blagom crkve. Ta istorija je zabeležena Svetim Duhom, kako bi Hristovi sledbenici u svakom dobu mogli na taj način da budu podstaknuti na veću revnost i vernost cilju njihovog Učitelja.

Kako se ovaj heroj vere uzdiže iznad samopopustljivih, ljudi koji vole ugodnost i koji danas pretrpavaju redove službe. Kada su izloženi običnim poteškoćama i životnim iskušenjima, mnogi osećaju da im je njihova sudbina teška. Međutim šta su oni uradili ili pretrpeli za Hristov cilj? Kako njihov zapis izgleda kada se upoređi sa onim od ovog velikog apostola? Kakav su oni teret duše osetili za spasenje grešnika? Oni znaju malo o samoodricanju ili žrtvi. Oni su dužni Hristovoj milosti za sve odlike karaktera koje poseduju, za svaki blagoslov koji uživaju. Sve ono što oni jesu, sve ono što oni imaju, kupljeno je Hristovom krvlju. Kada se Hristove sluge suoče sa protivljenjem i progonstvom, oni ne treba da dopuste svojoj veri da se ugasi ili svojoj hrabrosti da otkáže. Sa Hristom kao pomoćnikom, oni mogu odoleti svakom protivniku, i nadvladati svaku teškoću. Ista obaveza leži na onima koji su primorali apostola na njegov neumoran posao. Samo oni koji oponašaju njegovu vernost, podeliće sa njim krunu života.

POGLAVLJE XV

PAVLE KORINĆANIMA

PRVA Poslanica Korinćanima je pisana od apostola Pavla tokom kasnijeg dela njegovog boravka u Efesu. Jer ni za jednu crkvu nije osećao toliko duboko zanimanje i nije uložio toliko iskren trud nego za vernike u Korintu. Dobro seme koje je on posejao činilo se da obećava obilnu žetvu; ali neprijatelj je posadio kukolj među pšenicom, i nije trebalo dugo da nikne, i da donese svoj zao plod. Period Pavlovog odsustva je bio vreme teškog iskušenja za Korintsku crkvu. Bili su okruženi idolopoklonstvom i senzualnošću pod najveselijim i najprimamljivijim izgledom. Dok je apostol bio sa njima, ovi uticaji su imali malo sile. Sa njegovom čvrstom verom, njegovim vatrenim molitvama, i rečima pouke, a, iznad svega, njegovim sopstvenim primerom, da nadahne i ohrabri oni su rado birali da podnesu patnju radi Hrista, nego da uživaju u zadovoljstvima greha. Međutim kada je Pavle otišao, prirodni utisci i sklonosti su izmakli kontroli. Ne dešava se u jednom danu da se odgoj i životne navike nadvladaju. Malo po malo, mnogi su odstupili od vere.

Tri godine je glas koji ih je podsticao ka Nebu bio utišan. Kao i sinovi Izraelovi kada je Mojsije bio zaklonjen od pogleda u oblacima na Sinaju, oni su seli da jedu i piju, i ustali su da igraju. Svi osim nekolicine su se vratili najnižim gresima hedonizma, kao da nikada nisu čuli nebesku poruku; neki su praktikovali bezakonje u tajnosti, drugi su otvoreno, i u duhu junaštva, izopačivali Pisma da opravdaju svoje ponašanje.

Pavle je kratko pisao crkvi, najavljujući plan koji je neko vreme gajio, da ih poseti odmah nakon napuštanja Efesa, i opet nakon svog povratka iz Makedonije. U istom pismu napomenuo im je da prekinu svaki razgovor sa članovima koji istraju u svojoj razuzdanosti. Međutim Korinćani su izopačili značenje apostolovih reči, izvrđali su njegove reči, i našli su izgovor za ignorisanje njegovih uputa.

Pavlu je poslato pismo od crkve, ne otkrivajući ništa od ogromnih grehova koji su postojali među njima, već su na samozadovoljan način tražili savet od njega u vezi sa različitim stvarima. On je, međutim, bio pod snažnim utiskom Svetog Duha, da je pravo stanje crkve skriveno, i da je ovo pismo pokušaj da se iz njega izvuku izjave koje bi pisci mogli da tumače tako da posluže njihovoj sopstvenoj svrsi. Otprilike u to vreme u Efes je došlo nekoliko članova domaćinstva Hloe, Hrišćanske porodice od visokog ugleda u Korintu. Kao odgovor na pitanje apostola, ova braća su mu nevoljno dala izjavu o činjenicama onako kako su one postojale. Crkva je bila pocepana u frakcije; nesloga koja se podigla u vreme Apolove posete se veoma povećala. Lažni učitelji su navodili braću da preziru Pavlove upute. Učenja i odredbe jevanđelja su bili izopačeni. Ponos, idolopoklonstvo, i senzualnost su se neprestano povećavali među onima koji su nekada bili Hristovi učenici.

Najgori apostolovi strahovi su se i više nego ostvarili. Bio je ispunjen užasom zbog situacije koja mu je tako predstavljena. Međutim on se ni sada nije predao očaju. On nije zaključio da je njegovo delo bilo promašaj. Sa srcem koje je kucalo jako od patnje, i sa očima zaslepljenim suzama, potražio je savet od Boga, i napravio svoje planove. Njegova skora poseta Korintu je morala biti odložena. U sadašnjem stanju crkve oni nisu bili spremni na dobrobit njegovog rada. Poslao je Tita u Korint da ih obavesti o njegovoj promeni planova, i da uradi šta može da ispravi postojeća zla. Zatim je, skupivši svu hrabrost svoje prirode, i držeći svoju dušu prikovanu za Boga, potisnuvši sva osećanja ozlojeđenosti na nezahvalnost koju je primio, i unoseći celu

svoju dušu u delo, izdiktirao je vernom Sositenu jednu od svojih najbogatijih, najpoučnijih, i najsnažnijih od svih pisama, — prvu postojeću Poslanicu Korinćanima.

Sa čudesnom jasnoćom i energijom, nastavio je da odgovara na razna pitanja koja je predložila crkva, i da postavlja opšta načela, koja, ako se poslušaju, će proizvesti bolje duhovno stanje. Njegovo pismo nije dugoučeni proizvod intelekta. Nije gledao da ispeglanim rečenicama zadovolji uši svoje braće. Njihove duše su bile u opasnosti. Upozorio ih je na njihove opasnosti, i verno je ukorio njihove grehe. Ponovo im je ukazao na Hrista, i gledao je da zapali žar njihove ranije posvećenosti.

Nakon nežnog pozdrava crkvi, on ih upućuje na njihovo iskustvo pod njegovom službom, kojom su bili navedeni da se okrenu od idolopoklonstva službi i obožavanju pravog Boga. Podsetio ih je na darove Svetog Duha koje su oni primili, i izneo je pred njih njihovu dužnost da nastave sa stalnim napredovanjem u Hrišćanskom životu, kako bi mogli dostići čistotu i svetost Hrista. Pripremiivši tako put, on jasno govori o neskladu među njima, i opominje svoju braću, u Hristovo ime i Hristovim autoritetom, da prekinu sa svojim sukobima, i da iskreno teže ka Hrišćanskom jedinstvu i ljubavi.

Pavle je bio slobodan da spomene kako i od koga je bio obavešten o podelama u crkvi: „Jer Hlojini mi, braćo moja, rekoše o vama da među vama ima svađa“. Iako je Pavle bio nadahnuti apostol, Gospod mu nije otkrivao u svim trenucima pravo stanje njegovih ljudi. Oni koji su bili zainteresovani za prosperitet crkve, i koji su videli da se zla prikradaju, izneli si stvar pred njega, i od svetla koje je ranije primio, bio je spreman da sudi o karakteru tih dešavanja. Zato što mu Gospod nije dao novo otkriće za to posebno vreme, oni koji su zaista tražili svetlost nisu odbacili njegovu poruku kao njegovo pismo. Gospod im je pokazao poteškoće i opasnosti koje će nastati u crkvama, da kada se budu razvile, da zna kako da se ophodi sa njima. Bio je pripremljen za odbranu crkve; trebalo je da pazi na duše

kao neko ko mora položiti račun Bogu; i zar ne treba on da obrati pažnju na izveštaje koji imaju veze sa njihovim stanjem anarhije i podele? Nesumnjivo; i ukor koji im je poslao je bio napisan toliko pod nadahnućem Božijeg Duha kao i bilo koja od njegovih poslanica.

Apostol nije spomenuo lažne učitelje koji su gledali da unište plod njegovog rada. Zbog tame i podele u crkvi, on je mudro izbegao da ih provocira sa takvim obraćanjem, iz straha da će okrenuti neke potpuno od istine. Međutim privukao je pažnju Korinćana na svoje sopstveno delo među njima, govoreći: „Po milosti Božijoj koja mi je data, kao mudar graditelj postavih temelj, a drugi nadograđuje. Ali neka svaki pazi kako nadograđuje. Jer niko ne može postaviti drugi temelj osim onog koji je položen, a taj je Isus Hrist“.

Pavle, kao prvak vere, nije oklevao da objavi karakter svog dela. Međutim on nije na taj način uzdigao sebe kada je potvrdio da je on mudri graditelj, koji je postavio temelj da na njemu drugi gradi. Izjavio je, „Jer mi smo Božiji saradnici“. Nije tvrdio da ima svoju sopstvenu mudrost; već mu je božanska sila, ujedinjujući se sa njegovim ljudskim naporima, omogućila da iznese istinu na način ugodan Bogu. On je bio saradnik sa Hristom, marljiv radnik u donošenju duhovnog znanja iz Božije reči i Hristovih dela, svima čija su srca bila otvorena za dokaz. Ujedinjen sa Hristom, koji je bio najveći od svih učitelja, Pavlu je bilo omogućeno da priča pouke božanske mudrosti, koje su ispunile potrebe svih slojeva i stanja ljudi, i koje treba da se primene na sva doba, na sva mesta, i na sve ljude. Radeći tako, apostol nije uzeo slavu na sebe, kao ponizno oruđe u Božijim rukama.

Gospod je dao Pavlu mudrost spretnog graditelja, kako bi mogao postaviti temelj Hristove crkve. Ovo slikovito građenje hrama je često ponovljeno u Pismima, kao nešto što stvarno oslikava izgradnju prave Hrišćanske crkve. Zaharija upućuje na Hrista kao na Granu koja treba da izgradi Gospodnji hram. On takođe upućuje na Neznabošce kao na one koji pomažu u ovom delu: „I oni koji su daleko doći će i sagraditi hram Gospodnji“.

Pavle je sada radio u Neznabožačkom kamenolomu, da iznese dragoceno kamenje kako bi ga postavio na temelj, koji je Isus Hrist, da dolaznjem u kontakt sa tim živim kamenom, oni mogu takođe postati živo kamenje. Pišući Efescima, on kaže: „Tako dakle više niste tuđinci i pridošlice, nego sugrađani svetih i ukućani Božiji, nadograđeni na temelju apostola i proroka, a ugaoni kamen je sam Isus Hrist. U njemu je sva građevina sastavljena i raste u hram svet u Gospodu, u njemu ste i vi sazidani za prebivalište Božije u duhu“.

U svom pismu Korinćanima, on dalje piše: „Ako li ko nadograđuje na ovom temelju zlatom, srebrom, dragim kamenjem, drvima, senom, slamom, svačije će se delo pokazati. Jer dan će ga pokazati, jer će se u ognju otkriti. I svačije će delo, kakvo god bilo, oganj iskušati“. Neki propovednici, kroz svoj rad, obezbeđuju najdragoceniji materijal, zlato, srebro, i drago kamenje, što predstavlja pravu moralnu vrednost kod onih koje su oni pridobili za cilj. Lažni materijal pozlaćen da oponaša pravi, — to jest, telesni um, i neposvećen karakter, osvetljeni prividnom pravednošću, — ne mogu biti odmah primećeni smrtnim okom; ali će u dan Gospodnji materijal biti stavljen na probu.

Dragoceno kamenje predstavlja najsavršenije Hrišćane, koji su bili prečišćeni i izglancani Božijom milošću, i patnjom koju su podneli sa puno molitve i strpljenja. Njihova poslušnost i ljubav podsećaju na one od velikog Uzora. Njihovi životi su ulepšani i oplemenjeni samopožrtvovanjem. Oni će podneti test gorućeg dana, jer su oni živo kamenje. „Onoga koji pobeđuje učiniću stubom u hramu Boga svojeg i napolje više neće izaći.“

Sa svetovne tačke, mnogi nastoje, da svojim sopstvenim naporima, postanu uglancano kamenje; ali oni ne mogu biti živo kamenje, jer nisu izgrađeni na pravom temelju. Na dan Božiji će se pokazati, da su oni, samo drvo, slama, i strnjika. Veliki Dijanin hram je uništen; njena veličanstvenost je potpuno nestala; oni koji su vikali, „Velika je Artemida Efeška“! nestali su sa svojom boginjom i sa hramom koji ju je brižljivo čuvao. Njihova religija je zaboravljena, ili se čini kao

prazna priča. Taj hram je bio izgrađen na lažnom temelju i kada je bio iskušán, pokazao se bezvrednim. Međutim kamenje koje je Pavle vadio iz kamenoloma u Efesu pokazalo se dragocenim i izdržljivim.

Pavle je postavio sebe na pravi temelj, i izvukao je svaki kamen, bilo veliki ili mali, izglancan ili neobrađen, običan ili dragocen, da bude povezan sa živim kamenom temeljcem, Isusom Hristom. Tako se polako podizao hram Božije crkve. Apostol kaže, „Ne znate li da ste hram Božiji i da Duh Božiji prebiva u vama? Ako ko hram Božiji upropašćuje, njega će upropastiti Bog. Jer je svet hram Božiji, a to ste vi“.

Pavle je imao, u viziji, pogled na Božiji grad, sa njegovim temeljima; i on predstavlja prave Hrišćanske obraćenike da budu zlato, srebro, i dragoceno kamenje. Međutim Jevreji su izuzetno otežavali Pavlov posao. Neprestano su tvrdili da su oni jedina prava Avramova deca, i samim tim jedino zakonito kamenje za izgradnju Božije kuće; i kada su Neznabošci prihvatili jevanđelje, i bili dovedeni do pravog temelja, Jevreji su gundali zbog ovog materijala. Tako su oni ometali Božije delo; ali je apostol bez obzira na sve, nepokolebljivo nastavio sa svojim radom.

Pavle i njegovi saradnici su bili vešte arhitektae, jer su učili od Hrista i njegovih dela. Nisu morali samo da grade već i da ruše. Morali su da se bore sa netrpeljivošću, predrasudom, i nasiljem ljudi koji su gradili na lažnom temelju. Božijom silom, apostoli su postali snažni u rušenju tih neprijateljskih utvrđenja. Mnogi koji su radili kao graditelji hrama Hristove crkve bili su slični graditeljima zida u Nehemijino vreme: „Oni koji su gradili zid i oni koji su nosili teret jednom su svojom rukom tovarili obavljajući posao, a drugom su držali oružje“.

Jedan za drugim plemeniti graditelji su padali u njegovom poslu od ruke neprijatelja. Stefan je kamenovan; Jakov je ubijen mačem; Pavle je obezglavljen; Petar je razapet; Jovan je prognan. A ipak kamen za kamenom je ugrađivan u zgradu, crkva se povećavala usred

strašnih progonstava koja su je pogađala, i mnogi radnici na zidu su zauzimali mesto palih.

Ovi verni graditelji su gledali marljivo da donose dragoceni materijal u živi temelj. Pavle je radio da učini svoje srce i karakter u skladu sa Božijim zakonom, a onda je revno gledao da postigne isti rezultat sa svojim obraćenicima. Opomenuo je Timoteja, „Pazi na samog sebe i na doktrinu“! Ovo je dužnost svakog učitelja Biblijske istine, — da oslikava u svom svakodnevnom životu aktivne Hrišćanske vrline, da bude čist u srcu, i da se odaje svetom razgovoru, da bude dobar, i da čini dobro.

Bog neće prihvatiti najblistaviji talenat niti najsposobniju službu, osim ako nije postavljena na živom kamenu temeljcu, i povezana sa njim; jer samo ovo daje pravu vrednost sposobnosti, i čini rad živom službom Bogu. Možemo gledati unazad kroz vekove, i videti živo kamenje koje sija kao zraci svetla kroz tamu zablude i sujeverja. Ovo drago kamenje će sijati sa neprestano rastućim svetlom kroz večnost. Iako mrtvi, pravedni iz svih vekova svedoče, zapisom njihovih reči i dela, o Božijoj istini. Imena mučenika za Hrista su učinjena večnim među anđelima na Nebu; i sjajna nagrada ih očekuje kada ih Davalac života pozove iz njihovih grobova.

Bleštavo svetlo ovog izglancanog kamenja, postavljenog da ulepšava Hristov hram, je uvek bilo neizmerno iritirajuće za svet; jer njihovo bleštavilo usred okružujuće tame pokazuje snažnu suprotnost između pravednosti i greha, — zlata istine i prljavštine zablude i tradicije. Oni koji odbiju da poslušaju istinu sami ne žele da je i drugi poslušaju; jer je pravac vernih neprestani ukor neverujućima i neposlušnima.

Hrist lično, temelj i krunisana slava Božijeg hrama, je postao „i kamen spoticanja i stena sablazni — onima koji se o Reč spotiču budući da su neposlušni, za šta su i bili određeni“. Ipak taj ugaoni kamen koji, „ljudi odbaciše“, je „kod Boga izabran, dragocen“. Iako odbačen od Jevrejskih graditelja, postao je ugaoni. Hrist je ubijen; ali delo gradnje nije zaustavljeno. On je poštovan na Nebu i od strane

vernih na zemlji kao pravi temelj.

Hristove sluge su uvek bile veoma ometane u svom radu zabludama koje su vremenom iskvarile crkvu. Telesni umovi izvrću Božiju reč da je uklope sa svojim zabludama i sujeverjima. Ta nepogrešiva reč, pravilo po kom svaki kamen doveden do temelja mora da se isproba, bukvalno je gurnuta u stranu od mnogih koji izgledaju kao da su revni graditelji hrama Hristove crkve. Tako su drvo, slama, i strnjika postavljeni na ugaoni kamen od nepažljivih radnika kao dragoceni dobitak.

Kada imperatori, kraljevi, pape, i sveštenici gledaju da skrnave i unište ovaj Božiji hram sa svetogrđnim idolopoklonstvom i progonstvom vernih, Božije oko nikada ni za trenutak nije napustilo njegovu zgradu i njegove radnike. Suočeno sa zatvorskim jazbinama, mučenjem, i lomačama, delo je raslo pod rukama vernih ljudi; građevina se podigla, prelepa i simetrična. Radnici su ponekad bili skoro zaslepljeni maglama sujeverja koje su se guste i mračne spuštale oko njih, i bili su odbijani nazad nasiljem svojih protivnika; ipak, poput Nehemije i njegovih saradnika, oni su i dalje napredovali sa delom. Govorili su, Nebeski Bog živi i vlada; on će razvijati svoje sopstveno delo. Zato ćemo mi, njegove sluge, ustati i graditi.

Slika podignutog hrama na kamenu temeljcu koju Pavle koristi služi da predstavi delo Božijih slugu do kraja vremena. Svima koji grade za Boga, apostol upućuje reči ohrabrenja i upozorenja: „Ostane li kome delo što ga je nadogradio, primiće platu. Izgori li čije delo, oštetiće se. A on sam spasiće se, ali tako kao kroz oganj“. Hrišćanski učitelj koji verno predstavlja reči istine dovodeći svoje obraćenike do svetosti srca i života, donosi dragoceni materijal do temelja; i u Božijem carstvu on će biti počastvovan kao mudar graditelj. Onaj koji zanemaruje da poučava istinu u njenoj čistoti, okupiće obraćenike koji nisu sveti u srcu i životu. On donosi materijal koji neće podneti probu. Na Božiji dan on će pretrpeti gubitak. Iako je moguće da oni koji su proveli najbolji deo života učeći zablude, budu na kraju

spašeni, kroz pokajanje i veru, ipak je njihovo delo izgubljeno. Njihov život je lišen dobrih rezultata koji su mogli biti obezbeđeni. Propale su duše, koje su, vernim prikazivanjem istine, mogle biti spašene. Apostol kaže, „Neka svaki pazi kako nadograđuje“.

Pavle piše Korinćanima: „Jer iako slobodan od svih, sam sebe učinih robom svima da ih što više pridobijem“. Apostol je imao želju da njegova braća iz Korinta budu navedena da vide sebičnu ambiciju i netoleranciju koju su gajili. Zato on iznosi pred njih svoj sopstveni pravac delovanja, kako bi oni mogli nasuprot tome da primete grešnost svog ponašanja. Radio je za ljude iz svake nacije, jezika, i naroda, i gledao je da se susretne sa raznim društvenim slojevima na njihovom sopstvenom terenu. Izbegavao je da ističe razlike između njega i njih. Nastojao je da skloni u stranu svoja lična osećanja, i nosio se sa predrasudama osoba za koje je radio.

Kada je radio za neobraćene Jevreje, nije odmah počinjao da propoveda ono što su oni smatrali da je opasna jeres, već je započinjao sa doktrinama sa kojima bi oni mogli da se slože. Počevši sa Mojsijem i prorocima, postepeno ih je vodio od stavke do stavke, upoređujući pismo sa pismom, prateći ispunjenje proročanstva, pokazujući dokaz da je Mesija već bio došao, i način njegovog dolaska. Zatim im je jasno pokazao cilj njegovog dolaska, i šta je trebao da uradi na zemlji, i kako je trebao biti prihvaćen.

Kada je pred mnogima održao govor o ovim temama, posvedočio je da je Mesija zaista došao, i onda je propovedao jednostavno jevanđelje Isusa Hrista. To je bilo umeće koje Pavle spominje, govoreći da ih je dobio lukavstvom. Pokušao je tako da umiri predrasudu, i pridobije duše ka istini. Uzdržavao se od nametanja činjenice Jevrejima da ceremonijalni zakoni više nemaju nikakvu silu. Savetovao je Timoteja da ukloni svaku priliku da odbace njegovo delo. Bio je u saglasnosti sa njihovim pravilima i odredbama koliko je bio istrajan u svojoj misiji prema Neznabošcima. Nije dovodio Jevreje u zabludu niti ih je varao; ali je ostavljao u stranu svoja lična osećanja, radi istine.

Sa Neznabošcima je njegov način rada bio drugačiji. Jasno ih je obavestio da žrtveni prinosi i obredi Jevreja više ne treba da se svetuju, i propovedao im je Hrista i to raspetog.

Apostol se u svom radu susretao sa društvenim slojem koji je tvrdio da je moralni zakon učinjen nevažećim, sa odredbama ceremonijalnog sistema. Odbranio je zakon deset zapovesti, i izneo ga je pred ljude kao pravilo života. Pokazao je da su svi ljudi pod najsvečanijom obavezom da poštuju taj zakon, koji je Hrist došao da učini počasnim. Učio je da je Hrist jedini koji može osloboditi ljude od posledica kršenja božanskog zakona; i da samo pokajanjem zbog svojih ranijih prestupa, verom u iskupljujuću Hristovu žrtvu, i životom poslušnosti, ljudi mogu da se nadaju da će primiti Božiju naklonost.

Pavle nije omalovažavao savesnu neodlučnost onih koji su bili slabi u veri ili oslabljenog shvatanja. On nije pokazao svoje nadmoćno znanje, i nije pokazao nepoštovanje prema njihovom neznanju; već se postavio što je bliže moguće na isti nivo sa njima, pokazujući prema njima iskreno saosećanje i ljubav, navodeći ih do plemenitijih i uzvišenijih stavova. On kaže, „Svima sam bio sve da kako god neke spasim“. Vedrom, strpljivom ljubaznošću i Hrišćanskom strpljivošću, pridobio je srce ljudi, utišao njihove predrasude, i nastojao je da ih poučava istinom bez da pokrene njihovu ratobornost. Sve je ovo radio zato što voli ljudske duše, i želeo je da ih dovede Hristu kako bi mogli biti spašeni.

Pavle je nastojao da utisne u umove svoje Korintske braće značaj čvrstog samosavladavanja, stroge umerenosti, i neumorne revnosti u Hristovoj službi. Da bi slikovito prikazao Hrišćansko ratovanje, uporedio ga je sa igrama koje su se proslavljale blizu Korinta, na kojima je uvek bilo prisutno mnoštvo gledalaca. Ovaj slikoviti prikaz je bio proračunat da ostavi snažan utisak na umove onima kojima se obraćao, pošto se to odnosilo na nešto sa čim su bili blisko upoznati. Razne igre su bile uspostavljene među Grcima i Rimljanima u svrhu

zabave, a takođe i sa idejom da se treniraju mladi ljudi radi lične snage i aktivnosti, na taj način osposobljavajući ih za ratovanje. Trke ljudi su bile najstarije i najpoštovanije među tim igrama. Održavale su se u naznačena vremena i na naznačenim mestima sa velikom raskoši, i bile su pod pokroviteljstvom kraljeva, plemića, i državnika. Osobe od ugleda i bogatstva su učestvovala u tim vežbama, i nisu izbegavali nikakav trud ili disciplinu neophodnu da ostvare čast koju osvajaju pobednici.

Takmičenje je bilo regulisano strogim pravilima, na koje nije bilo žalbe. Pre nego što bi imena kandidata mogla biti uneta na spisak takmičara za nagradu, od njih se zahtevalo da se podvrgnu žestokoj pripremnoj obuci. Svako popuštanje apetitu, ili drugom zadovoljavanju koje bi moglo i najmanje da utiče na njihovu mentalnu ili fizičku snagu, bilo je strogo zabranjeno. Mišići su održavani jakim i gipkim. Svaki nerv mora biti pod kontrolom, svaki pokret siguran, svaki korak brz i nepokolebljiv, a sve snage održavane do najviše granice, da daju bilo kakvu nadu za uspeh u velikoj probi snage i brzine.

Kada su se takmičari u trci pojavili pred željnom i iščekujućom publikom, njihova imena su bila objavljena, a pravila trke izričito naglašena. Nagrada je bila postavljena na videlo pred takmičare, i svi su počinjali zajedno, čvrsta pažnja gledalaca ih je nadahnjivala revnošću i odlučnošću da pobeđu. Sudije su bile postavljene blizu cilja, da bi mogli posmatrati trku od njenog početka do završetka, i dodeliti nagradu pobedniku. Ako bi čovek izašao kao pobednik koristeći bilo kakvu nezakonitu prednost, nagrada mu nije bila dodeljena.

Veliki rizici su bili izvođeni u tim takmičenjima; nije bilo neobično da jedan od takmičara padne mrtav dok se spremao da preuzme nagradu u pobeđu. Međutim to se nije smatralo prevelikim rizikom da se trči radi časti dodeljene pobedniku. Kada je došao do cilja, uzvik za uzvikom aplauza velikog mnoštva razdiru vazduh i podižu odjeke

okolnih brda i planina. Sudija mu je, u vidokrugu gledalaca, uručio simbole pobjede, propadljivi lovorov venac, i palminu grančicu da nosi u svojoj desnoj ruci. Ova kruna je nošena od strane pobjednika sa velikim ponosom. Njegova slava je preterano objavljivana, i opevana širom zemlje. Njegovi roditelji su primili svoj deo časti, a čak je i grad gde je on živio bio veoma cenjen jer je iznedrio tako velikog sportistu.

Pavle prikazuje te trke kao upečatljivu sliku Hrišćanskog ratovanja: „Ne znate li da u trkalištu svi trkači, doduše, trče, ali jedan prima nagradu? Tako trčite da dobijete. Svaki koji se takmiči u svemu se suzdržava; oni dakle da dobiju raspadljiv venac, a mi neraspadljiv“.

Da bismo trčali Hrišćanskom stazom u pobjedi, za nas je potrebno da primenjujemo hrabrost, strpljenje, i samoodricanje, kao što je bilo potrebno i za takmičare u igrama i trkama Grka i Rimljana. Kao i oni Hrišćanin ne sme dozvoliti da njegova pažnja bude privučena gledaocima, niti skrenuta zabavama, luksuzima, ili ljubavlju prema lagodnosti. Sve njegove navike i strasti moraju biti stavljeni pod najstrožiju disciplinu. Razum, prosvetljen učenjima Božije reči, i vođen njegovim Duhom, mora držati uzde kontrole. Svaka prepreka mora biti sklonjena u stranu; nikakav teret ne sme da ometa njegov pravac. I nakon što je to urađeno, najviši napor se zahteva kako bi se dobila pobjeda.

„Oni dakle da dobiju raspadljiv venac, a mi neraspadljiv.“ Venac venućeg lovora je prikazan pred nama u najsnažnijoj suprotnosti sa trajnom čašću i krunom besmrtnosti slave koje će primiti onaj koji trči sa pobjedom Hrišćansku trku, i postane pobjednik u duhovnom ratovanju. Ne sme biti mlitave revnosti, niti kolebljivih koraka, ili će trud biti izgubljen. Poslednjih nekoliko koraka takmičara u trci su uvek učinjeni sa mučnim naporom da održe nesmanjenu brzinu. Tako da Hrišćanin, kako se približava cilju, mora nastaviti sa još većom revnošću i odlučnošću nego u prvom delu svog pravca.

Pavle vraća sliku nazad na pripreme neophodne za uspeh takmičara u trci, — na pripremnju disciplinu, pažljivu i uzdržanu ishranu, na

umerenost u svim stvarima. Oni su to nepokolebljivo praktikovali kako bi dobili malu nagradu zemaljske časti. Koliko je važnije da Hrišćanin, čiji večni interes je u pitanju, bude obučen da stavi apetit i strast pod pokornost razumu i Božijoj volji. Ako bi se ljudi dobrovoljno pokorili teškoćama, oskudicama, i samoodricanju da obezbede propadljivu nagradu svetovnog ugleda, koliko više Hrišćanin treba biti voljan da radi i pati radi dobijanja krune slave koja ne vene, i života koji teče uporedo sa Božijim životom.

Takmičari u drevnim igrama, nakon što su se pokorili samoodricanju i strogoj disciplini, čak ni tada nisu bili sigurni u pobeđu. Nagrada je mogla biti dodeljena samo jednom. Neki mogu uložiti krajnji napor da dobiju tu krunsku čast, ali, dok pružaju ruku da je dobiju, drugi, u trenutku pred njima, može sčepati priželjkivano blago. Takav nije slučaj u Hrišćanskom ratovanju. Oni koji se pridržavaju uslova neće biti razočarani na kraju trke. Svi oni mogu dobiti nagradu, i osvojiti i nositi krunu besmrtne slave.

Mnoštvo u svetu je svedok te igre života, Hrišćanskog ratovanja. Vladar univerzuma i mirijade nebeskih anđela gledaju sa silnim zanimanjem napore onih koji učestvuju u trčanju Hrišćanske trke. Nagrada data svakom čoveku biće u skladu sa istrajnom energijom i vernom ozbiljnošću sa kojom je on izvršio svoj deo u velikom takmičenju.

Pavle je lično praktikovao samoodricanje i izdržao je žestoke poteškoće i oskudice da bi mogao osvojiti nagradu večnog života, i, svojim primerom i učenjima, navoditi druge da takođe budu dobitnici iste nagrade. On kaže: „Ja dakle tako trčim — ne kao neizvesno; tako udaram šakom — ne kao da mlatim vazduh. Naprotiv, obuzdam svoje telo i dovodim ga u pokornost da, pošto sam drugima propovedao, sam ne budem odbačen“. Apostol je želeo da pokrene svoju Korintsku braću da vide opasnost koja im je pretila kroz samozadovoljavanje, zato se zadržao na strogoj disciplini i umerenosti potrebnoj da razvije čvrstinu, snagu, i izdržljivost kod takmičara u igrama. On je napravio poređenje između te pripreme i njenih

posledica, i života sklonog uživanju Korinških Hrišćana, koji su imali stvar od večnog interesa pod rizikom, i trebala im je potpuna snaga tela i uma kako bi izašli kao pobednici. Pokazao im je da je do tada njihov put bio veoma podložan kritici; jer čak ni želja za duhovnim zdravljem i čast jevanđelja nisu mogli da ih navedu da se odreknu žudnji za apetitom i strašću.

Popuštanjem izopačenim apetitima oni su se čak ujedinili sa neznabošcima u njihovim idolopokloničkim svečanostima, tako izlažući opasnosti veru onih novoobraćenih iz idolopoklonstva. Pavle ih je savetovao da čvrsto kontrolišu svoje životinjske strasti i apetite. Telo, remek delo Božije izrade, kao savršen i dobrih žica instrument, mora biti očuvano, da bi proizvodilo skladnu muziku. On kaže da ako ne primenjuje svoje sopstvene ukore, težeći ka vladanju nad sobom, držeći umerenost u svim stvarima, on bi, nakon propovedanja drugima, sam postao odbačen.

Apostol izjavljuje da on nije trčao u Hrišćanskoj trci nesigurno, to jest, ravnodušno, voljan da bude ostavljen iza; niti se on borio kao što bokser vežba pre borbe, udarajući u vazduh praznim udarcima, nemajući protivnika. Već kao, kada je u stvarnoj borbi, on se takmiči za nadmoć, nadvladava svog neprijatelja ponovljenim i dobro usmerenim udarcima, obara ga udarcima na zemlju, i drži ga tamo dok on sam ne prizna da je pokoren, tako se apostol borio protiv Sotoninih iskušenja i zlih sklonosti telesne prirode.

Pavle upućuje svoju braću na iskustvo drevnog Izraela, na blagoslove koji su nagrađivali njihovu poslušnost, i na sudove koji su pratili njihove prestupe. On ih podseća na činjenicu da su Jevreji izvedeni na čudesan način iz Egipta, pod zaštitom senovitog oblaka danju i stubom vatre noću. On prepričava kako je cela grupa bila tako bezbedno sprovedena kroz Crveno More, dok su Egipćani, pokušavajući da pređu na isti takav način, svi bili podavljani. Bog je u ovim delima priznao sav Izrael kao svoju crkvu. „I svi pojedose istu duhovnu hranu, i svi popiše isto duhovno piće. Pili su naime iz

duhovne stene koja ih je pratila — a ta Stena beše Hrist.“ Jevreji su, na svim svojim putovanjima, imali Hrista kao vođu. Udarena stena je bila tip Hrista, koji će biti ranjen za ljudske prestupe, da potok spasenja može teći do njih.

Bez obzira na naklonost koju je Bog pokazao Jevrejima, ipak zbog njihove zlobne požude za raskošima koje su ostavili u Egiptu, — zbog njihovih grehova i pobune, — Božiji sudovi su došli na njih. Apostol je nametnuo braći pouku da se nauči: „A ovo su bili primeri nama, da ne žudimo za zlim stvarima kao što su i oni zažudeli“.

Pavle nastavlja, dajući najuzvišenija upozorenja protiv idolopoklonstva, bludnosti i drskosti, što je učinilo da mnogi od Izraelaca padnu u pustinji. On navodi primere iz svete istorije da pokaže kako je ljubav prema lagodnosti i zadovoljstvu pripremila put za one grehe koji su izazvali приметnu Božiju osvetu. Kada su sinovi Izraelovi seli da jedu i piju, i ustali da igraju, tada su odbacili pravedan Božiji strah koji su osećali malo pre toga dok su slušali zakon sa Sinaja. Napravili su sebi zlatno tele da predstavlja Boga, i klanjali su mu se u svečanom verskom okupljanju. Ponovo, nakon uživanja u raskošnoj gozbi povezanoj sa obožavanjem Val-fegora mnogi od Jevreja su pali zbog bludnosti, i gnev Božiji se pokazao prema njima, i dvadeset-tri hiljade su bili ubijeni mačem na Božiju zapovest preko Mojsija.

Apostol preklinje Korinćane, „Zato ko misli da stoji, neka pazi da ne padne“. Postanu li hvalisavi i samouvereni, i zanemare da bdiju i da se mole, oni će pasti u mučan greh, i navući će na sebe Božiji gnev. Ipak Pavle ne želi da se oni pokore očaju i obeshrabrenju. Šta god bila njihova iskušenja ili njihove opasnosti, on ih uverava, „Veran je Bog, on neće dopustiti da budete kušani preko onoga što možete, nego će s kušnjom dati i izlaz da je možete podneti“.

Pavle je naložio svojoj braći da istražuju kakav uticaj njihove reči i dela imaju na druge, i da ne rade ništa, koliko god samo po sebi bilo nedužno, što bi izgledalo kao da odobrava idolopoklonstvo, ili što bi uvredilo savest onih koji bi mogli biti slabi u veri. „Dakle, bilo da jedete,

bilo da pijete, bilo da šta drugo činite — sve činite na slavu Božiju. Ne budite na spoticaj ni Jevrejima ni Grcima ni zajednici Božijoj.“

Apostolove reči upozorenja Korintskoj crkvi su primenjive za sva vremena, a posebno su prilagođene potrebama našeg vremena. Pod idolopoklonstvom on nije samo mislio na klanjanje idolima, već na sebičnost takođe, ljubav prema lagodnom, na zadovoljavanje apetita i strasti. Sve to dolazi sa idolopoklonstvom na čelu. Puko ispovedanje vere u Hrista, i hvalisavo znanje o istini, ne čine Hrišćanina. Religija koja gleda samo kako da zadovolji oko, uvo, i ukus, ili koja dozvoljava bilo kakvo štetno ugađanje sebi, nije Hristova religija. Ona je u skladu sa duhom sveta, i protivi se učenjima Svetih Pisama. Svečanosti i dešavanja zabave, u kojima zakleti članovi Hrišćanske crkve oponašaju običaje i uživaju u zadovoljstvima sveta, sačinjavaju bukvalan spoj sa Božijim neprijateljima.

Korinćani su naširoko napuštali jednostavnost vere i sklada crkve. Oni su nastavili da se okupljaju za bogoslužjenje, ali sa srcima koja su bila otuđena jedna od drugih. Oni su izopačili pravo značenje Gospodnje večere, u velikoj meri po uzoru na idolopokloničke gozbe. Oni su dolazili zajedno da slave Hristove patnje i smrt, ali su preokrenuli događaj u trenutak gošćenja i sebičnog uživanja.

Postalo je uobičajeno da se, pre nego što učestvuju u pričešću okupe za društvenom trpezom. Porodice koje su ispovedale veru donele su svoju sopstvenu hranu na mesto sastanka, i jele su je bez da učitivo sačekaju druge da budu spremni. Sveti običaj Gospodnje večere je bio, za bogate, pretvoren u proždrljivu gozbu; dok su siromašni bili primorani da pocrvene kada je njihova oskudna hrana dovedena u suprotnost sa skupim jelima njihove bogate braće.

Pavle je ukorio Korinćane što su učinili da Božija kuća bude mesto gošćenja i pijančenja, poput grupe idolopoklonika: „Pa zar nemate kuće da jedete i pijete? Ili zajednicu Božiju prezirete i sramotite one koji nemaju“? Javne religijske gozbe Grka su bile sprovedene na takav način, i to je bilo zbog praćenja saveta lažnih učitelja što su Hrišćani

bili navedeni da oponašaju njihov primer. Ti učitelji su počeli uveravajući ih da nije bilo pogrešno da prisustvuju idolopokloničkim gozabama, i konačno su uveli slične običaje u Hrišćansku crkvu.

Pavle je nastavio da daje nalog i cilj Gospodnje večere, i onda je upozorio svoju braću protiv izopačenja te svete naredbe: „Jer kad god jedete ovaj hleb i čašu ovu pijete, smrt Gospodnju pokazujete dok on ne dođe. Zato ko god jede ovaj hleb ili pije čašu Gospodnju nedostojno, biće kriv za telo i krv Gospodnju... Jer koji nedostojno jede i pije, sud sebi jede i pije, ne razlikujući telo Gospodnje“.

Apostol je tako nastojao, da na najodlučniji i upečatljiviji način, ispravi lažne i opasne zamisli i običaje koji su prevladavali u Korintskoj crkvi. On je govorio jasno, ipak sa ljubavlju za njihove duše. U njegovim upozorenjima i ukorima, svetlo sa Božijeg prestola je sijalo na njih, da otkrije skrivene grehe koji su prljali njihove živote i karaktere. Ipak kako će ono biti primljeno?

Dok je pisao Korinćanima, Pavle je čvrsto kontrolisao svoja osećanja; ali kada je pismo bilo poslato, došla je reakcija. On se plašio da ne rani previše duboko one kojima je želeo da bude od koristi. On se jako plašio daljeg otuđenja, i ponekad je čeznuo da povuče svoje reči. Sa drhtavom uznemirenošću čekao je da primi neke vesti o prijemu svoje poruke.

Oni koji su, kao apostol, osetili odgovornost za voljene crkve ili ustanove, mogu najbolje da cene njegovu obeshrabrenost duha i samooptuživanja. Božije slugе koje nose teret njegovog dela za ovo vreme, dele isto iskustvo rada, sukoba, i mučne brige koja je pala na sudbinu velikog apostola. Opterećeni podelama u crkvi, susreću se sa nezahvalnošću i izdajom od onih na koje oni gledaju sa saosećanjem i podrškom, pod snažnim utiskom opasnosti od crkava koje su utočište za bezakonje, primorani da nose blisko, prodorno svedočanstvo ukoravanja greha, i onda natovareni strahom da su se poneli sa prevelikom oštrinom, — verni vojnici krsta ne pronalaze odmor sa ove strane Neba.

POGLAVLJE XVI

DRUGA POSLANICA KORINĆANIMA

PAVLE je iz Efesa otišao u Troadu, sa istim ciljem koji je uvek bio pred njim, ciljem objavljivanja spasenja kroz Hrista ljudima. Bilo je to prilikom posete ovom gradu na prethodnom putovanju da su vizija o čoveku iz Makedonije i molećivi povik, „Pređi i pomози nam“, bili presudni za njega da propoveda jevanđelje u Evropi. Njegov ostanak u Troadi je zato bio skraćen, i bio je sprečen da radi tamo kao što je imao nameru; ali on naglašava da su mu sada bila otvorena vrata od Gospoda, i postavio je temelje crkvi, koja se brzo uvećavala.

Pavle je uputio Tita, po povratku iz Korinta, da mu se pridruži u Troadi, i iščekivao je dolazak tog voljenog saradnika, nadajući se da će dobiti neke vesti od Korintske crkve. Međutim sedmica za sedmicom je prolazila, a Tit nije došao. Apostolova zabrinutost je postala skoro nepodnošljiva. On kaže, „Nisam imao spokoja u duhu svom, zbog Tita, mog brata“. On je napustio Troadu, i otišao je u Filipu, gde je upoznao Timoteja, svog sina u jevanđelju.

Tu je bila crkva koja je dokazala svoju ljubav prema Hristovom jevanđelju svojom verom i delima. Braća nisu zastranila od svog poverenja u Gospodnjeg glasnika. Pavle, u svojoj poslanici Filipljanima, ne osuđuje ih, već govori reči toplog odobravanja. Istina jevanđelja ih je potpuno obratila. Ta crkva nije mogla biti sprečena od davanja donacija apostolu za njegovo izdržavanje dok je propovedao jevanđelje, iako je on više puta odbijao da prihvati njihovu velikodušnost. On je bio veoma istrajan u svojoj odlučnosti da sam

sebe izdržava, kako se njegovim neprijateljima ne bi mogla dati prilika da kažu da je on radio za svoju ličnu dobit. Međutim Filipljanima se nije mogla odbiti privilegija pomaganja Gospodnjem ambasadoru davanjem svojih sredstava da izađu u susret njegovim potrebama. Dvaput dok je on bio u Solunu, odmah nakon njihovog obraćenja, saletali su ga sa svojim darovima. Ponovo su mu poslali novčanu pomoć dok je on propovedao u Korintu, i radio da sam sebe izdržava. Takođe kada je apostol bio zatvorenik u Rimu, verna ljubav Filipljanske braće se ispoljila njihovom dobronamernom brigom za njegovu utehu.

Crkva u Filipi nije bila bogata. Pavle kaže za ovu braću: „Jer u velikoj kušnji, kroz nevolju, izobilje njihove radosti i duboko siromaštvo njihovo obilno urodi bogatstvom darežljivosti njihove. Svedočim da su prema svojoj mogućnosti, i preko mogućnosti, bili voljni davati, moleći nas mnogim molbama da primimo milost i zajedništvo služenja svetima. I ne samo kako se nadasmo nego sebe same najpre dadoše Gospodu, a potom i nama po volji Božijoj“.

Bio je to jedan od ciljeva apostola, na tom putovanju, da sakupi sredstva za novčano izdržavanje siromašnih svetih u Jerusalamu. On je uspostavio u Korintskoj crkvi, kao i u Galatiji, sistem sedmičnih priloga, i naložio je Titu, u svojoj poseti Korintu, da posveti posebnu pažnju prosleđivanju ovog dobronamernog poduhvata. Ne samo da je apostol bio podstaknut željom da olakša patnje svoje Jevrejske braće, već se on nadao da će ovo opipljivo izražavanje ljubavi i saosećanja Neznabožačkih obraćenika smekšati gorka osećanja koja su gajili prema njima mnogi od vernika u Judeji. Uprkos siromaštvu Filipljanske crkve, oni su se spremno pridružili apostolovom planu, i nagovarali su ga da prihvati njihovu pomoć za siromašne Hrišćane u Jerusalamu. Oni su imali najveće poverenje u njegovo poštenje i rasuđivanje, i smatrali su ga odgovarajućom osobom da preuzme brigu o njihovim darovima.

Filipljani se nisu čvrsto držali za svoju malu zemaljsku imovinu,

već su je smatrali svojom samo da bi je koristili u činjenju dobra. Oni su tako iskusili istinu Hristovih reči, „Blaženije je davati nego primati“. Oni su osećali da je Hristov cilj jednak svuda. Oni su se zato, u svom siromaštvu, osećali pozvanima da pomognu drugim crkvama koje su bile siromašnije nego oni sami.

Taj duh nepristrasne velikodušnosti treba da karakteriše crkve današnjice. Oni treba da neprestano drže na svojim dušama teret za napredovanje Božijeg cilja na bilo kom i svakom mestu. Dobročinstvo je sam temelj univerzuma. Bog je dobrotvor ljudske porodice. On je biće neiscrpne dobrote i ljubavi. Očeva ljubav prema čoveku je bila izražena u darivanju svog ljubljenog Sina da spasi rasu od propasti.

Hrist je dao svoj život za čoveka. On je bio vladar u Nebeskim dvorovima, ipak on je dobrovoljno napustio svoje bogatstvo i čast, i došao je na zemlju, postajući ponizan i skroman da bismo mi mogli biti bogati i srećni u Nebeskom kraljevstvu. Otkrivenje jevanđelja treba da vodi sve koji prihvate njegove svete istine da oponašaju velikog Uzora u činjenju dobrog, u blagosiljanju čovečanstva, i u življenju života samoodricanja i dobročinstva. Greh pohlepe se posebno osuđuje u Pismima. Svetovnost je u ratu sa pravim načelima Hrišćanstva. Život dobrotvornog rada je plod koji Hrišćansko drvo rađa.

Duboka tuga je i dalje počivala u Pavlovom umu i srcu zbog njegovog strahovanja u vezi sa Korinjskom crkvom. Dok je bio u Filipi započeo im je svoju drugu poslanicu; jer su oni visili kao težak teret na njegovoj duši. Obeshrabrenost duha od koje je apostol patio se, međutim, u velikoj meri pripisivala telesnim bolestima, koje su ga činile veoma nemirnim kada nije bio uključen u aktivnu službu. Međutim kada je radio za spasenje duša, on je bio nadmoćniji od fizičke slabosti. Osećao je da je bolest pod kojom je patio bila užasna prepreka za njega u njegovom velikom delu, i neprestano je molio Gospoda da ga izleči. Bog nije video pogodnim da odgovori na njegove molitve u vezi sa tim, iako mu je dao uverenje da božanska milost treba da bude dovoljna za njega.

Pavlovo opterećenje zbog Korinćana ga nije ostavilo dok nije došao do Makedonije, gde je sreo Tita. On izjavljuje, „Nikakvog spokoja nije imalo telo naše, nego bili smo nevoljama pritisnuti sa svih strana: spolja borbe, iznutra strepnje. Ali Bog, koji teši ponizne, uteši nas dolaskom Titovim“. Izveštaj ovog vernog glasnika je veoma umirio Pavlov um. Tit ga je uverio da se veći deo Korintske crkve pokorio nalogu apostola, i da je dao dokaz najdubljeg pokajanja za grehe koji su doneli sramotu Hrišćanstvu. Oni su odmah odvojili od svoje zajednice one koji su zgrešili, i koji su gledali da opravdaju svoj pokvareni običaj. Oni su isto plemenito odgovorili na molbu u ime siromašnih svetih u Jerusalimu.

U ovoj drugoj poslanici crkvi, apostol je izrazio svoju radost zbog dobrog dela koje je u njima bilo učinjeno: „Jer ako sam vas i ožalostio poslanicom, nije mi žao ako sam i požalio“, — kada je bio mučen strahom da će njegove reči biti prezrene, i napola žalio što je pisao tako odlučno i oštro. On nastavlja: „Sada se radujem, ne što ste se ožalostili, nego što ste se ožalostili na pokajanje. Jer ožalostili ste se po Bogu, tako da od nas ni u čemu niste primili štetu. Jer žalost po Bogu rađa pokajanjem na spasenje, a to nije za žaljenje“. To pokajanje koje je proizvedeno uticajem božanske sile na srce, dovešće do priznanja i ostavljanja greha. Takvi su bili plodovi za koje je apostol izjavio da su se pokazali od Korintske crkve: „Kolikom to u vama urodi gorljivošću, pa opravdavanjem, pa ogorčenjem, pa strahom, pa težnjom, pa revnošću“.

Ipak postojala je neznatna manjina Korinćana koji su se tvrdoglavo opirali svim naporima apostola za pročišćenjem crkve; ali njihov pravac je bio takav da niko od njih nije mogao biti prevaren od njih. Oni su pokazali najogorčeniji duh, i bili su drski u optuživanju Pavla, optužujući ga da ima koristoljubive motive, i lukavstvo u propovedanju jevanđelja i u ophođenju sa crkvama. Oni su ga optužili da je primio ličnu korist od sredstava priloženih od braće za razne dobrotvorne svrhe. Sa druge strane, neki su osporavali njegova prava

na apostolstvo, jer on nije zahtevao izdržavanje od crkava koje je podigao. Tako su optužbe njegovih protivnika bile u suprotnosti, i bez trunke osnove.

Upravo takve nerazumne osobe ćemo sresti u naše vreme, ljude koji postavljaju sebe protiv napretka Božijeg dela, dok se izjašnjavaju da veruju u istinu. Oni odbijaju da dođu u sklad sa telom crkve, teret njihovog dela je da analiziraju do najsitnijih detalja karaktere svoje braće, do podižu mračne sumnje, i šire skrivene nagoveštaje. Mnoge iskrene osobe su prevarene od ovih klevetnika, čije namere se ne primećuju tako lako kao što bi se primetile ako bi klevetnik iznosio gole neistine.

Pavle, u svojoj drugoj poslanici Korinćanima, izražava svoju veru i nadu u tu crkvu, da, pošto su pretrpeli poniženje Hrista radi, neće biti ostavljeni u teškoćama i iskušenjima bez utehe. Većina crkve je bila verna načelu, i čvrstog poštenja; delili su tuge i zabrinutost svog oca u jevanđelju, i veoma žalili grehe nekih koji su ispovedali Hrišćansku veru.

Pavle je obavestio Korinćane o svojim nevoljama u Aziji, gde, on kaže, „Bili smo prekomerno — preko snage — opterećeni, pa smo već strepili i za život“. U svojoj prvoj poslanici on govori o borbi sa zverima u Efesu. On tako govori o fanatičnoj rulji koja je tražila njegov život. Oni su zaista bili više kao besne divlje zveri nego kao ljudi. Sa zahvalnošću Bogu, Pavle se osvrće na svoju opasnost i na svoje izbavljenje. Mislio je kada je bio u Efesu, da će se njegov život korisnosti uskoro završiti, da će obećanje koje mu je dato da će na kraju umreti za svoju veru, biti ispunjeno. Međutim Bog ga je sačuvao, i njegovo izuzetno izbavljenje učinilo je da se on nada da njegovom radu nije kraj.

Pavle spominje svoju nevolju tereta crkava. Pritisak je nekada bio toliko velik da ga je on mogao jedva izdržati. Spoljašnje opasnosti i unutrašnji strahovi su ga uznemiravali izvan njegove sopstvene sile da podnese. Lažni učitelji su učinili da njegova braća imaju

predrasude prema njemu; podneli su lažne optužbe protiv njega da unište njegov uticaj među crkvama koje je on podigao. Međutim, usred svih njegovih progonstava i obeshrabrenja, on se mogao radovati u utehi koju je našao u Hristu.

Njegova savest ga nije optužila za nepoštenje ili za neverstvo njegovom poverenju. Za njega je bio uzrok radosti što mu je, milošću Božijom, omogućeno da radi u službi, ne koristeći svoju prirodnu rečitost, da prima hvalu od ljudi, već sa jednostavnošću i čistotom, u Duhu Božijem, njegov jedini cilj je dobro duša. Strah od Boga je uvek bio pred njim; Hristova ljubav ga je uvek održavala. On se nije pretvarao, on nije radio da ostvari čast, ili reputaciju za mudrost. Mudrost koja mu je data od Boga je primenjivao da spasi duše iz tame zablude i sujeverja, i da osnaži i izgradi crkve u najsvetijoj veri.

On je pazio na duše kao neko ko mora podneti račun Bogu. On nije bio odvrćen od svoje namere protivljenjem, neistinama, predrasudama svoje braće, ili progonstvom svojih neprijatelja. On je dao svoju nesebičnu ljubav i trud podjednako svim delovima sveta koje je posetio. On je propovedao Hrista sa iskrenošću i jednostavnošću, i crkva u Korintu nije mogla dokazati nikakve optužbe protiv njega.

On se poziva na obećanje koje im je dao, što znači da će ih posetiti pre odlaska u Makedoniju. On im kaže da mu Bog nije dozvolio da ih poseti u skladu sa svojom namerom; jer bi njegovo prisustvo u to vreme izazvalo krizu koja bi mogla ugroziti duše. Da ih je on odmah posetio nakon odlaska iz Efesa, ne bi mogao obuzdati ukor koji je njihov pravac zaslužio. Da su mu se oni tada oduprli, Božija sila bi, preko njega došla na zle radnike. Bog je video da takav tok nije prikladan u to vreme, i vodio je svog slugu u drugom pravcu. On je napisao svoju prvu poslanicu da iznese pred njih zlo njihovog pravca, da bi oni mogli da pokažu pokajanje, i preduzme mere protiv onih koji su sramotili crkvu svojim razvratnim ponašanjem.

Zbog Božijeg saveta je on bio odvrćen od svoje prvobitne namere da ih poseti, tako da kada ode kod njih, to neće biti sa palicom ukora,

već sa ljubavlju, odobravanjem, i duhom poniznosti. On je osetio da se više može postići njegovim pismom nego njegovim prisustvom u to vreme. On ih je opomenuo da odstrane zla koja postoje među njima, pre nego što on lično treba da poseti Korint.

Njegovo saosećanje za njih se ispoljilo njegovim savetom da oni kojima su se pozabavili zbog njihovih greha, pošto su dali dokaz svog pokajanja, trebaju biti primljeni sa ljubavlju i blagošću. Bili su slobodni da deluju u njegovo ime prema grešniku koji se kaje. Ako oni mogu oprostiti i prihvatiti pokajnika, on će, delujući u Hristovo ime, odobriti njihovo delo. Tako apostol pokazuje svoje poverenje u mudrost crkve, i prepoznaje njihov autoritetristov da ponovo prime u svoju zajednicu one koji su oštetili cilj svojim zlim putem, ali su se sada zaista pokajali.

Pavlovi protivnici u crkvi su iskoristili protiv njega njegov propust da poseti Korint u skladu sa svojim obećanjem, i navodili razloge da je on nedosledan i neodlučan, menjajući svoje planove prema svojoj pogodnosti ili sklonosti. Međutim apostol dostojanstveno uverava svoju Korintsku braću da su izveštaji netačni, i da njihovo znanje o njemu treba da ih ubedi u njihovu nepravdu. Njegova promena namere, gledana sa bilo čije tačke gledišta, nije bila dokaz da je njegova doktrina nesigurna. Pošto je Bog iskren i veran, Pavlovo propovedanje nije bilo nesigurno ili kontradiktorno. Nakon što je on jednom objavio Hristovu doktrinu, on je rekao da u Hristu, i nikada posle nije rekao ne; ili, drugim rečima, nikada nije porekao nijednu stavku koju je uspostavio Božijom rečju. Njegovo svedočanstvo je bilo direktno, ujednačeno, i skladno, i služilo je za primer njegovim sopstvenim životom.

On i njegovi saradnici su bili, u svojim poučavanjima i doktrinama, nepromenjivi. Njihov pravac je bio dosledan i nepokolebljiv. Oni su uvek uveravali svoje slušaocce da se spasenje može naći samo u Hristu. Što se tiče običaja i obreda, apostol je izjavio da je on mudro prilazio ljudima u skladu sa znanjem koje su imali, da se niko ne

može odvratiti od istine nametanjem onoga što nije od suštinskog značaja. On ih je pažljivo poučio u zaista suštinskim pitanjima vere.

Apostol izjavljuje da njihovo verovanje u istine jevanđelja nije posledica mudrosti reči njihovih učitelja. Nikakva ljudska sila nije učinila veliku promenu. Oni nisu bili obraćeni iz neznaboštva u Pavla ili u bilo kog drugog čoveka, već u Hrišćanstvo. Bog ih je prihvatio i učinio ih je svojom decom, utiskujući svoje božansko obličje na njihova srca kroz preobražavajuću silu njegovog Duha i milosti. Međutim bilo je neophodno da oni među njima koji su izopačili Hristovo jevanđelje, i iskvarili čistu doktrinu učenu od njega, budu ukoreni, da bi se sprečili da kvare druge, i da svi mogu biti upozoreni videvši da je Božije neodobravanje na tim neprijateljima vere.

Nakon što je obavestio svoju braću o svojoj velikoj zabrinutosti za njih, i o olakšanju koje je iskusio dolaskom Tita, apostol se oglasio glasom hvale i pobede: „Ali hvala Bogu koji nas u Hristu uvek vodi u pobedu i kroz nas širi miris svoje spoznaje na svakome mestu. Jer Hristov smo miomiris Bogu i među onima koji se spasavaju i među onima koji propadaju“. Slika u apostolovom umu je bila slika generala koji se vraćao iz pobedonosnog rata, praćen povorkom zarobljenika, prema običaju tog vremena. U takvim prilikama bilo je osoba postavljenih da budu nosioci tamjana. Dok je vojska pobedonosno marširala kući, aromatični mirisi, znak pobede, bili su za zarobljenike određene da umru miris smrti, jer im je to pokazivalo da se približavaju trenutku svog pogubljenja. Međutim onim zatvorenicima koji su pronašli naklonost svojih porobljivača, i čiji životi će biti pošteđeni, bio je to miris života, jer im je to pokazivalo da je njihova sloboda bila blizu.

Pavle je bio vatreni protivnik jevanđelja, ali je on bio osvojen svetlom sa Neba, i pokorio se da bude Hristov zarobljenik. On je postao nosilac tamjana, označavajući Hristovu pobedu nad svojim neprijateljima. Pavle je sada bio pun nade i slave. On je osećao da Sotona neće pobediti Božije delo. Slavljenje i zahvalnost njegovog srca izlili su

se kao skupoceno mirisno ulje. Odlučio je da Isusovo ime i spasenje treba da se šire od njega kao slatki miris. On i njegovi saradnici bi proslavili svoju pobjedu nad Hristovim neprijateljima i istinu. Oni bi pristupili svojim dužnostima sa novim žarom i hrabrošću da šire znanje o Hristu, kao mlaz aromatičnog tamjana, po svetu. Onima koji bi prihvatili Hrista, poruka bi bila miris života za život; ali onima koji bi istrajali u neverovanju, bila bi miris smrti za smrt.

Pavle, osećajući ogroman značaj dela, uzvikuje, „A ko je sposoban za to“? Ko je sposoban da propoveda Hrista na takav način da njegovi neprijatelji nemaju pravedan razlog da preziru njega ili poruku koju on nosi? Pavle bi utisnuo na vernike dostojanstvenu odgovornost jevanđeoske službe. Vernost u propovedanju reči, spojena sa čistim i doslednim životom, bi sama učinila napore propovednika prihvatljivim Bogu, i korisnim za duše. Službenici našeg vremena, opterećeni osećajem veličine dela, mogu sasvim da uzviknu, sa apostolom, „A ko je sposoban za to“?

POGLAVLJE XVII

PAVLE PONOVO POSEĆUJE KORINT

BILA je jesen kada je Pavle ponovo posetio Korint. Dok je posmatrao Korinške tornjeve i visoku tvrđavu u daljini, oblaci koji su okruživali planine i bacali senku nad gradom ispod, činili su se odgovarajućim simbolom zablude i nemoralna koji su pretili napretku Hrišćanske crkve na tom mestu. Pavlov um je bio uznemiren sukobljavajućim mislima. Trebao je da upozna svoju decu u veri jevanđelja. Neki od njih su bili krivi za teške grehe. Neki od njegovih bivših prijatelja su zaboravili njegovu ljubav i ugodno prijateljstvo i poverenje ranijih dana. Oni su postali njegovi neprijatelji, i ispitivali su i osporavali da li je bio pravi Hristov apostol, kome je povereno jevanđelje. Iako se većina crkve odvrtila od svojih grehova i pokorila Pavlovim zapovestima, ipak to nije moglo biti sa njima u potpunosti kao što je bilo pre njihovog nemoralna. Nije moglo da postoji to zajedništvo, ljubav, i poverenje između učitelja i ljudi, kao prilikom njegove ranije posete.

Bilo je još uvek nekih u crkvi, koji su, kada su ukoreni od apostola, istrajali na svom grešnom putu, prezirući njegova upozorenja i prkoseći njegovom autoritetu. Došlo je vreme kada on mora preduzeti odlučne mere da uguši to protivljenje. On je upozorio Korinćane o svojoj nameri da dođe i pozabavi se lično sa upornim prestupnicima: „Pišem onima koji su pre sagrešili i svima ostalima: ako opet dođem, neću štedeti. Jer tražite dokaz da u meni govori Hrist“. On je odlagao svoj dolazak, da im da vreme za razmatranje i

pokajanje. Međutim sada svi koji su nastavili sa putevima zablude i greha, moraju se razdvojiti od Hristove crkve. Oni su optužili Pavla za plašljivost i slabost zbog njegovog dugog uzdržavanja kroz ljubav za njihove duše. On bi sada bio primoran da sledi tok koji bi odbacio ovu optužbu.

Dok se Pavle tako približavao Korintu, koliko je upečatljiva bila suprotnost završetku ranijeg putovanja, kada se Savle, „odišući pretnjom i ubistvom protiv učenika Gospodnjih“, približavao Damasku! Koliko su ekstremno drugačiji izgled, namere, i duh Savla i Pavla! Tada mu je bio poveren mač svetovne vlasti, bio je agent Sanedrina, Jevrejski inkvizitor, istrebljivač jeretika, tražeći žrtve da ih uhapsi, išiba, ili da kamenuje. Ispunjen ponosom, jahao je prema Damasku, sa slugama pod njegovom komandom da isporuči svoje zatvorenika u Jerusalim. Sada je on putovao peške, bez spoljnjeg čina ili vlasti, i bez službenika pravde koji bi izvršavali njegove naloge. Najviše što može da uradi da kazni one koji zanemaruju njegov autoritet, je da ih odvoji od društva čiji članovi se svuda smatraju neukima i degradiranima. Njegovi neprijatelji izjavljuju da je njegovo telesno prisustvo slabo, a njegov govor sraman. Ipak apostol nije bio tako nemoćan, kako je predstavljen. On nosi ovlašćenje Kralja nad kraljevima. Celo Nebo je angažovano da ga podrži. Njegova oružja nisu telesna, već silna kroz Boga da zbacе tvrđavu greha i Sotone.

Došlo je do isto tako velike promene u duhu apostola kao u njegovom spoljašnjem izgledu. Tada je on „odisao pretnjom i ubistvom protiv učenika“; on „je pustošio crkvu“; on je „odvlačio i muškarce i žene pa ih je predavao u tamnicu“; on ih je „prisiljavao da hule“; bio je „prekomerno besan“ na sve koji su poštovali Isusovo ime. Njegovo srce je bilo ispunjeno gorčinom, zlobom, i mržnjom; ipak on je bio u tolikoj zabludi da je zamišljao sebe kako služi Bogu, dok je u stvarnosti vršio Sotonino delo. Sada je ponosna, strastvena Savlova priroda bila preobražena Hristovom milošću. Njegovo srce je osećalo ljubav prema njegovim najgorčenijim protivnicima. Pomisao da im izaziva bol,

ispunjava ga sa tugom. On je pisao svojoj braći, „Jer ako ja vas žalostim, a ko je taj koji mene razveseljava“? Preklinjao ih je da ga poštede neophodnosti oštrog ophođenja prema njima. Sve što je bilo dobro i plemenito u Savlovom karakteru je ostalo, isti žar gori na oltaru njegovog srca; ali je bio pročišćen, i sveto posvećen Hristovoj službi.

Pavla je do Korinta pratila mala grupa saradnika, od kojih su neki bili njegovi saputnici tokom meseci provedenih u Makedoniji, i njegovi pomagači u skupljanju sredstava za crkvu u Jerusalimu. On se mogao osloniti na tu braću za saosećanje i podršku u sadašnjoj krizi. Iako je stanje Korintske crkve bilo u nekim pogledima bolno i obeshrabrujuće, bilo je isto razloga za radost i zahvalnost. Mnogi koji su jednom bili iskvareni i ponižavajući obožavatelji idola, bili su sada iskreni i ponizni Hristovi sledbenici. Nemali broj je još uvek smatrao apostola sa toplom ljubavlju, kao onog koji im je prvi doneo dragocenu svetlost jevanđelja. Kada je on još jednom pozdravio te učenike, i video dokaz njihove vernosti i revnosti, osetio je da njegov trud nije bio uzaludan. U društvu svojih voljenih saputnika i tih vernih obraćenika, njegov iscrpljeni i izmučeni duh je pronašao odmor i ohrabrenje.

Tri meseca je Pavle ostao u Korintu. Tokom tog perioda on ne samo da je radio neumorno za crkvu u tom gradu, već je i našao vremena da se raduje širim misijama, i da se pripremi za nova osvajanja. Njegove misli su još bile zaokupljene sa njegovim zamišljenim putovanjem od Jerusalim do Rima. Da vidi Hrišćansku veru čvrsto utemeljenu u velikom centru poznatog sveta, bila je jedna od njegovih najdražih nada i najdražih planova. Crkva je već bila podignuta u Rimu, i apostol je imao želju da obezbedi njihovu saradnju u delu za koje se nadao da će ga ostvariti. Da bi pripremio put za svoj rad među tom braćom, još uvek strancima, obratio im se pismom, najavljujući svoju nameru da poseti Rim, i takođe da uz njihovu pomoć postavi zastavu krsta u Španiji.

U svojoj Poslanici Rimljanima, Pavle je izneo velika načela jevanđelja za koja se nadao da će ih predstaviti lično. On je naglasio

svoj stav po pitanjima koja uznemiravaju Jevrejske i Neznabožačke crkve, i pokazao da su nade i obećanja koja su jednom pripadala posebno Jevrejima sada bila ponuđena Neznabošcima. Sa velikom jasnoćom i silom on je predstavio doktrinu o opravdanju verom u Hrista. Dok se obraćao Rimskim Hrišćanima, Pavle je zamislio da pouči isto druge crkve; ali kako je malo mogao predvideti dalekosežući uticaj svojih reči! Velika istina o opravdanju verom, kako je izneta u ovoj poslanici, stajala je kroz sve vekove kao moćni svetionik da vodi pokajanog grešnika na put života. To svetlo je rasulo tamu koja je obavila Luterov um, i otkrila mu je silu Hristove krvi da čisti od greha. Vodilo je hiljade grehom opterećenih duša ka istom izvoru oprostaja i mira. Svaki Hrišćanin ima razlog da zahvali Bogu za tu poslanicu Rimskoj crkvi.

Dok je Pavle gledao sa zanimanjem i nadom nova polja rada na zapadu, imao je razloga za ozbiljnu strepnju u vezi sa poljima svog prethodnog rada na istoku. Stigle su vesti u Korint iz crkava u Galatiji, otkrivajući stanje velike zbrke, i čak potpunog otpadništva. Judaistički učitelji su se protivili delu apostola, i gledali su da unište plod njegovog rada.

U skoro svakoj crkvi bilo je nekih članova koji su bili Jevreji po rođenju. U tim obraćenicima Jevrejski učitelji su pronašli spreman pristup, i preko njih su ostvarili uporište u crkvama. Bilo je nemoguće, argumentima iz Pisma, oboriti doktrine poučavane od Pavla; zato su oni pribegli najnesavesnijim merama da se suprotstave njegovom uticaju i da oslabe njegov autoritet. Oni su objavili da on nije bio Isusov učenik, i da nije primio ovlašćenje od njega; a ipak se usudio da poučava doktrine koje se direktno protive onima koje su držali Petar, Jakov, i drugi apostoli. Tako su izaslanici Judajzma uspeli da otuđe mnoge od Hrišćanskih obraćenika od svog učitelja u jevanđelju. Ostvarivši tu nameru, oni su ih naveli da se vrate svetkovanju obrednog zakona kao suštinskog za spasenje. Vera u Hrista, i poslušnost zakonu deset zapovesti, smatrani su kao od

manjeg značaja. Podela, jeres, i senzualizam su brzo dobijali uporište među vernicima u Galatiji.

Pavlova duša se uznemirila kada je video zla koja su ubrzano pretela da unište te crkve. On je odmah pisao Galatima, razotkrivajući njihove lažne teorije, i sa velikom oštrinom je ukoravao one koji su otpali od vere.

U uvodu svoje poslanice, on je branio svoj sopstveni položaj apostola, „ne od ljudi niti po čoveku, nego po Isusu Hristu i Bogu Ocu koji ga vaskrsnu iz mrtvih“. On je bio ovlašćen od najvišeg autoriteta, ne na zemlji, nego na Nebu. Nakon davanja svog pozdrava crkvi, on im se oštro obratio: „Čudim se da se od Onoga koji vas pozva milošću Hristovom tako brzo odmećete u drugo jevanđelje. Nekog drugog i nema“. Doktrine koje su Galaćani primili, ne mogu se u bilo kom smislu nazvati jevanđelje; one su bile učenja ljudi, i bile su direktno suprotstavljene doktrinama koje je poučavao Hrist.

Apostol nastavlja: „Ima samo nekih koji vas zbunjuju i hoće da izvrnu jevanđelje Hristovo. Ali i kad bismo vam mi, ili kad bi vam anđeo sa neba propovedao jevanđelje mimo onoga koje vam propovedamo, neka je proklet“!

Koliko je drugačiji od njegovog načina pisanja Korintskoj crkvi pravac koji on sledi prema Galatima! Baveći se prethodnima, on pokazuje veliki oprez i nežnost, dok druge ukorava sa grubom oštrinom. Korinćani su bili nadvladani iskušenjem, i prevareni dovrtljivim sofizmom učitelja koji su iznosili zablude pod maskom istine. Oni su postali zbunjeni i zavedeni. Da bi ih naučio da razlikuju pogrešno od ispravnog, zahtevao se veliki oprez i strpljenje kod njihovog učitelja. Grubost ili nepromišljena žurba bi uništili njegov uticaj nad onima kojima je gledao da bude od koristi.

U Galatskim crkvama, otvorena, neskrivena zabluda je potisnula veru jevanđelja. Hrist, pravi temelj, je bio praktično odbačen zbog zastarelih obreda Judaizma. Apostol je video da bi te crkve bile spašene od opasnog uticaja koji im je pretio, najodlučnije mere se

moraju preduzeti, najoštrija upozorenja dati, da se dovedu u osećaj svog pravog stanja.

Da bi se postupalo mudro sa različitim vrstama umova, pod raznim okolnostima i uslovima, je delo koje zahteva mudrost i rasuđivanje, prosvetljene i posvećene Božijim Duhom. Hristov propovednik treba da nauči značaj prilagođavanja svog rada stanju onih za koje gleda da im bude od koristi. Nežnost, strpljenje, odlučnost, i čvrstina su jednako potrebni; ali oni treba da se primenjuju sa ispravnim rasuđivanjem. Jedino održavanjem bliske veze sa Bogom njegove sluge mogu da se nadaju da će se razumno suočiti sa iskušenjima i teškoćama koje se još uvek javljaju u crkvama.

Pavle je izneo Galatima Hristovo jevanđelje u njegovoj čistoći. Njegova učenja su bila u skladu sa Pismima; i Sveti Duh je svedočio njegovom radu. Dakle upozorio je svoju braću da ne slušaju ništa što bi poricalo istinu koju su naučili.

Apostol se vraća na svoje sopstveno iskustvo, o kojem su Galati bili prethodno obavešteni. On ih podseća na svoje iskustvo u Jevrejskom učenju, i na svoju revnost za njihovu religiju. Još u ranoj mladosti postigao je da se istakne kao sposoban i revan branilac Jevrejske vere. Međutim kada mu se Hrist otkrio, on je odmah odbacio sve svoje potencijalne počasti i prednosti, i posvetio je svoj život propovedanju krsta. On se obraća svojoj braći da odluče da li je on u svemu ovome mogao biti pokrenut bilo kakvim svetovnim ili sebičnim motivom. On im zatim pokazuje da nakon svog obraćenja nije imao priliku da primi uput od čoveka. Doktrine koje je on propovedao otkrivene su mu od Gospoda Isusa Hrista. Nakon vizije u Damasku, Pavle se povukao u Arabiju, radi druženja sa Bogom. Tek kada su prošle tri godine otišao je u Jerusalim; i onda je ostao samo petnaest dana, zatim je otišao da propoveda jevanđelje Neznabošcima. On izjavljuje da je bio „nepoznat judejskim crkvama koje su u Hristu, već su samo čuli: ‘Onaj koji nas je nekada progonio sada jevanđeljem propoveda veru koju je nekad pustošio’ i slavili su Boga zbog mene“.

Tako osvrćući se na svoju istoriju, apostol gleda da učini očiglednim svima da je posebnim pokazivanjem Božije sile on bio vođen da primeti i shvati velike istine jevanđelja, kako su predstavljene u pismima Starog Zaveta i otelotvorene u Hristovom životu na zemlji. Bilo je to znanje primljeno od Boga lično što je navelo Pavla da upozori i savetuje Galate na taj dostojanstven i pozitivan način. On nije izneo jevanđelje u oklevanju i sumnji, već sa uverenjem rešenog osvedočenja i potpunog znanja. U svojoj poslanici on jasno označava razliku između poučavanja od čoveka i primanja pouke direktno od Hrista.

Apostol je podsticao Galate, kao njihov jedini siguran put, da napuste lažne vođe od kojih su bili zavedeni, i da se vrate veri koju su primili od Izvora istine i mudrosti. Ti lažni učitelji su bili licemerni, nepromenjivi ljudi; nesveti u srcu, i pokvareni u životu. Njihova religija se sastojala od serija obreda, čijim su izvođenjem očekivali da dobiju Božiju naklonost. Nisu uživali u doktrini koja je poučavala, „ako se ko ne rodi ponovo, ne može videti kraljevstvo Božije“. Takva religija je zahtevala preveliku žrtvu. Zato su se držali svojih zabluda, obmanjujući sami sebe, i obmanjujući druge.

Da zameni spoljnim formama religije svetost srca i života, je i dalje ugodno za neobnovljenu prirodu kao u vreme apostola. Iz tog razloga, lažni učitelji su se gomilali, i ljudi su slušali željno njihove varljive doktrine. Sotonin je proračunat napor da odvrati umove ljudi od jedinog puta spasenja, — vere u Hrista, i poslušnosti Božijem zakonu. U svakom dobu zakleti neprijatelj prilagođava svoja iskušenja predrasudama ili sklonostima ljudi. U apostolska vremena on je naveo Jevreje da uzvise obredni zakon, i odbace Hrista; u sadašnje vreme on navodi mnoge takozvane Hrišćane, pod izgovorom da poštuju Hrista, da bace prezir na moralni zakon, i da uče da se njegova pravila mogu kršiti nekažnjeno. Dužnost je svakog vernog Božijeg sluga, da se čvrsto i odlučno odupre tim izopačenicima vere, i da neustrašivo razotkrije njihove zablude rečju istine.

Pavle nastavlja da brani svoj položaj Hristovog apostola, ne voljom ljudi, već Božijom silom. On opisuje posetu Jerusalimu da bi obezbedio rešenje upravo tih pitanja koja sada muče crkve u Galatiji, o tome da li Neznabošci treba da se potčine obrezivanju i držanju obrednog zakona. To je bio jedini slučaj u kojem se on prepustio rasuđivanju drugih apostola kao nadmoćnijem od njegovog sopstvenog. On je prvo tražio privatni razgovor, u kojem je postavio stvar sa svim njenim pravicima pred vodećim apostolima, Petrom, Jakovom, i Jovanom. Sa dalekosežućom mudrošću on je zaključio da ako se ti ljudi mogu navesti da zauzmu ispravan stav, sve bi bilo na dobitku. Da je prvo izneo pitanje pred celim zborom, postojala bi podela mišljenja. Snažna predrasuda već pokrenuta jer on nije nametnuo obrezanje Neznabošcima, navela bi mnoge da zauzmu stav protiv njega. Tako bi cilj njegove posete bio poražen, i njegova korisnost u većoj meri onemogućena. Međutim trojica vodećih apostola, protiv kojih takva predrasuda nije postojala, nakon što su sami pridobijeni za pravi stav, izneli su stvar pred zbor, i zadobili od svih saglasnost u odluci da ostave Neznabošce slobodne od obaveza obrednog zakona.

Pavle je dalje osporio optužbe svojih neprijatelja, pokazujući da je njegov položaj Hristovog apostola bio priznat od zbora u Jerusalimu, i da je u svom radu među Neznabošcima bio u skladu sa odlukama tog zbora. Oni koji su gledali da unište njegov uticaj, izjašnjavali su se da priznaju Petra, Jakova, i Jovana kao stubove crkve. Oni su neprestano veličali te apostole, i nastojali su da dokažu da su oni nadmoćniji od Pavla po položaju i autoritetu. Međutim Pavle je pokazao da njegovi neprijatelji ne mogu opravdati svoj pravac pretvarajući se da ih je briga za te apostole. Iako ih je poštovao kao verne Hristove propovednike, pokazao je da oni nisu pokušali da ga pouče, niti su ga oni ovlastili da propoveda jevanđelje. Oni su bili ubeđeni da ga je Bog pozvao da iznese istinu Neznabošcima, kao što je odredio Petra da posebno ide Jevrejima. Zato su oni priznali pred zborom Pavlovo božansko ovlašćenje, i primili su ga kao saradnika

sa jednakim položajem kao i oni sami.

Ne da bi uzvisio sebe, već da bi veličao Božiju milost, Pavle je tako izneo onima koji su negirali njegovo apostolstvo, dokaz da on „ni u čemu nije manji od glavnih apostola“. Oni koji su gledali da omalovaže njegov poziv i njegovo delo borili su se protiv Hrista, čija milost i sila su se pokazali kroz Pavla. Zato je apostol osetio da je primoran, protivljenjem svojih neprijatelja, i čak i pravcem svoje braće, da zauzme odlučujući stav da održi svoj položaj i autoritet.

POGLAVLJE XVIII

PAVLOVO POSLEDNJE PUTOVANJE U JERUSALIM

PAVLE je veoma želeo da dođe do Jerusalima pre pashe, pošto bi onda imao priliku da sretne ljude koji dolaze iz svih delova sveta da prisustvuju prazniku. On je imao stalnu nadu da na neki način može biti oruđe u uklanjanju predrasude svojih zemljaka, kako bi oni mogli prihvatiti dragoceno svetlo jevanđelja. On je isto bio željan da sretne crkvu u Jerusalimu, i odnese im darove donirane od drugih crkava siromašnoj braći u Judeji. I on se nadao, u ovoj poseti, da će doneti čvršće Hrišćansko zajedništvo između Jevrejskih i Neznabožačkih obraćenika u veru.

Završivši svoje delo u Korintu, odlučio je da plovi direktno u jednu od luka na obali Palestine. Sve je već bio dogovorio, i spremao se da se ukrca na brod, kada je obavešten o zaveri pripremljenoj od Jevreja da mu oduzmu život. Ti protivnici vere su bili osujećeni u svim svojim naporima da prekinu apostolovo delo. Od neuspelog pokušaja da obezbede njegovu osudu od Galiona, pet godina ranije, bili su neuspešni da pokrenu narod ili vladare protiv njega. Delo jevanđelja je napredovalo, uprkos svom njihovom protivljenju. Iz svakog kraja tu su stizali izveštaji o širenju nove doktrine kojom su Jevreji bili oslobođeni od svojih karakterističnih običaja, a Neznabošci priznavani da dele jednake prednosti kao deca Avramova. Uspeh koji je pratio propovedanje ove doktrine, koju sa svom svojom mržnjom oni nisu mogli da ospore, zapanjio je Jevreje do ludila. Pavle je u svom propovedanju u Korintu izneo iste argumente koje je tako snažno podsticao u svojim

poslanicama. Njegova jaka izjava, „Tu nema Grk i Jevrej, obrezanje i neobrezanje“, smatrana je od njegovih neprijatelja kao drsko huljenje. Oni su odlučili da njegov glas treba biti ućutkan. Dok je bio pod zaštitom Rimskih vlasti, ne bi bilo mudro uznemiravati ga; ali oni će imati svoju osvetu čim brod bude napustio obalu. Ne bi bila teška stvar da se potplate kapetan ili mornari da počine bilo koje delo nasilja.

Nakon što je primio upozorenje o zaveri, Pavle je odlučio da promeni svoj pravac, i da ide okolo preko Makedonije, praćen dovoljnim brojem braće da ga zaštite. Moralo se odustati od njegovog plana da stigne u Jerusalem do pashe, ali se nadao da će biti tamo na Pedesetnicu. Preovlađujuće Proviđenje je dopustilo da apostol bude zadržan tom prilikom, jer da je on bio prisutan na pashi, bio bi optužen za podsticanje pobune i masakra koji je bio izazvan zahtevima Egipatskog varalice koji je tvrdio da je Mesija.

U Filipi se Pavle zadržao da svetkuje pashu. Samo je Luka ostao sa njim, drugi članovi grupe su nastavili dalje do Troade da ga čekaju tamo. Filipljani su bili najljubazniji i najiskreniji među apostolovim obraćenicima, i on je uživao sa njima u mirnoj i srećnoj poseti tokom osam dana praznika.

Put iz Filipe je bio obustavljen nepovoljnim vetrovima, tako da je pet dana umesto dva, što je bilo uobičajeno vreme, bilo potrebno da se dođe do Troade. Tu je Pavle ostao sedam dana, i kao što je bio njegov običaj, unapredio je priliku da ohrabri i osnaži vernike.

Poslednje večeri svog boravka sa njima, braća se „sastadoše razlomiti hleb“. Činjenica da se njihov voljeni učitelj spremao da ode, sazvala je veće društvo nego ranije. Okupili su se u gornjoj sobi na trećem spratu, najhladnijem i najprijatnijem mestu za takvo okupljanje na to toplo prolećno veče. Noći su tada bile mračne, ali je mnogo svetla svetlelo u sobi. Pavlov um je bio pritisnut osećajem opasnosti koje su ga čekale, i neizvesnosti da će se opet sresti sa svojom braćom; imao je stvari od velikog interesa i značaja da iznese pred njih; i u iskrenosti svoje ljubavi i brige za njih, propovedao je do ponoći.

Na širokom pragu prozora čiji su kapci bili širom otvoreni, sedeo je mladić po imenu Evtih. U tom opasnom položaju on je potonuo u dubok san, i na kraju je pao sa svog mesta gde je sedeo u dvorište ispod. Govor je bio prekinut. Svuda je nastala uzbuna i zbrka. Mladić je donesen gore mrtav, i mnogi su se okupili oko njega sa plakanjem i žaljenjem. Međutim Pavle, prolazeći kroz zastrašenu gomilu, obuhvatio ga je svojim rukama, i uputio je iskrenu molitvu da će Bog vratiti mrtve u život. Molitva je bila ispunjena. Iznad zvuka žaljenja i plača čuo se apostolov glas, govoreći, „Ne uznemiravajte se, jer duša je njegova u njemu“! Sa radošću, a ipak u dubokoj poniznosti zbog ove vidljive manifestacije Božije sile i milosti, vernici su se ponovo okupili u gornjoj sobi. Oni su učestvovali u pričešću, i onda je Pavle nastavio svoj govor do svitanja. Evtih je sada bio potpuno povraćen, i oni su ga doveli u zajednicu i nisu bili malo utešeni.

Došlo je vreme sada da se društvo mora razići. Braća koja su pratila Pavla su se ukrcala na brod, koji se spremao da otplovi. Apostol je, međutim, odabrao da uzme bliži put kopnom između Troade i Asosa, i da se pridruži svojim prijateljima na palubi u drugom gradu. Teškoće i opasnosti povezane sa njegovom predloženom posetom Jerusalimu, stav te crkve prema njemu samom i njegovom delu, kao i stanje crkava i interesi jevanđeoskog dela na drugim poljima, predstavljali su teme za iskreno, željno razmišljanje, i on je izabrao ovu usamljenu šetnju da bi mogao imati priliku za razmišljanje i druženje sa Bogom.

Dok su putnici plovili južno od Asosa, prošli su grad Efes, koji je toliko dugo bio mesto apostolovog rada. On je veoma želeo da poseti crkvu tamo; jer je imao važnu pouku i savet da im saopšti. Međutim nakon razmatranja odustao je od ove namere. Bilo kakvo odlaganje moglo bi učiniti nemogućim za njega da dođe do Jerusalima do Pedesetnice. Međutim, kada je stigao u Milet, saznao je da će brod biti zadržan kratko vreme, i odmah je poslao poruku starešinama Efeške crkve da dođu ka njemu. Razdaljina je bila samo trideset milja,

i apostol se nadao da će obezbediti bar nekoliko sati razgovora sa tim ljudima od kojih mora u velikoj meri zavisiti napredak crkve.

Kada su oni došli, kao odgovor na njegov poziv, on im se ovako obratio: „Vi znate kako sam se sve vreme, od prvoga dana otkako sam stupio u Aziju, ophodio s vama, služeći Gospodu sa svom poniznošću i s mnogim suzama i kušnjama koje me snađoše zbog jevrejskih zavera; kako ništa od onog što je korisno nisam propustio propovedati vam i poučiti vas, javno i po kućama, svedočeci i Jevrejima i Grcima o nužnosti pokajanja pred Bogom i vere u Gospoda našega Isusa Hrista“.

Pavle je uvek uzdizao božanski zakon. On je pokazao ljudima njihov veliki greh u prestupanju njegovih pravila, i njihovu dužnost da se pokaju zbog takvog prestupa. Pokazao im je da nije bilo u zakonu nikakve sile da ih spasi od kazne za neposlušnost. Dok treba da se pokaju za svoje grehe, i ponize pred Bogom, čiji sveti zakon su prekršili, i čiji pravedni gnev su tako navukli na sebe, oni moraju praktikovati veru u Hristovu krv kao svoju jedinu osnovu pomilovanja. Božiji Sin je umro kao njihova žrtva, i vazneo se na Nebo da stoji kao njihov zastupnik pred Ocem. Pokajanjem i verom oni mogu biti oslobođeni od osude greha, i preko Hristove milosti im se može omogućiti da odsada odaju poštovanje Božijem zakonu.

Apostol je nastavio: „I ja sad, evo, svezan u duhu idem u Jerusalim. Šta će me u njemu snaći, ne znam, osim što Duh Sveti u svakom gradu svedoči govoreći da me čekaju okovi i nevolje. Ali ne marim ni za šta niti mi je stalo do mog života; samo da sa radošću dovršim svoju trku i službu koju primih od Gospoda Isusa — posvedočiti za jevanđelje milosti Božije. I ja sad, evo, znam da više nećete videti lice moje, svi vi među kojima prođoh propovedajući kraljevstvo Božije“. Pavle nije planirao da iznese ovo svedočanstvo; ali dok je govorio, Duh nadahnuća se spustio na njega, potvrđujući njegove ranije strahove da će ovo biti njegov poslednji sastanak sa svojom Efeškom braćom. On im je zato ostavio svoj savet i opomenu kao

svoju volju i svedočanstvo da budu sprovedeni od njih kada ga više ne budu videli.

„Zato vam na današnji dan svedočim: ja sam čist od krvi svih jer nisam propustio da vam objavim svu Božiju volju.“ Nikakav strah od davanja uvrede, nikakva želja za prijateljstvo ili aplauz, nisu ga mogli navesti da zadrži reči koje mu je Bog dao za njihovo poučavanje, upozoravanje, ili ispravljanje. Hristov propovednik ne treba da iznosi pred ljude one istine koje su najprijatnije, dok zadržava druge koje im mogu naneti bol. On treba da posmatra sa dubokom brigom razvoj karaktera. Ako on vidi da bilo kod od njegovog stada gaji greh, on mora kao verni pastir da im da pouku iz Božije reči primenjivu na njihov slučaj. Ako im dozvoli da u njihovom samopouzdanju nastave u grehu neupozoreni, on će biti odgovoran za njihovu krv. Pastor koji ispuni svoju uzvišenu naredbu mora poučiti svoje ljude u svakoj stavci Hrišćanske vere, sve što oni treba da budu ili da rade, kako bi stajali savršeni na Božiji dan.

Apostol opominje svoju braću: „Pazite dakle na sebe i na svo stado u kojem vas Duh Sveti postavi nadzornicima, da napasate crkvu Božiju koju steče svojom krvlju“. Kada bi propovednici jevanđelja stalno imali na umu da se suočavaju sa kupovinom Hristove krvi, imali bi dublji osećaj uzvišenog značaja svog dela. Oni treba da paze na sebe i na stado. Njihov sopstveni primer mora pokazati i podstaći njihove pouke. Oni koji uče druge način života moraju biti pažljivi da ne daju priliku da se o istini govori zlo. Kao Hristovi predstavnici, oni treba da održavaju čast njegovog imena. Svojim posvećenjem, svojom čistotom života, svojim pobožnim razgovorom, oni treba da se pokažu vrednima svog poziva. Pravim primerom oni mogu vršiti uticaj koji same reči ne mogu imati, da ohrabre veru i svetost, žarku ljubav, posvećenost, i poštenje među onima za koje oni rade. Bog zahteva od svih svojih slugu neustrašivost u propovedanju reči, vernost u pokazivanju primera njenih pravila, koliko god da budu prezirani, vređani, suprotstavljeni ili progonjeni. Svaki verni učitelj

istine će na kraju svog rada biti sposoban da kaže sa Pavlom, „Ja sam čist od krvi svih“.

Sveti Duh je otkrio apostolu opasnosti koje će napasti crkvu u Efesu: „Jer ja znam ovo: posle mog odlaska ući će među vas vuci okrutni koji ne štede stada. I između vas samih ustaće ljudi koji će govoriti iskrivljeni nauk da bi odvucli učenike za sobom“. Pavle je drhtao za crkvu dok je gledao unapred napade koje oni moraju pretrpeti od spoljašnjih i unutrašnjih neprijatelja. Dok ratar spava kukolj je posejan; dok pastiri zanemaruju svoju dužnost, vuk pronalazi ulaz u tor. Sa dostojanstvenom ozbiljnošću on poručuje svojoj braći da čuvaju budno svoj sveti zalog. On ih upućuje na primer svog sopstvenog neumornog rada: „Zato bdijte, sećajući se da tri godine — noću i danju — nisam prestajao sa suzama opominjati svakog pojedinačno od vas“.

„I sad vas, braćo“, nastavio je, „poveravam Bogu i reči milosti njegove, koja je sposobna izgraditi vas i dati vam nasledstvo među svim posvećenim. Ničijeg srebra ili zlata ili odeće nisam poželeo“. Neki od Efeške braće su bili bogati; ali Pavle nikada nije gledao da primi ličnu zaradu od njih. Nije bio deo njegove poruke da privlači pažnju na svoje sopstvene potrebe. On izjavljuje, „A sami znate da su za potrebe moje i onih koji su sa mnom poslužile ove ruke“. Usred svog teškog rada i rasprostranjenih putovanja za Hristov cilj, bio je sposoban, ne samo da zadovolji svoje sopstvene potrebe, nego i da uštedi nešto za podršku svojih saradnika i za pomoć dostojnim siromasima. To je bilo postignuto samo neprestanom marljivošću i minimalnim trošenjem. Dobro je mogao da ukaže na svoj sopstveni primer, kada je rekao, „Sve sam vam pokazao; tako se trudeći trebate podupirati nemoćne i sećati se reči Gospoda Isusa, jer on reče: ‘Blaženije je davati nego primati’“.

„I to rekavši, savi kolena svoja pa se zajedno sa svima njima pomoli. Tada svi briznuše u velik plač; padoše Pavlu oko vrata i poljubiše ga, ožalošćeni najviše zbog reči koju im reče, da više neće gledati lice

njegovo. “Svojom vernošću istini, Pavle je podstakao snažnu mržnju; ali je isto podstakao najdublju i najtopliju naklonost. Nažalost učenici su ga pratili do broda, srca ispunjenih strepnjom, kako za njegovu budućnost tako i za svoju sopstvenu. Apostolove suze su slobodno tekle dok se on rastajao sa tom braćom, i nakon što se ukrcao tu do njega je došao sa obale zvuk plača. Teških srca starešine su se okrenule prema kući, znajući da ne mogu dalje da očekuju pomoć od njega koji je osetio toliko duboko interesovanje i radio sa toliko velikim žarom za njih i za crkvu pod njihovom brigom.

Od Mileta putnici su imali povoljno putovanje do Patare, na jugozapadnoj obali Male Azije, gde su napustili svoj brod, i ukrkali se na drugi brod koji je krenuo ka obali Fenikije. Ponovo su uživali u povoljnim vetrovima, i punih dve sedmice pre Pedesetnice su se iskrcali u Tiru, gde je brod trebalo da istovari svoj teret.

Apostolova strepnja oko dolaska u Jerusalim sada je bila na kraju. Bilo je nekoliko učenika u Tiru, i uspevši da ih pronađe, proveo je sledeću sedmicu sa njima. Sveti Duh je otkrio toj braći nešto o opasnostima koje su čekale Pavla u Jerusalimu, i oni su nastojali da ga odvrte od njegove namere. Međutim isti Duh koji ga je upozorio na patnje, okove, i zatvor, i dalje je njega voljnog zarobljenika podsticao da napreduje. Kada se sedmica završila, Pavle ih je napustio. Toliko snažno je stekao njihovu naklonost u ovom kratkom periodu, da su sva braća, sa svojim ženama i decom, krenula sa njim da ga isprate na njegovom putu; i pre nego što se on ukrcao na brod, klekli su jedni do drugih na obali i molili se, on za njih, i oni za njega.

Nastavljajući svoje putovanje prema jugu, putnici su stigli u Cezareju, i „dodoše u kuću Filipa Evanđeliste, koji beše jedan od Sedmorice, i ostadoše kod njega“. Tu se Pavle zadržao do samog predvečerja praznika. Tih nekoliko mirnih, srećnih dana su bili poslednji dani savršene slobode u kojoj je dugo uživao. Pre nego što će ući u olujna dešavanja koja su ga čekala u Jerusalimu, Bog je milostivo osvežio njegov duh sa tim periodom odmora i srećnog druženja.

Filip evanđelista je bio vezan za Pavla vezama najdubljeg saosećanja. Čovek jasne oštromnosti i pravog poštenja, Filip je bio prvi koji je umakao okovima Jevrejske predrasude, i tako je pomogao da se pripremi put za apostolovo delo. Filip je bio taj koji je propovedao jevanđelje Samarićanima; Filip je bio taj koji je imao hrabrost da krsti Etiopskog uškopljenika. Neko vreme istorija ove dvojice radnika je bila blisko isprepletana. Nasilni progon Savla Fariseja je bio taj koji je rasturio crkvu u Jerusalimu, i uništio delotvornost organizacije sedam đakona. Bekstvo iz Jerusalima je navelo Filipa da promeni svoj način rada, i dovelo do toga da sledi isti poziv kojem je Pavle posvetio svoj život. To su bili dragoceni sati koje su Pavle i Filip proveli u društvu jedan drugog; uzbudljiva su bila sećanja kojih su se prisećali na dane kada je svetlost koja je sijala na Stefanovom licu okrenuta gore ka nebu kad je on stradao mučeničkom smrću, blesnula u svojoj slavi na Savlu progonitelju, dovodeći njega, bespomoćnog molitelja, pred Isusove noge.

Ubrzo nakon apostolovog dolaska u Cezareju, prorok Agav je sišao iz Judeje. On je bio upozoren od Svetog Duha, o sudbini koja je čekala Pavla, i na simboličan način drevnih proroka odveo je apostolov pojas, i sa njim je vezao svoje sopstvene ruke i noge, govoreći, „Ovo govori Duh Sveti: ‘Čoveka čiji je ovo pojas ovako će svezati Jevreji u Jerusalimu i predati u ruke neznabožaca‘. Pavlovi drugovi su bili svesni da će njegova poseta Jerusalimu biti praćena velikom opasnošću; ali oni nisu predvideli punu razmeru opasnosti. Sada je hapšenje postalo sigurno; i opasnostima sa kojima treba da se suoče od Jevreja dodati su užasi Rimskog zatvora. Oni su iskreno preklinjali Pavla da ostane gde je bio, i da dozvoli njima da odu u Jerusalim da dostave priloge od neznabožičkih crkava. Braća iz Cezareje su isto ujedinili svoje molitve i suze sa onima od svojih drugova: Zašto on treba da se suoči sa ovom velikom opasnošću? Zašto da izloži svoj dragoceni život zlobi Jevreja? Zar ne bi bilo bezobrazno da ode, nakon što je primio jasno upozorenje od Božijeg Duha?

Apostol je bio duboko dirnut preklinjanjima svoje voljene braće. Prema ljudskoj proceni on je imao dovoljno razloga da odustane od svog plana kao nerazumnog. Međutim osetio je da se kreće u poslušnosti Božijoj volji, nije mogao biti odvrćen glasom prijatelja, niti čak upozorenjem proroka. On neće skrenuti sa puta dužnosti ni na desnu stranu ni na levu. On mora slediti Hrista, ako je potrebno, u zatvor i u smrt. Njegove suze nisu pale zbog njega samog, već iz saosećanja sa svojom braćom, na koju je njegova odlučnost donela toliko mnogo tuge. „Šta činite plačući i razdirući mi srce?“ on je uzviknuo; „Pa ja sam spreman ne samo biti svezan nego i umreti u Jerusalimu za ime Gospoda Isusa“. Videvši da su mu izazivali bol, bez da promene njegovu nameru, braća su prekinula svoje dosađivanje, rekavši samo, „Volja Gospodnja nek bude“!

Uskoro je došlo vreme da se kratak boravak u Cezareji završi, i, u pratnji nekih od Cezarejske braće, Pavle i njegova družina su se uputili u Jerusalim, sa svojim srcima duboko u senci predosećanja zla koje dolazi. Gužva na godišnjim praznicima je bila toliko velika da stranci često nisu mogli naći zaklon unutar grada, i bili su primorani da pribegnu šatorima izvan zidova. Međutim, u skladu sa ranijim dogovorom, apostol i njegovi pratioci su trebali biti ugošćeni u kući „nekoga Mnasona iz Kipra, staroga učenika“.

Od svog obraćenja, Pavlove posete Jerusalimu su uvek bile praćene brigom, i sa osećanjem kajanja dok je gledao na prizore koji su ga podsećali na njegov prošli život. Tu je bila škola Gamalila, gde je primio svoje obrazovanje, sinagoga u kojoj je imao bogoslužnje, kuća gde mu je prvosveštenik dao njegovo ovlašćenje za Damask, mesto gde je Stefanova krv svedočila za Hrista. Dok je apostol gledao na mesto mučeničke smrti, prizor u svoj svojoj jasnoći se podigao pred njim. Ide li on napred ka sličnoj sudbini? Nikada on nije hodao ulicama Jerusalima sa tako tužnim srcem kao sada. On je znao da će naći nekoliko prijatelja i mnogo neprijatelja. U gužvama oko njega je bilo hiljade onih koje bi samo pominjanje njegovog imena uzbudilo

do ludila. On je bio u gradu koji je bio ubica proroka, koji je odbacio i ubio Božijeg Sina, i nad kojim su sada visile pretnje božanskog gneva. Sećajući se kako je bila gorka njegova sopstvena predrasuda protiv Hristovih sledbenika, osećao je najdublju žalost za svoje zavedene zemljake. Pa ipak koliko je malo nade mogao osećati da će im moći pomoći! Isti slepi gnev koji je nekada goreo u njegovom sopstvenom srcu, sada je sa neizrecivom silom potpaljivao srca cele nacije protiv njega.

I on nije mogao računati na saosećanje i podršku čak ni svoje sopstven braće u veri. Neobraćeni Jevreji koji su toliko pomno pratili njegov put, nisu bili spori da prošire najnepovoljnije izveštaje u Jerusalimu, kako lično tako i pismom, u vezi sa njim i njegovim delom, a neki, čak i od apostola i starešina, su primili ove izveštaje kao istinu, ne pokušavajući da im protivreče, i nepokazajući želju da se usklade sa njim. Ipak usred obeshrabrenja, apostol nije bio u očaju. On je verovao da će Glas koji je govorio njegovom sopstvenom srcu, ipak govoriti srcima njegovih zemljaka, i da će Učitelj kojeg su njegovi saučenicima voleli i služili mu ipak ujediniti njihova srca sa njegovim u jednom delu jevanđelja.

POGLAVLJE XIX

SASTANAK SA STAREŠINAMA

„I KAD dođosmo u Jerusalem, braća nas radosno primiše.“ Tako Luka opisuje prijem apostola po njegovom dolasku u Jerusalem. Iako je Pavle svuda nailazio na predrasudu, zavist, i ljubomoru, takođe je našao srca koja su bila otvorena da prime radosne vesti koje je on doneo, i koja su ga volela radi Hrista i istine. Ipak, koliko god da je bio veseo ljubazan pozdrav koji je primio, to nije moglo ukloniti njegovu zabrinutost u vezi sa stavom Jerusalimske crkve prema njemu samom i njegovom delu. Njihova prava osećanja će se potpunije videti na sastanku sa starešinama crkve, koji će se održati sutra.

Pavle je čeznuo da bude potpuno ujedinjen sa njima. On je učinio sve što je u njegovoj moći da ukloni predrasudu i nepoverenje tako nepravedno pokrenuto jer je izneo jevanđelje Neznabošcima bez ograničenja obrednog zakona. Ipak on se plašio da bi njegovi naponi mogli biti uzaludni, i da čak velikodušni prilozi koje je on donosio mogu da ne uspeju da smekšaju srca Jevrejske braće. On je znao da su ljudi sa kojima je trebao da se susretne bili osobe velike čvrstine i odluke, i gledao je unapred sa značajnom strepnjom na taj sastanak sa njima; ipak on nije mogao izbeći iskušenje, koliko god moglo biti mučno. On je došao u Jerusalem zbog nijedne druge namere nego da ukloni pregrade predrasude i nerazumevanja koje su ih razdvajale, i koje su toliko mnogo ometale njegov rad.

Dan nakon Pavlovog dolaska, starešine crkve su se, sa Jakovom na čelu, okupile da prime njega i njegove saputnike kao glasnike iz

Neznabožačkih crkava. Pavlovo prvo delo je bilo da preda priloge koji su mu povereni. Bio je pažljiv da se zaštiti od najmanjeg povoda za sumnju u upravljanje onim što mu je dato na čuvanje, učinivši da delegati budu izabrani od nekoliko crkava da ga prate kao zajednički poverenici prikupljenih sredstava. Ta braća su sada pozvana da istupe, i jedan po jedan su spustili pred Jakovljeve noge priloge koje su Neznabožačke crkve velikodušno dale, iako često iz svog najdubljeg siromaštva. Tu je bio opipljiv dokaz ljubavi i saosećanja koje su osećali ovi novi učenici prema majci-crkvi, i njihove želje da budu u skladu sa Jevrejskom braćom. Tu je takođe bio dokaz, da je Pavle verno ispunio dato obećanje, kada je na zboru godinama ranije bio podstican da se seti siromašnih.

Ti prilozima su koštali apostola mnogo vremena i nemirnih misli, i mnogo mučnog rada. Oni su daleko nadmašivali očekivanja Jevrejskih starešina, i moglo bi se očekivati da će izazvati tople izraze zahvalnosti i uvažavanja. Međutim Pavlovi polupriznati strahovi o načinu na koji će poklon biti prihvaćen su se ostvarili. On je jedino mogao naći utehu u saznanju da je obavio svoju dužnost, i da je podstakao u ovim obraćenicima duh velikodušnosti i ljubavi.

Nakon iznošenja darova, Pavle je dao braći izveštaj o svom načinu rada, i o njegovim ishodima. On je u ranijim prilikama stajao pred tom istom zajednicom u istom gradu. Bilo je to pred istom publikom na apostolskom saboru (Dela 15) godinama ranije, da je ispričao svoje iskustvo o svom obraćenju, i o velikom delu koje je Bog učinio preko njega među Neznabošcima. Gospodnji Duh je onda svedočio izgovorenoj reči, i pod njegovim uticajem sabor je povukao svoje predrasude, i izrazili su se da su u skladu sa apostolovim stavom, i poslali su crkvama izveštaj sa tim značenjem. Međutim ponovo je trebalo da se vodi ista bitka, ponovo se treba suočiti sa istim predrasudama.

Pavle je sada dao izveštaj svojoj braći o svom radu otkad se rastao od njih četiri godine ranije, i „poče im redom izlagati šta Bog učini među

neznabošcima po njegovoj službi“. Kad je opisao delo u Efesu, koje je dovelo do podizanja te velike crkve u samom uporištu neznaboštva, niko nije mogao da ne sluša sa zanimanjem. Međutim on se nužno dotakao stvari koje bi iznervirale one koji su gajili predrasude protiv njega. On nije mogao da prepriča svoje iskustvo u Galatiji a da ne navede teškoće sa kojima se susreo zbog tih Jevrejskih učitelja koji su pokušali da pogrešno predstavljaju njegova učenja i da iskvare njegove obraćenike. Opisujući delo u Korintu, mogao je samo da spomene one koji su širili pometnju i svađu među crkvom tamo. Ipak on je ispričao sve sa velikom blagošću i ljubaznošću, pažljivo izbegavajući sve što bi moglo nepotrebno povrediti njegovu braću, i baveći se posebno temama gde je znao da se mogu uskladiti.

Trud nije bio bez dobrih rezultata. Božiji Duh je ostavio snažan utisak na umove braće i delovao je na njihova srca. Novosti o napretku jevanđelja, dokaz da je Božija sila radila sa apostolovim naporima, smekšali su njihova osećanja prema Pavlu, i ubedili su ih da je njihova predrasuda protiv njega bila neosnovana; i slavili su Boga zbog čuda njegove milosti. Na kraju Pavlovog obraćanja, braća su se ujedinila u blagovremenoj svečanoj hvali, i Amin, kao izraz njihove srdačne saglasnosti za njegov rad, odjekivao je od mnogih glasova.

Međutim ispod ovog očiglednog sklada, predrasuda i nezadovoljstvo su i dalje tinjali. Neki u crkvi su i dalje težili da oblikuju Hrišćanstvo po starim običajima i obredima koji su trebali da prođu Hristovom smrću. Oni su osećali da se delo propovedanja jevanđelja mora obaviti u skladu sa njihovim mišljenjima. Ako bi Pavle radio u skladu sa tim zamislima, oni bi priznali i podržali njegov rad; inače oni bi ga odbacili.

Starešine crkve su bile krive što su dozvolile sebi da budu pod uticajem apostolovih neprijatelja. Međutim kada su čuli sa njegovih sopstvenih usana izveštaj o delu koje je on radio, to je poprimilo drugačiji pogled. Oni nisu mogli osuditi njegov način rada; bili su ubeđeni da nosi pečat Neba. Velikodušni prilozi od novih crkava koje je on podigao, svedočili su sili istine. Videli su da su bili držani

u okovima Jevrejskim običajima i tradicijama, i da je delo jevanđelja bilo u velikoj meri zadržavano njihovim naporima da održe pregradni zid razdvajanja između Jevreja i Neznabožaca.

Sada je bila zlatna prilika za ove vodeće ljude da iskreno priznaju da je Bog radio kroz Pavla, i da su oni pogrešili dozvolivši izveštajima njegovih neprijatelja da stvore ljubomoru i predrasudu protiv njega. Međutim umesto da učine pravdu onome kojeg su oštetili, i dalje se činilo da ga oni smatraju odgovornim za postojeću predrasudu, kao da im je on dao razlog za takva osećanja. Oni nisu plemenito stali u njegovu odbranu, i nastojali da pokažu nezadovoljnoj strani svoju zabludu; već su potpuno stavili teret na Pavla, savetujući ga da prati postupak za uklanjanje svih nesporazuma. Oni su odgovorili na njegovo svedočanstvo ovim rečima: „Vidiš, brate, kolike su hiljade Jevreja poverovale; i svi su revni u Zakonu. A o tebi im je rečeno da sve Jevreje koji su među neznabošcima učiš otpadništvu od Mojsija govoreći im da ne obrezuju decu i ne žive po običajima. Šta ćemo dakle? Mnoštvo se svakako mora skupiti jer će čuti da si došao. Učini zato ovo što ti kažemo: sa nama su četiri čoveka koji imaju zavet. Njih uzmi, očisti se zajedno sa njima i plati za njih da obriju sebi glavu pa da svi shvate da nema ničeg u onome što je o tebi rečeno, nego da i sam hodiš pravo i držiš Zakon. A što se tiče neznabožaca koji su poverovali, mi smo im poručili odlučivši da ništa takvo ne drže, osim da se čuvaju i mesa žrtvovana idolima i krvi i udavljenoga i bludništva“.

Braća su se nadala da bi Pavle ovim činom mogao dati odlučujuću suprotnost lažnim izveštajima u vezi sa njim. Međutim dok je Jakov uveravao Pavla da je odluka prošlog sabora (Dela 15) u vezi sa Neznabožačkim obraćenicima i dalje bila dobra, dati savet nije bio u skladu sa tom odlukom koja je takođe bila odobrena od Svetog Duha. Božiji Duh nije podstakao taj savet. Bio je to plod kukavičluka. Nepoštovanjem obrednog zakona, Hrišćani bi doneli sebi mržnju neverujućih Jevreja, i izložili bi sebe teškom progonu. Sanedrin je

činio sve što je u njegovoj moći da spreči napredak jevanđelja. Ljudi su birani od ovog tela da prate apostole, posebno Pavla, i da im se na svaki mogući način protive u njihovom delu. Kada bi vernici u Hrista bili osuđeni pred Sanedrinom kao prekršioци zakona, oni bi navukli na sebe brzu i oštru kaznu kao otpadnici od Jevrejske vere.

Evo ga odlučujuće pobijanje tvrdnji toliko često iznetih, da su Hrist i njegovi apostoli prekršili Šabat iz četvrte zapovesti. Kada bi se greh kršenja Šabata mogao pripisati Hristu ili Stefanu ili drugima koji su umrli za svoju veru, ljudi ne bi bili podmićivani da lažno svedoče protiv njih da bi dali neki izgovor za njihovu osudu. Jedan takav slučaj prestupa zakona bi stavio Hrišćane pod vlast njihovih neprijatelja. Njihova pažljivost da pokažu najveće poštovanje za običaje i obrede od manjeg značaja je dokaz da bi bilo nemoguće za njih da prekrše Šabat iz četvrte zapovesti bez da pretrpe najstrožu kaznu.

Sami učenici su ipak negovali brigu za obredni zakon, i bili su previše voljni da čine ustupke, nadajući se da će čineći tako dobiti poverenje svojih sunarodnika, ukloniti njihovu predrasudu, i pridobiti ih verom u Hrista kao Iskupitelja sveta. Pavlov veliki cilj posećivanjem Jerusalima je bio da pridobije crkvu Palestine. Sve dok su oni nastavljali da gaje predrasudu protiv njega, oni su stalno radili da spreče njegov uticaj. On je osećao da ako bi ih bilo kakvim zakonskim ustupkom sa svoje strane pridobio istini, uklonio bi veoma veliku prepreku uspehu jevanđelja na drugim mestima. Međutim on nije bio ovlašćen od Boga da ustupi onoliko koliko su oni tražili. Ovaj ustupak nije bio u skladu sa njegovim učenjima, niti sa čvrstim poštenjem njegovog karaktera. Njegovi savetnici nisu bili nepogrešivi. Iako su neki od ovih ljudi pisali pod nadahnućem Božijeg Duha, ipak kada nisu bili pod njegovim direktnim uticajem oni su ponekada grešili. Ostaće zapamćeno da se jednom prilikom Pavle suprotstavio Petru u lice jer je glumio dvostruku ulogu.

Kada razmotrimo Pavlovu veliku želju da bude u skladu sa svojom braćom, njegovu nežnost duha prema slabima u veri, njegovo

poštovanje prema apostolima koji su bili sa Hristom, i prema Jakovu, bratu Gospoda, i njegovu nameru da postane sve svim ljudima onoliko koliko je mogao to uraditi a da ne žrtvuje načelo, — kada razmotrimo sve to, manje je iznenađujuće što je bio prinuđen da odstupi od svog čvrstog, odlučnog pravca delovanja. Međutim umesto da ispuni željeni cilj, ti napori pridobijanja su samo ubrzali krizu, ubrzali predskazana Pavlova stradanja, odvojili ga od njegove braće u njegovom radu, lišili crkvu jednog od njenih najsnažnijih stubova, i doneli tugu Hrišćanskim srcima u svakoj zemlji.

POGLAVLJE XX

PAVLE ZATVORENIK

SLEDEĆEG dana Pavle je nastavio da se pridržava saveta starešina. Bile su među vernicima u Jerusalimu u to vreme četiri osobe koje su bile pod Nazarejskom zakletvom,⁵ izraz koji je skoro izumreo. Određene žrtve za pročišćenje su se još prinosile, koje su bile toliko skupe da su bile nemoguće za veoma siromašnog čoveka. To se smatralo od Jevreja pobožnim činom za bogatog čoveka da snosi neophodne troškove i tako pomogne svojoj siromašnjoj braći da ispune svoj zavet. To je, Pavle pristao da uradi za četvoricu Hrišćanskih Nazareja. Sam apostol je bio siromašan, radeći svojim sopstvenim rukama za svoj dnevni hleb, ipak on se voljno izložio tom trošku, i ispratio je Nazareje do hrama da se ujedini sa njima u obredima sedam dana pročišćenja.

Oni koji su savetovali Pavla da izvrši taj čin ustupka nisu potpuno razmotrili veliku opasnost kojoj će on biti izložen. U to vreme, stranci iz svih delova sveta su vrveli ulicama Jerusalima, i oduševljeno su se skupljali u dvorištu hrama. Kada je Pavle, ispunjavajući svoju naredbu doneo jevanđelje Neznabošcima, posetio je mnoge od najvećih svetskih gradova, i bio je dobro poznat hiljadama koji su došli iz stranih krajeva da prisustvuju prazniku. Za njega da uđe u hram tokom javnog događaja značilo je da rizikuje svoj život. Nekoliko dana je prolazio unutra i napolje među vernicima, očigledno

5 Ponovljen zakoni 6.

neprimećen; ali pre kraja određenog perioda, dok je razgovarao sa sveštenikom u vezi žrtava koje su trebale da se prinesu, on je bio prepoznat od nekih Jevreja iz Azije. Ti ljudi su bili pobeđeni u svojoj raspravi sa njim u Efeškoj sinagogi, i postali su sve više i više razjareni na njega dok su bili svedoci njegovog uspeha u podizanju Hrišćanske crkve u tom gradu. Oni su ga sada videli gde tamo gde nisu mislili da će se pouzdati u sebe, — unutar samih granica hrama. Sada je on bio u njihovoj moći, i odlučili su da učine da pati zbog svoje hrabrosti.

Sa besom demona oni su jurnuli na njega, vičući, „Ljudi, Izraelci, pomozite! Ovo je čovek koji sve svuda poučava protiv naroda i Zakona i ovoga mesta“. I kad su se ljudi u velikom uzbuđenju sjatili na mesto događaja druga optužba je dodata da uzbuđi njihove strasti do najvišeg nivoa, — „pa još i Grke uvede u Hram i oskrnavio je ovo sveto mesto“.

Po Jevrejskom zakonu, to je bio zločin kažnjiv smrću za neobrezanu osobu da uđe u unutrašnje dvorište svetog zdanja. Pošto je Pavle viđen u gradu u društvu Trofima, Efesca, pretpostavilo se da ga je on uveo u hram. To on nije uradio, a pošto je sam bio Jevrej, njegov čin ulaženja u hram nije bio kršenje zakona. Međutim iako je optužba potpuno bila lažna, poslužila je da izazove popularnu predrasudu. Kako se uzvik povisio i preneo hramskim dvorištem, velika gomila okupljena tu je bačena u najluđe uzbuđenje. Vesti su se brzo proširile Jerusalimom, „I sav se grad uskomeša, i navali narod zajedno“.

Da se apostol iz Izraela usudi da skrnavi hram u samo vreme kada su hiljade došle iz svih krajeva sveta da se klanjaju tu, uzбудilo je najžešće strasti rulje. Samo njihovo poštovanje prema hramu je spasilo apostola od toga da bude raskomadani na delove na licu mesta. Sa nasilnim udarcima i povicima osvetničkog trijumfa, oni su ga odvukli od svetog ograđenog zemljišta. Sada kada su ga imali u svojoj moći, bili su odlučni da ne izgube svoj plen. On treba da bude kamenovan na smrt, kao što je Stefan bio godinama ranije. Oni su već došli do dvorišta Neznabožaca, i Leviti su zatvorili vrata iza njih,

kako se ne bi sveto mesto zagadilo krvlju, kada su bili prekinuti u svojim ubilačkim planovima.

Vesti su prenete Klaudiju Lisiji zapovedniku Rimskog garnizona, da je sav Jerusolim u neredu. Lisija je dobro poznao burne elemente sa kojima je morao da se nosi, i sa svojim oficirima i jakom snagom naoružanih ljudi sjurio se dole do hramskog dvorišta. Ne znajući za razlog meteža, ali videvši da je gnev mnoštva bio usmeren protiv Pavla, Rimski kapetan je zaključio da on mora biti Egipatski pobunjenik koji je tako uspešno izbegao njihovu stražu. On je zapovedio da Pavle bude uhvaćen i vezan između dva vojnika, rukom vezan za svakog. On je zatim ispitao one za koje se činilo da su vođe u metežu ko je bio njihov zatvorenik, i za kakav je on zločin bio kriv. Mnogi glasovi su se odmah podigli u glasnoj i besnoj optužbi; ali zbog nereda glavni kapetan nije mogao dobiti nikakvu zadovoljavajuću informaciju, i naredio je da zatvorenik bude odnet do zamka, gde su bile Rimske barake.

Gnev mnoštva je bio neizmeran kada su videli da će im njihov plen biti uzet iz njihovih ruku; i toliko su navalili i stiskali se blizu Pavla da su vojnici bili primorani da ga nose na rukama uz stepenice koje su vodile iz hrama. Sveštenici i narod su bili pokrenuti istim Sotonskim duhom koji ih je pokrenuo trideset godina ranije da bučno zahtevaju krv Božijeg Sina. Sa stepenica i iz gužve dole ponovo je odjeknuo zaglušujući povik, „Smakni ga! Smakni ga“!

Usred meteža apostol je ostao miran i pribran. Njegov um se zadržao na Bogu, i znao je da su anđeli sa Neba bili oko njega. On nije mogao napustiti hram a da ne učini napor da postavi istinu pred svoje sunarodnike. On se zatim okrenuo ka komandujućem oficiru, i na poseban način mu se obratio na Grčkom, govoreći, „Dopuštaš li da ti nešto kažem“? Začuden Lisija je upitao da li je on zaista pogrešio kada je pretpostavio da je zatvorenik bio vođa bande pljačkaša i ubica u nedavnoj pobuni. Kao odgovor Pavle je izjavio da on nije Egipćanin, već Jevrej iz „Tarsa kilikijskog, građanin nebeznačajnog grada“,

i molio je da mu bude dozvoljeno da se obrati narodu. Gospod je dao svom slugi uticaj nad Rimskim oficirom, i zahtev je bio odobren.

„Pavle stojeći na stepenicama rukom dade znak narodu.“ Pokret je privukao njihovu pažnju, dok je njegovo držanje ulivalo poštovanje. Prizor se promenio toliko iznenadno kao kada je Hrist oterao trgovce iz hramskog dvorišta. Tišina je pala na more glava ispod, i onda se Pavle obratio gomili na Hebrejskom jeziku, govoreći, „Ljudi, braćo i oci, poslušajte šta ću vam sad reći u svoju odbranu!“ Na zvuk tog svetog jezika, nastala je „potpuna tišina“, i u opštem muku, on je nastavio: —

„Ja sam zaista čovek Jevrej, rođen u Tarsu kilikijskom, ali odrastao u ovome gradu do nogu Gamalilovih, odgojen tačno po otačkom Zakonu. Bio sam revan prema Bogu, kao što ste svi vi danas.“ Niko nije mogao negirati apostolove izjave, i bilo je mnogo prisutnih koji su mogli posvedočiti u njihovu istinitost. On je onda priznao svoju raniju revnost progoneći „na smrt ovaj Put“, i ispričao je okolnosti svog čudesnog obraćenja, govoreći svojim slušaocima kako je njegovo sopstveno ponosno srce dovedeno do pokoravanja raspetom Naza-rećaninu. Da je on pokušao ući u raspravu sa svojim protivnicima, oni bi tvrdoglavo odbili da slušaju njegove reči; ali ovo izlaganje njegovog iskustva je bilo praćeno sa ubeđujućom silom koja je za sada činilo se smekšavala i pokoravala njihova srca.

On je zatim nastojao da pokaže da njegov rad među Neznabošcima nije bio izbor. On je želeo da radi za svoju sopstvenu naciju; ali u tom samom hramu Božiji glas mu je govorio u svetoj viziji, usmeravajući njegov pravac „daleko ka neznabošcima“. Do sada je narod posvećivao veliku pažnju, ali kada je on došao do tačke u svojoj istoriji gde je postavljen za Hristovog ambasadora Neznabošcima, njihov bes je ponovo izbio. Naviknuti da gledaju na sebe kao na jedini narod kojem je Bog naklonjen, oni nisu mogli podneti misao da prezreni Neznabošci treba da dele privilegiju koja je do tada pripadala isključivo njima samima. Nacionalni ponos je nadvladavao svaki

argument koji bi mogao uticati na njihov razum i uliti njihovo poštovanje. Provala besa je prekinula njegov govor, pošto su svi jednoglasno povikali, „Makni takvoga sa zemlje, jer nije pravo da živi“! U svom uzbuđenju bacili su svoje haljine, kao što su učinili godinama ranije kod Stefanove mučeničke smrti, i bacali su prašinu u vazduh sa besnim nasiljem.

Ova nova provala bacila je Rimskog kapetana u veliku zbunjenost. On nije razumeo Pavlovo obraćanje na Hebrejskom, i zaključio je iz opšteg uzbuđenja da njegov zatvorenik mora biti kriv za neki veliki zločin. Glasni zahtevi naroda da Pavle bude predat u njihove ruke učinila je da zapovednik zadrhti. Naredio je da on bude odmah odveden u barake i ispitan bičevanjem, kako bi mogao biti primoran da prizna svoju krivicu.

Telo apostola je bilo rastegnuto, kao kod običnog zločinca, da primi šibanje. Nije bilo prijatelja koji bi stao uz njega. On je bio u Rimskoj baraci, okružen samo brutalnim vojnicima. Međutim, kao u prethodnoj prilici u Filipi, on je sada spasao sebe od tog poniženja, i zadobio je prednost za jevanđelje, pozivajući se na svoja prava kao Rimski građanin.

On je tiho rekao stotniku koji je bio postavljen da nadgleda njegovo ispitivanje, „Zar vam je rimskog građanina, i to neosuđenog, dopušteno bičevati“? Stotnik je odmah otišao i rekao glavnom kapetanu, govoreći, „Pazi šta ćeš činiti, jer ovaj čovek je Rimljanin“!

Čuvši to, Lisija, se u sebi uznemirio. Rimljanin nije mogao biti kažnjen pre nego što je bio legalno osuđen, niti uopšte kažnjen na ovakav način. Glavni kapetan je dobro znao koliko su bili strogi zakoni koji su štitili prava državljanstva, i da je on ako je izjava bila tačna, svojim postupcima protiv Pavla, prekršio te zakone.

On je odmah otišao lično do zatvorenika, i ispitao ga je u vezi sa istinitošću stotnikovog izveštaja. Pavle ga je uverio da je on zaista Rimski građanin; i kada je oficir uzviknuo, „Ja sam za veliku svotu stekao to građanstvo“, Pavle je izjavio, „A ja sam se s njim i rodio“.

Priprema za mučenje nije išla dalje, i oni koji su bili zaduženi da sprovedu njegovo ispitivanje su ga napustili. Pavle je, međutim, i dalje držan u pritvoru, pošto priroda njegovog prekršaja nije još bila ispitana.

Sledećeg dana glavni kapetan je sazvaio sastanak Jevrejskog Sane-drina, sa prvosveštenikom, i doveo je Pavla dole iz zamka, pod zaštitom dovoljno vojske da čuva protiv bilo kakvog pokušaja na njegov život. Apostol je sada stajao u prisustvu tog suda čiji je on sam bio član, — tog suda od kojeg je Stefan bio osuđen. Sećanje na taj prizor, i na njegove sopstvene napore da osigura osudu Hristovog sluga, došla je jasno pred njegov um. Dok je gledao na one koji su trebali da budu njegove sudije, on je prepoznao mnoge koji su bili njegovi saradnici u školi Gamalila, i koji su se isto ujedinili sa njim u progonjenju Isusovih učenika. Oni su sada isto bili željni da kazne smrću Pavla kao što su bili da ubiju Stefana.

Apostolovo držanje je bilo smireno i čvrsto. Hristov mir, vladajući u njegovom srcu, bio je izražen na njegovom licu. Međutim njegov izgled svesne nevinosti je uvredio njegove tužioce, i kad im se on neustrašivo obratio, „Ljudi, braćo, ja sam sa svom dobrom savesti živeo pred Bogom sve do ovoga dana“, njihova mržnja se ponovo raspalila, i prvosveštenik je naredio da bude udaren po ustima. Na ovu neljudsku naredbu, Pavle je uzviknuo, „Udaraće tebe Bog, zide obeljeni! Jel ti sediš da mi sudiš po Zakonu, a protivno Zakonu zapovedaš da budem udaren“? Ove reči nisu bile provala strasti. Pod uticajem Svetog Duha, Pavle je izrekao proročku osudu sličnu onoj koju je Hrist izrekao kada je ukoravao licemerstvo Jevreja. Presuda izgovorena od apostola se užasno ispunila kada je nepravedni i licemerni prvosveštenik bio ubijen od ubica u Jevrejskom ratu. Međutim posmatrači su smatrali Pavlove reči grešnima, i uzviknuli su sa užasom, „Zar prvosveštenika Božijega grdiš“? Pavle je odgovorio, sa svojom uobičajenom ljubaznošću, „Nisam znao, braćo, da je prvosveštenik. Jer pisano je: O glavaru naroda svoga ne govori loše“.

Pavle je bio ubeden da se on ne može nadati fer suđenju i pravednoj odluci na tom sudu. I njegova prirodna prodornost i oštroumnost omogućili su mu da iskoristi okolnosti. Sanedrijski sud je bio sačinjen od Fariseja i Sadukeja, koji su dugo bili u svađi zbog doktrine o vaskrsenju. Znajući to, apostol je uzviknuo, jasnim, odlučujućim glasom, „Ljudi, braćo, ja sam farisej, sin fariseja. Zbog nade i vaskrsnuća mrtvih meni se sudi“.

Ove reči, primamljive za naklonost onih koji su se slagali sa njim u vezi sa vaskrsenjem, donele su promenu u sudu. Dve strane su počele da se raspravljaju među sobom, i tako je snaga njihovog protivljenja protiv Pavla bila slomljena; jer koliko god da su dobro bili ujedinjeni u ratu protiv jevanđelja, bili su podeljeni nepremostivom blokadom u drugim stvarima religiozne vere. Fariseji su laskali sebi da su pronašli u Pavlu šampiona protiv svojih moćnih protivnika; i njihova mržnja prema Sadukejima je čak bila veća od njihove mržnje prema Hristu i njegovim apostolima. Sa velikim besom oni su sada počeli da brane Pavla, koristeći skoro isti jezik koji je Gamalilo koristio mnogo godina ranije: „Nikakvo zlo ne nalazimo na ovom čoveku! A šta ako mu je duh progovorio, ili anđeo? Nemojmo se protiv Boga boriti“!

Rečenica je bila jedva završena pre nego što je sudnica postala prizor najbučnije zbrke. Sadukeji su nestrpljivo pokušavali da se dokopaju apostola, kako bi ga mogli pogubiti, a Fariseji su isto tako bili nestrpljivi u pokušaju da ga zaštite. Ponovo je izgledalo da će on biti raskomadani na delove od ljutih boraca. Lisija je, pošto je obavestjen o tome šta se dešava, odmah dao naređenja svojim vojnicima da dovedu zatvorenika bez odlaganja nazad u tvrđavu.

Tako su se završili događaji iz tog značajnog dana. Veće je pronašlo Pavla još uvek u Rimskoj baraci, neučtivi vojnici su mu bili jedino društvo, njihove grube šale i odvratno huljenje jedini zvukovi koji su padali na njegovo uvo. On sada nije bio nervozan zbog prisustva svojih neprijatelja, niti je on bio podržan saosećanjem svojih prijatelja. Budućnost je činilo se bila obavijena tamom. On se plašio da njegov

postupak nije mogao biti ugodan Bogu. Da li je moguće da je on napravio grešku nakon svega u ovoj poseti Jerusalimu? Da li je njegova velika želja da bude u zajednici sa svojom braćom dovela do ovog katastrofalnog ishoda?

Položaj koji su Jevreji kao proglašeni Božiji narod zauzimali pred neverujućim svetom, donosio je apostolu jak duševan bol. Kako će ovi neznabožački oficiri gledati na njihovo ponašanje, — tvrdeći da su vernici Jehove, i zauzimajući svetu službu, a ipak prepuštajući se pod kontrolu slepe, nerazumne strasti, gledajući da ubiju čak i svoju sopstvenu braću koja su se usudila da se razlikuju od njih u religijskoj veri, i pretvarajući svoj najvažniji savetodavni sud u prizor razdora i bučne zbrke takve da se ni Rimski senatori ili magistrati ne bi spustili toliko nisko da se u nju upuste. Cilj njegovog Boga je bio osramoćen, njegova nacionalna religija je bila dovedena na loš glas.

A sada je bio u zatvoru, i njegovi neprijatelji, u svojoj očajničkoj zlobi, pribegli bi bilo kakvim sredstvima da ga pogube. Može li biti da je njegovo delo za crkve završeno, i da će grabežljivi vukovi ući ne štedeći stado? Hristov cilj je bio blizu njegovog srca, i sa dubokom uznemirenošću on je razmišljao o opasnostima za rasejane crkve, izložene progonstvima upravo takvih ljudi kao oni sa kojima se on susreo u Sanedrinskom sudu. U žalosti i obeshrabrenju on je plakao i molio. Gospod nije bio zaboravio svog slugu. On ga je čuvao od ubilačke gomile u dvorištu hrama, on je bio sa njim pred Sanedrinskim sudom, on je bio sa njim u tvrđavi, i bilo mu je drago da se pokaže svom vernom svedoku. Kao i u mučnim prilikama nekoliko puta ranije, Pavle je sada bio utešen i ohrabren vizijom u noćno doba. Takva poseta mu je data u kući Akvile i Priskile u Korintu kada je on razmišljao da napusti grad zbog bezbednijeg i povoljnijeg terena. I sada je Gospod stajao uz njega i rekao, „Samo hrabro, Pavle! Jer kao što si u Jerusalimu posvedočio za mene, tako moraš posvedočiti i u Rimu“. Pavle je dugo očekivao da poseti Rim; veoma je želeo da svedoči za Hrista tamo, ali je osećao da su njegove

namere bile sprečene neprijateljstvom Jevreja. Malo je mislio i sada, da će se desiti da kao Gospodnji zatvorenik, on ode u Rim.

U mirnim noćnim satima, dok je Gospod posećivao svog obeshrabrenog slugu, Pavlovi neprijatelji su željno planirali njegovu ubistvo. „A kad svane dan, neki od Jevreja skovaše zaveru i zakleše se govoreći da neće ni jesti ni piti dok ne ubiju Pavla. A bilo je više od četrdeset onih koji su skovali tu zaveru.“ Tu je bio takav post kakav je Gospod preko Isaije osudio mnogo godina ranije, — post „da se prepirete i svađate, i da udarate šakom opakom“. Jevreji su tako gledali da daju svom đavolskom planu potvrdu religije. Učvrstivši se svojom strašnom zakletvom, došli su do prvosveštenika i članova Sanedrina, i objavili su svoju nameru. Predloženo je da Pavle ponovo bude izveden pred sud kao zbog daljeg istraživanja njegovog slučaja, i da ubice čekaju u sačekuši i ubiju ga dok je na svom putu od tvrđave. Takav je bio užasan zločin zamaskiran pod pokazivanjem religijske revnosti. Umesto da ukore Sotonsku spletku, sveštenici i poglavari su željno pristali na nju. Pavle je govorio istinu kada je uporedio Ananiju sa obeljenim grobom.

Sledećeg dana bi se zavera sprovela u delo, da se Bog svojim providenjem nije umešao da spasi život svog slugu. Kada je Petar zatvoren i osuđen na smrt, braća su iznosila iskrenu molitvu Bogu danju i noću za njegovo izbavljenje. Međutim nikakvo takvo zanimanje se nije pokazalo za njega na koga se gledalo kao na otpadnika od Mojsija, učitelja opasnih doktrina. Pavle nije dugovao svoje bekstvo od nasilne smrti starešinama čiji savet ga je doveo u ovaj opasni položaj, već budnom saosećanju rođaka.

Nećak od apostola, za kojeg je on bio jako vezan, čuo je za ubilačku zaveru, i bez odlaganja je preneo slučaj svom ujaku. Pavle je odmah pozvao jednog od stotnika, i tražio mu je da odvede mladića zapovedniku, govoreći da on ima važnu informaciju da mu da. Mladić je u skladu sa tim odveden pred Klaudija Lisija, koji ga je primio ljubazno, i odvevši ga u stranu, pitao je kakva je priroda njegove poruke. Mladić

je ispričao pojedinosti zavere, i sa dubokim osećanjem je preklinjao zapovednika da ne odobri zahtev koji će sigurno biti učinjen, da Pavle bude ponovo izveden pred sud. Lisija je slušao sa posebnom pažnjom. On je uvideo poteškoće situacije, i odmah je napravio svoje planove. Birajući, međutim, da ih ne otkrije, otpustio je mladića, sa jednim upozorenjem: „Nikome ne govori da si mi to dojavio“.

Kada je mladić otišao zapovednik „dozavši neku dvojicu stotnika, reče: ‘Pripremite dvesta vojnika i sedamdeset konjanika i dvesta strelaca da po trećem satu noći pođu do Cezareje. I životinje neka pripreme da posade Pavla i dovedu ga čitavog kod upravitelja Filiksa“.

Lisija je rado poboljšao ovu priliku da makne Pavla iz svojih ruku. On je bio predmet toliko velikog neprijateljstva, i njegovo prisustvo je stvaralo toliko rasprostranjeno uzbuđenje, da bi se u bilo koje vreme mogla desiti pobuna među ljudima, sa posledicama opasnim po samog zapovednika. Jevreji kao narod su bili u stanju uzbuđenja i ljutnje, i ustanci su se često dešavali. Malo ranije, Rimski vitez daleko višeg čina od samog Lisija, je bio nasilno odveden i vučen oko zidova Jerusalima od pobesnelih Jevreja, i na kraju obezglavljen, jer je primio mito od Samarićana. Pod sumnjom za slične zločine, drugi visoki zvaničnici su bili zatvarani i osramoćeni. Ako bi Pavle bio ubijen, glavni kapetan bi mogao biti optužen da je uzeo mito da bi odobrio njegovu smrt. Bilo je sada dovoljno razloga da ga otera tajno, i tako se otarasi neprijatne odgovornosti.

Bilo je važno da se vreme ne gubi. U devet uveče, grupa vojnika, sa Pavlom u sredini, izmarširala je iz tvrđave, i kroz mračne i tihe ulice grada, brzim korakom je nastavila svoje putovanje prema Cezareji. U Antipatridi, trideset pet milja od Jerusalima, putnici su stali. Sada je bilo malo opasnosti od napada, i ujutru je četiristo pešadinaca poslato nazad u Jerusalim. Dok su konjanici nastavili svoje putovanje.

Razdaljina od Antipatride do Cezareje je bila samo dvadeset pet milja, i usred dana je Pavle, praćen sa „sedamdeset konjanika“, ušao u grad. Koliko je bila drugačija njegova sadašnja pratnja od skromnog

Hrišćanskog društva koje ga je pratilo na putovanju od Cezareje samo nekoliko dana ranije! Bez obzira na njegovo promenjeno okruženje, on je bio prepoznat od Filipa i drugih njegovih Hrišćanskih saradnika, čija srca su bila šokirana i rastužena brzim ostvarenjem njihovih slutnji.

Stotnik zadužen za odred predao je svog zatvorenika Filiksu upravitelju, takođe predstavljajući i pismo koje mu je bilo povereno od glavnog kapetana: —

„Klaudije Lisija čestitom upravitelju Filiksu: pozdrav! Ovog su čoveka uhvatili Jevreji i hteli su ga smaknuti kada ja naiđoh sa vojskom i izbavih ga saznavši da je Rimljanin. I želeći da doznam razlog zbog kojega ga optužuju, dovedoh ga u njihovo Veće. Naiđoh da ga optužuju po pitanjima njihovog zakona, ali da nema nikakve krivice koja bi bila vredna smrti ili okova. A kad mi dojavite za zaveru što su je Jevreji skovali protiv tog čoveka, smesta ga poslah ka tebi zapovedivši i tužiocima da pred tobom kažu šta imaju protiv njega. Budi zdravo !“

Nakon što je pročitao poruku, Filiks je pitao kojoj provinciji zatvorenik pripada, i pošto je obavešten da da je on iz Kilikije, naredio je da bude držan u Irodovoj sudnici, navodeći da će on čuti slučaj kada tužioci isto budu došli iz Jerusalima.

Pavlov slučaj nije bio prvi u kojem je Božiji sluga našao među neznabošcima utočište od zlobe navodnog naroda Jehove. U svom besu protiv Pavla, Jevreji su dodali još jedan zločin mračnom spisku koji je obeležio istoriju tog naroda. Oni su još dodatno otvrdnuli svoja srca protiv istine, i učinili su svoju propast izvesnijom.

Malo je onih koji shvataju pravi značaj Hristovih reči, kada je u sinagogi u Nazaretu on objavio sebe kao Pomazanika. On je objavio svoju misiju da uteši, blagoslovi, i da spasi tužne i grešne, i onda, videvši da ponos i nevera kontrolišu srca njegovih slušaoca, podsetio ih je kako se Bog u prošlom vremenu okrenuo od svog odabranog naroda, zbog njihovog neverovanja i pobune, i pokazao se onima u

neznabožačkoj zemlji koji nisu odbacili svetlost sa Neba. Udovica iz Sarepte i Neman Sirijac su živeli po svom svetlu koje su imali. Zato su oni uračunati pravednijima nego Božiji odabrani narod koji je odstupio od njega, i žrtvovao je načelo radi pogodnosti i svetovne časti.

Nemoguće je za svetovne i ljubitelje zadovoljstva da ispravno cene poruku upozorenja i ukora koju je Bog poslao da ispravi greške svog naroda. Oni ne mogu da naprave razliku između iskrenosti i revnosti vernog sluga, i beznačajnog površnog duha onoga koji je neveran. Jedan objavljuje da mač dolazi; drugi odlaže daleko zli dan. Jedan verno ukorava greh; drugi ga opravdava i ulepšava. Kad navodni Božiji narod odstupi od njega i izgubi jednostavnost vere, reči njegovih glasnika izgledaju im nepotrebno grube i stroge. Oni gaje predrasudu i neverovanje, i na kraju stavljaju sebe potpuno na Sotoninu stranu. Njegovi predlozi izgledaju prijatni i prihvatljivi; oni su kontrolisani, u duhu i mišljenju, od zakletog varalice, pošto su mu dozvolili da upravlja njihovim mislima, oni mu uskoro dozvoljavaju da upravlja njihovim postupcima.

Hrist je izneo pred skup u Nazaretu strašnu istinu kada je on objavio da sa nazadnim Izraelom nije bilo bezbednosti za Božijeg vernog glasnika. Oni nisu znali njegovu vrednost, niti cenili njegov rad. Dok su se izjašnjavali da imaju veliku revnost za Božiju čast i za dobrobit Izraela, bili su najgori neprijatelji od oboje. Oni su propisom i primerom vodili ljude dalje i dalje od poslušnosti Bogu i od čistoće i jednostavnosti vere, — vodeći ih gde se on ne može otkriti kao njihova odbrana u dan nevolje. Bog je poslao Iliju udovici iz Sarepte, jer ga nije mogao poveriti Izraelu.

Te oštre ukore, iako iznete od Veličanstva Neba, Jevreji iz Nazareta su odbili da čuju. Oni su samo trenutak pre toga bili svedoci milosrdnih reči koje su poticale sa njegovih usana; Božiji Duh je govorio njihovim srcima; ali u trenutku kada je na njih bačeno razmišljanje, — na prvi nagoveštaj da osobe iz drugih nacija mogu biti vrednije Božije naklonosti nego oni, — ti ponosni, neverujući Jevreji su bili

izbezumljeni od besa. Oni bi oduzeli život Božijem Sinu, da se anđeli nisu umešali za njegovu izbavljenje. Ti ljudi iz Nazareta su pokazali isti duh prema Hristu koji su njihovi praočevi pokazali prema Iliji. Zaslepljeni od Sotone, oni nisu mogli videti božanski karakter Božijeg Sina, niti ceniti istinu i čistotu njegovih pouka.

Spasiteljeve reči ukora ljudima iz Nazareta se primenjuju u Pavlovom slučaju, ne samo na neverujuće Jevreje, već i na njegovu sopstvenu braću u veri. Da su vođe u crkvi potpuno predale svoja osećanja ogorčenosti prema apostolu, i prihvatili ga kao nekoga ko je posebno pozvan od Boga da nosi jevanđelje Neznabošcima, Gospod bi ga poštedeo njima da još radi za spasenje duša. On koji vidi kraj od početka, i koji razume srca svih, video je šta će biti ishod zavisti i ljubomore gajenih prema Pavlu. Bog nije u svom providenju odredio da se Pavlov rad treba završiti tako rano; ali on nije učinio čudo da se suprotstavi nizu okolnosti koje je njihov sopstveni pravac podigao.

Isti duh vodi i dalje do istih ishoda. Zanemarivanje da se cene i poboljšaju odredbe božanske milosti, lišilo je crkvu mnogih blagoslova. Koliko često bi Bog produžio život nekog vernog propovednika, da je njegov rad bio cenjen. Međutim ako crkva dozvoli neprijatelju duša da izopači njihovo razumevanje, tako da oni pogrešno predstavljaju i pogrešno tumače reči i dela Hristovog sluga; ako dozvole sebi da stanu na njegov put i ometaju njegovu korisnost, Gospod će ukloniti od njih blagoslov koji je on dao.

Sotona neprestano radi preko svojih agenata da obeshrabri i ubije one koje je Bog odabrao da ispune veliko i dobro delo. Oni mogu biti spremni da žrtvuju čak svoj sopstveni život za napredovanje Hristovog cilja, ipak veliki varalica će predlagati sumnje, nepoverenje, ljubomoru, u vezi sa njima, koji će ako se prihvate narušiti poverenje u njihovo poštenje karaktera, i tako osakatiti njihovu korisnost. Prečesto on uspeva radeći preko njihove sopstvene braće, da im donese takvu tugu i patnju srca da se Bog milostivo meša da svojim progonjenim slugama da odmor. Nakon što su ruke sklopljene na

grudima bez pulsa, nakon što je glas upozorenja i ohrabrenja tih, onda smrt može ispuniti ono što život nije uspeo učiniti; onda se tvrdoglavi mogu probuditi da vide i cene blagoslove koje su odbacili od njih.

Veliko delo za nas kao Hrišćane nije da kritikujemo karakter i motive drugih, već da pažljivo ispitujemo naše sopstveno srce i život, da ljubomorno čuvamo sebe protiv Sotoninih predloga. Moramo imati na umu da nisu slušaoci zakona ti koji su opravdani pred Bogom, već izvršitelji zakona. Ako načela Božijeg zakona vladaju u našim srcima, mi ćemo imati Hristov duh; mi ćemo pokazivati u našem svakodnevnom životu tu milost koja je bolja od žrtve. Svaki Hrišćanin mora biti učenik u Hristovoj školi; i postoji potreba za marljivim i istrajnim naporom da se dosegne taj standard pravednosti koji Božija reč zahteva. Svako ima posao da nauči pouke pravde, poniznosti, strpljenja, čistoće, i ljubavi. Te osobine karaktera su dragocenije u očima našeg Gospoda nego prinosi od zlata ili srebra. Oni su prihvatljiviji za njega od najskuplje žrtve.

Postoji ista mrskost prema ukoru i opomeni među navodnim Božijim narodom danas kao i u dane našeg Spasitelja. Postoji ista sklonost da se naginje ka svetu i da se prate njegove podsmešljive senke. Prisustvo ambicioznih, sebičnih, dvoličnih članova ugrožava crkvu, čija najveća opasnost je od svetovnog prilagođavanja. Takvi članovi stalno vrše uticaj da ujedine crkvu bliže sa svetom. Oni rade Sotonino delo. Kada Bog pošalje svoje sluge sa rečima upozorenja ili saveta, ti izdajnici svog svetog verovanja odbacuju poruku poslatu sa Neba, i tako ne samo da oni sami umanjuju Hristovu milost, već navode i druge da uguše svoja uverenja i izgube ponuđeni blagoslov.

Opiranjem istini, srca takvih tonu dole u fatalnu tvrdoću potvrđenog nepokajanja. Oni varaju sebe, i varaju druge. Oni se samo izjašnjavaju kao Hrišćani; oni odaju površno poštovanje Hristu; oni se ujedinjaju u službama svetinje; a ipak srce, čiju jedinu odanost Isus ceni, je otuđeno od njega. Oni imaju ime da su živi, ali su mrtvi. Oni su ostavljeni tami koju su izabrali, — crnilu večne noći.

Strašna je stvar za one koji se izjašnjavaju da su Božija deca, da pređu liniju granice koja treba da razdvaja crkvu od sveta. Takvi su Sotonini najdelotvorniji agenti. On radi preko njih sa odlučnošću, revnošću, i sa istrajnošću, da smisli i izvrši takve podlosti protiv onih koji su verni Bogu, za kakve bi čini se običan grešnik bio nesposoban. Sama svetlost koju su oni omalovažavali čini njihovu tamu desetstruko većom nego što bi ona inače bila. Kada ljudi odbiju da prihvate svetlost koju im Bog u milosti šalje, oni ne znaju gde idu. Oni se samo jedan po jedan korak udaljavaju od pravog puta; ali ti uzastopni koraci vode direktno u propast. Oni stavljaju sebe na Sotonin teren, i njegov duh ih kontroliše. Oni ne mogu primetiti veliku promenu u sebi. Niko se ne promeni odjednom; ali oni ulaze u Sotoninu školu umesto u Hristovu školu, i veliki varalica ih školuje da vrše njegovo delo.

POGLAVLJE XXI

SUĐENJE U CEZAREJI

PET dana nakon Pavlovog dolaska u Cezareju, njegovi tužiocu su se isto spustili iz Jerusalima, praćeni jednim Tertulom, govornikom kojeg su oni angažovali kao svog advokata. Slučaju je odobreno brzo saslušanje. Pavle je izveden pred skup, a Tertul je nastavio da navodi optužbe protiv njega. Ovaj lukavi govornik je procenio da će laskanje imati veći uticaj na Rimskog upravitelja nego jednostavne izjave istine i pravde. On je zato počeo svoj govor sa hvaljenjem Filiksa: „Veliki mir što ga po tebi uživamo, i hvale vredna dela učinjena za ovaj narod tvojim providenjem u svemu i posvuda, preuzvišeni Filikse, radosno primamo sa svom zahvalnošću“.

Tertul se ovde spustio do bestidne laži. Filiksov karakter je bio pokvaren i odvratan. Rečeno je da je on „upražnjavao sve vrste požude i svireposti sa moći kralja i sa naravi roba“. Istina je da je pružio neke usluge naciji svojom stražom lišavajući zemlju pljačkaša, te je progonio i oterao Egipatskog pobunjenika sa kojim je Klaudije Lisije u brzini pobrkao Pavla; ali njegova dela svireposti i ugnjetavanja učinila su da on bude opšte omrznut. Izdajnička svirepost njegovog karaktera se pokazala njegovim brutalnim ubistvom prvosveštenika Jonatana, kojem je u velikoj meri dugovao svoj sopstveni položaj. Jonatan se, iako je zapravo bio malo bolji od samog Filiksa, usudio da se prepire sa njim zbog nekih od njegovih dela nasilja, i zbog toga, upravitelj je učinio da on bude ubijen dok je služio u svojim zvaničnim dužnostima u hramu.

Primer neobuzdane razuzdanosti koja je uprljala njegov karakter vidi se u njegovoj bračnoj vezi sa Drusilom, koja je ispunjena upravo u to vreme. Prevarnim veštinama Simona Maga, Kiparskog čarobnjaka, Filiks je naveo ovu princezu da napusti svog muža i da postane njegova žena. Drusila je bila mlada i lepa, i, osim toga, Jevrejka. Bila je predano vezana za svog muža, koji je podneo veliku žrtvu da dobije njenu ruku. Zaista je bilo malo toga što bi je navelo da se odrekne svojih najjačih predrasuda i da navuče na sebe gnušanje svoje nacije radi formiranja preljubničke veze sa okrutnim i starijim razvratnikom. Ipak Sotonski planovi prizivača duhova i izdajnika su uspeli, i Filiks je postigao svoju nameru.

Jevreji prisutni na Pavlovom ispitivanju su delili opšte osećanje prema Filiksu; ipak toliko je bila velika njihova želja da zadobiju njegovu naklonost kako bi osigurali Pavlovu osudu, da su oni pristali na laskave reči Tertula. Ti ljudi u svetoj službi obučeni u svešteničke haljine, bili su veoma tačni u pridržavanju običaja i obreda, veoma savesni da izbegnu spoljnje zagađenje, dok je hram duše bio uprljan svim vrstama bezakonja. Spoljašnji kontakt sa bilo čim smatranim nečistim je bio veliki prekršaj u njihovim očima, dok je ubistvo Pavla smatrano opravdanim delom. Kakva slika slepila koje može doći na ljudski um! Tu su bili predstavnici onih koji tvrde da su Božiji zavetni narod. Kao besplodno smokvino drvo, oni su bili ogrnuti nadmenim listovima, ali lišeni plodova svetosti; „imaju obličje pobožnosti, ali su se sile njene odrekli“. Ispunjeni mržnjom prema čistom i dobrom čoveku, traže da svim sredstvima oduzmu njegov život, i veličaju osvetoljubivog razvratnika!

Postoje mnogi danas koji procenjuju karakter na isti način. Podstaknuti protivnikom svake pravednosti, oni zlo nazivaju dobro, a istinu laž. To je kao što je prorok opisao, — „Na ulici je posrnula istina, i pravda nije mogla ući“. Zato što je takvo stanje i duh sveta Bog poziva svoj narod da izađe i da se odvoji. Oni koji se mešaju sa svetom počće da gledaju stvari sa stanovišta svetovnog čoveka,

umesto da gledaju kako Bog vidi. „Jer šta zajedničko ima pravednost sa bezakonjem? i kakvo zajedništvo ima svetlo sa tamom? A kakvu slogu ima Hrist sa Belijalom? ili kakav udeo ima vernik sa nevernikom?“ Božiji narod će videti onako kako on vidi. Čisti i dobri će biti poštovani i voljeni od onih koji su dobri.

U svom govoru protiv Pavla, Tertul je optuživao da je on pošast, koja je stvorila bune među Jevrejima po svetu i koja je zbog toga kriva za izdaju protiv cara; da je on vođa Nazaretske sekte, i da je optuživan za jeresi protiv Mojsijevog zakona; i da je oskrnavio hram, bukvalno prestup ne samo protiv Jevrejskog zakona već i Rimskog zakona, koji je štitio Jevreje u njihovom religijskom bogoslužju. On je zatim lažno naveo da je Lisije, zapovednik garnizona, nasilno uzeo Pavla od Jevreja dok su se oni spremali da mu sude svojim svešteničkim zakonom, i da ih je tako nepropisno primorao da iznesu slučaj pred Filiksa. Te lažljive izjave su bile vešto smišljene da navedu upravitelja da preda Pavla Jevrejskom sudu. Sve optužbe su bile besno podržane od prisutnih Jevreja, koji se nisu potrudili da sakriju svoju mržnju protiv zatvorenika.

Filiks je imao dovoljno oštroumnosti da pročita narav i karakter Pavlovih tužitelja. On je shvatio motive njihovog laskanja, i takođe je video da oni nisu uspeli da dokažu svoje optužbe. Okrenuvši se ka optuženom, mahnuo mu je rukom da odgovara za sebe. Pavle nije trošio reči na bljutave komplimente, već je samo naveo da može drage volje braniti sebe pred Filiksom, pošto je ovaj drugi bio toliko dugo upravitelj, i zato je imao toliko dobro razumevanje zakona i običaja Jevreja. Korak po korak je zatim pobijao optužbe iznete protiv njega. On je izjavio da nije izazvao nikakve neredе u bilo kom delu Jerusalima, niti je on skrnatio svetinju: „I ne nađoše me ni u Hramu da s kim raspravljam ili pravim metež u mnoštvu, ni u sinagogama, ni po gradu; niti mogu dokazati ono za što me sada optužuju“.

Dok je priznavao da je „prema Putu za koji kažu da je jeres“ služio Bogu svojih očeva, tvrdio je da on nikada nije skrenuo od

svog verovanja u zakon i u proroke, i da je u skladu sa Pismima on držao veru u vaskrsenje mrtvih; i nadalje je izjavio da je glavna svrha njegovog života da „ima uvek besprekornu savest pred Bogom i ljudima“.

Na iskren, direktan način je zatim naveo cilj svoje posete Jerusalimu, i okolnosti svog hapšenja i suđenja: „I nakon više godina dođoh da donesem milostinju za svoj narod i prinose. Među njima me nađoše očišćenog u Hramu, a ne sa mnoštvom niti u metežu, i to neki Jevreji iz Azije. Njih bi trebalo dovesti pred tebe pa neka tuže ako imaju šta protiv mene. Ili neka ovi sami reknu jesu li kakav zločin našli na meni kad sam stao pred Veće, osim toga jednoga glasa kojeg doviknuh stojeći među njima: ‘Zbog uskrsnuća mrtvih vi mi danas sudite’“!

Apostol je govorio sa ozbiljnošću i sa očiglednom iskrenošću, i njegove reči su nosile sa sobom dokaz svoje istinitosti. Osim toga, njegove izjave su bile u skladu sa pismom Klaudija Lisija. Filiks je sam toliko dugo boravio u Cezareji — gde je Hrišćanska religija bila poznata mnogo godina — da je on imao bolje znanje te religije nego što su Jevreji pretpostavljali, i on nije bio prevaren njihovim glumama. Pavlove reči su ostavile dubok utisak na njegov um, i omogućile su mu da razume još jasnije motive Jevreja. On im neće ugoditi nepravednim osuđivanjem Rimskog građanina, niti će ga on dati njima da ga pogube bez poštenog suđenja. Ipak Filiks nije znao za veće motive od sopstvenog interesa, i njegova ljubav prema hvali i želja za unapređenjem su ga kontrolisali. Strah od vređanja Jevreja ga je držao dalje od vršenja pravde u slučaju, i oslobađanja čoveka za kojeg je on znao da je nedužan. On je odložio svaki dalji postupak u slučaju dok Lisija ne bude prisutan, govoreći, „Kad siđe hiljadnik Lisija, rešiću vaš slučaj“.

Pavle je ponovo postavljen pod nadzor stotnika, ali sa naređenjima da on treba da uživa veću slobodu nego pre njegovog ispitivanja. Dok je bilo neophodno da on bude strogo čuvan, kao zaštita od zavera

Jevreja, i takođe zato što je on još uvek bio zatvorenik, njegovim prijateljima je bilo dozvoljeno da ga posećuju i da mu pružaju utehu.

Nedugo nakon toga Filiks i njegova žena Drusila pozvali su Pavla na privatni razgovor. Drusila je osećala prilično interesovanje za apostola, pošto je čula priču o njemu od svog muža, i bila je željna da čuje razloge za njegovo verovanje u Hrista. Tako je Pavle, kao Gospodnji zatvorenik, imao priliku da iznese istine jevanđelja nekim dušama kojima drugačije ne bi mogao prići. Okrutni i razvratni Rimski upravitelj i razuzdana Jevrejska princeza bili su njegovi jedini slušaoci. Oni su sada čekali da čuju istine koje nikada ranije nisu čuli, koje mogu više nikad da ne čuju, i koje će se, ako se odbace, pokazati brzim svedokom protiv njih u Božijem danu.

Pavle je cenio ovu Bogom danu priliku, i verno ju je poboljšao. On je znao da muškarac i žena pred njim imaju moć da ga pogube, ili da sačuvaju njegov život; ipak im se nije obratio sa hvalom ili laskanjem. On je znao da će njegove reči da im budu miris života ili smrti, i, zaboravljajući sva sebična razmatranja, nastojao je da ih probudi u opasnosti njihovih duša.

Poruka jevanđelja ne priznaje nikakvu neutralnost. Ona ubraja sve ljude kao odlučene za istinu ili protiv nje; ako oni ne prime i ne slušaju njena učenja, oni su njeni neprijatelji. Ipak ona ne poznaje poštovanje osobe, društvenog sloja, ili prilike. Ona je usmerena ka celom čovečanstvu koje oseća svoju potrebu za njene milostive pozive. Hrist je rekao: „Nisam došao pozvati pravednike, nego grešnike na pokajanje“.

Apostol je osećao da koji god mogu čuti njegove reči, jevanđelje polaže pravo na njih; oni će ili stajati među čistima i svetima oko velikog belog prestola, ili sa onima kojima Hrist treba reći: „Odstupite od mene, vi koji bezakonje činite“! Znao je da se on mora sresti sa svakim slušaocem pred Nebeskim sudom, i da tamo mora položiti račun, ne samo za sve što je rekao i uradio, već i za motiv i duh njegovih reči i dela.

Toliko nasilno i okrutno je bilo Filiksovo postupanje, da se nekoć licina ikada ranije usudila da mu čak i nagovesti da njegov karakter i ponašanje nisu ispravni. Međutim Pavle nije imao takve strahove. Sa savršenim poštovanjem za položaj svojih slušaoca, on je jasno objavio svoju veru u Hrista, i razloge za tu veru, i tako je bio vođen da govori posebno o onim vrlinama bitnim za Hrišćanski karakter, ali kojih je oholi par pred njim bio tako upadljivo lišen.

On je predstavio svojim slušaocima Božiji karakter — njegovu pravednost, pravdu, i nepristrasnost — i prirodu i obavezu njegovog zakona. On je jasno pokazao čovekovu dužnost da živi život treznosti i umerenosti, držeći strasti pod kontrolom razuma, u skladu sa Božijim zakonom, i održavajući fizičke i mentalne snage u zdravom stanju. Dan suda će sigurno doći, kada će svi biti nagrađeni prema delima učinjenim u telu. Bogatstvo, položaj, ili počasne titule biće nemoćni da uzdignu čoveka u Božiju naklonost, ili da ga otkupe od ropstva grehu. Ovaj život je bio vreme milosti, u kojem je on trebao da oblikuje karakter za budući, besmrtni život. Ako zanemari svoje sadašnje privilegije i prilike, to će se pokazati večnim gubitkom; nikakva nova milost neće biti odobrena za njega. Svi koji se pokažu nesveti u srcu ili oštećeni u bilo kom pogledu kada im bude suđeno po Božijem zakonu, pretrpeće kaznu za svoju krivicu.

Pavle se posebno zadržao na dalekosežućim zahtevima Božijeg zakona. Pokazao je kako se on proteže do najdubljih tajni čovekove moralne prirode, i baca bujicu svetlosti na ono što je bilo skriveno od pogleda i znanja ljudi. Šta ruke mogu uraditi ili jezik može izgovoriti, — šta spoljašnji život može pokazati, — samo nesavršeno otkriva čovekov moralni karakter. Zakon se proteže do misli, motiva, i namera srca. Mračne strasti koje leže skrivene od pogleda ljudi, ljubomora, osveta, mržnja, požuda, i divlja ambicija, zla dela o kojima se razmišlja u mračnim šupljinama duše, a ipak nikad sprovedena zbog nedostatka prilike, — o svemu tome Božiji zakon pravi zapis. Ljudi mogu zamišljati da oni mogu bezbedno gajiti te tajne grehe; ali baš ti su

ono što potkopava same temelje karaktera; jer iz srca „izvire život“.

Pavle je zatim nastojao da usmeri umove svojih slušaoca na jednu veliku Žrtvu za greh. On je ukazivao unazad na one žrtve koje su bile senke dobrih stvari koje dolaze, i onda je predstavio Hrista kao antitipa svih tih obreda, — cilj onoga na šta su one ukazivale kao na jedini izvor nade i života za palog čoveka. Sveti ljudi iz davnina su bili spašeni verom u Hristovu krv. Dok su oni gledali umiruće patnje žrtvovanih žrtava, gledali su preko ponora vekova u Božije Jagnje koje je trebalo odneti greh sveta.

Bog je pravedno zahtevao ljubav i poslušnost od svih svojih stvorenja. On im je dao u svom zakonu savršenu normu pravednosti. Međutim oni su zaboravili svog Tvorca, i odabrali su da prate svoj sopstveni put suprotno njegovoj volji. Oni su vratili neprijateljstvo za ljubav koja je bila visoka kao Nebo i široka kao univerzum. Bog nije mogao spustiti svoj zakon da izađe u susret merilu zlog čoveka, niti je mogao čovek, pao od greha, ispuniti zahteve zakona besprekornim karakterom i životom. Međutim verom u Hrista grešnik može biti očišćen od svoje krivice, a on je omogućio vraćanje poslušnosti zakonu njegovog Tvorca. Bog nije pružio svoju milost da umanjí obavezujuće zahteve zakona, već da to utvrdi. „Milosrđe i istina se sastadoše, pravednost i mir poljubiše se.“

Tako je Pavle zatvorenik podsticao Jevrejku i Neznabošca na zahteve božanskog zakona, i predstavio je Isusa, prezrenog Nazarećanina, kao Božijeg Sina, Iskupitelja sveta. Jevrejska princeza je dobro razumela sveti karakter tog zakona koji je ona tako besramno prekršila; ali njena predrasuda prema Čoveku sa Golgote učvrstila je njeno srce protiv reči života. Međutim Filiks, koji nikada ranije nije čuo istinu, bio je duboko potresen dok je Božiji Duh slao osvedočenje njegovoj duši. Savest, sada probuđena, učinila je da se njen glas čuje. On je osetio da su Pavlove reči istinite. Sećanje se vratilo nazad u krivu prošlost. Sa užasnom jasnoćom došle su pred njega tajne njegovog ranog života požude i krvoprolića, i crnog svedočanstva njegovih

kasnijih godina, — razvratnih, okrutnih, pohlepnih, nepravednih, natopljenih krvlju tajnih ubistava i javnih masakra. Nikada ranije istina nije bila tako uverljiva njegovom srcu. Nikada ranije njegova duša nije bila tako ispunjena užasom. Pomisao da su sve tajne njegove karijere zločina bile otvorene pred okom Boga, i da mu se mora suditi prema njegovim delima, učinila je da zadrhti od straha krivice.

Međutim umesto da dozvoli svojim osvedočenjima da ga dovedu do pokajanja, on je nestrpljivo gledao da izbací iz glave te neprijatne misli. Razgovor sa Pavlom je bio prekinut. „Zasad idi“, rekao je, „pozvaću te kada budem imao vremena“.

Koliko je bila velika suprotnost između postupka Filiksa i onog od tamničara iz Filipe! Gospodnje sluge su u okovima dovedene tamničaru, kao što je bio Pavle Filiksu. Dokazi koje su dali da su podržani tamničarevom silom, njihovo radovanje pod patnjom i sramotom, njihova neustrašiva smirenost kada se zemlja tresla od potresa zemljotresa, i njihov duh Hristolikog opraštanja, poslali su osvedočenje tamničarevom srcu. On nije, kao Filiks, uklonio ta osvedočenja, već je sa drhtanjem i u dubokoj poniznosti pitao za put spasenja; i pošto je naučio put, hodao je u njemu, sa svim svojim domom. Filiks je drhtao, ali se nije pokajao; tamničar je sa drhtanjem priznao svoje grehe i našao pomilovanje. Filiks je naredio Božijem Duhu da ode; tamničar ga je sa radošću primio u svoje srce i u svoj dom. Jedan je podelio svoju sudbinu sa vršiocima bezakonja; drugi je odabrao da bude Božije dete i naslednik Neba.

Dve godine nikakav postupak nije preduzet protiv Pavla, ipak ostao je zatvorenik. Filiks ga je nekoliko puta posetio, i slušao je pažljivo njegove reči. Međutim pravi motiv za ovo prividno prijateljstvo je bila želja za dobitkom, i nagovestio je Pavlu da uplatom velike sume novca on može obezbediti svoje oslobođenje. Apostol je, međutim, bio previše plemenite prirode da se oslobodi mitom. On je bio nedužan za sve zločine i nije hteo da se povinuje izbegavanju zakona. Osim toga, on sam je bio previše siromašan da plati takvu ucenu, da je bio

raspoložen da uradi to, a ne bi se pozvao u svoje ime, na saosećanje i velikodušnost svojih obraćenika. On je isto osećao da je bio u Božijim rukama, a ne bi se mešao u božanske namere vezane za njega.

Pred kraj ovog vremena nastala je strašna svađa među stanovništvom Cezareje. Bilo je čestih rasprava, koje su postale neprestano neprijateljstvo, između Jevreja i Grka, u vezi sa njihovim cenjenim pravima i privilegijama u gradu. Sva raskoš Cezareje, njeni hramovi, njene palate, i njen amfiteatar, postojali su zahvaljujući ambiciji prvog Iroda. Čak i luka, kojoj je Cezareja dugovala sav svoj napredak i značaj, bila je sagrađena od njega uz ogromne troškove novca i rada. Jevrejski stanovnici su bili brojni i bogati, i prisvajali su grad kao svoj, jer je njihov kralj uradio toliko mnogo za njega. Grci su, sa jednakom upornošću, branili svoje pravo na prednost.

Pri kraju dve godine, te rasprave su dovele do žestoke borbe na pijaci, što je dovelo do poraza Grka. Filiks, koji je stao na stranu Neznabožačke grupe, došao je sa svojim trupama i naredio je Jevrejima da se razidu. Naredba nije odmah poslušana od strane pobeđničke grupe, i on je naredio svojim vojnicima da se obruše na njih. Radosni zbog prilike da zadovolje svoju mržnju prema Jevrejima, oni su izvršili naređenje na najnemilosrdniji način, i mnogi su pogubljeni. Kao da to nije bilo dovoljno, Filiks, čije neprijateljstvo prema Jevrejima se povećavalo svake godine, sada je dao svojim vojnicima slobodu da pljačkaju kuće bogatih.

Ta smela dela nepravde i okrutnosti nisu mogla proći nezapaženo. Jevreji su podneli zvaničnu žalbu protiv Filiksa, i on je pozvan u Rim da odgovara na njihove optužbe. On je dobro znao da im je ovaj način iznude i ugnjetavanja dao izobilje osnova za žalbu, ali on se još nadao da će ih umiriti. Zato, iako je imao iskreno poštovanje za Pavla, odlučio je da ugodi njihovoj zlobi, ostavljajući ga zatvorenikom. Međutim svi njegovi naponi su bili uzaludni; iako je izbegao proterivanje ili smrt, uklonjen je iz službe, i lišen velikog dela svog nečasno stečenog bogatstva. Drusila, partner u njegovoj krivici, je

nakon toga poginula, sa njihovim jedinim sinom, u erupciji Vezuva. Njegovi sopstveni dani su se završili u sramoti i zavučenosti.

Zraku svetlosti sa Neba je bilo dozvoljeno da zasija nad tim zlim čovekom, kada mu je Pavle iznosio dokaze u vezi sa pravednošću, umerenošću, i sudom koji dolazi. To je bila njegova sa Neba poslata prilika da vidi i da ostavi svoje grehe. Međutim on je rekao Božijem Duhu, „Zasad idi, pozvaću te kada budem imao vremena“. On je ignorisao svoju poslednju ponudu milosti. On nikada neće dobiti drugi poziv od Boga.

POGLAVLJE XXII

PAVLE SE POZIVA NA CEZARA

UPRAVITELJ postavljen umesto Filiksa je bio Porkije Fist, daleko časniji vladar. On je imao veći osećaj odgovornosti za svoj položaj, i, odbijajući da prihvati mita nameravao je da sprovodi pravdu. Tri dana nakon svog dolaska u Cezareju, Fist je otišao u Jerusalim. Tu su ga brzo saletali Jevreji, koji nisu gubili vreme da iznesu svoje optužbe protiv Pavla. Dugo Pavlovo zatvaranje nije smekšalo njihovu zloćudnu mržnju, niti je uzdrimalo njihovu odlučnost da oduzmu njegov život. Oni su navaljivali da mu mora suditi Sanedrin, i zahtevali su da on odmah bude poslat u Jerusalim. Iako je taj zahtev bio toliko uverljiv, skrivao je brižljivo isplaniranu zaveru. Oni su bili odlučni da ga ne prepuste čak ni odluci Sanedrinskog suda, već da se bez odlaganja reše slučaja ubivši ga usput.

U Cezareji, Fist se već susreo sa popularnim protestovanjem protiv Pavla, ali u Jerusalimu zahtevanje njegove smrti nije bilo samo vika rulje. Delegacija najcenjenijih uglednih ličnosti grada, na čelu sa prvosveštenikom, je zvanično uputila zahtev u vezi sa Pavlom, nemajući sumnju, da bi ovaj novi i neiskusni zvaničnik mogao biti oblikovan po želji, i da će, da bi zadobio njihovu naklonost rado odobriti sve što su oni želeli.

Međutim Fist nije bio čovek koji bi žrtvovao pravdu da zadobije popularnost. Jevreji su uskoro otkrili da se oni suočavaju sa nekim ko je više ličio na Galiona nego na Filiksa. Pronicljivo je prozreo motiv koji je podstakao njihov zahtev, i ljubazno je odbio da pošalje Pavla. Izjavio je, međutim, da će se on lično uskoro vratiti u Cezareju, i da će

im tamo dati poštenu priliku da podnesu svoje optužbe protiv njega.

To nije bilo ono što su oni želeli. Njihov prethodni poraz nije bio zaboravljen. Oni su dobro znali da bi se u suprotnosti sa mirnim držanjem i ubedljivim argumentima apostola, njihov sopstveni zloćudni duh i neosnovane optužbe pokazali u najgorem mogućem svetlu. Opet oni su navaljivali da Pavle bude doveden u Jerusalem na suđenje. Međutim Fist je odgovorio odlučno da kakav god da je njihov običaj, nije bio običaj Rimljana da žrtvuju život bilo kog čoveka samo da bi udovoljili njegovim tužiocima, već da dovedu optuženog lice u lice sa njegovim tužiocima pred nepristrasnim svedocima, i da mu daju priliku da se brani. Bog je u svom providenju kontrolisao odluku Fista, da bi život apostola mogao biti sačuvan.

Videvši da su njihove namere poražene, Jevrejske vođe su odmah organizovale moćnu delegaciju da iznesu svoje optužbe na sudu upravitelja. Nakon boravka od osam ili deset dana u Jerusalmu, Fist se vratio u Cezareju, i sledećeg dana je zauzeo svoje mesto na sudu da sasluša slučaj. Jevreji su, budući da su ovom prilikom bili bez advokata, sami podneli svoje optužbe. Suđenje je bilo prizor strastvene, nerazumne galame sa strane tužioca, dok je Pavle sa savršenom smirenošću i iskrenošću jasno pokazao neistinitost njihovih izjava.

Jevreji su ponovili svoje optužbe za jeres, izdaju, i skrnavljenje, ali nisu mogli dovesti nikakve svedoke da ih dokažu. Oni su nastojali da zastraše Fista kao što su jednom zastrašili Pilata svojom tobožnjom revnošću za Cezarovu čast. Međutim Fist je imao previše temeljno razumevanje Rimskog zakona da bi bio prevaren njihovom glamom. On je video da je pravo pitanje u sporu bilo potpuno povezano sa Jevrejskim doktrinama, i da, ispravno shvaćeno, nije bilo ničega u optužbama protiv Pavla, kada bi se mogle dokazati, što bi ga učinilo vrednim smrti, ili čak zatvora. Ipak on je jasno video oluju gneva koja bi se stvorila ako Pavle ne bi bio osuđen ili predat u njihove ruke.

On je sa gađenjem gledao na prizor pred sobom, — Jevrejski sveštenici i poglavari, sa namrgođenim licima i blještavim očima,

zaboravljajući dostojanstvo svoje službe, nestrpljivo su ponavljali svoje molitve, u tonovima koji su postajali glasniji i glasniji dok sud nije odzvanjao od njihovih povika besa. Iz srca želeći da sve to završi, okrenuo se ka Pavlu, koji je stajao mirno i staloženo pred svojim protivnicima, i pitao je da li je voljan da ide u Jerusalem pod njegovom zaštitom, da mu sudi Sanedrin.

To bi bukvalno prebacilo predmet iz Rimske u Jevrejsku jurisdikciju. Pavle je znao da on ne može tražiti pravdu od tih ljudi koji su svojim zločinima navlačili na sebe Božiji gnev. Kao prorok Ilija, on bi bio sigurniji među neznabošcima nego sa onima koji su odbacili svetlost sa Neba, i otvrdili svoja srca protiv istine. Kada je njegov život bio ugrožen gnevom njegovih neprijatelja, neznabožački magistrati su ti koji su bili njegovi izbavitelji. Galion, Lisije, i čak Filiks, nisu oklevali da proglase njegovu nevinost, dok ga je svaki Jevrejski sud osudio, bez dokazivanja njegove krivice.

Pavle je bio umoran od svađe, umoran od žestokog ponavljanja optužbi, ponovo i ponovo pobijanih, i isto toliko često obnavljanih. Njegov aktivni duh teško bi mogao izdržati ponovljena odlaganja i zamornu neizvesnost njegovog suđenja i zatvaranja. Koliko mu je odvratniji bio svakodnevni kontakt sa grubim, besposlenim, nesavesnim vojnicima, čestim zvukovima rasprava, i glasinama o svađi i krvoproliću između Jevreja i Neznabožaca. Nije više imao čemu da se nada od Jevrejskih sveštenika ili poglavara; ali kao Rimski građanin imao je jednu posebnu privilegiju, mogao bi se pozvati na Cezara, i bar, neko vreme, njegovi neprijatelji bi bili držani podalje.

Na pitanje upravitelja, Pavle je dao odgovor, Ja stojim na Cezarovom sudu. Tu, a ne pred Sanedrinom, treba da mi se sudi. Okrenuvši se ka upravitelju, obratio mu se direktno. Čak i ti, Fist, si ubeđen da nikakve optužbe protiv mene nisu dokazane. Nikada nisam u bilo kom pogledu skrivio Jevrejima. Ako sam ja počinio bilo kakav zločin, nije protiv njih, već protiv cara; i ako se nađem krivim, ja ne odbijam umreti. Međutim ako se optužbe koje oni iznose protiv

mene ne mogu dokazati, niko me ne može predati pod njihovu vlast kao uslugu. Pozivam se na Cezara.

Fist ništa nije znao o zaverama Jevreja da ubiju Pavla, i bio je iznenađen ovim pozivanjem na Cezara. Nije bilo laskavo za ponos Rimskog upravitelja, da prvi slučaj iznet pred njega bude tako upućen ka višem autoritetu. Međutim, reči apostola su zaustavile sudski postupak. Filiks⁶ je održao kratko savetovanje sa svojim većem, i pošto su se svi složili da je pozivanje bilo zakonski prihvatljivo, on je rekao zatvoreniku: „Jesi li se na cezara pozvao? Pred cezara ćeš ići!“ To je bilo rečeno tonom i načinom koji su činilo se nagoveštavali da je Pavle malo znao šta je pozivanje na Cezara značilo.

Još jednom je mržnja rođena iz Jevrejskog fanatizma i samopravednosti primorala Božijeg slugu da traži zaštitu od neznabožačkog vladara. To je bila ista mržnja koja je naterala proroka Iliju da beži za pomoć udovici iz Sarepte; koja je primorala vesnike jevandjelja da objave svoju poruku Neznabošcima. To je isti duh koji Božiji narod u ovom dobu tek treba da sretne. U velikoj krizi kroz koju oni uskoro treba da prođu, oni će postati bolje upoznati sa Pavlovim iskustvom. Među navodnim sledbenicima Hrista, postoje isti ponos, formalizam, oholost, sebičnost, i ugnjetavanje, koji su postojali u Jevrejskoj naciji. Pre nego što rat bude završen i pobeda dobijena, mi kao ljudi ćemo iskusiti iskušenja slična onima od Pavla. Mi ćemo se susresti sa istom tvrdoćom srca, istom okrutnom odlučnošću, istom nepopustljivom mržnjom.

Ljudi koji se izjašnjavaju da su Hristovi predstavnici će ići putem sličnim onim kojim su išli sveštenici i poglavari u njihovom postupanju sa Pavlom. Svi koji će neustrašivo služiti Bogu prema nalogima svoje sopstvene savesti, trebaće moralnu hrabrost, čvrstinu, i znanje o Bogu i njegovoj reči, da stoje u tom zlom danu. Progonstvo će ponovo

6 Elen Vajt se pogrešno izrazila. Nije Filiks nego Fist, (Dela 25:12) - prim. prev.

biti zapaljeno protiv onih koji su verni Bogu; njihovi motivi će biti napadani, njihovi najbolji napori krivo tumačeni, njihova imena odbačena kao zla. Tada će se dogoditi, kao što je Hristos predskazao, da će ko god bude tražio da ubije verne, misliti da čini službu Bogu. Tada će Sotona raditi sa svom svojom očaravajućom silom, da utiče na srce i zamrači razumevanje, da učini da zlo izgleda dobro, a dobro zlo. Onda će on preko svojih agenata „prikazivati velika znamenja i čudesa, tako da, bude li moguće, zavedu i same izabrane“.

Bog hoće da njegov narod bude spreman za skoru nadolazeću krizu. Pripremljeni ili nepripremljeni, mi se svi moramo sresti sa njom. Samo oni čiji su karakteri temeljno disciplinovani da ispune božanski standard biće sposobni da stoje čvrsto u to vreme probe. Međutim kada neprijatelji budu na svakoj strani, posmatrajući ih za zlo. Bog Neba će gledati svoje dragoceno drago kamenje za dobro. Kada se svetovni vladari ujedine sa propovednicima religije da bi došli između Boga i naše savesti, onda će se oni koji neguju strah od Boga otkriti. Kada je tama najdublja, onda će svetlo plemenitog, Bogu sličnog karaktera da sija najsjajnije. Kada svako drugo poverenje propadne, onda će se videti ko ima stalno poverenje u Boga.

Što je snažnija i čistija vera Božijeg naroda, i čvršća njihova odlučnost da ga slušaju, više će Sotona izazvati bes onih koji tvrde da su pravedni, dok gaze po Božijem zakonu. U toj dolazećoj nevolji, vladari i magistrati neće posredovati u ime Božijeg naroda. Postojeće kvarna skladnost sa svima koji nisu bili poslušni Božijem zakonu. Na taj dan, svi dvolični, svi koji nemaju pravo delo milosti u srcu, naći će se lakim. Biće potrebno najčvršće poverenje, najhrabrija namera, da se drži čvrsto vera jednom data svetima.

POGLAVLJE XXIII

OBRAĆANJE PRED AGRIPOM

Pošto se Pavle pozvao na Cezara, Fistova dužnost je bila da vidi da on bude poslat u Rim. Neko vreme je prošlo, međutim, pre nego što je odgovarajući brod mogao biti nabavljen, a pošto su drugi zatvorenici trebali biti poslani sa Pavlom, razmatranje njihovih slučajeva je takođe izazvalo izvesno odlaganje. To odlaganje je dalo Pavlu priliku da iznese razloge svoje vere pred glavnim ljudima Cezareje, i Jevrejima i Neznabošcima, i isto pred poslednjim od Iroda koji su nosili titulu Jevrejskih kraljeva.

„A kad je prošlo nekoliko dana, kralj Agripa i Bernika stigoše u Cezareju da pozdrave Fista.“ Znajući da je Agripa bio dobro upućen u zakone i običaje Jevreja, Fist je tokom ove posete skrenuo njegovu pažnju na slučaj Pavla, kao zatvorenika ostavljenog u okovima od strane Filiksa. Agripino interesovanje je bilo izazvano pričom koju je Fist izneo o slučaju, i izrazio je želju da lično vidi i čuje Pavla. U skladu sa tim sledeći dan je određen kao vreme za takav razgovor. Pavle sada nije trebao da se brani pred novim sudom, već samo da zadovolji radoznalost privatne publike; da obezbedi jednodnevnu zabavu za upraviteljeve ugledne goste, i za pozvano društvo koje predstavlja bogatstvo i plemstvo Cezareje. Glavni oficiri vojske je trebalo da budu prisutni, i isto vodeći građani grada, i Fist je odlučio da to učini prilikom najveličanstvenijeg razmetanja, u čast svojih posetilaca.

U svom raskošu i sjaju kraljevske porodice Agripa i Bernika su otišli u salu za prijem, praćeni povorkom sledbenika u skupoj odeći

Istočnog razmetanja. Ponosno je oholi vladar sa svojom lepom sestrom prošao kroz skup, i seo pored upravitelja. Na njegovu naredbu, Pavle je, još okovan kao zatvorenik, uveden, i kralj je gledao sa hladnom radoznalošću na njega, sada pognutog i bledog od bolesti, dugog zatvoreništva, i stalne zabrinutosti.

Kakva je suprotnost tu predstavljena! Agripa i Bernika su bili lišeni osobina karaktera koje Bog ceni. Oni su bili prestupnici njegovog zakona, iskvareni u srcu i u životu. Bog i anđeli su bili zgađeni njihovim putem greha. Međutim zato što su oni posedovali, u ograničenoj meri, vlast i položaj, bili su miljenici sveta. Taj ostareli zatvorenik, stojeći okovan za svog vojnika stražara, nije predstavljao ništa veličanstveno ili privlačno u svom oblačenju ili izgledu, da bi mu svet trebao odati poštovanje. Ipak taj čovek, očigledno bez prijatelja ili bogatstva ili položaja, imao je pratnju koju svetski ljudi nisu mogli videti. Nebeski anđeli su bili njegova pratnja. Da je slava jednog od tih blistavih glasnika bljesnula, raskoš i ponos kraljevske porodice bi izbledeli pred tim; kralj i dvorani bi bili oboreni na zemlju, kao što su bili Rimski stražari kod Hristovog groba. Celu Nebo je bili zainteresovano za tog jednog čoveka, sada držanog zatvorenikom za svoju veru u Božijeg Sina. Kaže voljeni Jovan: „Zbog toga nas svet ne poznaje — jer njega ne upozna“. Svet ne poznaje Hrista, niti će poznavati one koji su primer Hrista. Oni su Božiji sinovi, deca kraljevske porodice; ipak njihova kraljevska prava nisu primećena od ovog sveta. Oni mogu pobuditi njihovu radoznalost, ali oni nisu cenjeni ni shvaćeni. Oni su njima nezanimljivi i nezavidni.

Fist je lično predstavio Pavla skupu, ovim rečima: „Kralju Agripa i svi vi sa nama prisutni ljudi! Gledajte ovoga zbog koga me je saletalo celo jevrejsko mnoštvo i u Jerusalimu i ovde vičući da taj više ne treba živeti. Ali ja sam utvrdio da on nije učinio ništa što zaslužuje smrt, a budući da se i sam pozvao na Njegovo veličanstvo, odlučio sam poslati ga. O njemu nemam ništa pouzdano napisati gospodaru. Zato ga izvedoh pred vas, a posebno pred tebe, kralju Agripa, da

bih nakon istrage imao šta napisati. Jer čini mi se nerazumnim slati zatvorenika, a ne naznačiti optužbe protiv njega“.

Kralj Agripa je sada dao Pavlu slobodu da govori za sebe. Apostol je znao koliko malo su vredele spoljašnje okolnosti svetovnog bogatstva i položaja, i on nije bio uznemiren blistavim razmetanjem ili visokim činom te publike sa titulom. Veličanstvena odeća upravitelja i njegovih gostiju, mačevi vojnika, i bleštavi oklopi njihovih zapovednika, nisu mogli ni za trenutak savladati njegovu hrabrost ili uznemiriti njegovu samokontrolu. Pružajući svoju okovanu desnu ruku, rekao je: „Za sve za šta me Jevreji optužuju, kralju Agripa, smatram se srećnim što ću se danas pred tobom braniti, tim više što si ti poznavalac svih jevrejskih običaja i pitanja. Zato te molim da me strpljivo saslušas“.

Da li se Agripin um na ove reči vratio u prošlu istoriju njegove porodice, i njihovih besplodnih napora protiv Njega kojeg je Pavle propovedao? Da li je on mislio o svom pradedi Irodu, i o masakru nedužne dece iz Betlehema? o svom prastricu Antipi, i o ubistvu Jovana Krstitelja? o svom sopstvenom ocu, Agripa I, i o mučeničkoj smrti apostola Jakova? Da li je on video u propastima koje su brzo zadesile te kraljeve dokaz Božijeg nezadovoljstva zbog njihovih zločina protiv njegovih slugu? Da li su raskoš i razmetanje tog dana podsetili Agripu na vreme kada je njegov sopstveni otac, monarh, moćniji nego on, stajao u tom istom gradu, odeven u blešteće haljine, dok su ljudi vikali da je on bog? Da li je on zaboravio kako je, čak pre nego što su povici divljenja utihnuli, osveta, brza i užasna, zadesila hvalisavog kralja? Nešto od svega toga je proletelo kroz Agripino sećanje; ali njegova sujeta je bila polaskana blistavim prizorom pred njim, i ponos i uobraženost su proterali sve plemenitije misli.

Pavle je ponovo ispričao poznatu priču svog obraćenja iz tvrdoglavog neverovanja strogog i fanatičnog Fariseja u veru u Isusa Nazarećanina kao Iskupitelja sveta. On je opisao nebesku viziju koja ga je ispunila sa neizrecivim užasom, iako se nakon toga pokazalo da je

bila izvor najveće utehe, — otkrivenja božanske slave, usred koje je sedeo ustoličen On kojeg je prezirao i mrzeo, čije sledbenike je čak i tada tražio da ubije. Preobražavajuća milost je učinila Pavla novim čovekom od tog časa, iskrenim pokajnikom i vatrenim vernikom u Isusa. To je bilo da je pozvan onda da bude Hristov apostol, „Božijom voljom“.

Pavle nikada nije video Hrista dok je on boravio na zemlji. On je zaista čuo o njemu i njegovim delima, ali on nije mogao verovati da bi se obećani Mesija, Stvoritelj svih svetova, Davalac svih blagoslova, pojavio na zemlji kao običan čovek. Očekivao je da se on pojavi u haljinama veličanstva, praćen kraljevskim raskošem, i proglašen od anđeoske vojske kraljem Jevreja. Međutim otkrio je da on nije čitao Pisma pravilno; Hrist je došao kao što je proročanstvo proreklo, ponizan čovek, koji propoveda reč života u blagosti i poniznosti. On je došao da probudi najplemenitije nagone duše, da zadovolji njene čežnje, i da kruniše delo i rat života sa beskonačnom nagradom.

Pavle je uzalud očekivao Mesiju da izbavi naciju od ropstva stranim kraljevima, ali je našao u Hristu Spasitelja od ropstva grehu. Život je bio za njega slep i zbunjujući konflikt, nejednaka borba, groznica nezadovoljenih želja, dok on nije video Hrista. Onda su njegove žudnje bile zadovoljene, njegovi strahovi proterani, njegovi tereti olakšani. On je pronašao Njega o kojem su Mojsije i proroci pisali, — Isusa Nazarećanina, Spasitelja sveta.

Zašto bi, upitao je, izgledalo neverovatno da je Hrist vaskrsao iz mrtvih? Jednom je i njemu tako bilo; ali kako bi on mogao da ne veruje u ono što je sam video i čuo u toj podnevnoj viziji? On je mogao svedočiti o vaskrsenju mrtvih; jer je gledao na raspetog i vaskrslog Hrista, — istog koji je hodao ulicama Jerusalima, koji je umro na Golgoti, koji je slomio okove smrti, i vazneo se na Nebo sa Maslinove gore. On ga je video i razgovarao je sa njim stvarno kao što su i Kifa, Jakov, Jovan, ili bilo koji drugi od učenika. I kako bi on mogao biti neposlušan kada ga je Glas sa Neba poslao da otvori

oči Jevrejima i Neznabošcima, da bi se oni mogli okrenuti od tame ka svetlu, i od Sotonine vlasti ka Bogu, da bi mogli primiti oproštaj grehova, i nasleđe među onima koji su posvećeni? U Damasku, u Jerusalimu, i po celoj Judeji, i Neznabošcima, on je propovedao pokajanje prema Bogu, veru u Hrista, i život u skladu sa tim.

To, i samo to, je ono što je navelo Jevreje da ga uhvate u hramu, i da gledaju da ga pogube; ali Gospod ga je izbavio iz te i svake druge opasnosti. Svedočanstvo koje je on nosio u vezi sa Isusom Nazarećaninom nije bilo huljenje, niti jeres, niti otpadništvo, već istina u savršenom skladu sa svim učenjima Mojsija i proroka.

Apostol se zadržavao na svojoj omiljenoj temi, na taj svečani, iskreni, ostrašćen način koji je bio toliko silno sredstvo u njegovoj misiji. U tom sveupijajućem zanimanju za svoju temu, on je izgubio iz vida kraljeve i upravitelje i glavne kapetane, bogatstvo, čin, i titule. On je nosio svedočanstvo koje je bilo cilj njegovog života, i mogao je govoriti sa uverenjem dugog poznavanja i žarom snažnog osvedočenja. Niko ko ga je čuo nije mogao sumnjati u njegovu iskrenost. Međutim u punoj plimi svoje rečitosti iznenada je zaustavljen. Ispričane činjenice su bile nove za Fista, kao i za skoro sve prisutne. Cela publika je slušala očarana Pavlovu priču o čudesnim iskustvima i vizijama, o otkrićima i drevnim proročanstvima, i o Jevrejskom proroku koji je bio odbačen i raspet, a ipak koji se podigao iz mrtvih i vazneo na Nebo; i koji je jedini mogao oprostiti grehe i osvetliti tamu Jevreja i Neznabožaca. Poslednja napomena je bila previše za Fista da poveruje. On je iznenada uzbuđeno povikao: „Luduješ, Pavle! Veliko ti znanje pamet zaokrenulo“!

Apostol je odgovorio smireno i učtivo: „Ne ludujem, plemeniti Fiste, nego reči istine i razboritosti govorim. Jer zna za to kralj, kome sa pouzdanjem govorim, jer mu ništa od toga, uveren sam, nije nepoznato; jer nije se to dogodilo u nekom čošku“. Zatim, okrenuvši se ka Agripi, obratio mu se direktno: „Veruješ li, kralju Agripa, prorocima? Znam da veruješ“.

Jevrejski kralj je bio poučen o zakonu i prorocima, i učio je od verodostojnih svedoka neke od činjenica o kojima je Pavle govorio. Zato, argumenti koji su bili toliko novi i čudni Fistu, bili su jasni i ubeđujući Agripi. I on je mogao samo da bude pod uticajem tog gorućeg žara kojeg ni bičevanje ni zatvaranje nisu mogli ugasiti. Na kratko vreme je zaboravio dostojanstvo svog položaja, izgubio je iz vida svoje okruženje, i, svestan jedino istina koje je čuo, videvši samo poniznog zatvorenika kako stoji kao Božiji ambasador, odgovorio je nehотиčno, „Zamalo si me uverio da postanem hrišćanin“.

Sa dostojanstvenom iskrenošću, apostol je odgovorio: „Želeo bih od Boga da i za malo i za mnogo, ne samo ti, nego i svi koji me danas slušaju, postanu takvi kakav sam i ja“, dodajući, kada je podigao svoje okovane ruke, „osim ovih okova“. Svi koji su ga čuli su bili ubeđeni da Pavle nije bio običan zatvorenik. Neko ko bi mogao govoriti kao što je on govorio, i izneti argumente koje je on izneo, ko je bio toliko ispunjen sa ushićenjem nadahnjujuće vere, toliko obogaćen Hristovom milošću, toliko smiren u svesnosti mira sa Bogom i sa čovekom; neko ko bi mogao želeći da svi ti veličanstveni i istaknuti ljudi mogu imati istu nadu i pouzdanje i veru koja je održavala njega, ali ko bi, bez i najmanje želje za osvetom, mogao da se moli da oni mogu biti pošteđeni sukoba, tuga, i patnji koje je on iskusio, — takav čovek ne može biti varalica.

Fist, Agripa, i Bernika su bili kriminalci koji su po pravdi trebali nositi okove stavljene na apostola. Svi su bili krivi za užasne zločine. Ti prestupnici su tog dana čuli ponudu spasenja kroz Hristovo ime. Jedan je, bar, bio skoro ubeđen da prihvati milost i pomilovanje. Međutim biti skoro ubeđen, znači odbaciti pruženu milost, biti osvedočen u pravi put, ali odbiti da se prihvati krst raspetog Iskupitelja.

Radoznalost kralja Agripe je bila zadovoljena, i ustajući sa svog mesta, pokazao je da je razgovor završen. Kada se skup razišao, o Pavlovom slučaju se slobodno raspravljalo, i svi su se složili da, iako bi on mogao biti zanesenjак ili fanatik, on se ni u kom smislu ne

može smatrati pravnim kriminalcem; on nije uradio ništa vredno smrti ili zatvora.

Iako je Agripa bio Jevrej, on nije delio fanatični žar i slepu predrasudu Fariseja. On nije imao želju da vidi slobodu misli suzbijenu nasiljem. „Taj čovek“, on je rekao, „mogao bi biti pušten da se nije pozvao na Cezara“. Međutim sada kada je slučaj bio prosleđen tom višem sudu, bio je izvan jurisdikcije Fista ili Agripe. Ipak, dve godine kasnije ishod suđenja od tog dana je spasao život toliko dragocen za Božiji cilj. Fist, otkrivši da je njegova sopstvena presuda slučaja, na osnovu Rimske pravde, bila podržana sa Jevrejskog stanovišta od zaštitnika hrama, poslao je pismo caru, navodeći da se nikakva pravna optužba ne može naći protiv zatvorenika. I Neron, okrutan i bezobziran kakav je bio, nije se usudio da pogubi čoveka kojeg su Lisija, Filiks, Fist, i Agripa proglasili nedužnim, i kojeg čak ni Sane-drin nije mogao osuditi.

POGLAVLJE XXIV

PLOVIDBA I BRODOLOM

„KADA je odlučeno da otplovimo u Italiju, predadoše Pavla i neke druge zatvorenike stotniku carske čete, koji se zvao Julije. Ukrcasmo se na neku adramitsku lađu koja je trebalo da oplovi neka azijska mesta i otplovismo. Sa nama beše neki Makedonac Aristarh, Solunjanin.“

Adramit se nalazio na zapadnoj obali Azijske provincije; zato su putnici mogli obaviti samo deo svog putovanja u brodu na putu za taj grad. Međutim u nekoj od većih luka kojima se brod približio, oni bi verovatno pronašli brod u koji bi se mogli ukrcati za Rim.

U prvom veku Hrišćanske ere, putovanje morem kao i kopnom je bilo praćeno sa mnogo većom teškoćom nego u sadašnje vreme. Veštine brodogradnje i navigacije nisu bile tada sazrele kao sada. Pomorci su upravljali svojim kretanjem suncem i zvezdama; i kada se oni nisu pojavili, i bilo je nagoveštaja oluje, plašili su se da povere svoje brodove otvorenom moru.

Sezona bezbedne navigacije je već bila daleko odmakla, pre nego što je apostolov brod napustio Cezareju, i vreme se brzo približavalo kada je putovanje morem bilo završeno za godinu. Svakodnevno odlaganje je povećavalo opasnost plovidbe. Međutim putovanje koje bi bilo teško i opasno za običnog putnika, bilo bi dvostruko teže apostolu kao zatvoreniku. Rimski vojnici smatrani su odgovornima svojim sopstvenim životima za bezbednost svojih zatvorenika, i to je dovelo do običaja vezivanja lancima zatvorenika desnim zglobovom za

levi zglob vojnika, koji su smenjivali jedni druge po redu. Tako da ne samo da apostol nije imao slobodno kretanja, već je i bio postavljen u blisku i neprestanu povezanost sa ljudima najneprijatnijeg i apsolutno odbojnog karaktera; ljudima koji ne samo da su bili neobrazovani i prosti, već koji su, od demoralisućeg uticaja svojih okruženja, postali brutalni i degradirani. Ovaj običaj je, međutim, bio manje strogo poštovan nego kada su zatvorenici bili na obali. Jedna okolnost je veoma olakšala muke njegove sudbine. Bilo mu je dozvoljeno da uživa u društvu svoje braće, Luke i Aristarha. U svom pismu Kološanima, on govori o drugom kao svom „drugom zatvoreniku“. Međutim to je bio čin izbora, zbog njegove naklonjenosti Pavlu, da je Aristarh delio njegove okove, i pomogao mu u njegovim patnjama.

Plovidba je počela povoljno, i dan nakon što su krenuli, usidrili su se u Sidonsku luku. Tu je Julije, stotnik koji je slušao apostolovo obraćanje pred Agripom, i zbog toga bio povoljno naklonjen prema njemu, „sa Pavlom čovečno postupio“, i budući da je bio obavešten da je bilo Hrišćana u prostoru, on „mu dopusti poči ka prijateljima da se pobrinu za njega“. Usluga je bila veoma cenjena od apostola, koji je bio slabog zdravlja, i samo oskudno opremljen udobnostima za dugo putovanje. Njegov kratak boravak u Sidonu je bio kao oaza na njegovom pustom i sumornom putu, i pokazao mu se utehom i ohrabrenjem tokom nemirnih, olujom bacanih nedelja na moru.

Nakon napuštanja Sidona, brod se susreo sa nepovoljnim vetrovima; i pošto je skrenut sa pravog puta, njegovo kretanje je bilo veoma sporo. U Miri, u Likijskoj provinciji, stotnik je pronašao veliki Aleksandrijski brod, koji se uputio ka obali Italije, i u njega je odmah prebacio svoje zatvorenike. Međutim vetrovi su i dalje bili nepovoljni, a kretanje broda sporo i teško. Kaže Luka, „A mnoge smo dane plovili sporo pa smo jedva došli do Knida. Kako nam vetar nije dao da pristanemo, plovili smo ispod Krita prema Salmoni pa jedva ploveći uz nju, dođosmo na neko mesto zvano Dobra Pristaništa“.

U Dobrim Pristaništima oni su bili primorani da ostanu neko

vreme, čekajući povoljnije vetrove. Tokom tog vremena Jevrejska sezona navigacije se završila. Neznabošci su smatrali bezbednim da se putuje sve do kasnijeg datuma; ali nije bilo nade da će se završiti plovidba. Jedino pitanje sada o kojem se trebalo odlučiti je bilo, da li da ostanu gde su bili ili da pokušaju da dođu do povoljnijeg mesta da provedu zimu.

Stvar je bila ozbiljno razmotrena, i konačno je bila upućena od stotnika na Pavla, koji je zadobio poštovanje i mornara i vojnika. Apostol je bez oklevanja savetovao da oni ostanu tu gde jesu. On je rekao, „Ljudi, vidim da će plovidba biti s mukom i velikom štetom, ne samo za tovar i brod nego i za naše živote“. Međutim vlasnik broda, koji je bio na palubi, i većina putnika i posade, bili su nevoljni da prihvate taj savet. Oni su isticali da je luka Dobrih Pristaništa već bila nepotpuno zaštićena od zimskih vetrova, i da bi obližnji grad, pošto je toliko mali, pružio malo zaposlenja za tri stotine mornara i putnika tokom boravka od nekoliko meseci. Luka Feniks, samo 34 milje udaljena, imala je dobro zaklonjenu luku, i bila je u svakom drugom pogledu daleko poželjnije mesto u kojem bi se zimovalo.

Stotnik je odlučio da prati procenu većine. U skladu sa tim, „kada je blago dunuo jugo“, oni su isplovili iz Dobrih Pristaništa, sa laskavom nadom da će za nekoliko sati doći do željene luke. Svi su se sada radovali što nisu pratili Pavlov savet: ali njihove nade su bile predodređene da brzo ne ispune očekivanja. Nisu putovali daleko, kada je buran vetar, kakav na toj geografskoj širini često prati duvanje južnog vetra, navalio na njih sa nemilosrdnim gnevom. Od prvog trenutka kad je vetar udario brod, njegovo stanje je bilo beznadežno. Toliko je iznenađan bio udarac, da mornari nisu imali ni trenutak da se pripreme, i mogli su samo da ostave brod milosti bure.

Posle nekog vremena približili su se malom ostrvu Klauda, i dok su bili pod njegovim zaklonom učinili su sve što je u njihovoj moći da se pripreme za najgore. Čamac bi im bio jedino sredstvo za bekstvo, u slučaju da se brod potopi; ali dok se teglio bilo je verovatno da će

svakog trenutka biti razbijen na komade. Prvi posao je bio da ga podignu na palubu broda. To nije bio lak zadatak; jer je tako bilo da su sa najvećom mukom pomorci mogli da obavljaju najjednostavniju dužnost. Sva moguća predostrožnost je preduzeta da se učini brod čvrstim i bezbednim, i onda ništa nije ostalo da se uradi već da se plovi u milosti vetra i talasa. Nije bilo mesta u koje bi oni mogli da pobjegnu u sklonište, vetar ih je pomerao, pa čak ni loša zaštita koju je pružalo malo ostrvo nije im dugo koristila. Tako je bio katastrofalan završetak dana koji je počeo sa blagim povetarcima i velikim nadama.

Celu noć je bura divljala, a brod je propuštao. Sledećeg dana, svi na palubi — vojnici, mornari, putnici, i zatvorenici — ujedinili su se u bacanju sa palube svega što je moglo biti suvišno. Noć je ponovo došla, ali vetar nije slabio. Olujom izudaran brod, sa svojim razmrskanim jarbolom i poderanim jedrima, bacan je tamo vamo gnevom bure. Svakog trenutka se činilo da će škripuće grede popustiti dok se brod ljuljao i podrhtavao pod udarom bure. Propuštanje se brzo povećavalo, i putnici i posada su neprestano radili na pumpama. Nije bilo ni trenutka odmora za onoga na palubi. „A trećeg dana“, kaže Luka, „svojim rukama izbacismo brodsku opremu. Kako se više dana nije pojavljivalo ni sunce ni zvezde, a nad nama je besnela nemala oluja, izgubili smo svaku nadu da ćemo se spasiti“. Sumorna ravnodušnost se spustila na tih tri stotine duša, pošto su četrnaest dana oni plovili, bespomoćno i beznadežno, pod nebom bez sunca i bez zvezda. Nisu imali mogućnosti za kuvanje; nikakva vatra se nije mogla upaliti, posuđe je bilo izbačeno preko palube, a većina namirnica je bila vodom natopljena i pokvarena. Zapravo dok se njihov dobar brod rvaao sa burom, i talasi pričali sa smrću, niko nije želeo hranu.

Usred tog užasnog prizora, apostol je zadržao svoju smirenost i hrabrost. Bez obzira što je on fizički bio najveći paćenik od svih njih, imao je reči nade za najmračniji čas, ruku pomoći u svakoj hitnoj situaciji. U tom vremenu iskušenja, on je zgrabio verom ruku

beskonačne moći, njegovo srce se zadržalo na Bogu, i usred okružujuće sumornosti njegova hrabrost i plemenitost duše su isijavali sa najblistavijim sjajem. Dok su svi okolo tražili samo brzo uništenje, ovaj Božiji čovek je, u mirnoći nevine savesti, izlivaao svoje iskrene molbe za njih.

Pavle se nije plašio za sebe; on se osećao uverenim da neće biti progutan od gladnih voda. Bog će sačuvati njegov život, da on može svedočiti za istinu u Rimu. Međutim njegovo ljudsko srce je čeznulo sa sažaljenjem za sirote duše oko njega. Grešni i degradirani kakvi su bili, bili su nepripremljeni da umru, i on je iskreno preklinjao Boga da poštedi njihove živote. Otkriveno mu je da je njegova molitva odobrena. Kada se bura smirila, tako da se njegov glas mogao čuti, istupio je na palubu i rekao: —

„Trebali ste me, ljudi, poslušati i ne isploviti sa Krita i navući na sebe ovu pogibao i štetu. A sada vam savetujem da se razvedrite: jer među vama ničiji život neće biti izgubljen, osim lađe. Jer stao je uz mene noćas anđeo Boga čiji jesam i kome služim, rekavši mi: ‘Ne boj se, Pavle; pred cara moraš stati. I evo, Bog ti je podario sve koji plove sa tobom.’ Zato se razvedrite, ljudi, jer verujem Bogu da će biti tako kako mi je rečeno. Ali trebamo biti bačeni na neko ostrvo.“

Na te reči nada je oživela. Putnici i posada su se probudili iz svoje ravnodušnosti, i uložili su sve moguće napore da spasu svoje živote. Bilo je još mnogo toga da se uradi. Svaki napor u njihovoj moći mora biti uložen da se spreči uništenje; jer Bog pomaže onima koji pomažu sebi.

Bila je četrnaesta noć kako su oni bili bacani gore dole na crnim, uzburkanim talasima, kada su, usred buke oluje, mornari prepoznali tutnjavu velikih talasa koji se razbijaju o obalu, i javili da su blizu nekog kopna. Oni „izmeriše dubinu olovom i utvrdiše da iznosi dvadeset hvati. Otišavši malo dalje, ponovo izmeriše i nađoše petnaest hvati“. Sada im je pretila nova opasnost, da njihov brod bude navučen na neku krševitu obalu. Oni su odmah izbacili četiri sidra,

što je bila jedina stvar koja se mogla učiniti. Tokom svih preostalih sati te noći oni su čekali, znajući da im svaki trenutak može biti poslednji. Propuštanje se neprestano povećavalo, i brod je mogao potonuti u bilo koje vreme, čak iako se sidra drže.

Konačno kroz kišu i oluju siva svetlost je pala na njihova mršava i bleđa lica. Obrisi olujne obale su se mogli zamagljeno videti, ali ni jedan poznati orijentir nije bio vidljiv. Sebični neznabožački mornari su odlučili da napuste brod i posadu, i spasu sebe u čamcu koji su sa toliko mnogo teškoće podigli na palubu. Pretvarajući se da oni mogu učiniti nešto više da osiguraju bezbednost broda, odvezali su čamac, i počeli su da ga spuštaju u more. Da su uspeli, bili bi razbijeni na komade o stene, dok bi svi na brodu poginuli zbog svoje nesposobnosti da upravljaju tonućim brodom.

U tom trenutku, Pavle je primetio pokvaren plan, i sprečio je opasnost. Sa svojom uobičajeno podstičućom energijom i hrabrošću rekao je stotniku i vojnicima, „Ako ovi ne ostanu na lađi, vi se ne možete spasiti“. Apostolova vera u Boga se nije pokolebala; on nije imao sumnje u vezi sa svojim sopstvenim očuvanjem, ali obećanje o bezbednosti posade je bila uslovljena njihovim ispunjavanjem dužnosti. Vojnici su, čuvši Pavlove reči, odmah presekli kanape čamca, puštajući ga da padne u more.

Najkritičniji čas je još bio pred njima, kada će umeće, hrabrost, i prisustvo duha svih na palubi biti testirani. Ponovo je apostol govorio reči ohrabrenja, i preklinjao je sve, i mornare i putnike, da uzmu nešto hrane, govoreći, „Ovo je četrnaesti dan kako u iščekivanju nastavljate bez jela, ništa ne uzevši. Zato vas molim da uzmete nešto jela, jer je to za vaše zdravlje: jer nikome od vas neće ni dlaka pasti sa glave“.

Sam Pavle je dao primer. „Rekavši to, uze hleb i pred svima njima zahvali Bogu, razlomi ga i počeo jesti. Tada se svi razvedriše pa i oni uzeše jelo.“ Ta iscrpljena, mokra, obeshrabrena gomila od dve stotine i sedamdeset šest duša, koja bi osim Pavla postala očajna i beznadežna, sada je uzela svežu hrabrost, i pridružila se apostolu u njihovom

prvom obroku za četrnaest dana. Nakon toga, znajući da će biti nemoguće da spasu svoj tovar, oni su ispravili brod bacajući preko palube pšenicu sa kojom je bio opterećen.

Svetlost dana je sada potpuno došla, ali oni nisu mogli videti nikakve orijentire kojima bi odredili svoj položaj. Međutim, „otkrili su neki zaliv niske obale, na koju, bude li moguće, naumiše nasukati lađu. I, kada podigoše sidra, prepustiše se moru, oslobodiše užad na kormilima, razapeše prednje jedro prema vetru i zaploviše prema obali. Uletevši na mesto gde se susreću dve struje, nasukaše lađu: pramac se čvrsto nasadi i ostade nepomičan, dok je kormilo lomila žestina talasa“.

Pavlu i drugim zatvorenicama sada je pretila sudbina strašnija od brodoloma. Vojnici su videli da bi u toj krizi bilo nemoguće za njih da drže kontrolu nad svojim zatvorenicama. Svaki čovek bi hteo sve što može da uradi da spasi sebe. Ipak ako bi bilo koji od zatvorenika nestao, životi onih koji su bili odgovorni za njih bili bi oduzeti. Zato su vojnici želeli da pogube sve zatvorenike. Rimski zakon je dozvoljavao tu okrutnu politiku, i predlog bi bio izvršen odmah, da nije bilo njega kojem su i vojnici i zatvorenici jednako dugovali svoje očuvanje. Julije stotnik je znao da je Pavle bio ključan u spasavanju života svih na palubi, i osećao je da bi bila najpokvarenija nezahvalnost dopustiti da bude pogubljen; i još više, osećao se ubeđenim da je Gospod bio sa Pavlom, i plašio se da mu naškodi. On je zato dao naređenja da se poštede životi zatvorenika, i naredio je da se svi koji mogu plivati bace u more i dođu do kopna. Ostali su se uhvatili za daske i druge delove olupine, i nošeni su prema kopnu talasima.

Kada je bila prozivka, nijedan nije falio. Skoro tri stotine duša, mornara, vojnika, putnika, i zatvorenika, stajali su tog olujnog Novembarskog jutra na obali ostrva Malta. I bilo je nekih koji su se ujedinili sa Pavlom i njegovom braćom u davanju hvale Bogu koji je sačuvao njihove živote, i doveo ih bezbedno na kopno kroz opasnosti velike dubine.

Posada brodoloma je bila ljubazno primljena od varvarskog naroda Malte. Pošto se kiša spustila, cela grupa je bila mokra i drhtala je, a ostrvljani su zapalili ogromnu vatru od grmlja, i dočekali su ih njenom prijatnom toplinom. Pavle je bio među najaktivnijima u skupljanju ogreva. Dok je on stavljao snop granja na vatru, zmija koja je bila iznenada probuđena toplotom iz svoje tromosti, ustremila se iz snopa i zakačila se za njegovu ruku. Očevici su bili užasnuti, i videvši po njegovom lancu da je Pavle bio zatvorenik, oni su rekli jedan drugome, „Nema sumnje mora da je taj čovek ubica: iako se izbavio iz mora, Osveta mu svejedno ne da živeti“. Međutim Pavle je otesao stvorenje u vatru, i nije pretrpeo nikakvu povredu. Znajući njenu otrovnu prirodu, pažljivo su ga posmatrali neko vreme, očekujući da ga svakog trenutka vide kako pada dole, uvijajući se u užasnoj patnji. Međutim kako nikakvi neprijatni ishodi nisu usledili, oni su se predomislili, i, kao i ljudi iz Listre, rekli su da je on bog. Ovom okolnošću Pavle je zadobio snažan uticaj nad ostrvljanima, i gledao je da to verno primeni navodeći ih da prihvate istine jevanđelja.

Tri meseca je grupa sa broda ostala na Malti. Tokom tog vremena Pavle i njegovi saradnici su unapredili svaku priliku da propovedaju jevanđelje. Gospod je delovao kroz njih na izuzetan način, i radi Pavla, cela grupa je tretirana sa velikom ljubaznošću; sve njihove potrebe su isporučene, i na odlasku oni su bili obilno opremljeni sa svim potrebnim za njihovo putovanje. Glavni događaji njihovog boravka su tako kratko ispričani od Luke: —

„U blizini toga mesta beše imanje prvog čoveka ostrva, kome beše ime Publije, koji nas je primio i tri dana nas uljudno gostio. A Publijev otac je ležao bolestan od groznice i krvavog proliva. Pavle je ušao ka njemu, pomolio se, položio ruke na njega i izlečio ga. Nakon toga dolazili su i bili izlečeni i drugi koji na ostrvu behu bolesni. Oni su nam i iskazali mnoge počasti, a kada smo odlazili, natovariše nas svim potrebnim.“

POGLAVLJE XXV

DOLAZAK U RIM

SA početkom plovidbe, stotnik i njegovi zatvorenici su krenuli na svoje putovanje. Aleksandrijski brod, *Kastor i Poluks*, je prezimio na Malti, na svom putu do Rima, i na njega su se putnici ukrcali. Iako je donekle bila zadržavana nepovoljnim vetrovima, plovidba je uspješno ispunjena, i brod je bacio sidro u prelepu luku Puteoli, na obali Italije.

Bilo je nekoliko Hrišćana u tom mestu, koji su zamolili apostola da ostane sa njima sedam dana, i privilegija je ljubazno odobrena od stotnika. Otkad su primili Pavlovu Poslanicu Rimljanima, Hrišćani iz Italije su se željno radovali poseti apostola. Oni nisu očekivali da će ga videti u lancima kao zatvorenika, ali njegove patnje su im ga samo još više učinile dragim. Pošto je razdaljina od Puteolija do Rima bila samo sto i četrdeset milja, i pošto je morska luka bila u stalnoj vezi sa prestonicom, Rimski Hrišćani su bili obavješteni o Pavlovom približavanju, i neki od njih su počeli da se okupljaju i da ga dočekuju.

Osmog dana nakon iskrcavanja, stotnik i njegovi zatvorenici su se uputili ka Rimu. Julije je voljno odobrio apostolu svaku uslugu koja je bila u njegovoj moći da je podari; ali on nije mogao promeniti njegovo stanje kao zatvorenika, ili ga osloboditi od lanca koji ga je vezivao za njegovog vojnika stražara. Sa teškim srcem je Pavle otišao napred u svoju dugo očekivanu posetu svetskoj prestonici. Koliko su drugačije bile okolnosti od onoga što je on očekivao! Kako će on, okovan i označen kao kriminalac, da objavi jevanđelje? Njegove

nade da će zadobiti mnoge duše za istinu u Rimu, izgledale su da su predodređene da ne ispune očekivanja.

Putnici su stigli do Apijeveg Foruma, četrdeset milja od Rima. Dok se probijaju kroz gužvu koja se gura velikim putem, sedokosi starac, okovan sa grupom kriminalaca okorelog izgleda, prima mnoge podsmešljive poglede, i postaje predmet mnogih grubih, podrugljivih šala. Nijedan od onih koje sreće mu nisu dali ni pogled sažaljenja ili saosećanja. On ponizno nosi svoj lanac, i tiho, polako nastavlja svojim putem.

Iznenada uzvik radosti se čuo, i čovek iskače iz prolazeće gomile i pada na zatvorenikov vrat, grleći ga sa suzama i radujući se, kao što bi sin dočekaao dugo odsutnog oca. Više puta se prizor ponovio. Sa očima željnim od nežnog očekivanja, mnogi prepoznaju u okovanom zatvoreniku onoga koji im je govorio reči života u Korintu, u Filipi, ili u Efesu.

Cela grupa je zaustavljena, dok se srdačni učenici željno okupljaju oko svog oca u jevanđelju. Vojnici su nestrpljivi zbog zastoja, ipak nisu imali srca da prekinu ovaj srećni susret; jer su i oni naučili da poštuju i cene svog zatvorenika. U tom iscrpljenom, bolom pogođenom licu, učenici vide odraz Hristovog lika. Oni uveravaju Pavla da ga nisu zaboravili ili prestali da ga vole; da su mu dužni zbog radosne nade koja pokreće njihove živote, i daje im mir prema Bogu. U oduševljenju svoje ljubavi oni bi ga nosili na svojim ramenima celim putem do grada, samo kada bi mogli imati privilegiju.

Malo ko shvata značaj tih Lukinih reči, da se Pavle kada je video svoju braću, „zahvalio Bogu i ohrabrio“. Apostol je hvalio Boga naglas usred te plačuće, saosećajne gomile, koja se nije stidela njegovih okova. Oblak tuge koji je počivao na njegovom duhu bio je zbrisan. Osećao je da njegov rad nije bio uzaludan. Iako je njegov Hrišćanski život bio niz iskušenja, patnji, i razočarenja, osećao se u tom času obilno isplaćenim. Radovao se što mu je bilo dozvoljeno da propoveda Hrista, da donese svetlost večnog života i mira toliko

mного duša koje su bile u najgušćoj tami, bez nade, i bez Boga u svetu. Njegov korak je čvrst, njegovo srce radosno u nadi. On se neće žaliti na prošlost, niti plašiti za budućnost. Zna da ga okovi i nevolje čekaju; ali on isto zna da je njegovo životno delo da izbavi duše iz ropstva beskrajno strašnijeg, i raduje se svojim stradanjima radi Hrista.

U Rimu se dužnost stotnika Julija završila. Tu je on predao svoje zatvorenike kapetanu carske straže. Dobar izveštaj koji je on dao o Pavlu, međutim, zajedno sa pismom od Fista, upravitelja Judeje, učinio je da apostol bude blagonaklono gledan od glavnog kapetana, i umesto da bude bačen u zatvor, bilo mu je dozvoljeno da živi u svojoj sopstvenoj unajmljenoj kući. Teškoća stalnog vezivanja za vojnika je nastavljena; ali on je bio slobodan da primi svoje prijatelje, i da radi za napredovanje Hristovog cilja.

Jevrejima koji su bili proterani iz Rima nekoliko godina ranije, bilo je prećutno dozvoljeno da se vrate, tako da su se sada tu mogli naći u velikom broju. Ovima je, pre svega, Pavle odlučio da iznese činjenice o sebi i svom delu, pre nego što njegovi neprijatelji budu imali priliku da ih ogorče protiv njega. Tri dana nakon svog dolaska u Rim, zato je, on pozvao zajedno njihove vodeće ljude, i na jednostavan, direktan način je naveo razloge zašto je došao u Rim kao zatvorenik.

“Ljudi, braćo“, rekao je, „iako ja ne učinih ništa protiv naroda ili otačkih običaja, ipak me okovanog iz Jerusalima predadoše u ruke Rimljana. Oni me, pošto me preslušашe, nameravahu pustiti jer nije na meni bilo nikakve krivice koja bi zasluživala smrt. Ali kako su se Jevreji protivili, bio sam primoran pozvati se na cara — ne kao da bih imao za šta optužiti svoj narod. Iz tog dakle razloga zamolih videti vas i prozboriti vam. Jer zbog nade Izraelove ovim sam lancem vezan“.

On ništa nije rekao o zlostavljanju koje je pretrpeo u rukama Jevreja, ili o njihovim ponovljenim zaverama da ga ubiju. Njegove reči su bile obeležene sa oprezom i ljubaznošću. On nije težio da zadobije ličnu pažnju ili saosećanje, već da brani istinu i da održi čast jevanđelja.

Kao odgovor, njegovi slušaoci su naveli da oni nisu primili nikakve optužbe protiv njega preko pisama javnih ili privatnih, i da ga niko od Jevreja koji su došli u Rim nije optužio za bilo kakav zločin. Oni su isto izrazili snažnu želju da čuju za sebe razloge njegove vere u Hrista. „Jer o toj nam je sekti“, rekli su, „poznato samo da se svuda protiv nje govori“. To je potkopavalo religiju njihovih očeva, i stvaralo rasprave i razdore što su oni smatrali štetnim za narod.

Pošto su oni sami to želeli, Pavle ih je pozvao da odrede dan kada im on može izneti istine jevanđelja. U dogovoreno vreme, mnogi su došli zajedno, „Njima je izlagao svedočeći o kraljevstvu Božijem pa ih je od jutra do večeri iz Mojsijevog zakona i Proroka uveravao o Isusu.“ On je ispričao svoje sopstveno iskustvo, i izneo je argumente iz Starozavetnih pisama sa jednostavnošću, iskrenošću, i silom. Na neke umove su, bar, njegove reči ostavile utisak koji nikada neće biti izbrisan. Svi koji su iskreno tražili istinu su bili ubeđeni, pošto je Pavle govorio o onome što zna, i svedočio o onome šta je video.

On je pokazao da se religija ne sastoji iz rituala i obreda, kreda i teorija. Da se sastoji, telesan čovek bi je mogao razumeti ispitivanjem, kao što on razume svetovne stvari. Pavle je učio da je religija praktična, spasavajuća energija, načelo u potpunosti od Boga, lično iskustvo Božije obnavljajuće sile na duši.

On je pokazao kako je Mojsije usmeravao Izrael napred ka Hristu kao o tom Proroku kojeg su oni trebali da čuju; kako su svi proroci svedočili o njemu kao o Božijem velikom leku za greh, nedužnom Tom koji će poneti grehe krivih. On nije pronašao manu u njihovom svetkovanju formi i obreda, već je pokazao da dok su održavali obrednu službu sa velikom tačnošću, oni su odbacivali Njega koji je bio antitip celog tog sistema.

On je izjavio da je u svom neobraćenom stanju znao Hrista po telu, ne po ličnom poznanstvu, već po zamislima koje je on, zajedno sa drugima, gajio u vezi sa njegovim karakterom i delom. On je odbacio Isusa iz Nazareta kao varalicu jer on nije ispunio ta očekivanja.

Međutim od Pavlovog obraćenja, njegovi stavovi o Hristu i njegovoj misiji su bili daleko duhovniji i uzvišeni nego Jevrejska zamisao o dugo obećavanom Mesiji. On je tvrdio da im nije predstavio Hrista po telu. Irod je video Hrista u danima njegove ljudskosti; Ana ga je video; Pilat i prvosveštenici i poglavari su ga videli; Rimski vojnici su ga videli. Međutim nisu ga videli okom vere, i prepoznali ga duhovno kao proslavljenog Iskupitelja. Razumeti Hrista verom, imati duhovno znanje o njemu, bilo je poželjnije nego lično poznanstvo sa njim kada se pojavio na zemlji. Druženje sa Hristom u kojem je Pavle sada uživao, bilo je intimnije i trajnije nego obično zemaljsko i ljudsko drugarstvo.

Neki od Pavlovih slušaoca su željno primili istinu, ali su drugi tvrdoglavo odbili da budu ubeđeni. Svedočanstvo Pisama je bilo izneto pred njih od onog koji je bio njima jednak u učenju i nadmoćniji od njih u mentalnoj snazi, i koji je imao posebno prosvetljenje od Svetog Duha. Oni nisu mogli pobiti njegove argumente, ali su odbili da prihvate njegov zaključak. Proročanstva koja su rabini sami primenjivali na Hrista bila su velika smetnja tim suprotstavljenim Jevrejima; jer je apostol pokazao da je ispunjenje tih samih proročanstava zahtevalo od njih da prihvate Hrista. Njegov ponizni ulazak u Jerusalem, njegovo odbacivanje od sopstvenog naroda, izdaja Jude, bedna suma plaćena za njegovu izdaju, njegova smrt kao zločinca, čak i gorki, omamljujući gutljaji ponuđeni mu u njegovoj umirućoj agoniji, žrebovi bacani za njegove haljine, njegova pobeda nad smrću i grobom vaskrsnućem na treći dan, njegovo poslednje konačno uzdizanje sa desne strane Bogu, — sve to je bilo u direktnom ispunjenju reči proroka. Međutim što su ubedljiviji argumenti iznošeni, to su odlučujući bili Jevreji u svom protivljenju. Besni od zlobe, oni su ponavljali svoje tvrdnje da je Isus iz Nazareta bio varalica.

Dalja diskusija je bila beskorisna. Pavle je završio sa dostojanstvenim obraćanjem, u kojem je on primenio na njih reči Isaije, koje je ranije citirao sam Hrist: „Dobro je Duh Sveti po Isaiji, proroku,

rekao ocima našim govoreći: Idi narodu tom i reci: 'Sluhom ćete slušati, i nećete razumeti; i gledajući gledaćete, i nećete videti'. Jer odrvenilo se srce naroda ovoga pa ušima jedva čuše, a oči svoje zatvoriše: da očima ne vide i ušima ne čuju i srcem ne razumeju da se ne obrate i ja ih ne iscelim“.

Pavlove reči nisu bile uzaludne. Neki su potpuno prihvatili Isusa kao Iskupitelja sveta, i, uprkos protivljenju svoje bivše braće, postali su iskreni zastupnici istine.

Božiji narod živeći blizu kraja vremena treba da nauči lekciju iz ovog Pavlovog iskustva. Mi ne treba da budemo obeshrabreni zato što oni koji nemaju ljubavi za istinom odbijaju da budu ubeđeni najjasnijim dokazom. Mi ne treba da laskamo sebi da će zvanične i svetoljubive crkve ovog doba spremnije da prime učenja Božije reči nego što su bile one iz prošlih doba. Pavlovi najgori neprijatelji su bili među Jevrejima, koji su najviše tvrdili da su pobožni. Tom staležu je Hrist rekao, „Ne poznajete ni Pisama ni sile Božije“. Najgorčeniiji protivnici istine danas se nalaze među onima koji se izjašnjavaju da su njeni branioci.

Bog je učinio svoj narod opunomoćenicima njegovog zakona. Oni moraju podržavati zahteve tog pogaženog zakona protiv protivljenja propovednika jevanđelja, protiv učenih ljudi, na položaju i od autoriteta. Dokaz njegovih obavezujućih zahteva ne može biti oboren; ipak njegovi neprijatelji će doći opet i opet u borbu, navodeći iste argumente, svaki put pobijene, i isto toliko često obnovljene.

Pavle je bio vođen i učen Svetim Duhom; ali bez obzira na to, oni koji nisu bili tako učeni su bili ispunjeni ljubomorom i zlobom kada su ga videli kako zagovara istine koje oni nisu odobravali. Bili su odlučni da on ne treba da napreduje brže od njih. Da su oni, kao plemeniti Berejani, pretraživali Pisma sa poniznim, poučljivim duhom, naučili bi istinu onako kako ju je Pavle propovedao; ali oni su proučavali samo da bi našli nešto da podrže sebe i osude njega.

Istina uvek uključuje krst. Oni koji neće verovati, protive se i ismejavaju one koji veruju. Činjenica da njeno iznošenje stvara oluju

protivljenja, nije dokaz protiv istine. Proroci i apostoli su ugrozili svoje živote jer su se savesno pokoravali Bogu. I naš Spasitelj izjavljuje da „svi koji hoće pobožno živeti u Hristu Isusu, biće progonjeni“. To je Hrišćansko nasleđe.

POGLAVLJE XXVI

BORAVAK U RIMU

PREMA Rimskom zakonu, suđenje Pavlu se nije moglo održati dok njegovi tužioci ne budu prisutni lično da navedu svoje optužbe protiv njega. Oni nisu još došli iz Palestine, niti je bilo poznato u Rimu da li su oni uopšte i započeli dugo putovanje. Zato je suđenje moglo da se odlaže na neodređeno vreme. Malo obzira je pokazivano za prava onih za koje se pretpostavljalo da su prekršili zakon. Često je bio slučaj da je optužena osoba držana u zatvoru dugo vremena, kašnjenjem tužilaca da podnesu svoje optužbe; ili bi njegovo suđenje moglo biti odloženo hirom onih na vlasti. Korumpirani sudija je mogao držati zatvorenika u pritvoru godinama, kao što je uradio Filiks u slučaju Pavla, da ugodu popularnoj predrasudi, ili u nadi da će obezbediti mito. Te sudije su bile, međutim, odgovorne višem tribunalu, i to je u nekoj meri služilo kao ograničenje za njih. Međutim car nije bio podložan takvom ograničenju. Njegov autoritet je bukvalno bio neograničen, i često je dozvoljavao da hir, zloba, ili čak lenjost, ometaju ili sprečavaju sprovođenje pravde.

Jevreji iz Jerusalima nisu žurili da iznesu svoje optužbe protiv Pavla. Oni su bili više puta osujećeni u svojim planovima, i nisu imali želju da rizikuju još jedan poraz. Lisije, Filiks, Fist, i Agripa su svi objavili svoje verovanje u njegovu nevinost. Njegovi neprijatelji su se mogli nadati uspehu samo gledajući da spletkom utiču na cara u svoju korist. Odlaganje bi doprinelo njihovom cilju, pošto bi im priuštilo vremena da usavrše i sprovedu svoje planove.

U Božijem providenju, celo to odlaganje je dovelo do unapređivanja jevanđelja. Pavle nije bio osuđen na život neaktivnosti. Bila mu je dozvoljena slobodna komunikacija sa njegovim prijateljima, i bilo mu je dozvoljeno da boravi u udobnoj kući, gde je on svakodnevno iznosio istinu onima koji su se skupili da čuju njegove reči. Tako je on dve godine nastavio, „propovedajući kraljevstvo Božije i učeci o Gospodu Isusu Hristu sa svom slobodom, nesmetano“. I njegov rad nije bio ograničen na propovedanje jevanđelja. „Briga za sve crkve“ je i dalje ležala na njemu. On je duboko osećao opasnost koja je pretila onima za koje je radio toliko ozbiljno, i gledao je koliko god je bilo moguće da zameni pisanim porukama mesto svog ličnog poučavanja. On je takođe poslao ovlašćene izaslanike da rade među crkvama koje je on podigao, i takođe na poljima koja on nije posetio. Ti glasnici su mu pružali vernu službu, i pošto je bio u komunikaciji sa njima, bio je obavešten u vezi sa stanjem i opasnostima crkava, i bio je osposobljen da sprovodi neprestani nadzor nad njima.

Tako dok je očigledno bio odsečen od aktivnog rada, Pavle je vršio širi i trajniji uticaj nego što je ikada mogao vršiti da je bio slobodan da putuje među crkvama kao u ranijim godinama. Kao Gospodnji zatvorenik, imao je čvršći uticaj na osećanja svoje braće u veri, i njegove reči su zapovedale čak veću pažnju i poštovanje nego kada je on bio lično sa njima. Kada su prvi put saznali da je njihov voljeni učitelj bio zatvorenik, oni su tugovali i nisu se dali utešiti. Dok nije bio uklonjen od njih, oni nisu shvatili koliko su teški bili tereti koje je on nosio za njih. Do tada oni su uglavnom oslobađali sebe odgovornosti i nošenja tereta jer im je nedostajala njegova mudrost, takt, i nesalomiva energija; i sada, ostavljeni u svom neiskustvu da nauče pouke koje su izbegavali, i osećajući da više nikada neće imati koristi od apostolovog rada, cenili su upozorenje, savet, i pouku koje im je on poslao, kao što nikada ranije nisu cenili njegova učenja. I kad su saznali za njegovu hrabrost, veru, i poniznost u njegovom dugom zatvaranju, oni su isto bili podstaknuti na veću vernost i revnost u Hristovom cilju.

Među Pavlovim pomagačima u njegovom radu bilo je mnogih od njegovih ranijih saputnika i saradnika. Luka, „ljubljeni lekar“, koji ga je pratio na putovanju u Jerusolim, tokom dve godine zatvaranja u Cezareji, i na njegovoj zadnjoj opasnoj plovidbi, bio je još uvek sa njim. Timotej mu je isto pružao utehu. Tihik je bio njegov pismoša, noseći njegove poruke različitim crkvama koje su oni posetili zajedno. Dimas i Marko su isto bili sa njim.

Marko je jednom bio odbačen od Pavla kao nedostojan da ga prati, jer, kada je njegova pomoć bila veoma potrebna, napustio je apostola i vratio se svojoj kući. On je video da, dok je Pavlov saputnik, njegov život mora biti život stalnog teškog rada, strepnje, i samoodricanja; a želeo je lakši put. To je navelo apostola da oseća da se njemu ne može verovati, i ta odluka je izazvala nesrećnu neslogu između Pavla i Barnabe.

Marko je od tada naučio pouku koju svi moraju naučiti, da su Božiji zahtevi iznad svakog drugog. On je video da nema oslobađanja u Hrišćanskom ratu. On je stekao bliže i savršenije gledište njegovog Obrasca, i video je na njegovim rukama ožiljke njegovog konflikta da spasi izgubljene i umiruće. On je bio voljan da prati od svog Učitelja primer ozbiljnosti i samopožrtvovanja, kako bi mogao zadobiti duše za Isusa i blaženstvo Neba. I sada, dok je delio sudbinu Pavla zatvorenika, Marko je razumeo bolje nego ikada pre, da je trajan dobitak zadobiti Hrista po bilo koju cenu, a trajni gubitak zadobiti svet i izgubiti dušu za čije iskupljenje je Hristova krv prolivena. Marko je sada bio koristan i voljeni pomoćnik apostola, i nastavio je biti veran čak do kraja. U pismu iz Rima neposredno pre svoje mučeničke smrti, Pavle je zapovedio Timoteju, „Marka uzmi i dovedi sa sobom jer mi je koristan za službu“.

Dimas je sada bio verni pomagač apostola. Nekoliko godina kasnije, međutim, u istom pismu Timoteju koje pohvaljuje Markovu vernost, Pavle piše, „jer Dimas me, zaljubljen u sadašnji svet, napustio“. Radi svetovne dobiti, Dimas je prodao svako više i plemenitije

razmatranje. Koliko kratkoviđa, koliko nemudra razmena! Oni koji poseduju samo svetovno bogatstvo ili čast su siromašni zaista, koliko god oni to ponosno nazivali svojim. Oni koji biraju da pate radi Hrista, zadobiće večna bogatstva; bitće Božiji naslednici, i zajednički naslednici sa njegovim Sinom. Oni možda na zemlji neće imati mesto da spuste svoje glave; ali na Nebu Spasitelj kojeg oni vole priprema stanove za njih. Mnogi, u svom ponosu i neznanju, zaboravljaju da su skromne stvari silne. Da bi bili srećni, mi moramo naučiti samoodricanje u podnožju krsta. Mi ne želimo nikakvu zemaljsku nadu toliko čvrsto ukorenjenu da je ne možemo presaditi u raj.

Pavle nije bio sam u iskušenjima koja je podnosio zbog ljubavi za lagodnim i želje za svetovnim dobitcima od svoje navodne braće. Njegovo iskustvo i dalje dele verne Hristove slugе. Mnogi, čak i od onih koji se izjašnjavaju da veruju u uzvišene istine za ovo vreme, osećaju samo malo moralne odgovornosti. Kada oni vide da je put dužnosti preprečen neprilikama i iskušenjima, biraju put za sebe, gde je manje truda potrebno; gde ima manje rizika za trčanje, manje opasnosti za suočavanje. Sebičnim izbegavanjem odgovornosti, oni povećavaju terete vernih radnika, i istovremeno odvajaju sebe od Boga, i gube nagradu koju bi mogli osvojiti. Sve koji će raditi iskreno i nepristrasno, u svojoj ljubavi i strahu, Bog će učiniti saradnicima sa sobom. Hrist ih je unajmio po ceni svoje sopstvene krvi, zalogom večne težine slave. Od svakog od svojih sledbenika on zahteva napore koji će u nekoj meri odgovarati plaćenoj ceni i ponuđenoj beskrajnoj nagradi.

Među učenicima koji su služili Pavlu u Rimu bio je Onisim, odbegli rob iz grada Kolosea. On je pripadao Hrišćaninu po imenu Filimon, članu Kološke crkve. Međutim opljačkao je svog gospodara i pobjegao u Rim. Tu su tog neznabožackog roba, rasipnog i nesavesnog, dosegle istine jevanđelja. On je video i čuo Pavla u Efesu, i sada, u Božijem providenju, ga je ponovo sreo u Rimu. U ljubaznosti svog srca, apostol je gledao da olakša siromaštvo i muku jadnog begunca, i onda je nastojao da baci svetlost istine na njegov zamračen um.

Onisim je slušao sa pažnjom reči života koje je on jednom prezreo, i bio je obraćen u Hristovu veru. On je sada priznao svoj greh protiv svog gospodara, i zahvalno je prihvatio savet apostola.

On je omileo Pavlu zbog svoje pobožnosti, poniznosti, i iskrenosti, ništa manje nego zbog svoje nežne brige za apostolovu utehu i zbog svoje revnosti da promoviše delo jevanđelja. Pavle je video u njemu osobine karaktera koje bi ga učinile korisnim pomagačem u misionarskom radu, i on bi ga rado držao u Rimu. Međutim on to ne bi uradio bez potpunog pristanka Filimona. On je zato odlučio da Onisim treba odmah da se vrati svom gospodaru, i obeća da drži sebe odgovornim za sumu za koju je Filimon bio opljačkan. Pošto se spremao da pošalje Tihika sa pismima različitim crkvama Male Azije, poslao je Onisima u njegovom društvu i pod njegovom brigom. Bio je to težak test za tog slugu da se tako preda gospodaru kojem je učinio nepravdu; ali bio je zaista obraćen, i, koliko god da je bilo bolno, on nije izbegao ovu dužnost.

Pavle je učinio Onisima nosiocem pisma Filimonu, u kojem se on sa velikom finoćom i ljubaznošću zalagao za slučaj pokajničkog roba, i nagovestio je svoje sopstvene želje u vezi sa njim. Pismo je počelo sa osećajnim pozdravom Filimonu kao prijatelju i saradniku: —

„Milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospoda Isusa Hrista. Zahvaljujem Bogu svom spominjući te uvek u svojim molitvama, jer čujem za tvoju ljubav i veru, koju imaš prema Gospodu Isusu i prema svim svetima, da bi zajedništvo tvoje vere postalo delotvorno u spoznaji svakoga dobra koje je u vama u Hristu Isusu.“ Apostol je nastojao nežno da podseti Filimona da svaka dobra namera i osobina karaktera koje je on posedovao moraju biti pripisane Hristovoj milosti; jer samo to je učinilo da se razlikuje od pokvarenog i grešnog. Ista milost može učiniti srozanog kriminalca Božijim detetom i korisnim radnikom jevanđelja.

Iako je Pavle mogao sa autoritetom da podstakne Filimona na njegovu dužnost kao Hrišćanina, ipak zbog svoje ljubavi prema

njemu on nije zapovedio, već je radije izabrao jezik preklinjanja: „Pavle starac, a sada i zatvorenik Isusa Hrista. Zaklinjem te za svoga sina kojega sam rodio u svojim okovima, za Onisima, nekad tebi beskorisnog, a sada i tebi i meni korisnog“.

On je molio Filimona da ga primi kao njegovo sopstveno dete. On kaže da je bila njegova želja da zadrži Onisima, da ima istu ulogu u služenju njemu u njegovim okovima kao što bi Filimon učinio. Međutim on nije želeo njegove usluge osim ako ga Filimon dobrovoljno oslobodi; jer bi moglo biti Božije providenje da je Onisim napustio svog gospodara na neko vreme na tako neprikladan način, da bi mu, pošto se obratio, po povratku moglo biti oprosteno i da bude primljen sa takvom ljubavlju da bi on odabrao da živi sa njim zauvek posle, „ne više kao sluga, nego više od sluge, kao ljubljeni brat“.

Apostol je dodao: „Ako me, dakle, smatraš drugom, prihvati ga kao mene. Ako ti je on šta skrivio ili ti nešto duguje, stavi to na moj račun; ja, Pavle, potpisao sam to svojom rukom, ja ću to platiti: da ti ne govorim da mi i samoga sebe duguješ“.

Pavle je dobrovoljno predložio da preuzme dug drugoga; on će dati odštetu za zločin učinjen od drugog, da bi krivac mogao biti pošteđen sramote kažnjavanja, i da bi mogao opet uživati privilegije koje je izgubio. Apostol je dobro znao surovost koju su gospodari sprovodili prema svojim robovima, i da je Filimon bio mnogo ljut na ponašanje svog sluge. On mu je zato prišao na način da probudi njegova najdublja i najnežnija osećanja kao Hrišćanina. Obraćanje Onisima ga je učinilo bratom u veri, i bilo kakva kazna zadata tom novom obraćeniku iz neznabožačke tame bila bi smatrana od Pavla kao da je zadata njemu.

Kakva prikladna slika Hristove ljubavi prema grešniku koji se kaje! Kao što sluga koji je prevario svog gospodara nema ništa sa čim bi mogao dati odštetu, tako i grešnik koji je opljačkao Boga za godine službe nema sredstava da poništi dug; Isus posreduje između grešnika i pravednog Božijeg gneva, i kaže, ja ću vratiti dug. Neka grešnik

bude pošteđen kazne za svoju krivicu. Ja ću stradati umesto njega.

Nakon što se ponudio da preuzme dug Onisima, Pavle je nežno podsetio Filimona koliko je on sam dugovao apostolu; on mu je dugovao samog sebe u posebnom smislu, pošto je Bog učinio Pavla oruđem njegovog obraćenja. On je zatim, u najnežnijoj, usrdnoj molbi, zamolio Filimona da kao što je svojom velikodušnošću osvežio svete, tako bi osvežio duh apostola dajući mu ovaj razlog za radost. „Uveren u tvoju poslušnost“, dodao je, „napisao sam ti znajući da ćeš učiniti još i više nego što kažem“.

Ova poslanica je od velike vrednosti kao praktična ilustracija uticaja jevanđelja na odnos gospodara i slugu. Robovlasništvo je bilo uspostavljena ustanova po celom Rimskom carstvu, i gospodari i robovi su se nalazili u većini crkava za koje je Pavle radio. U gradovima, gde su robovi mnogo puta brojno nadmašivali slobodnu populaciju, zakoni najužasnije strogoće su smatrani neophodnim da ih drže potčinjenima. Bogati Rimljanin je posedovao stotine robova, iz svakog zvanja, od svake nacije, i od svakog dostignuća. Gospodar je imao punu kontrolu nad dušama i telima tih bespomoćnih bića. Mogao im je zadati bilo koju patnju koju bi izabrao; ali ako bi se jedan od njih u osveti ili samoodbrani usudio da podigne ruku protiv svog vlasnika, cela porodica prestupnika bi bila nečovečno žrtvovana, koliko god da su oni nevini bili. Čak i najmanja greška, nesreća, ili neobazrivost su bili kažnjavani bez milosti.

Neki gospodari, humaniji od drugih, su bili popustljiviji prema svojim slugama; ali velika većina bogatih i plemstva odavala se bez obuzdavanja, slabostima požude, strasti, i apetita, i učinili su svoje robove jadnim žrtvama hira i nasilja. Sklonost celog sistema je beznadežno degradirala.

Apostolov posao nije bio da nasilno obara uspostavljen društveni red. Da je to pokušao, sprečio bi uspeh jevanđelja. Međutim on je poučavao načela koja su udarala u sam temelj ropstva, i to, sprovedeno u delo, bi sigurno narušilo ceo sistem. „A gde je Duh

Gospodnji, tamo je sloboda.“ Hristova religija ima preobražavajuću silu nad primaocem. Obačeni rob je postao član Hristovog tela, i kao takav trebao je biti voljen i tretiran kao brat, sunaslednik sa svojim gospodarem blagoslova od Boga i privilegija jevandjelja. U istom duhu su trebale sluge da izvrše svoje dužnosti; „Ne naoko, kao oni koji se ulaguju ljudima, nego kao sluge Hristove koje iz srca vrše volju Božiju“. Hrišćanstvo čini snažnu vezu spoja između gospodara i sluge, kralja i podanika, propovednika jevandjelja i najdegradiranijeg grešnika koji je u Hristu našao olakšanje od svog tereta zločina. Oni su bili oprani u istoj krvi, oživljeni istim Duhom; postali su jedno u Hristu Isusu.

POGLAVLJE XXVII

CEZAROVO DOMAĆINSTVO

JEVANĐELJE je uvek ostvarivalo svoj najveći uspeh među skromnijim slojevima. „Nema mnogo mudrih po telu, ni mnogo moćnih, ni mnogo uglednih.“ Nije se moglo očekivati da Pavle, siromašan i bez prijatelja zatvorenik, bude sposoban da zadobije pažnju bogatih i plemićkih slojeva Rimskih građana. Njihov ceo život — fizički, mentalni, i moralni — bio je na drugačijoj ravni od njegove. Za njih greh je predstavljao sve svoje bleštave draži, i držao ih je voljnim zatočenicima. Međutim od radom istrošenih, oskudicom pogođenih žrtava njihovog ugnjetavanja, čak i od siromašnih robova, neukih i degradiranih kakvi su bili, mnogi su rado slušali Pavlove reči, i pronašli su Hristovu veru i mir koji su ih razveseljavali pod teškoćama njihove sudbine.

Ipak dok je apostolovo delo počelo sa poniznima i skromnima, njegov uticaj se proširio, dok nije stigao do same palate cara. Rim je u to vreme bio prestonica sveta. Oholi Cezari su davali zakone skoro svakoj naciji na zemlji. Kralj i dvoranin su ili bili potpuno u neznanju o poniznom Nazarećaninu, ili su ga gledali sa mržnjom i ismejavanjem. A ipak za manje od dve godine jevanđelje je pronašlo svoj put od zatvorenikovog skromnog doma u carske dvorove. Pavle je u okovima kao zločinac; ali „reč Božija nije okovana“!

Među svetima koji su poslali pozdrave Filipijskoj crkvi, apostol je spomenuo uglavnom one koji su iz Cezarovog domaćinstva. Nigde tu nije mogla postojati atmosfera neugodnija za Hrišćanstvo nego

na Rimskom dvoru pod takvim monstrumom zlobe kakav je tada stajao na njegovom čelu. Neron činilo se da je izbrisao iz svoje duše poslednji trag Božanskog, pa čak i ljudskog, i da nosi samo pečat Sotonskog. Njegove sluge i dvorani su generalno bili istog karaktera kao on, žestoki, niskih vrednosti, i iskvareni. Po svemu sudeći bilo bi nemoguće za Hrišćanstvo da stekne uporište na Neronovom dvoru i palati.

Ipak u ovom slučaju, kao i u mnogim drugim, pokazala se istina Pavlove izjave, da su oružja ovog ratovanja bila „u Bogu moćna za rušenje utvrđenja“. Trofeji krsta su zadobijeni čak i u Neronovom domaćinstvu. Od podlih slugu još podlijeg kralja zadobijeni su obraćenici koji su postali Božiji sinovi. Oni nisu bili Hrišćani tajno, već otvoreno. Oni se nisu stideli svoje vere. Oni su osećali najtopliju naklonost prema onima koji su bili stariji u Hrišćanskoj veri i iskustvu, i nisu se plašili ili stideli da ih priznaju kao braću.

A kakvim sredstvima je ulaz ostvaren i čvrsto uporište za Hrišćanstvo gde se čak i njegovo priznanje činilo nemogućim? U ranijim godinama apostol je javno objavio Hristovu veru sa pobedonosnom silom; i sa znacima i čudesima dao je on nepogrešivi dokaz njenog božanskog karaktera. Sa plemenitom čvrstoćom on se uzdigao pred mudracima Grčke, i svojim znanjem i rečitošću ućutkao je argumente ponosne filozofije. Sa neustrašivom hrabrošću on je stao pred kraljeve i upravitelje, i podnosio dokaze o pravednosti, umerenosti, i o sudu koji dolazi, dok oholi vladari nisu zadrhtali kao da već gledaju užase Božijeg dana.

Međutim nikakve takve prilike sada nisu odobrene apostolu, zatvorenom kao što je bio u svojoj sopstvenoj kući, i sposoban da proglasi istinu samo onima koji su ga tamo tražili. On nije imao, kao Mojsije i Aron, božansku naredbu da ode pred rasipničkog kralja sa Božijom palicom, i zahteva njegovu pažnju, i da u ime velikog JA SAM ukori njegovu okrutnost i ugnjetavanje. Ipak upravo u to vreme, kada je njen glavni zastupnik bio očigledno odsečen od javnog

rada, ova velika pobjeda je zadobijena za istinu, a članovi crkve su stečeni iz samog kraljevskog domaćinstva.

U svojoj poslanici Filipljanima, Pavle pripisuje svom sopstvenom zatvaranju svoj uspeh u dovođenju obraćenika ka veri iz Neronovog domaćinstva. Izražava se kao da se plaši da Filipljani ne pomisle da njegove nevolje ometaju napredak jevanđelja. On ih uverava da je suprotni efekat postignut: „Ali hteo bih da razumete, braćo, da je to što se meni dogodilo ispalo kao napredovanje jevanđelja, tako da su moji okovi u Hristu postali poznati po svoj palati i na svim drugim mestima“.

Nije to bilo zbog Pavlovih propovedi, već zbog njegovih okova, da je pažnja dvora bila privučena na Hrišćanstvo. Kao zarobljenik je osvojio vladare. Sa svojim lancem je on slomio od toliko mnogo duša okove koji su ih držali u ropstvu grehu. Niti je to bilo sve. On izjavljuje: „pa se mnogi od braće u Gospodu, ohrabreni mojim okovima, još više usuđuju neustrašivo govoriti reč“.

Strpljenje i poniznost sa kojima se on pokorio dugom i nepravednom zatvaranju privukli su pažnju javnosti, i prisilili osvedočenje na mnoge umove da gde je bila takva spremnost da se pati, tu mora biti nepokolebljiva vera u promovisanim doktrinama. Njegova razdražanost pod patnjom i zatvaranjem je bila tako drugačija od duha nesrećnih i rastuženih na svetu, da su oni samo mogli videti da je sila veća od bilo kakvog zemaljskog uticaja uvek boravila sa njim. Njegova hrabrost i vera su bili stalna propoved. I njegovim primerom, drugi Hrišćani su bili ohrabreni za veću energiju. Oni su osećali da neće biti gubitnici postajanjem zastupnika istine i guranjem napred dela sa kojeg je Pavle bio privremeno povučen. Na te načine su apostolovi okovi bili uticajni, tako da kada je po svemu sudeći on mogao da učini najmanje, kada su njegova snaga i korisnost činilo se bili prekinuti, tada je on skupljao snopove za Hrista, u poljima sa kojih je činilo se potpuno isključen.

Kada je Gospodnji sluga povučen iz aktivne dužnosti, kada se

njegov glas više ne čuje u ohrabrenju i ukoru, mi, u svojoj kratkovidoj proceni, često zaključimo da je njegova korisnost na kraju. Međutim Gospod ne gleda to tako. Tajna providenja nad kojima mi tako često jadikujemo, smišljena su od Boga da ostvare delo koje inače nikada ne bi moglo biti učinjeno.

Hrišćanin koji pokazuje strpljenje i razdraganost pod gubitkom i patnjom, koji susreće smrt sa mirom i tišinom nepokolebljive vere, može ostvariti mnogo više što se tiče prevazilaženja protivljenja neprijatelja jevanđelja nego što bi mogao postići da je radio sa svojom najvećom energijom dan i noć da ih dovede do pokajanja.

Kada se Hristove sluge kreću aktivno po zemlji da se bore protiv rasprostranjenih zabluda i sujeverja, oni rade posao koji im je Gospod dao, stajući u odbranu jevanđelja. Međutim kada su preko Sotonine zlobe, oni progonjeni, njihov aktivni rad zaustavljen, a oni bačeni u zatvor, kao što je Pavle, i konačno odvučeni na gubilište ili na lomaču, tada istina dobija veći trijumf. Oni koji su ranije sumnjali, ubeđeni su njihovom iskrenošću, pošto oni tako zapečaćuju svoju veru sa svojom krvlju. Iz pepela mučenika niče obilna žetva za Božiji ambar.

Neka se niko ne oseća da zato što nije više sposoban da radi otvoreno i aktivno za Boga i njegovu istinu, da on nema službu da pruži, nikakvu nagradu da obezbedi. Pravi Hrišćanin nikada nije odložen u stranu. Bog će ga koristiti efektivno u zdravlju i u bolesti, u životu i u smrti. U tami patnje, gubitka, iskušenja, i progonstva, svetlost Hrišćanske vere sija najsjajnije, i Gospodnja obećanja se nalaze najdragocenijim. I kada grob primi Božije dete, ono mrtvo ipak govori. Njegova dela ga prate. Sećanje na njegove reči opomene i ohrabrenja, na njegovo nepokolebljivo pridržavanje istine pod svim okolnostima, govori silnije nego čak njegov živi primer.

Strpljenje kao i hrabrost ima svoje pobede. obraćenici mogu nastati poniznošću u iskušenju, ništa manje nego hrabrošću u poduhvatu. Ako bi se Hrišćani pomirili sa prividnim isključenjem svoje korisnosti, i razdragano se odmorili od sukoba, i odustali od

tereta rada, naučili bi slatke pouke kod Isusovih nogu, i videli bi da ih njihov Učitelj koristi isto efektivno kada se čini da su oni povučeni iz posla, kao i u aktivnijem radu.

Kada su Hrišćanske crkve prvi put saznale da je Pavle nameravao da poseti Rim, očekivale su značajnu pobjedu jevanđelja. Pavle je doneo istinu mnogim zemljama; objavio ju je u mnogim gradovima. Zar ovaj šampion vere ne bi uspeo u pridobijanju duša Hristu, čak i na Neronovom dvoru? Međutim njihova očekivanja su bila smrvljena vestima da je Pavle otišao u Rim kao zatvorenik. Oni su se samouvereno nadali da vide jevanđelje, jednom uspostavljeno u ovom velikom centru, kako se širi brzo svim nacijama, dok ne postane preovlađujuća sila na zemlji. Koliko je veliko njihovo razočarenje! Ljudska predviđanja su propala, ali ne i Božija namera. Pavle nije mogao raditi kao što se nadao, ipak pre kraja tog dvogodišnjeg zatvaranja mogao je da kaže, „Moji okovi u Hristu postadoše poznati celom carskom dvoru i svima drugima“; i među onima koji šalju pozdrave Filipljanima, on uglavnom spominje one koji su iz Cezarovog domaćinstva.

Revnost i vernost Pavla i njegovih saradnika, ništa manje nego vera i poslušnost onih obraćenika u Hrišćanstvo, pod okolnostima tako neprijatnim, treba da bude ukor lenjosti i neverovanju Hristovih sledbenika. Nikada ne dozvolimo da svojim kratkovidim rasuđivanjem, ograničimo planove i delo Božije. Nikada ne dozvolimo da se izvlačimo od napora da pridobijemo duše za Hrista, čak i u najneobećavajućim poljima. Apostol i njegovi pomoćni propovednici mogli su tvrditi da su Neronove sluge bile podvrgnute najžešćim iskušenjima, okružene najstrašnjim preprekama, izložene najgorčenijem protivljenju, i da bi pod takvim okolnostima bilo uzaludno zvati ih na pokajanje i u veru Hristovu. Ako bi bili ubeđeni u istinu, kako bi mogli pokazati poslušnost? Međutim jevanđelje je bilo predstavljeno tim dušama, i bilo je nekih među njima koji su odlučili da ga poslušaju po svaku cenu. Bez obzira na prepreke i

opasnosti, oni će hodati u svetlu, verovati u Boga za priliku da pusti njihovo svetlo da isijava na druge.

Ko je postavljen u okolnosti nepovoljnije za religijski život, ili je potrebno da učini veće žrtve, da se susretne sa većim opasnostima, ili da navuče na sebe žešće protivljenje, nego što bi usledilo zamenom paganizma za Hrišćanstvo od onih koji su bili u službi na Cezarovom dvoru? Nijedan čovek ne može biti tako postavljen da on ne može poslušati Boga. Ima premalo vere sa Hrišćanima današnjice. Oni su voljni da rade za Hrista i njegov cilj samo kada oni sami mogu videti verovatnoću povoljnih ishoda. Božanska milost će pomoći napore svakog pravog vernika. Ta milost je dovoljna za nas pod svim okolnostima. Hristov Duh će primeniti svoju obnavljajuću, usavršavajuću silu na karakter svih koji će biti poslušni i verni.

Bog je veliki JA SAM, izvor bića, centar autoriteta i sile. Kakvo god da je stanje ili situacija njegovih stvorenja, ona ne mogu imati dovoljan izgovor za odbijanje da odgovore na Božije zahteve. Gospod nas drži odgovornima za svetlost koja sija na našem putu. Mi možemo biti okruženi teškoćama koje nam se čine strašnim, i zbog njih možemo se izvlačiti za ne slušanje istine kakva jeste u Isusu; ali ne može biti izgovora koji će podneti istragu. Kada bi mogao biti izgovor za neposlušnost, to bi pokazalo našeg nebeskog Oca nepravednim, jer nam je dao uslove spasenja kojih se mi ne možemo pridržavati.

Sluge zaposlene u nereligioznoj porodici su stavljene u okolnosti donekle slične onima od članova Cezarovog domaćinstva. Takvi zaslužuju saosećanje; jer ako oni teže da žive religioznim životom, njihova situacija je često situacija velikog iskušenja. Loš primer je stalno pred njima, — primer kršenja Šabata i zapostavljanja religije. Malo religijskih privilegija im je dozvoljeno; i ako bi oni pokazali zanimanje za religiju, mogli bi izgubiti naklonost svog poslodavca, navući na sebe ismejavanje svojih saradnika. Onaj koji je tako raspoređen ima više od obične bitke da bije, ako on istupa kao svedok za Hrista, kandidat za Nebo. Međutim ne može biti ničega u njegovom

okruženju da ga opravda za zanemarivanje Božijih zahteva. Kakve god da su teškoće na njegovom putu, one će biti nemoćne da ga zaustave ako je on odlučan da traži prvo Božije carstvo i njegovu pravednost.

Hrišćanin ne treba da poređa pred svojom maštom sva iskušenja koja se mogu desiti pre kraja trke. On mora samo da počne da služi Bogu, i da svaki dan živi i radi za Božiju slavu tog dana, i prepreke koje se čine nepremostivim će postepeno postajati sve manje i manje; ili, ako se on susretne sa svim čega se plašio, Hristova milost će mu biti dodeljena u skladu sa njegovom potrebom. Snaga raste sa teškoćama koje se susreću i prevazilaze.

Danilo, Jevrejski zarobljenik, premijer kraljevog kraljevstva, susreo se sa velikim preprekama životu vernosti Bogu. Međutim na samom početku svoje karijere, odlučio je da šta god da bi se moglo protiviti, učiniće Božiji zakon svojim pravilom delovanja. Kako je održavao svoju postojanost usred manjih iskušenja sa kojima se svakodnevno susretao na dvoru neznabožačkog kralja, njegova vera, hrabrost, i čvrstoća su postajali snažniji; i kada je kraljevski dekret izašao zabranjujući mu da se moli svom Bogu, mogao je sa jamom lavova otvorenom pred sobom, da stoji veran načelu i Bogu.

Onaj čije srce je usredsređeno da služi Bogu, pronaći će priliku da mu služi. On će se moliti, on će čitati Božiju reč, on će tražiti vrlinu i ostaviti porok. On može da se nosi sa prezirom i podsmehom dok gleda u Isusa, začetnika i dovršitelja naše vere, koji je podneo protivrečnost grešnika protiv njega. Pomoć i milost su obećani od Njega čije reči su istina. Bog neće propustiti da ispuni svoje obećanje svima koji veruju u njega.

Da li su neki u iskušenju da učine svoje okolnosti izgovorom za zanemarivanje Hristove religije? Neka zapamte da Sotona može nameštati jednu po jednu poteškoću da zapreči put onima koji će dozvoliti sebi da budu tako zadržani. Neka razmotre situaciju učenika u Cezarovom domaćinstvu, žestoku pokvarenost cara, razuzdanost

dvora. To je bilo kao da se juri u vatru da se prihvati Hrist u takvim okolnostima. Ako su ti Hrišćanski obraćenici mogli održavati svoju vernost usred svih teškoća i opasnosti takvih okruženja, niko ne može pružiti dovoljan razlog za zanemarivanje zahteva dužnosti. Ne postoji takva stvar kao što je nemogućnost da se poslušša Bog.

Postoji još jedna činjenica u vezi tih učenika koja je vredna naše pažnje. Ne samo da su obraćenici pridobijeni istini u Cezarovom domaćinstvu, već su ostali u tom domaćinstvu nakon svog obraćenja. Oni se nisu osećali slobodnima da napuste svoj položaj dužnosti. Istina ih je pronašla tamo gde su bili, i tamo će oni ostati, i svojim životom i karakterom će svedočiti o njenoj preobražavajućoj sili. Primer tih Hrišćana ima veliku težinu, iz činjenice da su oni imali direktnu komunikaciju sa Pavlom, pa su zato uživali u prednosti njegove pouke i saveta. On uči da se vernici ne povlače uvek sa položaja teškoća i iskušenja, i postavljaju sebe gde će biti manjeg iskušenja ili protivljenja.

Neka uvek imamo na umu da je naš Spasitelj napustio nebeske dvorove, i došao na svet zagađen grehom. Svojim sopstvenim životom je pokazao svojim sledbenicima kako oni mogu biti u svetu, a da ipak ne budu od sveta. On nije došao da koristi njegova varljiva zadovoljstva, da bude pokoleban njegovim običajima, ili da sledi njegove postupke, već da traži i spašava izgubljene. Sa tim ciljem, i samo tim, Hrišćanin može pristati da ostane u društvu bezbožnih.

Niko ko traži da spasi svoju dušu ne treba bez dobrog razloga da postavi sebe u neprijatnu atmosferu, ili tamo gde će biti okružen smetnjama religijskom životu; ali ako je u takvom položaju primio istinu, on treba marljivo da ispituje da li Bog tu nema posao za njega da radi za spasenje duša. Taj jedan Hrišćanin usred nevernika, može, u Božijem providenju, da bude kao komad kvasca „skriven u tri mere brašna“, koji treba da radi svoj posao dok cela masa ne ukvasi. Dosledan Hrišćanski život će ostvariti više dobrog nego što se može ostvariti mnogim propovedima. Kakva god da je služba Hrišćanina,

bilo da je uzvišena ili skromna, on će pokazati silu prave religije vernim ispunjavanjem dužnosti te službe.

Nije odsustvo iskušenja i nevolja ono što je najpovoljnije za razvijanje Hrišćanskog karaktera. Gde ima manje suočavanja sa teškoćama, Hrišćanin je u većoj opasnosti od duhovne lenjosti. Bog svake milosti je obećao da njegovi ljudi neće biti iskušani iznad onoga što mogu podneti, ali da će sa iskušenjem on napraviti put za bekstvo. Neprestano izlaganje odbacivanjima i protivljenju, vodiće Hrišćanina ka većoj opreznosti i iskrenijoj molitvi silnom Pomagaču. Vanredna iskušenja, izdržana kroz Božiju milost, daće mu dublje iskustvo i veću duhovnu snagu, pošto su opreznost, strpljenje, i hrabrost pozvani u primenu.

Hristovi sledbenici treba da očekuju da će biti gledani od sveta sa ništa više naklonosti nego što je bio gledan njihov Učitelj. Međutim onaj ko ima Boga za svog prijatelja i pomagača može priuštiti da provede dugu zimu hladnog zapostavljanja, zlostavljanja, i progonstva. Milošću koju Hrist dodeljuje, on može održavati svoju veru i poverenje u Boga pod najbolnijim iskušenjima. On se seća Spasiteljevog primera, i oseća da može podneti patnju i progonstvo ako on može tako dobiti jednostavnost karaktera, poniznost srca, i stalno poverenje u Isusa. Pobeda Hrišćanske vere je da se pati, i da se bude snažan; da se pokori, i tako osvoji; da se bude ubijan po ceo dan, a ipak da se živi; da se nosi krst, i da se tako osvoji kruna besmrtnosti slave.

POGLAVLJE XXVIII

PAVLE NA SLOBODI

Dok je Pavlov rad bio blagoslovljen obraćenjem mnogih duša i jačanjem i ohrabrenjem vernika, skupljali su se oblaci koji su pretili njegovoj sopstvenoj bezbednosti kao i napretku crkve. Kada je, na svom dolasku u Rim, stavljen pod nadzor kapetana carske garde, funkcija je bila popunjena čovekom od pravde i poštenja, čijom milošću je on ostavljen relativno slobodnim da nastavi delo jevandjelja. Međutim pre kraja dvogodišnjeg zatvaranja, taj čovek je bio zamenjen službenikom čiji su porok i tiranija učinili njegovo ime ozloglašanim. Apostol nije mogao očekivati nikakvu naklonost od tog roba požude i okrutnosti.

Jevreji su sada bili aktivniji nego ikada ranije u svojim naporima protiv Pavla. Pronašli su sposobnog pomagača u razuzdanoj ženi koju je Neron učinio svojom drugom ženom, i koja će, budući da je Jevrejski obraćenik, pružiti sav svoj uticaj da podrži njihove ubilačke zamisli protiv Hrišćanskog šampiona.

Pavle je imao malo razloga da se nada za pravdu od Cezara na kojeg se on pozvao. Neron je bio pokvareniji u moralu, razvratniji u karakteru, i istovremeno sposoban za užasniju okrutnost, nego bilo koji vladar koji mu je prethodio. Uzde vlade nisu mogle biti poverene neljudskim despotu. Prva godina njegovog vladanja je bila obeležena trovanjem njegovog mladog polubrata, koji je bio zakoniti naslednik prestola. On se stalno spuštao iz jedne dubine poroka i zločina u drugu, dok nije ubio svoju sopstvenu majku, i

onda svoju ženu. Nije bilo zverstva koje on ne bi počinio, nijednog podlog čina na koji ne bi pristao. U svakom plemenitom umu on je podsticao gađenje i prezir.

Detalji bezakonja koje se praktikovalo na dvoru od te nakaze poroka su previše degradirajući, previše užasni, da bi se opisali. Njegova razuzdana zloba je stvarala odvratnost i gađenje, čak i u mnogima koji su bili primorani da dele njegove zločine. Oni su bili u stalnom strahu kakve će pokvarenosti sledeće predložiti. Ipak čak ni takvi zločini kao što su Neronovi nisu uzdrмали odanost njegovih podanika. On je bio priznat kao apsolutni vladar celog civilizovanog sveta. I više od toga, učinjen je primaocem božanskih počasti, i obožavan je kao bog.

Sa stanovišta ljudskog rasuđivanja, Pavlova osuda pred takvim sudijom je bila sigurna. Međutim apostol je osećao da on nema čega da se plaši, sve dok je čuvao svoju odanost i svoju ljubav prema Bogu. Njegov život nije bio u rukama Nerona, i ako njegov posao još nije bio završen, Rimski car će biti nemoćan da ga ubije. Onaj koji je do sada bio njegov zaštitnik mogao ga je i dalje štiti od zlobe Jevreja, i od vlasti Cezara.

I Bog je zaštitio svog slugu. Na Pavlovom ispitivanju optužbe protiv njega nisu bile potvrđene, i suprotno opštem očekivanju, — obazirući se na pravdu što se potpuno nije slagalo sa njegovim karakterom, — Neron je proglasio zatvorenika nevinim. Pavlovi okovi su presečeni, i ponovo je bio slobodan čovek.

Da je njegovo suđenje duže odlagano, ili da je on iz bilo kog razloga bio zadržan u Rimu tokom sledeće godine, poginuo bi u strašnom progonstvu koje se tada odigralo. Obračenicima u Hrišćanstvo su postali toliko brojni tokom Pavlovog zatvaranja da su privukli pažnju i izazvali neprijateljstvo vlasti. Ljutnja cara je bila posebno pokrenuta obraćenjem članova njegovog sopstvenog domaćinstva; još uvek je bio žedan krvi, i uskoro je pronašao izgovor da učini Hrišćane predmetima svoje nemilosrdne okrutnosti. Užasan požar se otprilike u to vreme desio u Rimu, od kojeg je skoro polovina grada bila

progutana. Neron je lično izazvao da plamen bude zapaljen, i onda, da bi otklonio sumnju, pretvarao se da je velikodušan u pomaganju beskućnika i siromašnih. On je, međutim, optužen za zločin. Ljudi su bili uzbuđeni i razjareni, i Neron je odlučio da oslobodi sebe sumnje, a takođe i da oslobodi grad sloja kojeg se plašio i mrzeo, tereteći Hrišćane za delo.

Sotonski plan je uspeo. Hiljade Hristovih sledbenika — muškaraca, žena, i dece — su pogubljeni na najokrutniji način. Neki su bili razapeti, neki pokriveni kožama divljih zveri, i raskomadani od kerova, drugi su bili obučeni u odeću od zapaljivog materijala, i zapaljeni su noću da osvetljavaju Vatikanski cirkus i Neronove vrtove zadovoljstva. Tako je ovaj monstrum u ljudskom obliku zabavljao javnost pokazivanjem svojih žrtava u samrtnim agonijama, dok je on sam stajao po strani, sa najžešćim uživanjem u njihovoj patnji. Koliko god da su Rimljani bili degradirani i očvrsnuti, i koliko god da je bila gorka njihova predrasuda protiv Hrišćana, stalno ponavljanje ovih užasnih, srcu odvratnih prizora pokrenulo je čak i njihovo saosećanje.

Od tog užasnog mučenja je Pavle bio pošteđen, napustivši Rim ubrzo nakon svog oslobađanja. Taj poslednji dragoceni interval slobode je bio ozbiljno poboljšan radom među crkvama. On je nastojao da uspostavi čvršću zajednicu između Grčkih i Istočnih crkava koje je podigao, i da ih čuva protiv suptilnih jeresi koje su se uvlačile da pokvare veru. Iskušenja i brige koje je podneo, oštetili su njegovu fizičku i mentalnu energiju. Slabosti starosti su ga stigle. On je osećao da je njegov posao bio skoro završen.

U Jerusalimu i u Antiohiji on je branio Hrišćanstvo protiv uskih ograničenja Judaizma. On je propovedao jevanđelje neznabošcima Likaonije, fanaticima Galacije, kolonistima Makedonije, neozbiljnim obožavaocima umetnosti iz Atine, trgovcima iz Korinta koji vole uživanje, poluvarvarskim nacijama Dalmacije, ostrvljanima sa Krita, i robovima, vojnicima, i ljudima od čina i položaja, mnoštvu u Rimu. Sada je on radio svoje poslednje delo.

POGLAVLJE XXIX

POSLEDNJE HAPŠENJE

Iako je Pavlov rad bio uglavnom među crkvama, on nije mogao pobeći od posmatranja svojih neprijatelja. Od Neronovog progona, Hrišćani su svuda bili predmet mržnje i sumnje. Svaka zlu sklona osoba je mogla lako obezbediti hapšenje i zatvaranje nekoga iz zabranjene sekte. I sada su Jevreji smislili zamisao da pokušaju podmetnuti Pavlu zločin podsticanja na spaljivanje Rima. Nijedan od njih ni za trenutak nije verovao da je on kriv; ali oni su znali da bi takva optužba, učinjena sa najmanjom uverljivošću, zapečatila njegovu propast. Ubrzo se pružila prilika da ostvare svoje planove. U kući učenika u gradu Troadi, Pavle je ponovo uhvaćen, i sa tog mesta je žurno odveden u svoje poslednje zatvaranje.

Na hapšenje su uticali napori Aleksandra kovača, koji se toliko neuspešno protivio apostolovom delu u Efesu, i koji je sada ugrabio priliku da se osveti onome kojeg nije mogao pobediti. Pavle je u svojoj drugoj poslanici Timoteju kasnije pomenuo spletke tog neprijatelja vere: „Aleksandar, kovač, naneo mi je mnogo zla: neka mu Gospod uzvрати po njegovim delima“. U svojoj prvoj poslanici on je govorio na sličan način o Imeneju i Aleksandru kao među onima koji su „doživeli brodolom u pogledu vere“; „koje sam“, on kaže, „predao Sotoni da se nauče ne huliti“. Ti ljudi su odstupili od vere jevanđelja, i još više od toga su uradili uprkos Duhu milosti pripisujući Sotonskoj sili divna otkrivenja data Pavlu. Odbacivši istinu, ispunili su se mržnjom protiv nje, i nastojali su da ubiju njenog vernog zastupnika.

Popravno delovanje je uvek praćeno gubitkom, žrtvom, i opasnošću. Ono uvek ukorava ljubav prema lagodnom, sebićne interese, i pohlepnu ambiciju. Zato, ko god zapoćne ili vodi takvo delovanje mora da se susretne sa protivljenjem, klevetom, i mržnjom od onih koji su nevoljni da se pokore uslovima reforme. Nije laka stvar da se nadvladaju grešne navike i postupci. Delo moće biti ispunjeno jedino pomoću boćanske milosti; ali mnogi zanemaruju da traće takvu pomoć, i nastoje da spuste standard kako bi zadovoljili svoje nedostatke, umesto da se podignu da zadovolje Boćiji standard. Takav je bio trud tih ljudi koji su bili tako strogo tretirani zbog svojih grehova. Oni su ugroćavali čistoću vernika, i bilo je neophodno da se ćvrst, odlučan naćin sledi radi suoćavanja sa zabludom i njenog izbacivanja iz crkve. Pavle je verno ukorio njihov greh, — porok bludnosti toliko rasprostranjen u tom dobu, — ali oni su odbili da budu ispravljeni. On je nastavio u skladu sa Hristovim uputstvima u vezi sa takvim slućajevima, ali prestupnici nisu dali nikakav znak pokajanja, i zato ih je izopšćtio. Oni su onda otvoreno otpali od vere, i ujedinili su se sa njenim najogorćenijim protivnicima. Kada su odbacili Pavlove reći, i postavili se da ometaju njegov rad, zaratili su protiv Hrista; i to je bilo zbog nadahnuća Boćijeg Duha, a ne zbog izraćavanja lićnog osećanja, da je Pavle izrekao protiv njih tu zvanićnu optućbu.

Na svojoj drugoj plovidbi u Rim, Pavla su pratili nekoliko njegovih ranijih saputnika; drugi su iskreno ćeleli da podele njegovu sudbinu, ali je on odbio da im dozvoli da tako ugroće svoje ćivote. Izgledi pred njim bili su daleko nepovoljniji nego u vreme njegovog ranijeg zatvaranja. Progon pod Neronom je uveliko smanjio broj Hrišćana u Rimu. Hiljade su bili mućenićki ubijeni zbog svoje vere, mnogi su napustili grad, a oni koji su ostali su bili veoma obeshrabreni i zaplašeni. Na Pavlovom prvom dolasku, Jevreji iz Rima su bili voljni da slućaju njegove argumente; ali preko uticaja izaslanika iz Jerusalima, a isto i zbog prihvaćenih optućbi protiv Hrišćana, postali su njegovi ćestoki neprijatelji.

Nikakvi srdačni učenici nisu sada sreli Pavla i njegove saputnike na Apijevom Forumu i Tri Krčme kao ranije, kada je on bio primoran da zahvali Bogu i ohrabri se. Sada nije bilo nikog poput učtivog i ljubaznog Julija, da kaže reč u njegovu korist, nema izjave od Fista ili Agripe da potvrdi njegovu nevinost. Promena koja se dogodila u gradu i njegovim stanovnicima — grad još uvek u ožiljcima i pocrneo od strašnog požara, a ljudi na desetine hiljada, svedeni na najjadnije siromaštvo — izgledala je u skladu sa promenom njegovog sopstvenog stanja i izgleda. Kroz uskomešanu gomilu koja je još uvek vrvela ulicama Rima, i koja je gledala na njega i na njegove drugare Hrišćane kao na krivce za svu svoju bedu, Pavle je prošao, ne sada u svoju sopstvenu iznajmljenu kuću, već u mračnu tamnicu, tamo da ostane, okovan noću i danju, dok ne završi svoj put.

Posetiti Pavla sada nije značilo, kao tokom njegovog prvog zatvaranja, da se poseti čovek protiv koga nikakva optužba nije bila dokazana, i koji je zadobio povoljna mišljenja od knezova i vladara. Bila je to poseta onome ko je bio predmet opšte mržnje, koji je optužen da je podstakao najpokvareniji i najužasniji zločin protiv grada i nacije. Ko god bi se usudio da mu pokaže najmanju pažnju, na taj način je učinio sebe predmetom sumnje, i ugrozio je svoj sopstveni život. Rim je sada bio ispunjen špijunima, koji su stajali spremni da iznesu optužbu protiv bilo koga na najmanju mogućnost. Niko osim Hrišćanina ne bi posetio Hrišćanina; jer niko drugi ne bi navukao mržnju vere koju su čak i inteligentni ljudi smatrali ne samo prezrivom, već i izdajničkom.

Jednog po jednog, Pavle je video svoje prijatelje kako ga napuštaju. Prvi su otišli Figel i Ermogen. Zatim je Dimas, zastrašen sve gušćim oblacima teškoće i opasnosti, napustio progonjenog apostola da bi potražio lakoću i sigurnost u svetovnom životu. Kriskent je poslat na misiju crkvama u Galaciji, Tit u Dalmaciju, Tihik u Efes. Luka, voljeni lekar i verni prijatelj, je još uvek bio sa njim. To je bila velika uteha Pavlu, kojem nikada nije trebalo društvo i pomoć svoje braće

više nego sada, oslabljenom kakav je bio od godina, teškog rada, i bolesti, i zatvorenom u vlažnim, mračnim zasvođenim odajama Rimskog zatvora. A, pošto je on zavisio od pomoći sekretara, usluge Luke su bile od velike vrednosti, omogućavajući mu da i dalje komunicira sa svojom braćom i svetom napolju.

Neočekivano ohrabrenje je dato apostolu u to vreme, posetom Onisifora, Efeškog Hrišćanina koji je došao u Rim nedugo nakon Pavlovog dolaska. On je znao da je Pavle bio negde u tom gradu kao zatvorenik, i odlučio je da ga nađe. To nije bila laka stvar u gradu krcatom zatvoreniciima, gde je sumnja bila svuda, i trebao je samo da se uhvati za nesrećnu žrtvu da ga pošalje u zatvor i možda u smrt. Međutim bez obzira na teškoće, Onisifor je tražio Pavla dok ga nije našao. Nezadovoljan sa jednom posetom, on je išao više puta u njegovu tamnicu, i uradio je sve što je u njegovoj moći da olakša teret njegovog zatvaranja. Strah od prezira, ponižavanja, ili progonstva, bio je nemoćan da prestraši tog iskrenog srca Efežanina, kada je on znao da je njegov voljeni učitelj bio u okovima radi istine, dok je on sam, u svakom pogledu daleko manje vredan, hodao slobodno.

Poseta Onisifora, svedočanstvo njegove voljene vernosti u vreme usamljenosti i ostavljenosti, bila je svetla tačka u Pavlovom zatvorskom iskustvu. U poslednjem pismu ikada napisanom od njega, on ovako govori o ovom vernom učeniku: „Neka Gospod podari milosrđem Onisiforov dom, jer me je često krepio i mojeg se lanca nije stideo, nego me, kada je bio u Rimu, brižno potražio i našao. Dao mu Gospod da nađe Gospodnje milosrđe u onaj dan“.

Želja za ljubavlju i saosećanjem je usađena u srce od samog Boga. Hrist je u svom času agonije u Getsimaniji, dok je nosio krivicu grešnih ljudi, čeznuo za saosećanjem svojih učenika. I Pavle je, iako skoro ravnodušan na teškoću i patnju, čeznuo za saosećanjem i društvom. Bog hoće da njegovi ljudi gaje ljubav i saosećanje jedni za druge. Čovečnost, uzvišena, oplemenjena, i učinjena Božanskom, vredna je uvažavanja i poštovanja. Božiji sinovi i ćerke će biti nežnog srca,

sažaljivi, učtivi, prema svim ljudima, „a posebno prema ukućanima vere“. Međutim Pavle je bio vezan za svoje prijatelje učenike snažnijom vezom od čak one iz Hrišćanskog bratstva. Gospod se otkrio Pavlu na poseban način, i učinio ga je sredstvom u spašavanju mnogih duša. Mnoge crkve mogu zaista da ga smatraju svojim ocem u jevanđelju. Takav čovek, koji je žrtvovao svako zemaljsko razmišljanje u službi Bogu, imao je posebno pravo na ljubav i saosećanje svojih obraćenika i saradnika.

POGLAVLJE XXX

PAVLE PRED NERONOM

KADA je Pavle pozvan da se pojavi pred carem za svoje suđenje, to je bilo sa skorim izgledom za sigurnu smrt. Otežavajuća priroda zločina za koji je optužen, i rasprostranjeno neprijateljstvo prema Hrišćanima, ostavljali su malo prostora za povoljan ishod.

Bila je praksa među Grcima i Rimljanima da dozvole optuženoj osobi advokata da iznese njen slučaj na sudu pravde, i da se zalaže u njegovo ime. Snagom argumenta, svojom strastvenom rečitošću, ili ubeđivanjima, molbama, i suzama, takav bi advokat često obezbedio odluku u korist zatvorenika, ili ako u tome ne uspe, ublažio bi težinu njegove kazne. Međutim nijedan čovek se nije usudio da deluje kao Pavlov savetnik ili advokat; nijedan prijatelj nije bio pri ruci, čak ni da sačuva zapis o optužbama iznetim protiv njega od njegovih tužioca, ili o argumentima koje je on isticao u svojoj sopstvenoj odbrani. Među Hrišćanima u Rimu, nije bilo nijednog koji je istupio da stoji uz njega u tom času kušnje.

Jedini zapis o događaju je dat u rečima Pavla lično, u drugom pismu Timoteju: „U mojoj prvoj odbrani niko nije stajao uz mene, nego su me svi napustili: molim Boga da im se to ne uračuna. Ali Gospod je stajao uz mene i krepio me; da se po meni potpuno obznani propovedanje i da čuju svi neznabošci: i bejah izbavljen iz usta lavljih“.

Pavle pred Neronom — kakva upadljiva suprotnost! Potpuna visina zemaljske moći, autoriteta, i bogatstva, kao i najniže dubine zločina i bezakonja, dosegnuti su od strane oholog monarha pred

kojim je Božiji čovek odgovarao za svoju veru. U svojoj moći i veličini, Neron je stajao neuporediv, nepristupačan. Nije bilo nikoga da ispituje njegov autoritet, nikoga da se opire njegovoj volji. Zemaljski kraljevi su spuštali svoje krune pred njegove noge. Najmoćnije vojske su marširale na njegovu zapovest. Zastave njegovih mornarica na morima su označavale pobedu. Njegov kip je postavljen u dvorani pravde, a dekreti senatora i odluke sudija su bili samo odjek njegove volje. Milioni podanika su se klanjali u poslušnosti njegovim nalogima. Neronovo ime je činilo da svet drhti. Izložiti se njegovom nezadovoljstvu značilo je izgubiti imanje, slobodu, i život. Njegovog namrštenog pogleda se trebalo plašiti više nego kuge. Ipak dok je bio okružen svim spoljašnjim prividom zemaljske raskoši i veličine, obožavan i poštovan kao Bog u ljudskom obliku, on je posedovao srce demona.

Pavle ostareli zatvorenik, bez para, bez prijatelja, bez savetnika, izveden je iz odvratne tamnice da mu se sudi za njegov život. On je živio život siromaštva, samoodricanja, i patnje. Sa osetljivom prirodom koja je žudela za ljubavlju i saosećanjem, on se suprotstavljao lažnom prikazivanju, ukoru, mržnji, i zlostavljanju; grčeći se sa nervoznom jezom od bola i opasnosti, neustrašivo je podneo oboje. On je bio, kao njegov Učitelj, beskućnik lutalica na zemlji; živio je i patio radi istine, nastojeći da olakša terete čovečanstva, i da u svom životu pokazuje primer Hristovog života. Kako se može od hirovitog, strastvenog, bludnog tiranina, koji nema razumevanje vrednosti samoprekornog, čestitog, plemenitog života, očekivati da razume ili ceni karakter i motive ovog Božijeg sina?

Pavle i Neron licem u lice! — mladoliki monarh koji nosi na svom grehom žigosanom licu sramni zapis o strastima koje su vladale unutra; mirno i dobroćudno lice ostarelog zatvorenika koje govori o srcu u miru sa Bogom i ljudima. Plodovi suprotstavljenih sistema obuke i obrazovanja stajali su tog dana u suprotnosti, — život neograničenog samozadovoljstva i život potpunog samopožrtvovanja.

Tu su bili predstavnici dve religije, — Hrišćanstva i neznaboštva; predstavnici dve teorije života, — jednostavnost samoprekorne istrajnosti, spremnost da se preda sam život, ako treba, za dobro drugih, i luksuz sveupijajuće sebičnosti, koji ne smatra ništa previše vrednim da žrtvuje za trenutno zadovoljstvo; predstavnici dve duhovne sile, — Hristov ambasador i Sotonin rob. Njihov relativni položaj pokazao je u kojoj meri je put ovoga sveta bio pod vlašću kneza tame. Bednik čija duša je bila uprljana incestom i ubistvom majke, bio je obučen u purpurno, i sedeo je na prestolu, dok su najčistiji i najplemenitiji od ljudi stajali pred sudskom stolicom, prezreni, omrznuti, i okovani.

Ogromna dvorana koja je bila mesto suđenja bila je prepuna željne, nemirne gomile koja je navirala i pritiskala se napred da vidi i čuje sve što treba da se desi. Među tim okupljenima bilo je tu visokih i niskih, bogatih i siromašnih, učenih i neukih, ponosnih i poniznih. Ipak svi su podjednako bili lišeni pravog znanja o putu života i spasenja.

Ponovo su Jevreji isticali protiv zatvorenika stare optužbe o pobuni i jeresi, dok su ga i Jevreji i Rimljani optuživali za podsticanje na paljenje grada. Dok su njegovi neprijatelji besno isticali svoje optužbe, Pavle je sačuvao tiho dostojanstvo; nikakva senka straha ili besa nije poremetila mirnu blagost koja je počivala na njegovom licu. Ljudi pa čak i sudije su ga gledali sa čuđenjem. Oni su bili prisutni na mnogim suđenjima, i gledali su mnoge kriminalce; ali nikada nisu videli čoveka koji nosi takav pogled svetog mira kao zatvorenik pred njima. Oštre oči sudija, naviklih kakvi su bili da čitaju lica svojih zatvorenika, pretraživale su Pavlovo lice za neki skriveni trag zločina, ali uzalud. Kada mu je bilo dozvoljeno da govori u svoje ime, svi su slušali sa nestrpljivim interesovanjem njegove reči.

Još jednom je Pavle imao priliku da podigne u visinu pred začuđenim mnoštvom barjak Hristovog krsta. Sa više od ljudske rečitosti i sile on je tog dana podstakao njihova srca na istine jevanđelja. Božija mudrost je bila otkrivena preko njegovog sluge. Dok Pavle stoji pred carem sveta, njegove reči pogađaju strunu koja vibrira u srcima čak i najsurovijih, i

koja oduševljava u skladu sa misijom anđela. Istina, jasna i ubeđujuća, ruši zabludu i pobija laž. Nikada ranije ta grupa nije slušala reči kao te. Svetlost je sinula u zamračene umove koji bi rado sledili vođstvo njenih dragocenih zraka. Istine izgovorene tom prilikom nikada neće umreti. Iako izrečene od nekog i ostarelog zatvorenika, bile su predodređene da uzdrmaju nacije. One su bile obdarene silom koja će živeti kroz sva vremena, utičući na srca ljudi kada usne koje su ih izgovorile treba da budu tihe u mučeničkom grobu.

Dok je Pavle gledao u gomilu pred njim, — Jevreji, Grci, Rimljani, sa strancima iz mnogih zemalja, — njegova duša je bila uzburkana snažnom željom za njihovim spasenjem. On je izgubio iz vida događaj, opasnosti koje su ga okruživale, užasnu sudbinu koja se činila tako blizu. On je gledao iznad svega ovoga, u Isusa, Božanskog Posrednika, Zastupnika koji se zalaže pred Božijim prestolom u ime grešnih ljudi. On iskreno upućuje svoje slušaoce na veliku Žrtvu učinjenu u ime pale rase, i predstavio im je čoveka u njegovom pravom dostojanstvu i vrednosti. Neizmerna cena je plaćena za čovekovo iskupljenje; pokriće je bilo učinjeno da bi on mogao biti uzdignut da deli Božiji presto i da postane naslednik besmrtnog bogatstva. Preko anđela glasnika, zemlja je bila povezana sa Nebom, i sva čovekova dela, dobra ili zla, bila su otvorena pred okom Beskonačne Pravde.

Tako se zalaže zastupnik istine; veran među nevernima, odan i iskren među nelojalnima i neposlušnima, on stoji kao Božiji predstavnik, i njegove reči su kao glas sa Neba. Nema traga straha, tuge, ili obeshrabrenja na licu ili ponašanju. Snažan u svojoj svesnoj nevinosti, obučen u puni oklop istine, raduje se što je sin Božiji. Njegove reči su kao uzvik pobede nad bukom bitke. Cilj istine kojem je posvetio svoj život, čini da izgleda kao jedini cilj koji ne može nikada propasti. Iako on može poginuti radi istine, jevanđelje neće umreti. Bog živi, i istina će pobediti.

Njegovo lice sija svetlošću sa Neba, kao da odražava sunčeve zrake. Mnogi koji su ga gledali u toj sudskoj dvorani „opaziše da mu je lice

kao kod anđela“. Suze su zamaglile mnoge oči koje nikada ranije nisu viđene da plaču. Poruka jevanđelja je pronašla svoj put do umova i srca mnogih koji je nikada ne bi slušali da nije bilo zatvaranja Pavla.

Nikada Neron nije čuo istinu kao što ju je čuo tom prilikom. Nikada mu ogromna krivica njegovog sopstvenog života nije bila otkrivena kao što je bila otkrivena tog dana. Svetlost sa Neba je prodrela u grehom zagađene odaje njegove duše. Zadrhtao je sa užasom na pomisao o sudu pred kojim on, vladar sveta, treba biti optužen, i gde bi njegova dela trebala dočekati pravednu nagradu. On se plašio apostolovog Boga, i nije se usudio da izrekne kaznu nad Pavlom, protiv kojeg nikakva optužba nije bila dokazana. Osećaj strahopoštovanja je na neko vreme obuzdao njegov krvožedni duh.

Na trenutak, Nebo je bilo otvoreno pred njim Pavlovim rečima, i njegovi mir i čistota činili su se poželjnima. Tog trenutka poziv milosti je bio pružen čak i krivom i surovom Neronu. Međutim samo na trenutak. Naredba je izdata da se Pavle vrati nazad u svoju tamnicu; i kao što su se vrata zatvorila za Božijeg glasnika, tako su se vrata pokajanja zauvek zatvorila za cara Rima. Nijedan drugi zrak svetlosti neće probiti gustu tamu koja ga je obavijala. Bio je potreban samo ovaj krunišući čin odbacivanja božanske milosti da bi se na njega prizvala osvetnička Božija pravda.

Nedugo nakon toga Neron je otplovio na svoju ekspediciju u Grčku, gde je osramotio sebe i svoje carstvo najsrमतnijom i najpokvarenijom lakomislenošću. On se vratio u Rim sa velikom svečanom ceremonijom, i u svojoj zlatnoj palati, okružen najozloglašnijim dvorjanima, upustio se u scene odvratnog razvrata. Usred njihovog opijanja, zvuk kao metež se čuo na ulicama, i glasnik je poslat da sazna uzrok. On se brzo vratio sa strašnim vestima da je Galba, na čelu osvetničke vojske, marširao brzo na Rim, da je ustanak već izbilo u gradu, i ulice su bile pune razjarene rulje koja je pretila smrću caru i svim njegovim pristalicama, i brzo se probijala prema palati.

Bedni tiranin, isto plašljiv koliko je i okrutan, bio je potpuno bez

osoblja. Skočio je od stola za kojim se gostio i pio, prevrnuvši ga u svom slepom užasu, i razbivši najskuplji porcelan u komadiće. Kao neko ko je izvan sebe, on je jurio tamo i vamo, udarajući svoje čelo, i vičući, „Izgubljen sam! Izgubljen sam“! On nije imao, kao verni Pavle, silnog saosećajnog Boga da se osloni na njega u svom času opasnosti. On je znao da će ako bude zarobljen biti podvrgnut uvredi i mučenju, i razmišljao je kako bi mogao okončati svoj bedni život sa što manje bola je moguće. Tražio je otrov, ali kada je donet, nije se usudio da ga uzme; tražio je mač, ali nakon što je ispitao njegovu oštru ivicu, položio je i njega u stranu. Onda, maskiran u žensku odeću, istrčao je iz svoje palate, i pobeo je mračnim, uskim ulicama do Tibra; ali dok je gledao u njegove mračne dubine, njegova hrabrost je opet izneverila. Jedan od nekoliko pratilaca koji su ga sledili, predložio je da pobege u seoski letnjikovac nekoliko milja udaljen, gde bi mogao pronaći sigurnost. Skrivajući svoje lice, skočio je na konja, i uspeo da pobege.

Dok je car tako neslavno bežao za svoj život, Rimski senat je, ohrabren ustankom i približavanjem Galbe, doneo dekret proglašavajući Nerona neprijateljem svoje države, i osuđujući ga na smrt. Pošto je vest o toj odluci doneo Neronu jedan od njegovih pratilaca, monarh je upitao kakvu smrt treba da pretrpi, i rečeno mu je da će biti skinut go, da bude pričvršćen glavom za stub srama i da bude bičevan do smrti. Monstrum koji je bio oduševljen da zadaje Hrišćanima najnečovečnije mučenje, skupio se od užasa na samu pomisao da će podneti lično slično mučenje. Zgrabio je bodež i ponovo se potrudio da ohrabri sebe da ga zarije u svoje srce; ali je bockanje oruđa sve što je on mogao podneti. Kada ga je bacio u stranu sa ječanjem iz očaja, konjanici su se čuli kako se približavaju. Njegova odstupnica je otkrivena; još nekoliko trenutaka, i on će biti u moći svojih neprijatelja. Užasnut podjednako na pomisao o mučenju i samoubistvu, još uvek je oklevao, i bio je primoran konačno da pusti roba da pomogne njegovoj drhtavoj ruci da prodre bodežom u njegov

vrat. Tako je poginuo tiranin Neron, u ranoj trideset i drugoj godini.

Bog u svojoj neograničenoj milosti dugo podnosi prestupnike svog zakona. U dane Avrama on je objavio da idolopoklonički Amoreji treba i dalje da budu pošteđeni do četvrtog naraštaja; jer se njihovo bezakonje još nije napunilo, i on nije mogao dati zapovest za njihovo uništenje. Više od četiri stotine godina ih je štedeo, ali kada su, umesto da se okrenu ka pokajanju, otvrdnuli svoja srca u bezakonju, i zaratili protiv njegovog naroda, njihov dan milosti se završio, i nalog je izašao za njihovo potpuno istrebljenje. Sa nepogrešivom preciznošću, Beskonačni drži zapis o grešnosti nacija i pojedinaca. Duga je njegova milost ponuđena njima, sa pozivima na pokajanje; ali kada njihova krivica dostigne određenu granicu, koju je on odredio, onda milost prestaje sa svojim molbama, i davanje gneva počinje.

POGLAVLJE XXXI

PAVLOVO POSLEDNJE PISMO

Iz Cezareve sudske dvorane, Pavle se vratio u svoju tamnicu, znajući da je dobio za sebe samo kratko odlaganje; njegovi neprijatelji se neće smiriti dok ne osiguraju njegovu smrt. Ipak on je znao da je istina trijumfovala za to vreme, i da je objavljivanje raspetog i vaskrslog Spasitelja pred ogromnom gomilom koja je slušala njegove reči, bilo samo po sebi pobeda. Tog dana je započelo delo koje će se uvećati i napredovati, i koje će car Rima, sa svom svojom raskoši i moći, uzalud gledati da uništi ili spreči.

Apostolov govor mu je stekao mnogo prijatelja, i posetile su ga neke visoke ličnosti, koje su smatrale da je njegov blagoslov vredniji od naklonosti cara sveta. Međutim bio je jedan prijatelj za čijim saosećanjem i drugarstvom je čeznuo u tim poslednjim zamornim danima. Taj prijatelj je bio Timotej, kojem je on poverio brigu o crkvi u Efesu, i koji je zato ostavljen kada je on krenuo na svoje poslednje putovanje u Rim. Privrženost između ovog mladog radnika i apostola počela je sa Timotejevim obraćenjem kroz Pavlov rad; i povezanost je ojačala jer su zajedno delili nade i opasnosti i muke misionarskog života, sve dok se nije činilo da su kao jedno. Različitost u njihovim godinama i razlika u njihovom karakteru učinili su njihovo interesovanje i ljubav jednog prema drugom ozbiljnijim i svetim. Vatrene, revne, nesalomivi Pavlov duh našao je odmor i utehu u blagom, popustljivom, povučenom karakteru Timoteja. Verno pomaganje i nežna ljubav od tog iskušanog druga osvetlila je mnoge

mračne sate u apostolovom životu. Sve ono što je Melanhton bio Luteru, sve ono što je sin mogao biti voljenom i poštovanom ocu, to je bio mladi Timotej iskušanom i usamljenom Pavlu.

I sada, sedeći dan za danom u svojoj mračnoj ćeliji, znajući da na reč ili klimanje glavom tiranina Nerona njegov život može biti žrtvovan, Pavle razmišlja o Timoteju, i odlučuje da pošalje po njega. Pod najpovoljnijim okolnostima, nekoliko meseci mora proći pre nego što Timotej može doći do Rima iz Male Azije. Pavle zna da je njegov sopstveni život, čak i na jedan dan, neizvestan, i plaši se da Timotej može stići prekasno, ili može oklevati iz straha zbog opasnosti na koje treba naići. On ima važan savet i uputstvo za mladog čoveka kojem je tako velika odgovornost poverena, i dok ga požuruje da dođe bez odlaganja, on diktira svedočanstvo na samrti koje možda neće biti pošteđen da izgovori. Njegova duša je ispunjena voljenom brigom za svojim sinom u jevanđelju, i za crkvom koja je pod njegovom brigom, i on iskreno nastoji da utisne na njega značaj vernosti njegovom svetom zalogu.

Pavlove reči Timoteju se odnose sa jednakom silom na sve Hristove propovednike, do kraja vremena: „Zadužujem te, zato, pred Bogom, i Gospodom Isusom Hristom, koji će suditi živima i mrtvima svojim dolaskom i svojim kraljevstvom: propovedaj reč, bilo zgodno ili nezgodno vreme; uveravaj, opominji, ohrabruj sa svom strpljivošću i doktrinom“.

Ovo uzvišeno zaduženje nekom ko je tako revan i veran kao što je bio Timotej, jasno je svedočanstvo o velikoj važnosti i odgovornosti jevanđeoske službe. Apostol poziva Timoteja, takoreći, pred sud beskrajne pravde, i na najupečatljiviji način ga zadužuje da propoveda reč; ne običaje ili izreke ljudi, već Božiju reč; da je propoveda kao neko ko je ozbiljan, — „bilo zgodno ili nezgodno vreme“, — kad god bi se prilika ukazala; u navedena vremena i povremeno; velikim zajednicama, privatnim krugovima; pored puta, kraj vatre; pred prijateljima i neprijateljima; jednome kao i mnogima; bez obzira

da li može govoriti bezbedno ili će biti izložen teškoći i opasnosti, ukoru i gubitku.

Timotej je patio od fizičkih bolesti, i apostol, nežan i saosećajan kakav je bio, smatrao je neophodnim da ga upozori da ne zanemaruje dužnost po ovom pitanju. I plašeći se da bi ga njegova, blaga, popustljiva sklonost mogla navesti da izbegava suštinski deo svog posla, Pavle ga opominje da bude veran u ukoravanju greha, pa čak i da ukorava sa oštrinom one koji su bili krivi za velika zla. Ipak on to treba da radi sa „svom strpljivošću i doktrinom“; on mora pokazati strpljenje i Hristovu ljubav, i mora objasniti i potkrepiti svoje ukore i opomene Božijom rečju.

Mrzeti i ukoravati greh, i u isto vreme pokazivati sažaljenje i nežnost prema grešniku, teško je dostignuće. Što su iskreniji naši sopstveni naponi da dostignemo svetost srca i života, to je jače naše opažanje greha, i odlučnije je naše neodobravanje svakog odstupanja od ispravnog. Moramo se čuvati od neopravdane strogoće prema krivcu. Međutim dok treba da nastojimo da ga ohrabrimo u svakom naporu da ispravi svoje zablude, moramo biti pažljivi da ne izgubimo iz vida prekomernu grešnost greha. Dok je potrebno Hristoliko strpljenje i ljubav prema grešniku, postoji stalna opasnost pokazivanja toliko velike tolerancije za njegovu zabludu da će on smatrati sebe nedostojnim za ukor, i odbaciće ga kao ničim izazvanim i nepravednim.

Propovednici jevanđelja čiji karakteri su inače skoro besprekorni, često čine veliku štetu dozvoljavajući svom strpljenju prema grešnicima da se izrodi u tolerisanje njihovih greha, pa čak i u učestvovanje u njima. Na ovaj ležerni način oni opravdavaju i ublažavaju ono što Božija reč osuđuje; i nakon nekog vremena oni postaju toliko zaslepljeni da čak hvale upravo one koje im Bog zapoveda da ukore. Jedina zaštita od ovih opasnosti je da se strpljenju doda pobožnost, — da se poštuje Bog, njegov karakter i njegov zakon, i da se drži njegov strah uvek pred umom. Druženjem sa Bogom, kroz molitvu i

čitanje njegove reči, mi treba da gajimo takav osećaj svetosti njegovog karaktera da ćemo gledati na greh kao što on gleda na njega.

Pobožnost dovodi do bratske ljubaznosti; i oni koji ne gaje jedno, sigurno će im drugo nedostajati. Onaj ko je zatupio svoja moralna opažanja grešnom popustljivošću prema onima koje Bog osuđuje, ubrzo će počinuti veći greh strogošću i grubošću prema onima koje Bog odobrava. Gledano kroz izopačeno posredstvo neposvećenog duha, samo poštenje i vernost iskrenog Hrišćanina činiće se vrednim prekora.

Ponosom ljudske mudrosti, preziranjem uticaja Svetog Duha, i gađenjem prema poniznim istinama Božije reči, mnogi koji se izjašnjavaju da su Hrišćani, i koji se osećaju sposobnim da uče druge, biće navedeni da se odvrte od Božijih zahteva. Pavle je izjavio Timoteju: „Jer doći će doba kada ljudi neće podnositi zdravu doktrinu, nego će prema vlastitim požudama sami sebi nagomilati učitelje, jer će ih svrbeti uši; i odvratitiće svoje uši od istine i okrenuti se bajkama“.

Apostol se ovde ne obraća otvoreno nereligioznima već navodnim Hrišćanima koji su se prepuštali sklonosti dok ne postanu porobljeni svojim sopstvenim neobuzdanim strastima, — „vođeni raznovrsnim strastima“. Takvi žele da čuju doktrine koje neće ometati njihov grešni pravac, ili osuditi njihove sklonosti ka zadovoljstvu. Zato su oni uvređeni jasnim rečima vernih Hristovih slugu, i biraju one učitelje koji će ih hvaliti i laskati im umesto da ukore njihove grehe. Te učitelje će „sebi nagomilati“ kao posebno omiljene. Čak i među otvorenim Hrišćanima, ima mnogo onih koji ne propovedaju reč, već mišljenja ljudi. Oni su odvratili svoje uši od istine. Gospod im je govorio u svojoj reči, ali njih nije briga da čuju njegov glas, jer osuđuje njihove postupke.

U svojih deset svetih zapovesti, Bog je dao pravilo za čovekov život, zakon za koji Hrist izjavljuje da ne ukida ni jedno slovo od njegovih zahteva prema ljudima tokom svih njihovih naraštaja, do kraja vremena. Taj zakon je i dalje vernikovo pravilo života, grešnikova osuda. Taj zakon je Hrist došao da veliča i učini cenjenim. Pokazao

je da je on baziran na širokom temelju ljubavi prema Bogu i ljudima, i da poslušnost njegovim zapovestima obuhvata celu čovekovu dužnost. U svom sopstvenom životu on je dao ljudima savršen primer poslušnosti Božijem zakonu. U svojoj propovedi na gori pokazao je kako se njegovi zahtevi protežu izvan spoljnih dela, i uzimaju u obzir misli i namere srca. Taj zakon, poslušan, će voditi ljude da odbacuju bezbožnost i svetovne požude, i da žive „razborito, pravedno i pobožno u ovom sadašnjem svetu“.

Međutim neprijatelj svake pravednosti je zarobio svet, i naveo ih je da učine ništavnim Božiji zakon. Kao što je Pavle predvideo, ljudi su se odvratili od jasnih, prodornih istina Božije reči, i, pošto su ih svrbele uši, nagomilali su sebi učitelje koji im iznose bajke koje oni žele. Ti učitelji gaze pod svojim nogama četvrtu zapovest, i umesto dana koji je Bog blagoslovio i posvetio, oni poštuju dan koji on nije zapovedio, i u koji se nije odmorio. Prvi dan sedmice, čija svetost leži potpuno na autoritetu papstva, „čoveka greha“, svetkuje se kao sveti dan od Katolika i Protestanata jednako, umesto dana koji je Bog izdvojio, i na koji je on stavio svoj blagoslov. Tako je Stvoritelj sveta uvređen, a Sotona se smeje u trijumfu zbog uspeha svojih zamisli.

Sa rastućim prezirom prema Božijem svetom zakonu, postoji rastuća odvratnost prema religiji, povećanje ponosa, ljubavi prema zadovoljstvu, neposlušnosti prema roditeljima, i ugađanja sebi; i obazrivi umovi svuda zabrinuto pitaju, Šta se može učiniti da se isprave ova alarmantna zla? Odgovor se nalazi u Pavlovoj opomeni Timoteju: „Propovedaj reč“. U toj reči su jedina sigurna načela delovanja. Ona je prepis Božije volje, i izraz božanske mudrosti. Ona otvara čovekovom razumevanju veliki problem života. Ona će se pokazati vodičem svima koji je slušaju, tako da njihovi životi ne budu potrošeni na pogrešno usmerene napore. Bog je objavio svoju volju, i potpuno je ludilo da ljudi menjaju ili čak dovode u pitanje ono što je sišlo sa njegovih usana. Nakon što je Beskonačna Mudrost progovorila, ne može biti sumnjivih pitanja koje čovek treba da reši,

nema kolebljivih verovatnoća za njega da ih on prilagodi. Svi interesi vremena i večnosti su uključeni u iskreno, ozbiljno usaglašavanje uma i volje ljudi sa izraženom Božijom voljom. Poslušnost je najviša naredba razuma kao i savesti. Oni koji biraju da slušaju druge glasove i da slede druge vodiče, biće okrenuti ka bajkama, i, verujući njima, oni će se na Božiji dan sresti sa trajnim gubitkom.

Pavle nastavlja sa svojim zaduženjem: „Ali ti budan budi u svemu, podnesi nevolje, vrši delo jevanđeliste, služenje svoje u potpunosti ispuni“. Sada kada je Pavle pozvan da završi svoj put, želeo bi da Timotej popuni njegovo mesto, i čuva crkve od bajki i jeresi sa kojima bi Sotona i njegovi agenti na različite načine nastojali da ih odvedu u stranu od jednostavnosti istine. On ga zato opominje da se kloni svih zemaljskih zanimanja i zapleta, koji bi ga sprečili da se preda u potpunosti svom delu; da podnosi sa vedrinom protivljenje, prekor, i progon kojima će ga njegova vernost izložiti; da „služenje svoje u potpunosti ispuni“, koristeći do krajnjih granica sva sredstva za činjenje dobra dušama ljudi za koje je Hrist umro.

Pavle se nikada nije plašio ili stideo da prizna Hrista pred ljudima. Nikada nije zauzimao sumnjiv stav, već se pod svim okolnostima bez oklevanja obavezivao na stranu poštenja i pravednosti. Njegov sopstveni život je bio živa slika istine koju je poučavao; i u tome leži njegova sila sa ljudima. Glas dužnosti je za njega bio Božiji glas. Negujući u svojoj sopstvenoj duši načela istine, nikada se nije ustezao da ih drži pred punim pogledom sveta. Njegova duša je uvek bila ispunjena sa dubokim i trajnim osećajem njegove odgovornosti pred Bogom; i živio je u bliskom i stalnom druženju sa Njim koji je izvor pravde, milosti, i istine. On se držao za Hristov krst kao za jedinu garanciju uspeha. Hristova ljubav je bila svemogućí, neprolazni motiv koji ga je podupirao u njegovim sukobima sa sobom i sa Sotoninom silom, u njegovim borbama sa duhovnom zlobom na visokim mestima, u njegovom doživotnom radu, dok je on gurao napred protiv nedružljivosti sveta i tereta svojih sopstvenih bolesti.

Ono što crkvi treba u ovim danima opasnosti je vojska radnika, koji su se, kao Pavle, obrazovali za korisnost, koji imaju duboko iskustvo u Božijim stvarima, i koji su nadahnuti sa ozbiljnošću i revnošću u njegovoj službi. Profinjeni, oplemenjeni, posvećeni, samopožrtvovani ljudi su potrebni; ljudi koji se neće kloniti iskušenja i odgovornosti, već koji će podići terete gde god ih mogu naći; ljudi koji su hrabri, koji su iskreni; ljudi koji imaju Hrista oblikovanog u njima, i koji će, sa usnama dotaknutim svetom vatrom, „propovedati reč“ usred hiljada koji propovedaju bajke. Zbog nedostatka takvih radnika, Božiji cilj slabi, i fatalne zablude, poput smrtonosnog otrova, prljaju moral i razaraju nade velikog dela ljudske rase.

Dok verni, radom izmoreni nosioci barjaka prinose svoje živote radi istine, ko će istupiti da zauzme njihova mesta? Da li će naši mladi ljudi prihvatiti sveti zalag ostavljen od njihovih očeva? Da li se oni sada pripremaju da popune prazna mesta napravljena smrću vernih? Da li će se apostolovo zaveštanje poslušati, poziv na dužnost čuti, usred podsticanja na sebičnost i ambiciju koji privlače mlade?

Pavle završava svoje pismo sa raznim ličnim porukama, i više puta ponavlja hitan zahtev da Timotej upotrebi svu marljivost da mu uskoro dođe, i ako je moguće da dođe pre zime. On opisuje svoju usamljenost zbog napuštanja nekih prijatelja i neophodnog odsustva drugih, i da Timotej ne bi i dalje oklevao, plašeći se da crkva u Efesu zahteva njegov rad, on navodi da je već poslao Tihika da popuni mesto Timoteja u njegovom odsustvu. I onda on dodaje dirljivi zahtev, „Kabanicu koju sam ostavio u Troadi kod Karpa, donesi kad budeš dolazio; i knjige, posebno pergamente“. Pri svom drugom hapšenju, Pavle je uhvaćen i brzo odveden toliko iznenada da nije imao priliku da pokupi svojih nekoliko „knjiga i pergamenata“, ili čak da ponese sa sobom svoj ogrtač. A sada je dolazila zima, i znao je da će se mučiti sa hladnoćom u svojoj vlažnoj zatvorskoj ćeliji. On nije imao para da kupi drugu odeću, znao je da njegov kraj može doći u svakom trenutku, i sa svojom uobičajenom nesebičnošću

i strahom da će opteretiti crkvu, on nije želeo da bude nikakvog troška na njegov račun.

Nakon što je opisao događaje sa suđenja koje je već prošlo, napuštanje svoje braće, i podupiruću milost Boga koji se drži zaveta, i uputio pozdrav vernim saradnicima, Pavle završava predavanjem svog voljenog Timoteja u starateljstvo Poglavara Pastira, koji će, iako podpastiri mogu biti oboreni, i dalje brinuti za svoje sluge i svoje stado.

POGLAVLJE XXXII

PAVLOVO I PETROVO MUČENIŠTVO

APOSTOLI Pavle i Petar su mnogo godina bili daleko udaljeni u svojim poslovima, Pavlov je posao bio da nosi jevanđelje Neznabošcima, dok je Petar posebno radio za Jevreje. Međutim u Božijem providenju, obojica će svedočiti za Hrista u svetskoj prestonici, i na njenom tlu će obojica propliti svoju krv kao seme obimne žetve svetaca i mučenika.

Otrilike u vreme Pavlovog drugog hapšenja, Petar je isto bio uhvaćen i bačen u zatvor. Posebno je postao nepodnošljiv vlastima svojom revnošću i uspehom u razotkrivanju prevara i sprečavanju spletke Simona Maga vračara, koji ga je pratio u Rim da se protivi i ometa delo jevanđelja. Neron je verovao u magiju, i štitio je Simona. On je zato bio veoma ljut na apostola, i zato je požurio da naredi njegovo hapšenje.

Careva zloba protiv Pavla je bila pojačana činjenicom da su članovi carevog domaćinstva, i isto druge istaknute osobe, bili obraćeni u Hrišćanstvo tokom njegovog prvog zatočeništva. Iz tog razloga je on učinio drugo zatočeništvo mnogo težim od prvog, dajući mu malo prilike da propoveda jevanđelje; i bio je odlučan da skрати njegov život čim bi se našao prihvatljiv izgovor za to. Sila apostolovih reči je ostavila toliko snažan utisak na Neronov um na njegovom zadnjem suđenju da je on odložio da odluči slučaj, niti ga oslobodivši niti ga osudivši. Međutim presuda je samo bila odložena. Nije prošlo dugo pre nego što je odluka bila izrečena što je predalo Pavla mučeničkom grobu. Pošto je bio Rimski građanin, nije mogao biti izložen

mučenju i zato je bio osuđen na odrubljivanje glave.

Petar, kao Jevrej i stranac, bio je osuđen da bude izbičevan i raspet. Očekujući ovu strašnu smrt, apostol se setio svog velikog greha odricanja Isusa u času iskušenja, i njegova jedina misao je bila, da on nije vredan tako velike časti da umre na isti način kao što je umro njegov Učitelj. Petar se iskreno pokajao za taj greh, i Hrist mu je oprostio, što se i vidi u visokoj dužnosti koja mu je data da hrani ovce i jaganjce stada. Međutim on nikada nije mogao sebi oprostiti. Čak ni misli o patnjama poslednje užasne scene nisu mogle ublažiti gorčinu njegove tuge i pokajanja. Kao poslednju želju zamolio je svoje dželate da može biti zakucan na krst sa svojom glavom nadole. Zahtev je odobren, i na taj način je umro veliki apostol Petar.

Pavle je na skrovit način odveden na mesto pogubljenja. Njegovi progonitelji su se, uznemireni obimom njegovog uticaja, plašili da se obraćenici mogu zadobiti za Hrišćanstvo, čak i prizorima njegove smrti. Zato je bilo dozvoljeno da malo posmatrača bude prisutno. Međutim otvrdli vojnici dodeljeni da ga otprate, slušali su njegove reči, i sa čuđenjem su ga videli veselog i čak radosnog u iščekivanju takve smrti. Njegov duh opraštanja prema svojim ubicama, i njegovo neprolazno pouzdanje u Hrista do samog kraja, pokazali su se kao ukus života za život nekima koji su bili svedoci ovom mučeništvu. Više od jednog su ubrzo prihvatili Spasitelja kojeg je Pavle propoveda, i neustrašivo su zapečatili svoju sudbinu svojom krvlju.

Pavlov život je, do njegovog samog poslednjeg časa, svedočio o istini njegovih reči u drugoj Poslanici Korinćanima: „Jer je Bog, koji je zapovedio da iz tame zasvetli svetlo, zasvetlio u našim srcima da bi dao svetlo spoznaje slave Božije na licu Isusa Hrista. A to blago imamo u zemljanim posudama da ta izvanredna snaga bude od Boga, a ne od nas. U svemu smo pritisnuti, ali ne pritešnjeni; smeteni, ali ne očajni; progonjeni, ali ne napušteni; oboreni, ali ne uništeni: uvek umiranje Gospoda Isusa u telu nosimo da se i život Isusov pokazuje u našem telu“. Njegova sposobnost nije bila u njemu samom, već

u prisustvu i posredstvu božanskog Duha koji je ispunio njegovu dušu, i doveo svaku misao u pokornost Hristovoj volji. Činjenica da je njegov sopstveni život služio za primer istine koju je objavljivao, davalo je ubeđujuću silu i njegovom propovedanju i njegovom ponašanju. Prorok kaže, „Ti ćeš u savršenom miru održati onoga čiji se um na tebe oslanja, jer se u tebe pouzdava“. Upravo je taj od Neba rođen mir, izražen na licu, ono što je zadobilo mnogo duša za jevandlje.

Apostol nije gledao u zagrobni život sa nesigurnošću ili sa strahom, već sa radosnom nadom i čežnjom iščekivanja. Dok je stajao na mestu mučeništva, nije video bljesak dželatovog mača, ili zelenu zemlju koja će ubrzo da primi njegovu krv; gledao je kroz mirno plavo nebo tog letnjeg dana na presto Večnoga. Izgovorio je, O Gospode ti si moja uteha i moje zadovoljstvo. Kada ću te zagrliti? Kada ću te gledati za sebe, bez zatamnjenog vela između nas?

Pavle je nosio sa sobom kroz svoj život samu atmosferu Neba. Svi koji su bili povezani sa njim osećali su uticaj njegove povezanosti sa Hristom i druženja sa anđelima. Ovde leži sila istine. Spontan, nesvestan uticaj svetog života je najubedljivija propoved koja se može dati u korist Hrišćanstva. Argument, čak i kada je bez odgovora, može izazvati samo protivljenje; ali božanski primer ima silu kojoj je nemoguće u potpunosti doleteti.

Dok je apostol izgubio iz vida svoja sopstvena bliska stradanja, osećao je duboku zabrinutost za učenike koje se spremao da ostavi da izlaze na kraj sa predrasudom, mržnjom, i progonstvom. Nastojao je da osnaži i ohrabri nekolicinu Hrišćana koji su ga pratili do mesta pogubljenja, ponavljajući neizmerno dragocena obećanja data za one koji su progonjeni radi pravednosti. Uverio ih je da ništa neće propasti od svega što je Gospod govorio u vezi sa svojim iskušanima i vernima. Oni će ustati i sijati; jer će se svetlost Gospoda podići nad njima. Oni će obući svoje prelepe odore kada Gospodnja slava bude otkrivena. Kratak period oni mogu biti u poteškoćama kroz

mногоstruka iskušenja, oni mogu biti lišeni zemaljskog komfora; ali oni moraju ohrabrivati svoja srca govoreći, Znam onoga kome verujem. On je sposoban da čuva ono što sam Mu poverio. Njegov prekor će se završiti, i radosno jutro mira i savršenog dana će doći.

Pavle je objavio svojoj braći, Našim očevima nije pokazano kakve velike i dobre stvari treba da budu date onima koji veruju u Isusa. Oni su želeli da vide stvari koje mi vidimo, i da čuju stvari koje mi čujemo, ali oni su umrli bez uvida ili znanja. Veće svetlo koje smo mi primili sija nad nama Hristovim jevanđeljem. Sveti ljudi od davnina su priznati i poštovani od Boga jer su bili verni u nekoliko stvari; a samo oni koji poboljšaju sa istom vernošću svoje veće pouzdanje, će biti sa njima uračunati u vredne sluge, i biće krunisani slavom, počastima, i besmrtnošću.

Ovaj čovek vere posmatra lestve predstavljene u Jakovljevoj viziji, — lestve koje su se spustile na zemlju i dosezale su do najviših nebesa, i kojima su se Božiji anđeli penjali i spuštali. On zna da ove lestve predstavljaju Hrista, koji je povezao zemlju sa Nebom, a ograničenog čoveka sa neograničenim Bogom. On čuje anđele i arhanđele kako veličaju to slavno ime. Njegova vera je osnažena dok se on priseća da su se patrijarsi i proroci oslanjali na istog Spasitelja koji je njegova podrška i uteha, i za kojeg daje svoj život. Ovi sveti ljudi koji su iz veka u vek prenosili svoje svedočanstvo za istinu, i apostoli, koji su da bi propovedali Hristovo jevanđelje otišli da se suoče sa religijskom netrpeljivošću i neznabožackim sujeverjem, kojima nije bilo stalo do svojih života ako bi mogli nositi visoko svetlo krsta među mračne lavirinte neverstva, — sve njih on čuje kako svedoče o Isusu kao o Sinu Svevišnjega, Spasitelju sveta. Mučenički pobedonosni uzvik, neustrašivo svedočanstvo za veru, pada na njegovo uvo sa sprave za mučenje, sa kolca, iz tamnice, iz jazbina i pećina zemlje, od nepokolebljivih duša koje su napuštene, pogođene, mučene, a ipak kojih ovaj svet nije vredan. Sa neprestano osnažujućim uverenjem one izjavljuju, „Znam kome sam poverovao“. Dok predaju svoje

živote kao svjedoci za istinu, oni nose svečano, osuđujuće svedočanstvo svetu, izjavljujući da je On u kojeg veruju dokazao da je sposoban da u najvećoj mogućoj meri spašava.

Kapetan našeg spasenja je pripremio svog slugu za poslednji veliki sukob. Otkupljen Hristovom žrtvom, opran od greha njegovom krvlju, i obučen u njegovu pravednost, Pavle ima svedočanstvo u sebi da je njegova duša dragocena u očima njegovog Iskupitelja. Njegov život je sakriven sa Hristom u Bogu, i ubeđen je da je Onaj koji je pobedio smrt sposoban da čuva ono što Mu je povereno. Njegov um shvata Spasiteljevo obećanje, „Ja ću ga vaskrsnuti u poslednji dan“. Njegove misli i nade su usmerene na drugi dolazak njegovog Gospoda. Kako se mač dželata spušta, a senke smrti se skupljaju oko mučeničke duše, njegova poslednja misao iskače, kao što će njegova najranija misao u velikom probuđenju, u susret Davaocu života koji će mu poželeći dobrodošlicu u radost blagoslova.

Skoro da je dvadeset vekova prošlo otkad je ostareli Pavle prolio svoju krv kao svjedok za Božiju reč i za Hristovo svedočanstvo. Nijedna verna ruka nije zabeležila za buduće naraštaje, poslednje scene iz života ovog svetog čoveka; ali je nadahnuće sačuvalo za nas njegovo umirujuće svedočanstvo. Kao glasan zvuk trube je njegov glas odzvanjao tokom vekova, krepeći svojom sopstvenom hrabrošću hiljade svjedoka za Hrista, i budeći u hiljadama tugom pogođenih srca odjek njegove sopstvene trijumfalne radosti: „Jer ja sam već spreman biti žrtvovan i vreme mog odlaska je dospelo. Dobar rat sam ratovao, trku sam svoju dovršio, veru sačuvalo: zato mi je pripremljen venac pravednosti, koji će mi u onaj dan dati Gospod, pravedan sudija; i ne samo meni, nego svima onima koji vole njegov dolazak“.